

Helyi
Esélyegyenlőségi
Program

Tamási
Város Önkormányzata

2024-2029.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk	11
Célok.....	12
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	14
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	14
2. Stratégiai környezet bemutatása	14
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	21
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	71
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	106
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	114
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	122
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	133
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	138
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	139
1. A HEP IT részletei	139
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése.....	139
Jövőképünk.....	140
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	141
3. Megvalósítás	147
3.1 A megvalósítás előkészítése	147
3.2 A megvalósítás folyamata.....	147
3.3 Monitoring és visszacsatolás	149
3.4 Nyilvánosság.....	150
3.6 Érvényesülés, módosítás	151
4. Elfogadás módja és dátuma	152

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint elkészítve, Tamási Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

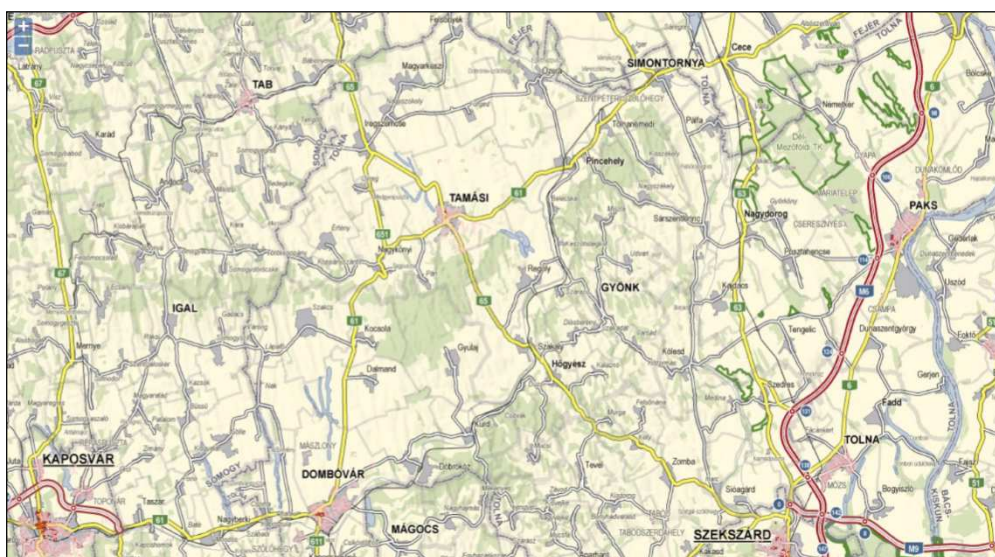
Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Tamási a járás közepén, a Koppány folyó völgyében, a Gyulaji vadrezervátum mellett fekszik. A 65-ös és a 61-es főút a településen keresztezi egymást. A város területe 12891 ha, lakossága 7591 fő.

A város Tolna megye észak-nyugati részén, a Somogy-Tolnai dombság területén helyezkedik el. A Kapos folyótól nyugatra fekvő kistájegységet Kelet-külső-somogyi dombságnak nevezik, ettől keletre pedig a Sió-Sárvíz völgyéig a Tolnai-Hegyhát található. A Kelet-külső-somogyi dombság jellemzően enyhén hullámos felszínű, széles és viszonylag egyenes dombháttakkal rendelkező terület, amit jellemzően észak-déli irányú kis patakok völgyei tagolnak. A tájegységet egy markáns nyugat-keleti irányú törésvonal, a Nagy-Koppány patak völgye vágja ketté. A Nagy-Koppány völgyének legmélyebb része Tamásinál +106 mBf tengerszint feletti magasságú, míg a város déli részén a Kis-Likas hegy eléri a +247 m Bf tengerszint feletti magasságot is.

Tamási Járás (Forrás: TEIR)

A dombvidéki területek felszíni kőzete megfelelő mésztartalmú lösz, melyeken kiváló termőképességű termőföldek alakultak ki. Tamási területén az átlagos aranykorona (AK) érték 28,5. A patak völgyeket

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

jellemzően egy-kétszáz méter széles öntéstalajú, vizenyős rétek, illetve galériaerdők kísérik. A Nagy-Koppány menti településekre jellemző, hogy a patak jobb oldalán a településektől délre húzódó dombokon szőlőhegyek alakultak ki. Tamási kiemelkedően nagy szőlőhegyi területtel rendelkezik, ahol azonban egyre több lakóház és üdülőépület is megjelenik.

A terület éghajlatát kiegyenlített hőmérsékleti és csapadék-viszonyok jellemzik. Az évi középhőmérséklet 10-11 °C. Az uralkodó szélirány észak-nyugati. Éghajlata mezőgazdasági szempontból is kedvező.

A térség vízhálózatát kisebb patakok jellemzik, melyeket a Nagy-Koppány – amely maga is tulajdonképpen patak – gyűjti össze, és vezeti Regöly külterületén a Kaposba. A Kapos viszont Tamásitól észak-keletre, Tolnanémedinél ömlik a Sióba. Tamási külterületén a vízfolyásokon számos mesterségesen felduzzasztott kisebb-nagyobb halastó található, főként a Gonozdi-patakon, a Szentmártoni patakon és a Cseringáti patakon. A Regöly külterületén található Nagy-Koppány vizén felduzzasztott Pacsmagi tórendszer északi nyúlványa Tamási külterületét is érinti.

Tamási erdőszültsége csak 17 %, (2181 ha), azonban az erdők zöme a város déli részén összefüggő tömbben található, mely a Gyulaji erőség része.

A Koppány környékének évezredes települési helye **nevét védőszentjéről, Szent Tamásról kapta**. Szinte minden történelmi kor hagyott itt emlékeket maga után. Területe már az őskortól lakott volt, ezt bizonyítják a Várhegyen előkerült **Kr. e. 1700 körüli időből való bronzkori mészbetétes edények**. Itt található az egyetlen hallstatti lelet, a henyei és dombori földvár a Kr. e. 800 körüli évekből. A római korból különlegesen szép leletek kerültek elő, egy ezüstös bronz **Concordia szobrocska** és **Pallasz Athéne szobra**. A középkorban a tatárjárás után, a település napjainkban is Várhegynek nevezett dombján a IV. Béla rendeletére vár épült. A tamási várról 1315-ből származik az első írásos emlék. **Első birtokosai a Tamássyak voltak, őket a Héderváryak követték, utánuk Werbőczy István tulajdonába került**. A település erődítményét 1541-ben foglalta el a török. Tamási a török uralom idején is lakott hely és kerületi központ volt. A törököt Bádeni Lajos seregei űzték el 1686-ban, ez után **a település is az Eszterházyak tulajdonába került**. Ekkor lakosai elsősorban szerbek voltak, melléjük magyarokat telepített Eszterházy Pál herceg. A Rákóczi-szabadságharc idején a labanc rácok kétszer pusztították végig a községet, a lakosság a Koppány mocsarában lelt menedéket. 1708-ban Béri Balogh Ádám volt a vár parancsnoka. A szabadságharc után a település jelentős fejlődésnek indult, **1730-ban már mezővárosként szerepel**. A várat 1777-ben lerombolták, köveiből épült többek között a miklósvári vadászkastély, ahol fényes pompával és nagy költséggel rendezett vadászatok zajlottak, melyek elvitték Tamási hírért az egész világba. A vadászatok rajzos emlékei a Nemzeti Múzeumban láthatók.

Mint sok más valószínűleg 13. századi eredetű várunk, csak 1315-ben tűnik fel az írott forrásokban, amikor várnagyát említik. Ekkor már királyi vár, egyik várnagya, mint láttuk, a közeli Ozora birtokosa volt. Az azonban kevésbé valószínű, hogy az uralkodóhoz kell kötnünk építését – helyzete, formája tipikus 13. századi magánvárra utal. 1339-ben Károly Róbert más birtokokért a század elején még a Dél-Dunántúl nagy részét uraló, de ekkor már visszaszoruló és elszegényedő Héder nembeli Kőszegieknek adta - nem kizárt, hogy ők voltak eredeti építtetői is. Utódaik, a Tamásiak birtokolták egészen kihálásukig, 1444-ig. Ezután több család, így a Lorántffyak, Szekcsőiek, az Ujlakiak, továbbá a szomszédos Ozorán birtokos Héderváriak igyekeztek megszerezni. A pártharcok során Ujlaki Miklós is elfoglalta, de végül is a Héderváriaké lett, s ezután osztozott Ozora sorsában. Esetleges átalakításairól nem tudunk. A török hódoltság után falait teljesen elbontották, részben az Esterházyak használhatták fel a várhegy alatti új 18. századi birtokközpontjuk, a Miklósvárnak nevezett kastély építéséhez. A Koppány-folyó árteréből meredeken kiemelkedő északnyugat–délkeleti irányú domb bokros erdővel fedett északnyugati végén találjuk az egykori vár már nehezen felismerhető helyét. Jellegzetes a helyzete: míg az azonos nevű település valószínűleg már kezdettől fogva a Koppány bal partján helyezkedett el, a vár tőle távolabb, a vízfolyás jobb partján épült, érthető, de inkább a 13. század második felére jellemző stratégiai megfontolásokból. A hegytetőn levő, cca 14 x 45 m-es „fővárat” délkelet felől két, egymástól 20 m-re fekvő, 10-15 m széles árok választja el a domb folytatásától. A vármag legmagasabb pontján ma kilátótorony emelkedik, e részhez északnyugat felől, néhány méterrel alacsonyabb szinten csatlakozik az alsóvár több terrassza.

A település mindig is jelentős helye volt Tolna megyének, központi szerepe az 1890-es években csökkent, amikor az addig Tamási székhelyű dombóvári járást kettéosztották. A Tanácsköztársaság idején az ún. **"tamási**

ellenforradalom" néven írta be magát a történelembe, melyet 1919. május 30-án elfojtottak a dombóvári és szekszárdi vörösőrök. A település évszázadokon keresztül mezőgazdaságból élt, változás csak az 1960-as években kezdődött, amikor üzemek, gyárak leányvállalatai települtek az akkori nagyközségbe. Az ipar fejlődésétől ezek után sem maradt le a mezőgazdaság, a déli lejtők mindig is kedvező feltételeket biztosítottak a szőlő- és gyümölcsstermesztésnek. A gyors fejlődés eredményeként - a történelmében negyedszer - **1984. január 1-jén városi rangot kapott.** A rendszerváltást követő években itt is számos nehézséggel kellett szembenézni, a privatizáció, az ipari nagyüzemek széthullása és a földhöz jutás jelentősen átalakította a helyi társadalom szerkezetét. Nagyszámú társas és egyéni vállalkozás jött létre, melyek megerősödése, jövőbeni fejlődése, új munkahelyteremtő beruházások létrejötte enyhíthetne a foglalkoztatási gondokon.

A városban óvoda, általános iskola, zeneiskola, gimnázium, szakképző iskola biztosítja a helyi és környékbeli tanulóifjúság oktatását, nevelését. A város kulturális intézményei közül az 1968-ban épült művelődési házat 2006-ban felújították, kibővítették. Szintén a város központjában található a **Tamási Galéria**, ahol többek között Mednyánszky, Borsos Miklós, Vasarely, Dalí, Renior képeiből állandó tárlatot láthatnak a betérők. Emellett egész évben időszakos kiállításokon a képzőművészet csaknem valamennyi ágából rendeznek tárlatot. A művelődési ház mellett épült fel a városi könyvtár 1978-ban, mely azóta már átesett egy átalakításon, ennek eredményeként sokoldalú könyvtári szolgáltatásokkal áll az olvasók szolgálatában. A közművelődési intézmények mellett, sok esetben azokkal együttműködve számos jól működő és igen aktív civil szervezet alakítja a város kulturális és közösségi életét. A művészeti csoportok (fúvós zenekar, népdalkör, néptáncsoport, kórus) fellépései mindig jelentős eseményei a településnek. A város életéről, az itt történő eseményekről a **Tamási Táj című helyi újság**, a **Tamási Rádió** és a **Tolnatáj Televízió** tudósít rendszeresen. Sok évtizedes hagyományai vannak a helyi sportéletnek, a női kézilabda csapat, a kerékpáros egyesület, a labdarúgócsapat, a súlyemelő szakosztály, a sakkcsapat, a tenisz szakosztály, az atléták mind jelentős eredményekkel járulnak hozzá a város sportsikereihez. A Horseman Lovassport egyesület szervezi az ország legrégebbi, folyamatosan megtartott lovas eseményét a **Tamási Lovasnapokat**.

Tamási művelődéstörténeti vonatkozásait tekintve gazdag település, bővelkedik írói, művészi tehetségekben. A fűrgedi születésű Vas Gereben "Nagy idők, nagy emberek" című művében a tamási erdő szépségének állít emléket. Tamásiban született **Túrmezei Erzsébet költő**, akinek számos verses- és elbeszélés-kötete látott napvilágot, csakúgy, mint **Cser László jezsuita pap, író, költő**, akinek soraiban sokszor megjelenik a tamási gyermekkor emléke. Ugyancsak a település szülötte **Könnö László költő, irodalomtörténész**, akinek nevét ma a városi könyvtár viseli. Családjának adománya - a fent említett világhírű képzőművészek alkotásai - a Tamási Galériában látható. Itt született és itt is lelt örök nyugalomra **Würtz Ádám Munkácsy-díjas grafikusművész**, akinek alkotásaiból már több alkalommal rendeztek kiállítást a galériában, nevét általános iskola viseli. Szintén Tamási szülötte **Gyenei Judit szobrász, festő-és grafikusművész**, a város több köztéri szobrának alkotója.

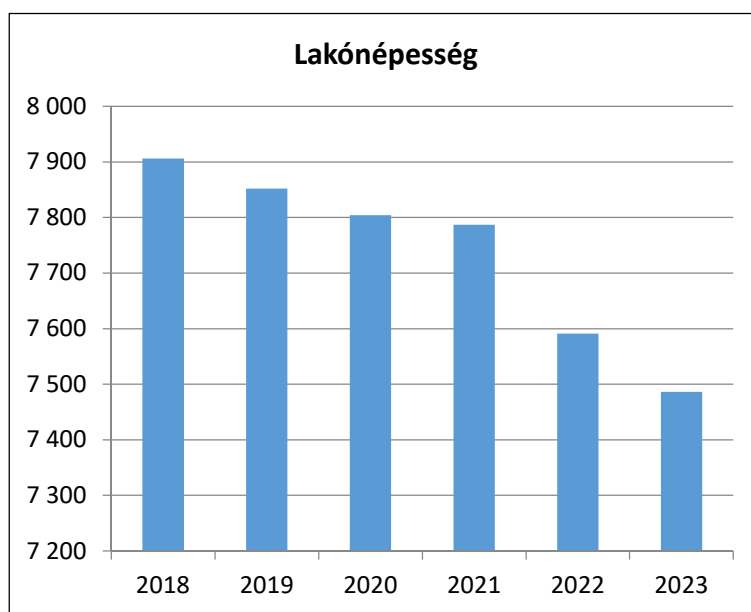
A város és környéke épített és természeti látnivalókat bőven tartogat az ide érkezőknek. A Várhegy tetején lévő kilátóból a környék látványa tárul elénk. A város műemléke, mely a környék egyik legszebb gótikus építménye, a Kálvária-dombon található **Rozália-kápolna**, a XVI. századból való. A háromboltszakaszos hajóval rendelkező római katolikus templom 1735-45 között épült, homlokzati toronnyal. A barokk stílusú templom belső berendezése is figyelemre méltó, rokokó főoltár szobrokkal, copfstílusú padokkal. Az **Esterházy-vadászkastély** 1775-ben épült barokk stílusban, 1819-ben emeletet húztak rá, így nyerte el mai formáját. Jelenleg magántulajdonban van, így csak kívülről tekinthető meg.

A város legnagyobb turisztikai vonzerejét a **termálfürdő** adja, mely a várhegy és a fenyves erdő alatt található gyönyörű természeti környezetben. A fürdő mellett kemping és két nyaralótelep várja a vendégeket, akik egész évben igénybe vehetik annak szolgáltatásait. Úszómedence, gyermekmedencék, termálvizes medencék találhatóak a területén. Az itt felszínre törő gyógyvíz mozgásszervi, nőgyógyászati problémák kezelésére kiváló. A város másik nevezetessége a **Gyulaji erdő**, melyben a világ egyik legnagyobb dámpopulációja él. A város címerében is ez az állat látható. Tamásiban van a Gyulaj Rt. központja, mely a volt Esterházy-birtokon (33000 ha) gazdálkodik és vadásztat. A régió legismertebb természetvédelmi értéke a Gyulaji erdő. A Gyulaji Rezervátum 7800 hektáros, cser, tölgy és gyertyán erdeiben él a világ legnagyobb dámpopulációja. A terület kezelője a Gyulaji Erdészeti és Vadászati Zrt. a fakitermelés és erdőtelepítés mellett magas színvonalú vadgazdálkodást folytat. Minden évben számos értékes tróféájú vad kerül puszkavégre, de

a vaddisznóhajtásokon is gazdag a zsákmány. Az erdő területén festői környezetben több vadászház áll, melyek a vadászati szezonon kívül nyaralók számára is igénybe vehetők. Az erdő igen népszerű a turisták körében, séta közben dámszarvast, őzet, gímszarvast, vaddisznót is láthatnak. A kirándulni vágyók a Gyulaj Rt. központjában szerezhetik be a belépéshez szükséges engedélyt. A város közelében lévő **Pacsmagi halastavak** országos fontosságú természetvédelmi terület és nemzetközi jelentőségű vízimadár élőhely (Ramsari terület). Népszerű programlehetőség a horgászat, a város határában lévő halastavakban napi jegy váltásával bárki horgászhat. A tavak körül az elmúlt évtizedekben egész kis üdülőtelep alakult ki. A felsorolt értékeken, gyönyörű természeti környezetben kívül vonzóvá teszi még a nyugodt kisvárost a turisták körében a Balaton közelsége.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2018	7 906	bázis év
2019	7 852	99,32%
2020	7 804	99,39%
2021	7 787	99,78%
2022	7 591	97,48%
2023	7 486	98,62%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

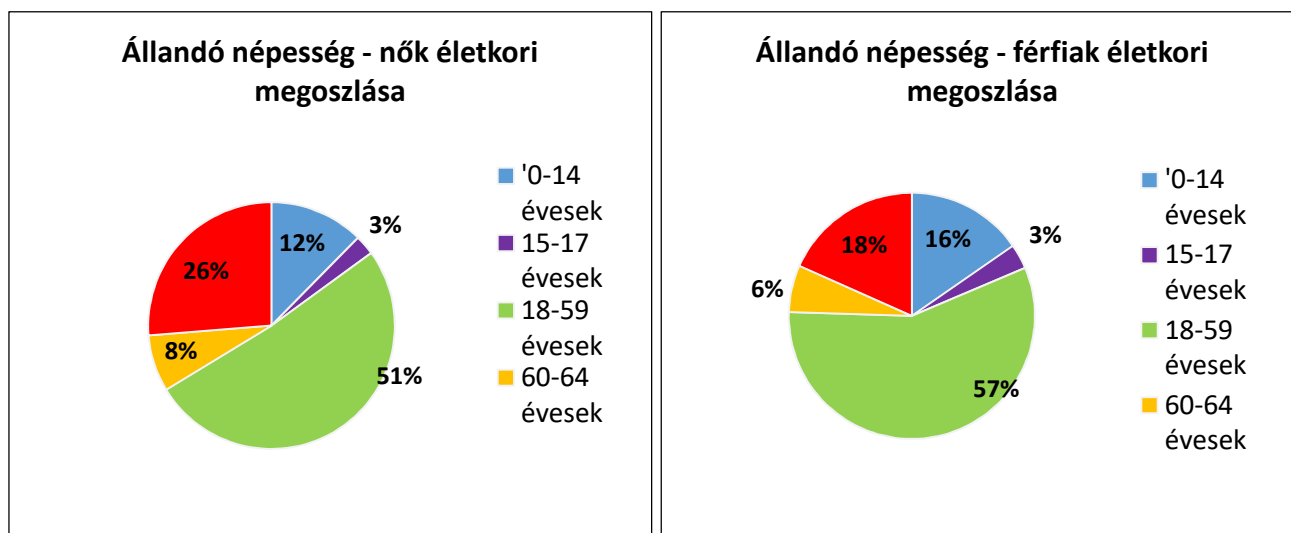
Amint az 1. számú táblázatból látható, a településen a lakosság lélekszáma 2018 óta csökkenő tendenciát mutat. A település népességének korszerkezete az idős generáció – azon belül is a nők – arányának magas szintjét mutatja, de figyelmeztet arra is, hogy a következő 10 évben még egy jelentős csoport hagyja el a munkaerő-piacot és megy nyugdíjba.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2021)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	3 797	4 147	7944	47,80%	52,20%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			209	2,63%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	583	513	1096	7,34%	6,46%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	124	108	232	1,56%	1,36%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	2 160	2 129	4289	27,19%	26,80%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	234	308	542	2,95%	3,88%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	696	1 089	1785	8,76%	13,71%

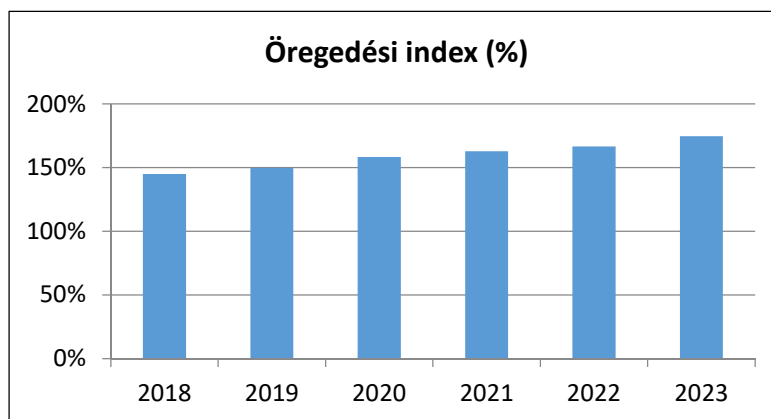
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Nemek szerinti megoszlásban látható, hogy a nők száma a településen belül magasabb a férfiakénál, azonban a 60 év felettek körében tapasztalható nagyobb nő arányból adódik. A fiatal generáció és az aktív korúak körébe a férfiak enyhe többsége jellemzik a várost.

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2018	1 618	1 117	144,85%
2019	1 675	1 119	149,69%
2020	1 737	1 098	158,20%
2021	1 785	1 096	162,86%
2022	1 807	1 085	166,54%
2023	1 825	1 045	174,64%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Ezt folyamatot írja le az öregedési tendencia is. Az öregedési index (3. számú táblázat) figyelmeztet a 65 év feletti korosztály folyamatos növekedésére, amely várhatóan a következő évekre is kihat. A település alapvetően elöregedő társadalmában a fiatal korosztály létszámának lassú emelkedése önmagában nem befolyásoló tényező.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2018	-8,18
2019	-4,44
2020	-5,37
2021	4,36
2022	-3,09
2023	-8,62

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A népességszám csökkenésében alapvetően a természetes szaporodás és az el-, illetve bevándorlás egyenlege játszik szerepet. A táblázatokból látható, hogy a népességcsökkenésben az évenként ugyan változó intenzitású, de folyamatos elvándorlási egyenleg mellett az élve születések és halálozások számának negatív egyenlege játszik szerepet évről évre.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2018	-2,39
2019	-3,30
2020	-3,19
2021	-7,70
2022	-5,66
2023	-4,11

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Értékeink, küldetésünk

A HEP – mint az esélyegyenlőség legfőbb helyi szintű dokumentuma – egyik fő értéke és egyben küldetése az alkotmányos jogok (alapjogok) érvényre juttatásának támogatása az Európai Unió Alapjogi Chartájával összhangban a szabadságok, az egyenlőség, a szolidaritás, a polgárok és az igazságszolgáltatás területén, különös tekintettel az alábbiakra:

- A szabadsághoz és biztonsághoz való jog
- A magán- és a családi élet tiszteletben tartása
- A személyes adatok védelme
- A gondolat-, a lelkiismeret- és a vallásszabadság
- A véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadsága
- Az oktatáshoz való jog
- A foglalkoztatás megválasztásának szabadsága és a munkavállaláshoz való jog
- A férfiak és a nők közötti egyenlőség
- A gyermekek jogai
- Az idősek jogai
- A fogyatékkal élő személyek beilleszkedése
- A gyermekmunka tilalma és a fiatalok munkahelyi védelme
- A szociális biztonság és a szociális segítségnyújtás
- Egészségvédelem
- Környezetvédelem

Fontos, hogy Tamási városban megteremtődjön az esélyegyenlőség a társadalmi élet minden színterén: a fizikai és kulturális környezetben, a lakhatás és a közlekedési eszközök vonatkozásában, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkaalkalmak, valamint a kulturális és társadalmi élet, sport és szórakozási lehetőségek területén is. A fogyatékos személyek speciális segítséget igénylő emberek. Életük nem kevesebb, és nem több, egyszerűen más, másfajta emberi élet. A fogyatékos ember, a betegekhez, az idősekhez és a gyermekekhez hasonlóan segítségre szorul.

Tamási Város Önkormányzatának célja, hogy minden lakója számára elérhetővé tegye a közszolgáltatásokat, biztosítsa az idősek, a fogyatékkal élők és a hátrányos helyzetű polgárok esélyegyenlőségét az élet különböző területein. Ennek érdekében, a fenti célok minél hatékonyabb és eredményesebb megvalósítása érdekében megalkotja a települési esélyegyenlőségi programját.

A program tartalmazza a helyzetelemzést és az erre épülő cél és feladat-meghatározásokat, valamint azok megvalósításának ütemezését. Az esélyegyenlőségi program a településen feltárt esélyegyenlőségi problémákra reagál, és beavatkozásokat tartalmaz azok kezelésére.

A helyzetelemzés célja annak megállapítása, hogy a városban élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok a teljes lakossághoz viszonyítva milyen jövedelmi, foglalkoztatási, képzettségi, szociális, lakhatási, területi, egészségügyi mutatókkal rendelkeznek, és ezek alapján milyen esélyegyenlőségi problémákkal küzdenek. Az esélyegyenlőségi program a település területén élő hátrányos helyzetű csoportokra irányul, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére korlátozott marad a különböző területeken jelentkező hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül.

Az esélyegyenlőségi terv alapját képező módszertani segédlet potenciálisan kiemelt hátrányos helyzetű társadalmi csoportnak tekinti a mély szegénységben élőket és a romákat, a gyermekeket, a nőket, a gyermekeket, az időseket és a fogyatékkal élő személyeket.

Az esélyegyenlőség érvényesülésének problémája a további hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különböző élethelyzetben lévő egyének esetében is felmerülhet. Ennek megfelelően az esélyegyenlőségi program által célzott hátrányos helyzetű társadalmi csoportok köre a helyi sajátosságokra reagálva – az esélyegyenlőségi törvény szempontjait figyelembe véve – bővíthető. Az esélyegyenlőség minden állampolgár számára fontos érték. Az esélyegyenlőség érvényesítése nem pusztán követelmény, hanem az

önkormányzatoknak is hosszú távú érdeke, hiszen azt a célt szolgálja, hogy mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, a karrierre, a jó minőségű szolgáltatásokra – függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékkal él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete. Tamási Város élve a törvény adta lehetőséggel, a fent említett célok minél hatékonyabb megvalósításának érdekében megalkotja a településre vonatkozó helyi esélyegyenlőségi programját, mely tartalmazza az Önkormányzat által ellátott feladatokkal kapcsolatos célokat.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Tamási település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás,
- a szociális biztonság,
- az egészségügy,
- az oktatás és a lakhatás területén

a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen. Emellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat. További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmosítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nktv.)

előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

- Új Roma Stratégia (2019-2030)
- Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)
- „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032))
- „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)
- Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)
- Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Különös figyelemmel szükséges lenni arra, hogy a HEP-ben megfogalmazott célok és a hozzájuk kapcsolódó intézkedések jelentős pénzügyi forrásigénnyel is járnak. Az esetek zömében ezen intézkedésekhez az önkormányzatnak nincs meg a saját pénzügyi forrása, következésképpen a szükséges fedezet jellemzően pályázati úton biztosítható. A szakmai relevancia mellett így a módszeres programozás szükségességét igazolja a megfelelő forrásallokáció is.

Ebben a kontextusban a tervezés alapját az önkormányzat által 2016-ban elfogadott és 2018-ban módosított Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) jelenti.

A célrendszerből különösen az alábbiak relevánsak a jelen dokumentumra:

- Helyi erőforrásokon alapuló munkahelyteremtés
- Életminőség javítás a műszaki infrastruktúra-fejlesztés eszközeivel
- Humán erőforrás fejlesztése, a népességmegtartó képesség erősítése
- Társadalmi kohézió erősítése, a leszakadó csoportok támogatása

A fent jelzett pontokat a HEP egyes fejezetei önállóan is érintik, illetve ahhoz kapcsolódnak, különösen a megfogalmazott intézkedések.

Az alábbiakban azon jogszabályi rendelkezések ismertetésére kerül sor, amelyek koncepciók, tervek elkészítését írják elő az önkormányzatok számára.

- Tamási Város Településfejlesztési Koncepciója 2003-ban készült el.
- Tamási Város Civil Koncepciója 2005 májusában került elfogadásra, amely 2009 decemberében felülvizsgálatra került, amiről a képviselő-testület a 216/2009. ((XII. 23.) számú határozatával döntött. Tamás Város Önkormányzata elismeri, hogy az önkéntes és civil közösségeken alapuló közösségi szektor létfontosságú szerepet tölt be a társadalomban, Tamási életében. A „harmadik szektor” heterogén, sokszínű, az állam (önkormányzatok) és a piaci szektor (ún. Versenyszféra) mellett. Alapvető jelentőségű a helyi társadalom fejlődésében a közösségi élet melletti elkötelezettség kialakulásában, az önkéntesség fejlődésében. A feladatok megoldásában a civilek által végzett, átvállalt szolgáltatás „gyorsabb és hatékonyabb, eredeti ötleteket hoz, más forrásokat is képes bevonni, biztosítja a részvételt és kezdeményezésben erős; itt ismerhetők fel először a társadalmi hiányosságok, és ezek mérséklésére a civil szervezetek tudnak a leghamarabb és legrugalmasabban rámozdulni. A helyi demokrácia kiteljesedésének fontos eleme a civil szféra erőssége. 2005. január 18-án megalakult a Tamási Civil Kerekasztal. A Civil Kerekasztal 1-1 delegáltja állandó meghívottként, tanácskozási joggal részt vesz a Tamási Város Önkormányzati Képviselő-testületének Pénzügyi, Városfejlesztési és Idegenforgalmi, Ügyrendi, valamint Humánpolitikai Bizottság ülésein, Továbbá a Tamási Civil Kerekasztal Elnöke a képviselő-testületi ülésen is részt vesz állandó meghívottként.
- 2005-ben készült el a Tamási Kistérség komplex területfejlesztési stratégiája. A terület- és vidékfejlesztési munka megvalósításához elengedhetetlenül szükséges egy aktuális, a járás helyzetét, annak minden szegmensét figyelembe vevő helyzetfeltáró tanulmány megléte. Jelen helyzetfeltáró tanulmány a 244/2003.(XII.18) számú Kormányrendelet által meghatározott 4705-ös kódszámú Tamási statisztikai kistérségre készült, mely kiterjed Belecska, Diósberény, Dúzs, Értény, Felsőnyék, Fürged, Gyöng, Hőgyész, Iregszemcse, Kalaznó, Keszőhidegkút, Kisszékely, Koppányszántó, Magyarkeszi, Mészla, Mucsi, Nagykónyi, Nagyszékely, Nagyszokoly, Ozora, Pincehely, Regöly, Simontornya, Szakadát, Szakály, Szárazd, Tamási, Tolnanémedi, Udvari, Újireg és Varsád településekre. A programozás során felhasználásra kerültek a kistérségre vonatkozó, a Központi Statisztikai Hivatal által hozzáférhető adatok, továbbá a kistérség önkormányzatait, civil szervezeteit és vállalkozásait mélyinterjú formájában, munkamegbeszélésekkel, a kistérség portálján megjelenő

információk segítségével vonták be, melyekből a készítők további, statisztikailag nyilván nem tartott adatokat nyertek.

- A 90/2007. (V. 30.) számú határozatával a képviselő-testület jóváhagyta Tamási Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Konceptióját, a 163/2008. (VIII. 27.) számú határozattal pedig a Tamási Kistérség Szolgáltatástervezési Konceptiója került elfogadásra. A koncepció tartalmazza a szociális szolgáltatásokkal kapcsolatos távlati célokat, melyek elősegítik a szociális szolgáltatások egyenletes fejlődését és különféle részterületeinek fejlesztési irányait. A szolgáltatástervezési koncepció a tamási kistérség szociális szolgáltatásainak kiépítését és távlati fejlesztését megalapozó tervdokumentum, amely meghatározza a szociális szolgáltatásainak fejlesztési céljait, a fejlesztési programok kidolgozásához szükséges irányelveket, valamint információkat biztosít az ágazati s egyéb tervezések szereplői számára.
- A képviselő-testület a 35/2008. (II. 27.) számú határozatával elfogadta a „Tamási mikrotérség közoktatási esélyegyenlőségi helyzetelemzésére” vonatkozó tanulmányt.
- A képviselő-testület a 162/2008. (II. 27.) számú határozatával elfogadta a Tamási és Simontornya Városkörnyéki Önkormányzatok Többcélú Kistérségi Társulásának 2008-2013. időszakra vonatkozó Kistérségi Közoktatási Intézkedési Tervét.
- A képviselő-testület a 228/2008. (XI. 26.) számú határozatával jóváhagyta TAMÁSI VÁROS KÖZOKTATÁSI ESÉLYEGYENLŐSÉGI INTÉZKEDÉSI TERVÉT a 2008-2014. időszakra vonatkozóan a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek oktatási sikeressége érdekében. A terv célja az olyan támogató lépések, együttműködési formák, szolgáltatások tervezése, amelyek csökkentik a halmozottan hátrányos gyermekek hátrányát, s javítják a nevelés hatékonyságát.
- 2009-ben elkészült a Tamási-Simontornyai Többcélú Kistérségi Társulás Közoktatás-fejlesztési Terve.
- A Tamási Polgármesteri Hivatal rendelkezik elfogadott - jelenleg is hatályos – esélyegyenlőségi és intézkedési tervvel. Az Esélyegyenlőségi törvény az Európai Unió előírásaival összhangban rendelkezik az egyenlő bánásmód elveinek érvényesítéséről, az esélyegyenlőség előmozdításáról. Ennek gyakorlati megvalósítását célozza az Esélyegyenlőségi terv, mely a Munka Törvénykönyvének rendelkezéseivel együtt biztosítja a kiemelten hátrányos helyzetű munkavállalói csoportokra történő fokozott odafigyelést, így különösen az illetmények, munkakörülmények, szakmai előmenetel, képzések, ill. a szülői szereppel kapcsolatos kedvezmények tekintetében.

A Tamási Polgármesteri Hivatal nagy súlyt fektet arra, hogy az általa foglalkoztatott köztisztviselőket semmiféle hátrányos megkülönböztetés ne érje a közszolgálati jogviszonnyal összefüggésben sem korukra, nemükre, faji, etnikai hovatartozásukra, vallási, politikai meggyőződésükre, sem családi viszonyaikra vonatkozóan.

- A képviselő-testület a 96/2013. (VI. 26.) számú határozatával elfogadta „Tamási Város Önkormányzatának közép-és hosszú távú vagyongazdálkodási tervét”, és a 108/2014. (VIII. 27.) számú képviselő-testületi határozattal elfogadásra került a végrehajtásáról szóló beszámoló. Megállapítást nyert, hogy a 2013-ban kidolgozásra került vagyongazdálkodási alapvetések és tervek célkitűzései változatlanul fenntartandók, azok ma is fontos és reális célokat fogalmaznak meg. E célok 2014. évi kiegészítésével az önkormányzati vagyongazdálkodás fenntarthatósága és fejlődése biztosítva van.
- Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban: ÉTV) 6. §-a alapján a települési önkormányzat a településrendezési feladatukat a helyi építési szabályzat, valamint a településrendezési tervek elkészíttetésével és azok elfogadásával látják el. Tamási város településrendezési eszközeinek felülvizsgálata 2021. évben befejeződött, Tamási Város Önkormányzati Képviselő-testülete a 15/2021. (IV.09.) önkormányzati rendeletével elfogadta a helyi építési szabályzatot és az 57/2021. (IV.09.) határozatával a településszerkezeti tervet.
- A lakossági és az önkormányzati igényeket figyelembe véve a településrendezési eszközök módosítása folyamatos, a legutóbbi módosítás jelenleg is folyamatban van. A szabályozási terv módosítása sok esetben a településszerkezeti terv módosítását is maga után vonta. A

településszerkezeti terv meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területrészek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését, az országos és térségi érdek, a szomszédos vagy a más módon érdekelt többi település alapvető jogainak és rendezési terveinek figyelembevételével a környezet állapotának javítása vagy legalább szinten tartása mellett.

- Tamási város Önkormányzata rendelkezik a 2018-2023. évre vonatkozóan elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Programmal, amelyet a 256/2018. (XII. 19.) számú határozatával fogadott el, és a felülvizsgálatára 2020-ban és 2022-ben sor került.
- A képviselő-testület a 169/2015. (IX. 30.) számú határozatával fogadta el a „Tamási Integrált Településfejlesztési Stratégiája” címmel készített tervdokumentációt.
- Tamási Város Önkormányzati Képviselő-testülete a 153/2015. (IX. 2.) számú határozatával elfogadta a Járási Esélyegyenlőségi Programterv dokumentumot.
- A 60/2020. (IV. 15.) számú polgármesteri határozattal elfogadásra került a „Tamási Gazdasági Programja” elnevezésű 2020-2025. évekre vonatkozó gazdasági programja. A gazdasági program tartalmazza különösen: a fejlesztési elképzeléseket, a munkahelyteremtés feltételeinek elősegítését, a településfejlesztési politika, az adó politika célkitűzéseit, az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó megoldásokat, továbbá a befektetés támogatási politika, városüzemeltetési politika célkitűzéseit.
- A képviselő-testület a 184/2023. (X. 25.) számú határozatával fogadta el a 2022-2027. időszakra szóló Fenntartható Városfejlesztési Stratégiát, valamint a 2021-2027. időszakra vonatkozó TOP Plusz Városfejlesztési Programtervet.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Tamási Város Önkormányzata és a járás települései több önkormányzati feladatot látnak el társulási formában. Az esélyegyenlőségi célcsoportok tekintetében az alábbi társulások vehetők figyelembe, megjelölve a hatáskört és a feladatokat:

o DÁM Önkormányzati Társulás

Tamási Város Önkormányzata 65/2013. (IV. 25.) számú határozatával döntött arról, hogy a Tamási-Simontornyai Többcélú Kistérségi Társulás tagja marad és vállalja, hogy a Társulás székhelye a társulás átalakulását követően Tamási maradjon, így a Tamási-Simontornyai Többcélú Kistérségi Társulás átalakulásával létrejött a DÁM Önkormányzati Társulás.

A társulás a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi kötelező önkormányzati feladatok közül az alábbi feladatokat látja el:

- szociális alapellátások, család- és gyermekjóléti szolgálat feladatai;
- belső ellenőrzés működtetése és központ
- gazdálkodási feladatok ellátása
- gyepmesteri feladatok
- televíziós szolgáltatás feladat ellátása

A jegyző által kötelezően ellátandó belső kontrollrendszeren belül a belső ellenőrzés működtetését végzi.

A tagönkormányzatok érdekeinek szem előtt tartásával ellátja mindazon feladatokat, amelyet a törvény a fenntartó jogkörébe- hatáskörébe utal.

A Társulás által fenntartott intézményekben ellátott szociális és gyermekjóléti alapszolgáltatási feladatok:

Szociális alapszolgáltatások közül:

- Házi segítségnyújtás
- Szociális étkeztetés
- Idősek nappali ellátása
- Demens betegek nappali ellátása
- Lakásfenntartással, lakhatással összefüggő ellátások
- Család- és Gyermejjóléti szolgáltatás
- Gyermek átmeneti ellátása
- Család-és Gyermejjóléti Központ
- Falugondnoki, tanyagondnoki szolgáltatás

Az Országgyűlés a 2021. évi II. törvény elfogadásával kivette a települési önkormányzatok közfeladatai köréből a hulladékgazdálkodás feladatát, azt állami feladatkörbe vonta. Az irányítási és hatósági feladatokat megtartva országos koncesszióba adta a hulladékgyűjtés, -kezelés, -újrahasznosítás feladatait, mely koncessziót a MOHU MOL Hulladékgazdálkodási Zrt. nyerte el, így ennek értelmében 2023. július 1-jével új hulladékgazdálkodási rendszer lépett életbe, melyben a magyarországi települési hulladék begyűjtését, kezelését és számlázását a MOHU MOL Hulladékgazdálkodási Zrt. végzi.

A településen a nem közművel összegyűjtött háztartási hulladék elszállítását és ártalommentesítését Lackó Motor Bt. vállalkozáson keresztül látja el az önkormányzat.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A HEP tervezése az előírt módszertan alapján, elsődleges és másodlagos információgyűjtéssel dokumentumelemzéssel és adatfeldolgozással történt.

Dokumentumelemzés

- Sablon a 2023-as HEP készítéséhez
- Tamási Város Önkormányzata Gazdasági Programja 2020-2025
- Tamási Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2018
- Tamási Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2022 – felülvizsgálat
- Tamási Város Önkormányzata Integrált Településfejlesztési Stratégiája (ITS)
- hatályos jogszabályok (ld. 1. fejezet)
- EU 2020 stratégia
- „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia
- Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia
- Nemzeti Reform Program
- Nemzeti Ifjúsági Stratégia

Adatgyűjtés

- Központi Statisztikai Hivatal
- TEIR
- Nemzeti Munkaügyi Hivatal
- Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)
- Tolna Vármegyei Kormányhivatal Tamási Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály
- Dombóvári Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály Védőnői Szolgálat Tamási
- DÁM Önkormányzati Társulás Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat és Család és Gyermejjóléti Központ
- Helyi költségvetési intézmények szakintézmények adatszolgáltatásai

Fontos kiemelni azt is, hogy az időszakos felülvizsgálatok révén a jelen Helyi Esélyegyenlőségi Program módosulhat, különös tekintettel a jogszabályváltozásokra, az intézkedések megvalósításához nélkülözhetetlen forrasszerzést jelentő pályázati felhívások előírásaira.

Tamási Város Önkormányzatának hatályos projektlistája a HEP készítésekor a következő:

2020-2024	Projekt címe	Támogató döntés dátuma	Projekt kezdete	Projekt befejezése	Projekt összkielégése	Megnélt támogatás összege
TOP 5.2.1.15.TL1.2016.00004	Tamási Buda városrész komplex rehabilitációja	2016.12.20	2017.02.01	2022.04.01	99 999 989	99 999 989
KEHOP 2.1.3.15.2016.00033	Észak- és Középső-dunántúli livestocking program 1. – (Tamási, Pinczehely, Kőlecs, Kistornás)	2016.07.07	2016.02.16	2023.04.13	1 693 758 961	1 422 125 753
TOP 4.3.1.15.TL1.2016.00001	Tamási "Buda városrész" rehabilitációja	2017.12.21	2019.02.15	2021.09.30	220 113 754	220 113 754
TOP 1.4.1.19.TL1.2019.00002	Bölcsőde építése hozzásegítéssel	2019.11.15	2019.12.05	2021.11.29	349 603 390	349 603 390
TOP 2.1.1.15.TL1.2018.00006	Zöld Pont és Civilház kiépítése Tamásban	2019.07.30	2019.10.31	2021.12.29	284 030 420	284 030 420
KÁB REF 20 0012	KEF elkészítése Tolna megyében	2020.12.12	2020.12.01	2021.12.31	2 300 000 Ft (amelyből Tamási: 1 000 000 Ft)	1 000 000
OP-4.2 507 525	Katolikus Oktatói Negyed kiépítése Tamásban (előkészítő feladatok)	2020.11.02	2020.11.13	2023.12.31	125 000 000	125 000 000
ET 2020 02 096	Gyógyfürdőfejlesztés Tamásban (T01, előkészítő feladatok)	2020.12.17	2020.12.17	2023.05.31	50 000 000	50 000 000
OP-4.2 506 794	"Tisztítsuk meg az Országot!" projekt 2020. évben megvalósítandó I. ütem, illegális hulladéklerakók felszámolása - 2020	2020.12.07	2020.12.10	2021.09.31	4 995 250 Ft	4 995 250
TKI KEVD/28.6/2020	Tamási külterületi lakott helyek ivóvízellátásának kiépítése	2020.12.09	2020.12.01	2025.04.30	436 530 000	436 530 000
VP6 19.2.1.83.7.20/2046198481	VP leader Forrási járatok	2021.09.10	2021.09.23	2022.02.15	4 441 012	4 441 012
AMN/2021/0169	Európai Mobilitási Hét és Autómentes Nap 2021	2021.09.13	2021.07.29	2021.10.31	1 000 000	1 000 000
ZP 1 2021/7851	Zártkert Program 2021/7851 külterületi ut. felújítása és megújuló energia ellátás	2021.12.01	2022.03.23	2022.06.14	19 848 448	19 848 448
OP-4.2 545 533	Tamási Polgármesteri Hivatali komplex megújításának tervezési és előkészítő feladatai	2021.03.05	2021.12.09	2023.12.31	104 648 000	104 648 000
TOM/01/000220 8/2021	Tamási Munkaszállás	2021.02.16	2021.09.01	2024.08.31	559 500 000	559 500 000
OP-4.2 520 379	Belterületi utak 2021 (Saray utca 2. része)	2021.06.29	2021.09.08	2021.10.25	10 829 019	10 829 019
TOP Plusz 1.3.1.21.TL1.2022.00006	Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása Tamásban	2022.12.12	2021.11.25	2022.12.31	80 000 000	80 000 000
KEHOP 2.1.2.15.2012.00284	Tamási központi agglomeráció szennyvízelvezetése és -tisztításának fejlesztése projekt	2022.11.20	2023.04.18	2026.04.26	7 645 000 000	6 901 883 524
VP6 7.2.1.1.21/7320107930	Külterületi utak 2021. Külterületi helyi közutak fejlesztése. Kisbénye Erdőbirtos utca településközpontban	2022.03.07	2022.03.31	2024.05.31	139 819 742	139 819 742
OP-4.2 549 776	Belterületi utak 2022 (Sárdonyi utca felújítása/Belterületi utak 2022 (Sárdonyi utca felújítása)	nem nyert				0
TOP Plusz 1.3.1.23 Helyi human fejlesztések, programok, sportprogramok, szabadidős programok megvalósítása	Helyi human fejlesztések, programok, sportprogramok, szabadidős programok megvalósítása Tamásban (ESZA)	folyamatban van			14 990 000	
TOP Plusz 1.1.3.21 Helyi és térségi turizmusfejlesztés	A Tamási Gyógyfürdő turisztikai fejlesztése	folyamatban van			600 000 000	
TOP Plusz 1.2.3.21 Belterületi utak felújítása (II. ütem)	Gárdonyi, Szent Márton, Móra, Csontos szakasz a Gábor Á. és Mező u. között, Gábor vége, Erdőbirtos szakasz, Arany felől, Deák, III. egyéb utcák	folyamatban van			300 000 000	
TOP Plusz 1.2.3.21 Belterületi utak felújítása (II. ütem)	Kossuth tér – Arany I. u. összekötő rész felújítása, Hársfa utca (befejezés)	folyamatban van			150 000 000	
TOP Plusz 1.2.1.21 elhódított területek	Kossuth tér - Szabadság utcai közterület rekonstrukciója	folyamatban van			600 000 000	
TOP Plusz 1.2.1.21 elhódított területek	Zrínyi utca - Szabadság utcai közterület rekonstrukciója	folyamatban van			205 000 000	
TOP Plusz 2.1.1.21 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	Arany I. u. 1. szociális lakás felújítása	folyamatban van			52 630 661	
TOP Plusz 2.1.1.21 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	Gyógyfürdő napelem	folyamatban van			250 016 920	
TOP Plusz 3.3.2.21 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	Szociális központ - energetikai szempontú felújítás, bővítés	folyamatban van			450 000 000	
TOP Plusz 3.3.1.21 Gyermeknevelési támogató human infrastruktúra fejlesztése	Belső átalakítás az óvodában	folyamatban van			315 000 000	
					mindösszesen megnélt	3 693 371 026

Megnyíltak a TOP Plusz, azaz a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz pályázatok. A TOP Plusz fő küldetése, hogy kereteket biztosítson a területileg decentralizált fejlesztések tervezéséhez és megvalósításához. A TOP Plusz program 2021 és 2027 között európai uniós és hazai társfinanszírozás felhasználásával segíti a magyar települések, járások, vármegyék és a főváros fejlesztéseit.

Áttekintve az önkormányzat gazdasági programjában, az Integrált Településfejlesztési Stratégiájában, a Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájában (FVS) és a TOP Plusz Városfejlesztési Programtervében (TVP) megfogalmazott célkitűzéseket, Tamási Város Önkormányzata a fenti táblázatban szereplő pályázatokat nyújtotta be és valósítja meg.

Tamási Város Önkormányzatának előző időszakra szóló projektlistája a következő:

Sorszám	Pályázat	Projekt	Tervezett kezdés	Tervezett befejezés	Összeg	
1	TOP-3.1.1-15-TL1-2016-0004	Tamási kerékpárosbarát város	2017.05.30	2019.07.31	378 979 397 Ft	
2	TOP-3.1.1-15-TL1-2016-00017	Önkormányzati épületek napellenmel való ellátása	2017.08.01	2018.12.31	29 964 679 Ft	
3	TOP-3.1.1-15-TL1-2016-00015	Tamási város északi iparterületi infrastruktúra fejlesztése	2016.10.25	2019.10.24	187 464 751 Ft	
4	TOP-2.1.3-15-TL1-2016-00031	Tamási Termálfürdő és Miklósvár városrésze csapadékvíz elvezetése	2017.06.01	2018.12.31	191 138 507 Ft	
5	TOP-3.2.2-15-TL1-2016-00003	Közüleletek fűtési energia igényének kielégítése	2017.08.01	2019.05.31	220 345 304 Ft	
6	VP6-7.2.1-15-TL1-16/1826826689	Külsőutak utak 2020. Tamási Város és Pári Község földútjainak stabilizálása	2018.02.27	2019.06.30	76 325 969 Ft	
7	KEHOP-1.2.1-19-2018-02003	Tamási város helyi klímastratégijának kidolgozása és a település lakosságának klímabudatosságát erősítő szemléletformálás	2019.09.01	2021.02.26	5 000 000 Ft	
8	EFOP-3.3.2-16-2016-00179	Városi Művelődési Központ - Tamási a köznevelés eredményességéért	2018.07.01	2019.12.31	15 300 737 Ft	
9	EFOP-1.4.1-17-2017-00100	Tamási Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata - A jövőnk iskolája	2018.01.01	2019.12.31	29 995 480 Ft	
10	TOP-1.1.3-15-TL1-2016-00013	Építő és Városüzemeltető Kft. - Tamási város piacterének rekonstrukciója	2017.05.24	2018.12.31	200 000 000 Ft	
11	TOP-2.1.1-15-TL1-2016-00003	Sportok Háza kialakítása	2018.11.05	2020.01.31	459 581 851 Ft	
12	TOP-1.1-15-TL1-2016-00013	Tamási város fenntartható ökoturisztikai fejlesztése	2017.08.01	2020.10.29	472 867 972 Ft	
13	TOP-2.1.2-15-TL1-2016-00003	Városi zöld területek revitalizációja és épületek megújítása	2017.05.24	2020.08.21	475 408 107 Ft	
14	TOP-5.1.2-15-TL1-2016-00002	Foglalkoztatási paktum létrehozása	2017.03.01	2020.02.28	250 000 000 Ft (melyből Tamási - 23 793 800 Ft)	
15	ébr42_486/047	Belterületi utak 2020 (Garay, Páva utcák)	2020.11.29	2020.12.31	9 130 262 Ft	
16	ébr42_506/766	"Tisztítsuk meg az Örszögtőt" projekt 2020. évben megvalósuló I. utam. Illegális hulladéklerakók felszámolása - 2020	2020.12.10	2021.03.31	4 995 250 Ft	
17	KÖFOP-1.2.1-VEKOP-16-2017-01159	TAMÁSI VÁROS ÖNKORMÁNYZATA ASP KÖZPONTHOZ VALÓ CSATLAKOZÁSÁTAMÁSI VÁROS ÖNKORMÁNYZATA ASP KÖZPONTHOZ VALÓ CSATLAKOZÁSA	2017.06.30	2018.06.30	6 997 092 Ft	
18	TOP-5.2.1-15-TL1-2016-00004	Tamási - Buda városrésze komplex rehabilitációja	2017.02.01	2022.04.01	99 999 989 Ft	
19	TOP-4.3.1-15-TL1-2016-00001	Tamási "Budai városrésze" rehabilitációja	2019.02.15	2021.10.01	200 113 754 Ft	
20	TOP-1.4.1-15-TL1-2019-00002	Bölcsőde építése hozzáépítéssel	2019.12.09	2021.11.29	349 603 390 Ft	
21	TOP-2.1.1-15-TL1-2016-00016	Zöld Pont és Cvilház kialakítása	2019.10.31	2021.12.29	284 030 420 Ft	
22	VP6-19.2.1-83-7-20/3246198481	VP leader - Fomádi játszótér	2021.03.23	2022.02.15	4 441 012 Ft	
23	VP6-19.2.1-83-7-20/3246198225	VP leader - Skatepark elem	2021.03.10	2022.12.31	4 677 841 Ft	
24	NBER-KP-1-2021/1-000131	A Tamási Város Német Nemzetiségi Önkormányzatának használatában álló, Kultúrák háza második emeleti helyiségeinek festése	2021.01.01	2021.12.31	1 000 000 Ft	
25	AMN/2021/0169	Európai Mobilitási Hét és Autómentes Nap 2021	2021.07.29	2021.10.31	1 000 000 Ft	
26	KAB-KEF-20-0012	KEF-ek támogatása Tolna megyében	2020.12.01	2021.12.31	2 300 000 Ft (melyből Tamási - 1 000 000 Ft)	
27	NMI K-S-0137/000768/2021	Közösség-hagyomány-innováció	2020.01.01	2021.11.30	5 000 000 Ft	
28	NKA 499135/00029	Tamási Művelődési Központ és Könyvtár László Könyvtár bértámogatás	2021.01.01	2021.12.31	1 491 901 Ft	
29	KEHOP-2.1.3-15-2016-00033	Észak- és Közép-dunántúli ivóvízminőség-javító program 1. - (Tamási, Pinchev, Kőlesd, Kistormás)	2016.02.16	2023.02.19	1 422 125 755 támogatás	
30	KEOP-4.2.0/B/09-2010-030	Geotermikus energiaszolgáltatás és hőmérséklet-kielégítés	2013.03.01	2016.05.17	1 387 033 990 Ft	
31	TOP-4.2.1-15-TL1-2016-00008	A DÁM Önkormányzati Társulás szociális alapszolgáltatásainak fejlesztése	2017.06.01	2017.12.31	41 644 974 Ft	
32	TP-1-2021	Zárkert Program 2021/7851Külsőutak utak 2021 felújítása és megújuló energia ellátás	projekt fizika kezdése (munkaterv átadás) 2022.09.29	2022.06.14	19 848 449 Ft	
33	EMT-TE-B-A-21-0441	Térzene Program 2021: „Legyen a zene mindenkié!”	2021.07.01	2022.06.30	7 500 000 Ft	
34	VCA-KP-1-2021/1-000710	Tamási Térsége Turisztikai Egyesület - Gazdasági épület (présház) felújítása	2021.01.01	2022.12.31	7 999 609 Ft	
35	KBFT-E-22-1617	Tamási Művelődési Központ és Könyvtár László Könyvtár - Tamási Kulturális Központ 2022 befejezés	2021.02.01	2022.12.31	9 278 132 Ft	
36	ébr42_520/379	Belterületi utak 2021 (Garay utca 2. része)	2021.09.08	2021.10.25	10 829 019 Ft	
37	ébr42_507/525	Katolikus Oktatási Negyed kialakítása	2020.11.11	2023.12.31	125 000 000 Ft	
38	ET-2020-02-096	Gyógyfürdőfejlesztés	2020.12.17	2023.05.31	50 000 000 Ft	
39	ébr42_545/533	Tamási Polgármesteri Hivatal komplex megújításának tervezési és előkészítési feladatai	2021.12.09	2023.12.31	104 648 000 Ft	
40	TKI-KEOV/38-6/2020	Tamási külterületi lakott helyek ivóvízellátásának kiépítése	2020.12.01	2023.04.30	436 530 000 Ft	
41	TDM/04/000220-8/2021	Tamási Munkásszállás	2021.09.01	2023.08.31	559 500 000 Ft	
42	TOP_PU052-1.3.1-21-TL1-2022-00006	Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása	2021.11.25	2027.12.31	8000000	
43	TKI-KEOV/38-6/2020	Kossuth téri és Fejlesztési utcai közlekedéstervezési feladatok (PIP-Külsőutak utak 2021 felújítása és megújuló energia ellátás)	közbesz. indult. 2022.03.03	tervezés indult. 2022.12.21	700.000, tervezés 18.450.000, hatósági díj 2.000.000	
44	KEHOP-2.2.2-15-2012-00184	Tamási központi agglomeráció szennyvízelvezetése	2023.nyár	2023.nyár		
45	VP6-7.2.1-15-TL1-2016-00179	Külsőutak utak 2021: Külsőutak helyi közutak fejlesztése - Kishegy-Erdőrésze utca településrészen	2022.03.31	2024.03.31	139 819 742 Ft	
46	ébr42_549/776	Belterületi utak 2022 (Gárdonyi utca felújítása)				ébr42_549/776
47	TOP-1.5.1-20-2021-00029	Tolna Megyei Önkormányzat - Tolna 109 Összefogással a jövőnkért	2021.03.31	2023.09.30		
48		Jpari park kialakítása	2022	2027		
49		Tamási-Fomádi-puszták-Kecege településrészek közötti útkonstrukció	2022	2022		
50		Bentlakások otthon kialakítása				
51	VP6-19.2.1-83-10-23/3429800781	Tamási sportpályák fejlesztése	2023.08.01	2024.07.31	10 000 000 Ft	
52	VP6-19.2.1-83-9-23/3429800600	Tamási Városi Kulturális Központ fejlesztése	2023.08.01	2024.07.31	3 000 000 Ft	
53		Gyógyfürdőfejlesztés	2023	2025		
54		Tamási-Dombóvár-Orfű-Pécs kerékpárút	nem TVO projektek, de Tamásit érintik, előkészítésben részesülünk			nem TVO projekt
55		Siófok-Tamási kerékpárút				

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A mélyszegénységben élők fogalmának vizsgálatakor figyelembe kell venni, hogy ez egy komplex fogalom, bár sokszor szinonimaként szerepel a hátrányos helyzet fogalmával, azon belül a magyarországi cigányság helyzetének leírásakor, annak ellenére, hogy ezeknek a fogalmak jelentése eltérnek egymástól. A fogalom etnicizálása, vagyis a mélyszegénység etnikai és szociális dimenzióinak összemosása, torzítja a kutatások eredményeit amellet, hogy hosszú távon erősíti az előítéleteket.

A mélyszegénység összetett jelenség, főbb okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficittekként jelentkeznek, s gyakran súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira –, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca”: a szegények mintegy 30%-a 0–17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakókörnyezet (a szegények több mint fele községekben él). Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma.

A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik. A mélyszegénység vizsgálatakor fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt.

A magyarországi cigányok létszámának megállapítására vonatkozóan a korábbi századokban több összeírás történt, azonban az adatok meglehetősen ellentmondásosak, mivel a célcsoport meghatározása során „Ki a cigány?” kérdésre különböző válaszokat adtak, egyrészt a külső környezet meghatározása, minősítése alapján tekintettek valakit cigánynak (például: 1893. évi cigány összeírás, Kemény István szociológiai kutatásai 1971, 1993, 2003) másrészt az önbevallás, nyelv, kultúra alapján (pl. népszámlálási adatok). Az 1993. évi kisebbségi törvény deklarálta a cigány népesség kulturális és nemzetiségi jogait, de a népesség számának tekintetében a népszámlálási adatokat tekinthetőek hivatalos forrásnak, ahol a cigány népesség válaszadási hajlandóság a nemzetiségi hovatartozásra csekély (okai széles körben ismertek pl. félelem a stigmatizációtól, hogy listába kerülnek, a cigány kisebbséghez tartozás negatív megítélése, stb.) ennek köszönhető, hogy a népszámlálási statisztikákban is rendkívül hiányosan szerepelnek. Mivel perifériára szorultan élnek, nehezen elérhetőek, másrészt a cigány népességre Magyarországon erőteljes heterogenitás jellemző, különböző kategóriák alapján (pl. beszélt nyelv, hagyományok, kulturális szokások, jövedelmi helyzet, területi elhelyezkedés, lakhatási körülmények, stb.) eltérő csoportokat alkotnak, mégis a többségi társadalom homogén társadalmi csoportként tekint a cigányságra. Többben, sokféle szempontrendszer alapján próbálták kategorizálni a cigány lét főbb jellemzőit, elfogadott és egységes definíció nem alakult ki. Cigánynak lenni – az évszázadok során meggyökeresedett különböző előítéletek miatt – a társadalom egy része szerint alacsonyabb presztízsűnek számít. A cigányok többsége napjainkban már csak magyar anyanyelven beszél, ezáltal inkább a többségi társadalomhoz tartozónak vallja magát, és rendszerint felveszi a befogadó állam nyelvét, illetve környezete vallását, mert csak az országok egy részében tekintik őket nemzetiségnek, mások azonban anyaországgal

nem rendelkezvén, az etnikai kisebbséghez sorolják magukat. Ez az egyik oka annak, hogy különösen nagy eltérések vannak mindenütt a világon a hivatalos népszámlálási és a tudományosan becsült adatok között.²

A szegénységben élők, a roma közösségek helyzetének elemzése során vizsgálni kell az Ebktv. által rögzített, a hátrányos megkülönböztetés tilalmának érvényesülését. Az Ebktv. 8. és 9. §-ai értelmében közvetlen, illetve közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt nemzetiséghez tartozása, társadalmi származása, vagyoni helyzete miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, vagy az a rendelkezés, amely ezen személyeket, csoportokat lényegesen nagyobb arányban hozza hátrányos helyzetbe, mint a velük összehasonlítható személyeket, csoportokat.

Az elmúlt évtizedekben a szegénység számos meghatározását alkalmazták. Az első megfogalmazások szerint szegénynek lenni azt jelentette, hogy az egyén vagy közösség nem rendelkezik megfelelő anyagi forrással ahhoz, hogy képes legyen a társadalom által minimálisan elfogadhatónak ítélt életszínvonalat biztosítani saját maga számára. A fejlett társadalmakban a szegénységet elsősorban relatív kategóriaként lehet értelmezni. Ez azt jelenti, hogy az érintett egyén valaki máshoz képest tekinthető szegénynek, vagy érzi magát szegénynek, a társadalom egyéb tagjaihoz képest szenved valamiben hiányt.

A szegénység, a társadalmi kohézió ügye –a gazdasági fejlődéssel, illetve a gazdasági válság jelenségeivel szoros összefüggésben –az Európai Unió politikáiban is egyre hangsúlyosabb szerepet kap. Az EUROSTAT három mutatószámot használt a szegénységben és kirekesztettségben élők számának meghatározásához: a jövedelmi szegénységben élők, a nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásokban élők, valamint az anyagi deprivációban élők számát.³ Az összetett mutató szerint szegénynek vagy kirekesztettnek tekintjük mindazokat, akik bármelyik –vagy egyszerre több –kategóriába sorolhatók.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szegénység vagy társadalmi kirekesztődés összetett mutató használata lehetőséget teremt arra, hogy a szegénységet ne kizárólag a jövedelemhiánnyal azonosítsuk. A szegénységi küszöb alatti jövedelemmel rendelkezők mellett a mutató a szegények közé sorolja a javak és szolgáltatások piacáról, valamint a munkaerőpiacról kiszorultakat is. Magyarországon az egyes dimenziók közül legtöbbeket az anyagi nélkülözés érint, szemben az unió legtöbb országával, ahol a jövedelmi szegénység a legnagyobb probléma. Az utóbbi években a súlyosan depriváltak arányának meredek csökkenése eredményeképpen az egyes dimenziók egymáshoz viszonyított aránya közelít az uniós átlaghoz; 2012 óta összesen 11,6 százalékponttal csökkent a súlyosan depriváltak aránya, aminek következtében a jövedelmi szegények és a súlyos nélkülözésben élők aránya jelentősen megközelítette egymást. Egyre kevesebben vallják magukat nélkülözőknek azok közül, akik jövedelmi helyzetüket tekintve nem élnek a szegénységi küszöb alatt.

A szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázata az átlagot jelentősen meghaladóan az alábbi csoportokat érinti:

- 18 év alatti gyermekek,
- egyszülős háztartások,
- alacsony iskolázottságúak,
- munkanélküliek,

---

² Cserti Csapó Tibor - Orsós Anna (2013): A mélyszegénységben élők és a cigányok/romák helyzete, esélyegyenlősége. In: Varga Aranka (szerk.): Esélyegyenlőség a mai Magyarországon. Pécsi Tudományegyetem PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs. 99-120.

³ Jövedelmi szegénység: Az OECD2-es skálával számított, éves ekvivalens háztartásjövedelem 60%-ánál alacsonyabb jövedelemből élők száma.

Az EUROSTAT munkaintenzitás indikátora azt méri, hogy a munkaképes korú (18–64 éves) háztartástagok az elméletileg lehetséges egyéves időkeretből mennyit (hány hónapot) töltöttek el foglalkoztatottként (teljes, illetve részmunkaidőben). Rendkívül alacsony munkaintenzitású háztartásnak tekintik azt a háztartást, ahol a háztartás munkaképes korú tagjai a lehetséges időkeretnek legfeljebb 20 vagy annál kisebb százalékában foglalkoztatottak.

Anyagiilag depriváltak: akik meghatározott 9 fogyasztási tétel közül legalább háromról anyagi okból lemondani kényszerültek: 1. váratlan kiadás fedezése, 2. évi egy hét üdülés, 3. részletek fizetése (lakbér, lakástörlesztés, közműszámlák, részletre vásárolt termékek), 4. megfelelő étkezés, 5. a lakás megfelelő fűtése, 6. mosógép, 7. színes TV, 8. telefon, 9. személygépkocsi.

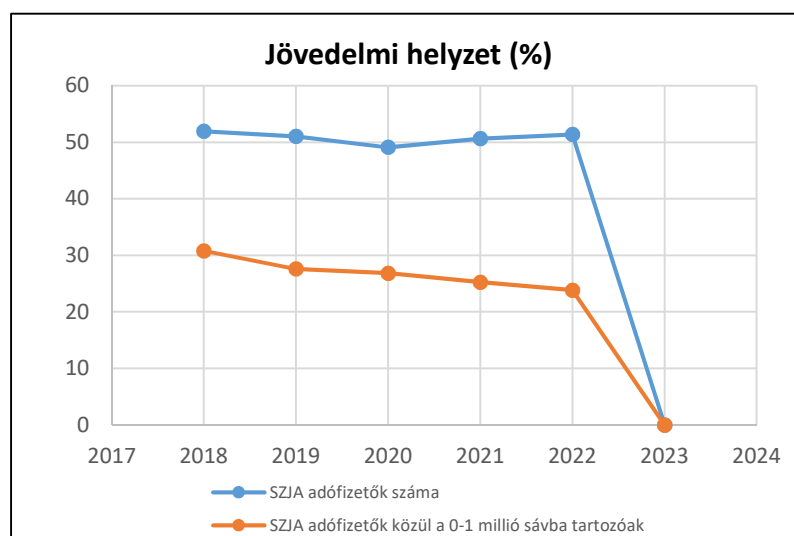
- romák.

A roma népesség körében a szegénységnek vagy társadalmi kirekesztődésnek kitettek aránya háromszorosa az országos átlagnak, annak ellenére, hogy csaknem 1 százalékponttal csökkent 2019-hez képest, és 82,8%-ot tett ki. A szegénységet előidéző legfontosabb kockázati tényezők a legtöbb roma háztartásban halmozottan jelennek meg, körükben a gyermekek száma jóval az átlag feletti, igen magas a legfeljebb alapfokú vagy az alatti iskolázottságúak, valamint a munkanélküliek aránya. Mindhárom szegénységi dimenzióban javulás következett be, amit elsősorban a korábban nem dolgozók közmunkaprogramba való bevonása eredményezett. (Háztartások életszínvonala. KSH)

Tamási város szintjén a jövedelmi helyzet bemutatására a Nemzeti Adó és Vámhivatal által publikált személyi jövedelemadó bevallásból származó adatokat használtuk. Ezek alapján megállapítható, hogy 2017 és 2021 közötti időszakban folyamatos csökkenés tapasztalható az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók körében. Míg 2017-ben az az állandó népesség 32,25 %-a tartozott bele ebbe a körbe, 2021-re ez 25,24 %-ra csökkent.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2018	51,95	30,79
2019	51,05	27,61
2020	49,12	26,83
2021	50,63	25,24
2022	51,39	23,84
2023	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a Möt-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

A rendszerváltoztatás utáni privatizációval a korábban eredményesen működő termelőszövetkezetek, az állami gazdaság és a kiváló minőségű földterületek egy része külföldi érdekeltségű vállalkozások tulajdonába került. A birtokoncentráció mellett a növénytermesztési vetésforgó, takarmánytermelés, állattartás és trágyázás egymásra épülő hagyományos mezőgazdasági vertikuma is szétesett.

Az elmúlt évtizedekben jelentős kicserélődés figyelhető meg a város meghatározó feldolgozóipari üzemének körében. Az ezredforduló után több, korábban jól működő vállalkozás leépült vagy elköltözött, funkcióváltásra szoruló, alulhasznosított barnamezős területeket hagyván maguk után. Helyettük azonban új, jelentős foglalkoztatást biztosító vállalkozások is megjelentek elsősorban a város északi iparterületein.

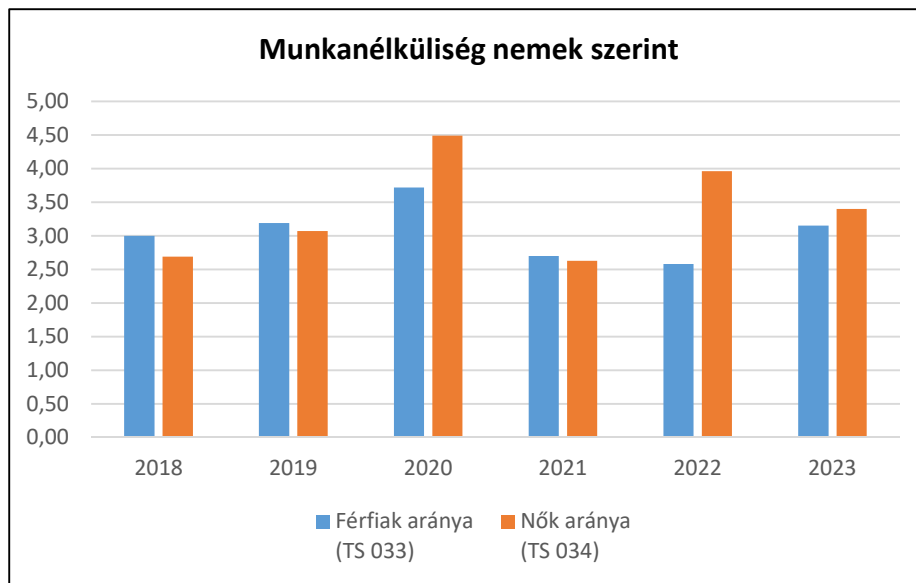
Az országos tendenciákkal összhangban, az elmúlt években jelentősen javultak a munkaerőpiaci mutatók, a regisztrált álláskeresők száma folyamatosan csökken. Ezzel együtt számszerűleg a népesség belül az inaktívak aránya is mérséklődött, de a helyi társadalmon belüli arányuk nem változott, ugyanis a 15-64 éves munkaképes korúak száma 468 fővel csökkent. Tamási térségében a korábbi negatív tendenciák után rövid és középtávon is javulnak a munkaerő-keresleti igények, az elmúlt években folyamatosan nő a foglalkoztatók által jelzett létszámbővítési szándék.

A rendelkezésre álló statisztikai adatok is ezt támasztják alá, hiszen 2017-től folyamatosan csökken a nyilvántartott munkanélküliek száma a településen. 2017-ben 165 főt tartottak nyilván álláskeresőként, ami 3,01 %-os munkanélküliségi arányt jelentett. Ezt a folyamatot a 2020-ban jelentkező koronavírus járvány szakította meg, ugyanis ebben az évben jelentős mértékű emelkedés tapasztalható a munkanélküliek számában. Ez a szám 2021-re jelentős mértékben visszaesett, majd a 2022-es energiaválság következtében ismét emelkedés tapasztalható és 2023-ban is tovább stagnált az arány, így a nyilvántartott álláskeresők száma megközelíti a 2017-es adatot.

Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2018	3,00	2,69	2,85%
2019	3,19	3,07	3,13%
2020	3,72	4,49	4,11%
2021	2,70	2,63	2,67%
2022	2,58	3,96	3,27%
2023	3,15	3,40	3,28%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

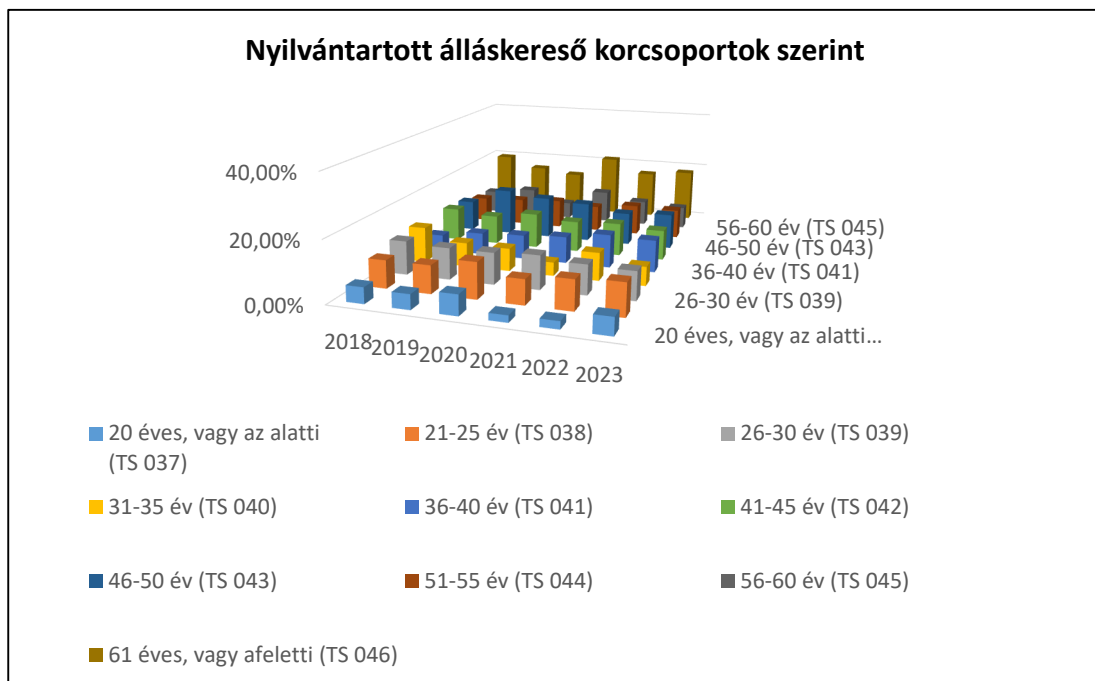
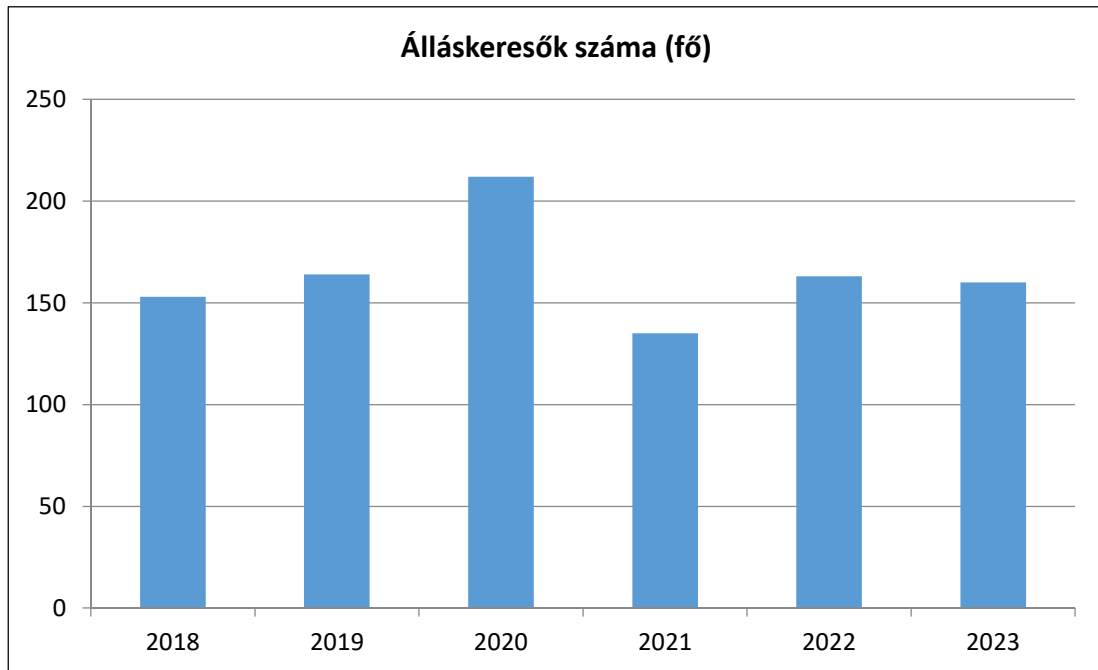
Az álláskeresők nemek szerinti megoszlását vizsgálva azt látjuk, hogy a 2020-as év kivételével minden évben alacsonyabb volt a nők aránya a munkanélküliek között, miközben az állandó népességben belül a 15-64 éves korosztályban a nők száma magasabb a férfiakénál. Jelentős változást a 2022-es év mutat, mert itt szintén a nők aránya magasabb a munkanélküliek között, ami szintén a koronavírus járványra és az energiaváltságra vezethető vissza.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Fő összesen	153	164	212	135	163	160
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	8,00	8,00	14,00	3,00	4,00	9,00
	%	5,23%	4,88%	6,60%	2,22%	2,45%	5,63%
21-25 év (TS 038)	Fő	14,00	15,00	25,00	11,00	16,00	17,00
	%	9,15%	9,15%	11,79%	8,15%	9,82%	10,63%
26-30 év (TS 039)	Fő	17,00	17,00	22,00	15,00	16,00	15,00
	%	11,11%	10,37%	10,38%	11,11%	9,82%	9,38%
31-35 év (TS 040)	Fő	18,00	13,00	16,00	6,00	15,00	10,00
	%	11,76%	7,93%	7,55%	4,44%	9,20%	6,25%
36-40 év (TS 041)	Fő	8,00	12,00	17,00	12,00	18,00	17,00
	%	5,23%	7,32%	8,02%	8,89%	11,04%	10,63%
41-45 év (TS 042)	Fő	17,00	16,00	25,00	14,00	18,00	16,00
	%	11,11%	9,76%	11,79%	10,37%	11,04%	10,00%
46-50 év (TS 043)	Fő	16,00	26,00	30,00	18,00	18,00	19,00
	%	10,46%	15,85%	14,15%	13,33%	11,04%	11,88%
51-55 év (TS 044)	Fő	13,00	15,00	21,00	12,00	17,00	16,00
	%	8,50%	9,15%	9,91%	8,89%	10,43%	10,00%
56-60 év (TS 045)	Fő	12,00	16,00	12,00	15,00	14,00	12,00
	%	7,84%	9,76%	5,66%	11,11%	8,59%	7,50%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	30,00	26,00	30,00	29,00	27,00	29,00
	%	19,61%	15,85%	14,15%	21,48%	16,56%	18,13%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

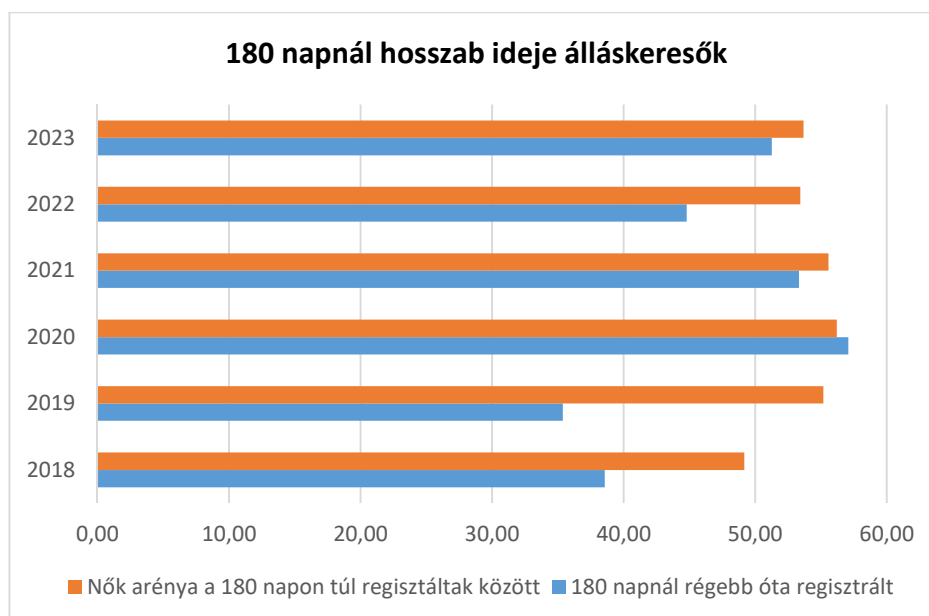
A regisztrált munkanélküliek korcsoportos adatai azt mutatják, hogy a fiatal és az idős korosztály aránya évről-évre stagnál a nyilvántartott álláskeresők között. A 2020-as évben, a Covid járvány következtében, nőtt meg leginkább a munkanélküliek száma, ez minden korcsoportra jellemző. 2021-ben nagy fellendülés állapítható meg a fiatal és a középkorú csoportok körében viszont az 56-60 és a 61 éves vagy afeletti korcsoportoknál továbbra is stagnálás tapasztalható.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2018	38,56	49,15
2019	35,37	55,17
2020	57,08	56,20
2021	53,33	55,56
2022	44,79	53,42
2023	51,25	53,66

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A tartós munkanélküliek között a nők aránya 2019. évtől folyamatosan meghaladja a férfiak arányát, 2019-től a tartós munkanélküliek között az nők aránya jelentősen nagyobb, mint a férfiaké, 2019-ben 55,17%, 2020-ban 56,20%, 2021-ben 55,56%, 2022-ben 53,42% és 2023-ban 53,66% volt. Ennek egyik oka, hogy a Tamásiba betelepült vállalkozások elsősorban a férfiak által preferált fizikai munkakörben kínáltak munkalehetőséget.

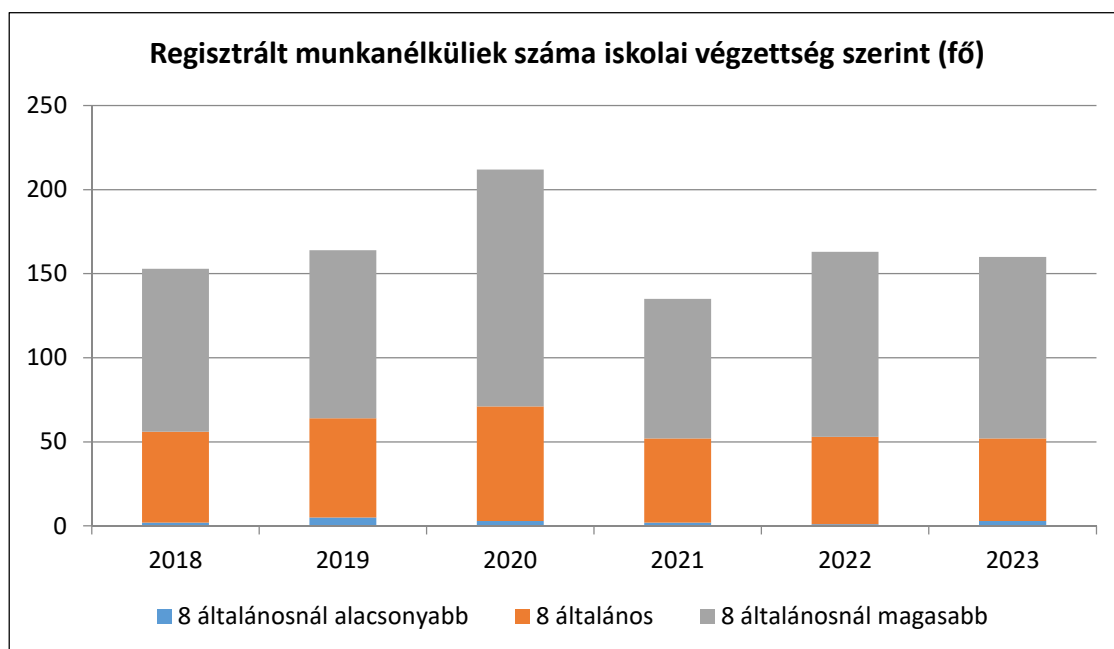
A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya 2018 és 2023 között 38,56%-ról 51,25%-ra emelkedett, mely 12,69%-os emelkedést jelent a vizsgált időszakban.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

A munkanélküliek iskolai végzettség szerinti vizsgálata alapján megállapítható, hogy Tamásiban a regisztrált munkanélküliek több mint egyharmada alacsony iskolai végzettségű, 8 általánosnál alacsonyabb vagy csak 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezik.

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2018	153	2	1,31%	54	35,29%	97	63,40%
2019	164	5	3,05%	59	35,98%	100	60,98%
2020	212	3	1,42%	68	32,08%	141	66,51%
2021	135	2	1,48%	50	37,04%	83	61,48%
2022	163	1	0,61%	52	31,90%	110	67,48%
2023	160	3	1,88%	49	30,63%	108	67,50%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

A közfoglalkoztatás rendszerét 2011. évtől kezdődően új támogatási rendszer váltotta fel. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. tv. 2011.01.01-től életbe lépett módosítása hatályon kívül helyezte a közcélú foglalkoztatás fogalmkörét, s annak kötelező bonyolítását előíró szakaszokat. Megszűnt a közmunkaprogram, a közcélú munka, valamint a közhasznú munkavégzés, és helyükbe az egységes közfoglalkoztatás lépett. Ugyanekkor hatályba lépett a közfoglalkoztatáshoz nyújtható támogatásokról szóló 375/2010. (XII.31.) Korm. rendelet.

A közhasznú munkavégzés támogatása helyett a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatásával a közérdekű célok programszerű támogatása valósult meg. A 2011. évi CVI. törvény alapján az arra jogosult közfoglalkoztatók kérelem útján kaphattak támogatást. 2017-ben változást jelentett a közfoglalkoztatási programokban, hogy 25 év alatti fiatal már nem vehet részt közfoglalkoztatásban.

Tamási Város Önkormányzata lehetőségei szerint folyamatosan biztosít munkalehetőséget a közfoglalkoztatási programokon keresztül az álláskereső, munkanélküliek részére. Ezen feladat támogatására készült el 2009-ben a városi közfoglalkoztatási terv, melyben meghatározásra kerültek azokat a feladatok és munkakörök, amelyeket részben vagy egészben közfoglalkoztatás keretében kívánt a települési önkormányzat ellátni.

2022. december 31. napján 87 fő volt az átlag közfoglalkoztatotti létszám. Ez a létszám az alábbiak szerint oszlott meg:

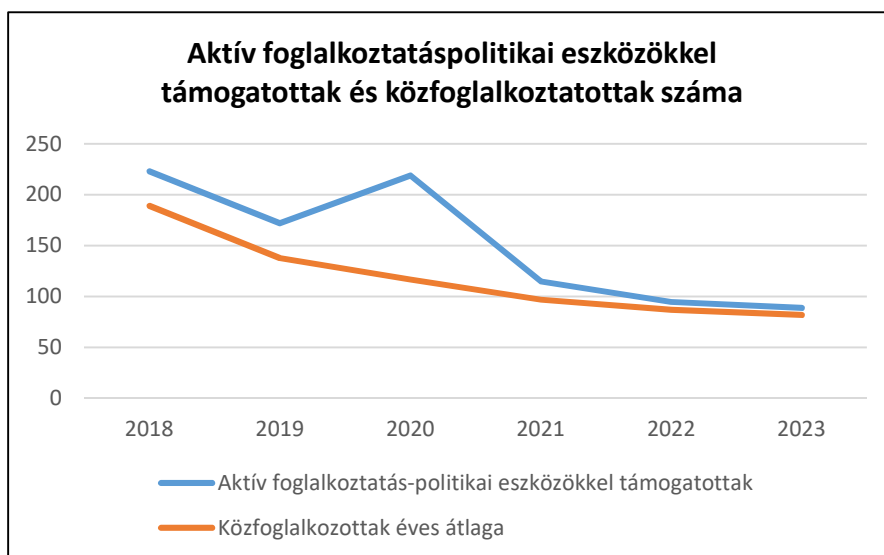
- A hosszabb időtartamú közfoglalkoztatásban – intézményeknél 8 fő
  - Mezőgazdasági programban: 23 fő
  - Szociális programban: 33 fő (Belvíz programból, illegális hulladéklerakók felszámolása programból, közút, bio programokból áll össze a szociális program)
- Helyi sajátosságokra épülő program: 9 fő
- Hosszabb időtartamú program keretében GINOP 6.1.1-15 „bolti előkészítő” elnevezésű képzésbe 14 fő 2022. október 10. - 2023. január 11. közötti időszakban

2022/2023 évben a tervezett összlétszám 2022. március 1. napjától 80 fő volt. Ez a létszám az alábbiak szerint oszlott meg:

- A hosszabb időtartamú programban a tervezett létszám
  - 2022. március 1. - 2022. július 31. 10 fő
  - 2022. augusztus 1. - 2022. augusztus 31. 10 fő
  - 2022. szeptember 1 - től 10 fő
- A mezőgazdasági programban tervezett 24 fő
- Szociális programban 37 fő
- A helyi sajátosságokra épülő programban tervezett 9 fő.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2018	223	189
2019	172	138
2020	219	117
2021	115	97
2022	95	87
2023	89	82

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

Tamási közúton a 61-es főúton, illetve az azt itt keresztező (Szekszárdot Siófokkal összekötő) 65-ös számú főúton közelíthető meg. Legismertebb városok körülötte: Siófok, Szekszárd, Dombóvár. A megyeszékhely 60 km-re található a várostól, a GEMENC Volán Zrt. Siófok-Szekszárd vonalon közlekedő járataival kb. 90 perc alatt elérhető Szekszárd Tamásiból. A városon halad keresztül a Pécs-Székesfehérvár között közlekedő járat, továbbá Dombóvárra és Kaposvárra is rendszeresen közlekednek járatok.

Tamásiban a helyi menetrend szerinti közlekedést a Dél-dunántúli Közlekedési Központ Zrt. Tolna Megyei Szolgáltatási Központja biztosítja, így a város külterületi részén lakó emberek számára is megközelíthető a városközpont, ezáltal az oktatási intézmények, munkahelyek és a rendelőintézet. Az önkormányzat igyekszik a lakosság igényeihez igazítani a helyi menetrendet, ennek figyelembe vételével tárgyal a szolgáltatóval.

1990. április 1-je óta nem közlekedik vonat Tamásin keresztül. A tervek között szerepel a vasútvonal fejlesztése, és ezzel a vasúti közlekedés újraindítása. A település már most a térség gazdasági és közigazgatási központja, amely térség megfelelő vasúti közlekedési kapcsolatok kiépítésével további nagyarányú fejlődésen menne keresztül. A Budapest – Pustaszabolcs – Dombóvár - Gyékényes/Pécs országos (és egyben nemzetközi) vasúti fővonal Pustaszabolcs és Dombóvár közötti új nyomvonalának Tamásin keresztül történő vezetése tehát mindenképpen indokolt, nemcsak a város, hanem a Dél-dunántúli régió és az ország szempontjából is, ideértve a lakosságot, az áru fuvarozás és a vasút üzemeltetőjének érdekeit is.

A munkaerő piacon való elhelyezkedés vizsgálva Tamási kedvező helyzetben van közlekedés szempontjából, mert helyközi járással megközelíthetők a munkahelyek, emellett a Tamási-Pári, Tamási-Regöly, illetve Tamási Rácvölgy szakaszon kiépített kerékpárúton keresztül is megközelíthető a városközpont.

Problémát jelent ugyanakkor a Tamási külterületein élők számára a közlekedés, mivel több külterület esetében nem biztosított a szilárd burkolatú út, helyi járással nem elérhető, csak helyközivel, mely jelentősen magasabb költséget jelent a külterületen élőknek.

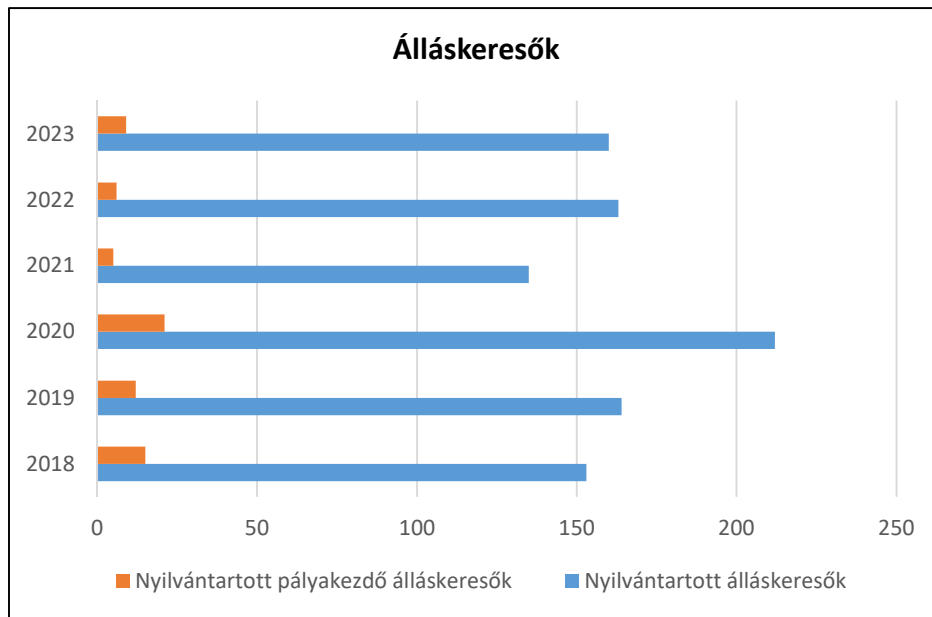
e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

A statisztikai adatok alapján Tamásiban a nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma 2018-tól folyamatosan csökken, 2018-ban 15 főt, 2023-ban már csak 9 főt tartott nyilván pályakezdő álláskeresőként a munkaügyi szervezet. A 2020. évben tapasztalható nagyobb növekedés, ekkor 21 fő pályakezdő álláskeresőt tartottak nyilván, ami a koronavírus járvánnyal hozható összefüggésbe.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2018	153	15
2019	164	12
2020	212	21
2021	135	5
2022	163	6
2023	160	9

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A korábban elemzett statisztikai adatok azonban azt mutatják, hogy bár a pályakezdők száma nominálisan csökken, a regisztrált munkanélküliek közötti arányuk azonban a csökkenő létszám ellenére is folyamatosan nő. Ennek okai részben a hiányzó munkatapasztalatban, részben az alacsony iskolai végzettséggel indokolhatók. 2017-től a közfoglalkoztatásból kizárásra kerültek a 25 év alatti fiatalok, ami további növekedést okozhat a munkanélküliek közötti arányukat illetően. A korábbi statisztikai adatokhoz hasonlóan itt is tapasztalható, hogy a 2020. és a 2022. évben megfigyelhető a növekedés a számokban.

A Munkaügyi Központ az **Ifjúság Garancia** elnevezésű programja a 25 év alatti munkanélküli fiatalokat célozza. A program célja, hogy a fiatalok minél rövidebb időt töltsenek munkanélküliségben, inaktivitásban vagy tanulás nélkül, illetve, hogy személyre szabott segítséget kapjanak a munkaerő-piaci helyzetük javításához, a szakképzetlen fiatalok a gazdaság igényeihez igazodó szakképzést szerezzék, a szakképzett fiatalok esetében pedig a munkatapasztalat megszerzésének és az elhelyezkedés elősegítése.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

A munkaerő-piaci integrációt elősegítő szolgáltatás a **Tamási-Dombóvár Paktum** projekt, mely 2017 márciusában kezdődött, célja a hátrányos helyzetű munkavállalók segítése az elsődleges munkaerőpiacra történő visszajutásban, illetve a gazdaság szereplőinek valós igényeit figyelembe véve a munkaerőhiány csökkentése.

A megvalósító konzorcium tagjai: Tamási Város Önkormányzata, Dombóvár Város Önkormányzata, TMKH Foglalkoztatási Főosztály és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület. A projekt célterülete Tamási és Dombóvár városok környezete.

A Tamási-Dombóvár Paktum projekt célcsoportja a célterületen élő, hátrányos helyzetű álláskeresők, vagyis az alacsony iskolai végzettségűek, a 25 év alatti fiatalok, vagy 30 év alatti pályakezdő álláskeresők, az 50 év felettiek, a GYED-ről, GYES-ről, ápolási díjról visszatérők, vagy legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőttek, a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők, tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek, a megváltozott munkaképességűek, a roma nemzetiséghez tartozó személyek, a közfoglalkoztatásból kikerülők és az inaktívak.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

A települési önkormányzat saját fenntartási intézményeiben közfoglalkoztatási programokon keresztül tud munkalehetőséget biztosítani a munkaerő-piaci szempontból hátrányos álláskeresőknek, köztük a mélyszegénységben élőknek és romáknak. A mélyszegénységben élők és romák önkormányzati intézményekben történő foglalkoztatásával kapcsolatos adatok a személyiségi jogok védelme miatt nehezen kimutathatók, erre vonatkozóan adatgyűjtés nem történt.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A hátrányos megkülönböztetéssel összefüggő esetek csökkentésének jó eszköze a helyi nyilvánosság különböző fórumainak felhasználása, a diszkriminációs esetek és a következmények bemutatása.

A legnagyobb veszélyt a közömbösség jelenti a hátrányos megkülönböztetés felszámolására vonatkozóan. Ha rejtve maradnak ügyek, vagy későn kerülnek kivizsgálásra, akkor ismétlődhetnek és nem lehet megoldást sem találni orvoslásukra.

A diszkrimináció visszaszorítása a legfontosabb cél. Ehhez a hátrányos megkülönböztetés ellen fellépő intézmények és szervezetek szerepének erősítése szükséges. Javasolt a munkáltatók és a hatóságok fokozottabb bevonása az antidiszkriminációs akciók és programok kialakításába. A különböző társadalmi helyzetű lakossági csoportok közeledését segítő városi kezdeményezések, akciók, programok támogatása, valamint antidiszkriminációs képzési programok indítása szükséges. A munkáltatók és a közvetítésben részt vevő munkát keresők folyamatos tájékoztatása javasolt a diszkriminációval kapcsolatos jogszabályokról és a jogsértések várható következményeiről.

Az esélyegyenlőségi program helyzetelemzéséhez folytatott adatgyűjtés során nem merült fel foglalkoztatással kapcsolatos hátrányos megkülönböztetés esete. Az önkormányzat és intézményei a foglalkoztatás során az esélyegyenlőség megteremtéséhez szükséges lépéseket megteszik, nem alkalmaznak diszkriminatív eljárásokat, eleget tesznek jogszabályi kötelezettségeiknek.

Tamásiban működik Roma Nemzetiségi Önkormányzat, amely együttműködik a települési önkormányzattal a közmunka programokban, segítséget nyújt a közmunka programban foglalkoztatott személyek kiválasztásában.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

A digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei településünkön adottak. A digitális ismeretek elsajátítására lehetőségük nyílik a fiataloknak az általános és középiskolai tanulmányaik során. Több alkalommal került sor számítógépes tanfolyamok szervezésére. Rászoruló Gyermekekért Alapítvány támogatásával több rászoruló gyermek kapott laptopt, amely főként főként az otthoni tanulást segítette a covid idején. A Könnyű László Városi Könyvtárban a lakosság rendelkezésére állnak számítógépek.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Az Országgyűlés 1993. február 17-i ülésnapján fogadta el a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló, azóta már többször módosított 1993. évi III. törvényt (Szociális törvény). A törvény célja, hogy a szociális biztonság megteremtése érdekében meghatározza az állam által biztosított egyes szociális ellátások formáit, szervezetét, a szociális ellátásokra való jogosultság feltételeit, valamint érvényesítésének garanciáit.

A Szociális törvény az önkormányzatok által nyújtható támogatások keretszabályait is tartalmazza. Az ellátásokra vonatkozó részletes szabályokat az önkormányzatok saját rendeleteikben állapítják meg. A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere 2015. március 1-től jelentős mértékben átalakult. Az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai élesen elválasztásra kerültek. A kötelezően nyújtandó ellátások közül az ún. aktív korúak ellátását 2015. március 1-től a járási hivatalok állapítják meg.

3.3.1 A Járási Hivatal feladat- és hatáskörébe tartozó kötelezően nyújtandó ellátások

1. Aktív korúak ellátása:

A járási hivatal aktív korúak ellátására való jogosultságot állapít meg annak a személynek,

- aki munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy
- vakok személyi járadékában részesül, vagy
- fogyatékosági támogatásban részesül, vagy
- akinek esetében az álláskeresési ellátás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően az Ft. alapján álláskeresési ellátásra nem szerez jogosultságot, vagy
- aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább egy év időtartamig együttműködött vagy
- aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy
- akinek esetében az ápolási díj, a gyermekgondozási segély, a gyermeknevelési támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, a megváltozott munkaképességű személyek ellátása, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az özvegyi nyugdíj folyósítása a gyermek életkorának betöltése miatt szűnt meg, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább három hónapig együttműködött,

feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet nem folytat.

Nem minősül keresőtevékenységnek, ha a kérelmező, illetve a jogosult közfoglalkoztatásban, egyszerűsített foglalkoztatásban vesz részt vagy háztartási munkát végez.

Az aktív korúak ellátására egy családban egyidejűleg csak egy személy jogosult.

Egy családban egyidejűleg két személy abban az esetben jogosult az aktív korúak ellátására, ha az egyik személy a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra, míg a másik személy az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult.

A jogosultság megállapításának további feltétele, hogy a családnak az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelme ne haladja meg a szociális vetítési alap 90%-át (25.650,- Ft) és a törvényi értékhatárt meghaladó vagyonnal ne rendelkezzenek.

A rendszeres szociális segélyt 2015-től felváltotta az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás, valamint a foglalkoztatást helyettesítő támogatás.

1.1. Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást állapítanak meg annak a személynek, aki

- egészségkárosodott személynek minősül, vagy
- 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel – feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül a Cst. szerinti gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, csecsemőgondozási díjban – és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben nem tudják biztosítani.

Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás havi összege a családi jövedelemhatár összegének és a jogosult családja havi összjövedelmének különbözete, de nem haladhatja meg a közfoglalkoztatási bér mindenkori kötelező legkisebb nettó összegének 90%-át, 48795,- forintot.

Ha az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülő személy családtagjának foglalkoztatást helyettesítő támogatást (22.800 Ft) állapítottak meg, a támogatás összege nem haladhatja meg a nettó közfoglalkoztatási bér 90%-ának (48.795 Ft) és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás összegének különbözetét, azaz 25.995 forintot.

Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás esetén a családi jövedelemhatár összege a család fogyasztási egységeihez tartozó arányszámok összegének és az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege 95%-ának szorzata.

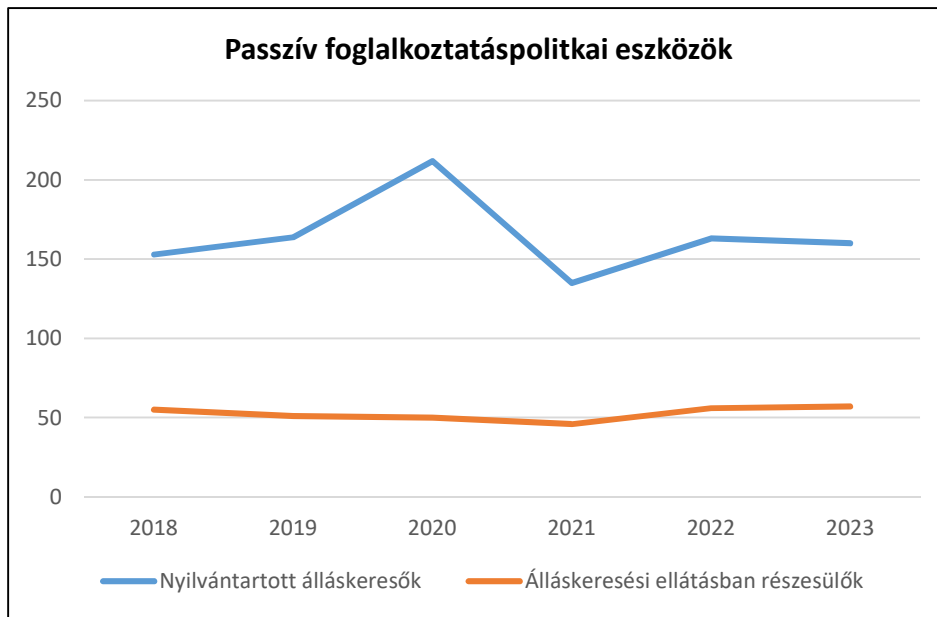
1.2. Foglalkoztatást helyettesítő támogatás

Foglalkoztatást helyettesítő támogatást állapítanak meg annak a személynek, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították kivéve, ha az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra való jogosultság feltételeivel rendelkezik.

Összege: A foglalkoztatást helyettesítő támogatás havi összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-a: 22.800 Ft. Egy családban egyidejűleg csak egy személy részesülhet foglalkoztatást helyettesítő támogatásban.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2018	153	2,96%	55	35,95%
2019	164	3,24%	51	31,10%
2020	212	4,27%	50	23,58%
2021	135	2,75%	46	34,07%
2022	163	3,47%	56	34,36%
2023	160	3,47%	57	35,63%

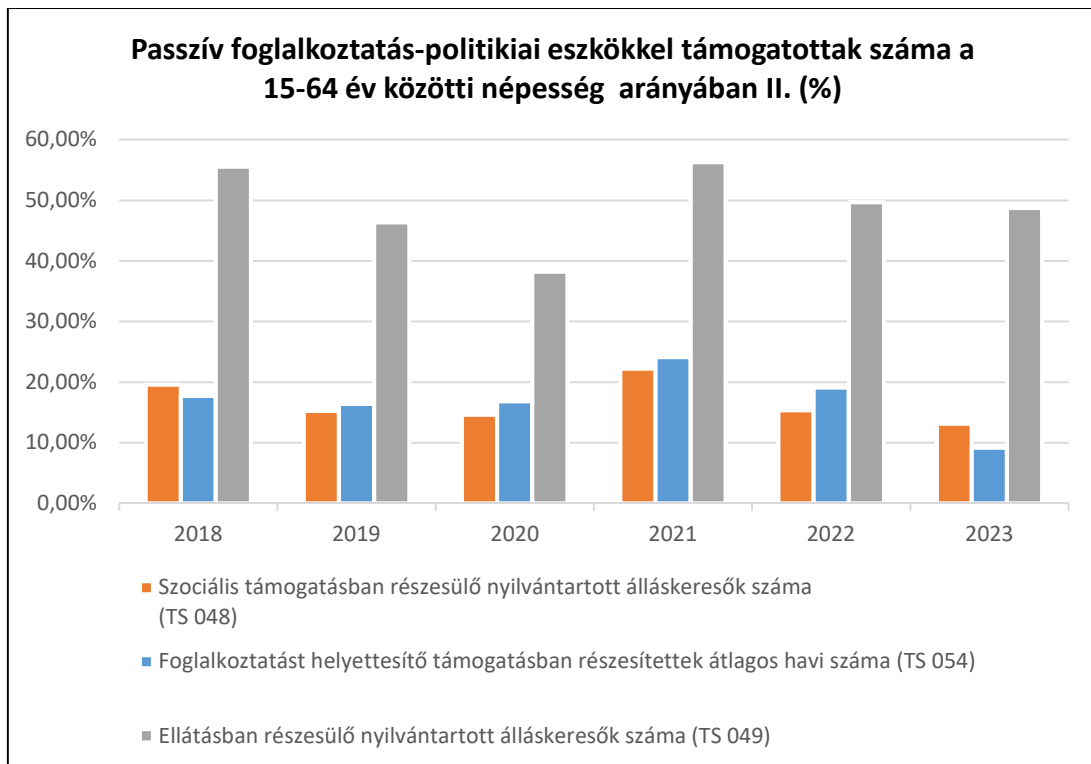
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2018	30	19,61%	27	17,76%	85	55,56%
2019	25	15,24%	27	16,44%	76	46,34%
2020	31	14,62%	36	16,85%	81	38,21%
2021	30	22,22%	33	24,14%	76	56,30%
2022	25	15,34%	31	19,12%	81	49,69%
2023	21	13,13%	15	9,18%	78	48,75%

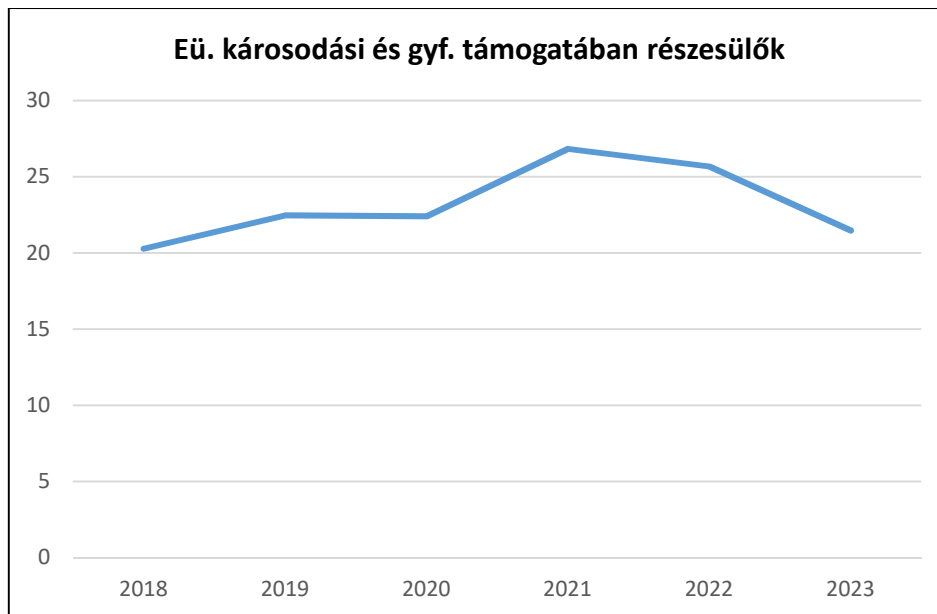
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2018	20
2019	22
2020	22
2021	27
2022	26
2023	21

Forrás: TeIR, KSH

A táblázat megmutatja, hogy Tamásiban s a segélyben részesülők száma fokozatosan csökkent évről-évre, azonban, ha összeadjuk az EGYT-t és az FHT-t kapók számát, akkor azt láthatjuk, hogy azok összege több, mint a segélyben részesülők száma. A munkanélküliek 38-46%-a kapott FHT-t az elmúlt években, amely azt jelenti, hogy a regisztrált álláskeresők közel harmada-fele nem tartós – minimum egy éves – foglalkoztatás után jelentkezett a Munkaügyi Központba, így álláskeresési járadékra nem jogosultak.

2. Időskorúak járadéka

Az időskorúak járadékára jogosult személy, aki

- a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltötte, és akinek saját és vele együtt lakó házastársa, élettársa jövedelme alapján számított egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg a 24.955 Ft-ot,
- egyedülálló, a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltötte, de 75 évesnél fiatalabb, s akinek havi jövedelme nem haladja meg a 29.355 Ft-ot,
- egyedülálló, 75. életévét betöltötte, s akinek havi jövedelme nem haladja meg a 39.630 Ft-ot.

Amennyiben a jogosult jövedelemmel nem rendelkezik:

- nem egyedülálló személy esetén 24.955 Ft,
- az egyedülálló, a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött, de 75 évesnél fiatalabb személy esetén 29.355 Ft,
- az egyedülálló, 75. életévét betöltött személy esetén 39.630 Ft.

A jövedelemmel rendelkező személy esetén a járadék összege a fenti összegek és a saját havi jövedelmének különbözete.

3. Ápolási díj

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személyek otthoni ápolását vállaló nagykorú hozzátartozó ellátása.

Alapösszegben nyújtott ápolási díjra jogosult a hozzátartozó, ha az ápolat önmaga ellátására képtelen, állandó felügyeletre, gondozásra szoruló

- súlyosan fogyatékos, illetve
- 18 év alatti tartósan beteg.

Emelt összegű ápolási díjra jogosult a hozzátartozó, ha súlyosan fogyatékos, fokozott ápolást igénylő hozzátartozót ápol, és a fokozott ápolási igényt a járási hivatal felkérésére a szakértő igazolja.

Kiemelt ápolási díjra jogosult az a hozzátartozó, aki

- a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény szerinti „E” minősítési kategóriába sorolt (akinek egészségi állapota 1-30% között van és önellátásra nem, vagy csak segítséggel képes) hozzátartozójának gondozását, ápolását végzi, vagy
- olyan hozzátartozójának gondozását, ápolását végzi, aki után a magasabb összegű családi pótlékot miniszteri rendeletben meghatározott súlyosságú betegségre vagy fogyatékosagra tekintettel folyósítják.

2015. március 1-jétől az ápolási díj méltányosságából történő megállapítására nincs lehetőség. A települési támogatás keretében biztosíthatnak támogatást a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának ápolását, gondozását végző személy részére. A súlyosan fogyatékos, valamint a 18. életévét be nem töltött tartósan beteg személyek ápolása esetén az ápolási díj összege azonos az éves központi költségvetési törvényben meghatározott alapösszeggel (32.600 Ft).

A fokozott ápolást igénylő súlyosan fogyatékos személy ápolása esetén az ápolási díj az éves központi költségvetési törvényben meghatározott alapösszeg 150 százaléka (48.900 Ft).

A kiemelt ápolási díj összege a költségvetési törvényben meghatározott alapösszeg 180%-a, 58.680 Ft. Időtartama szolgálati időre jogosít, mivel 10 százalék nyugdíjjárulék levonásra kerül.

Amennyiben a jogosult rendszeres pénzellátásban részesül, az ápolási díj összege a fenti összegek és a rendszeres pénzellátás összegének különbözete, de legalább 1.000 Ft.

Az ápolási díjnak a költségvetési törvényben meghatározott alapösszege 2021-ban 41.335 Ft.

2013-tól az alanyi jogú ápolási díj a Járási Hivatalok hatáskörébe került át, ahonnan a HEP elkészítéséig nem sikerült a hiányzó adatokat beszerezni. A zöld színű, 2020-2021. évi adatok már csak a települési támogatás keretében nyújtott ápolási támogatásban részesülők számát tükrözik. Mivel „vegyes” támogatású adatokat együttesen tartalmaz a táblázat, így nehezen vethető össze az egyes évek, hiszen az eredmény torzít.

4. Közgyógyellátás

a) Alanyi jogon jogosult az ellátásra: az átmeneti gondozásban részesülő, és a nevelésbe vett kiskorú; az aktív korúak ellátásában részesülő egészségkárosodott személy; a pénzellátásban részesülő hadigondozott és a nemzeti gondozott; a központi szociális segélyben részesülő; a rokkantsági járadékos, továbbá az a személy, aki

- rokkantsági ellátásban részesül és az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg a 30%-os mértéket,
- rokkantsági ellátásban részesül és 2011. december 31-én I. vagy II. csoportú rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult,
- öregségi nyugdíjban részesül és 2011. december 31-én I. vagy II. csoportú rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult, vagy
- öregségi nyugdíjban részesül, és a nyugdíjra való jogosultságának megállapítását megelőző napon rokkantsági ellátásban részesült 30%-os egészségi állapotára, vagy I.II. csoportú rokkantságára tekintettel,
- az, aki, vagy aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül.

b) Normatív jogcímen jogosult közgyógyellátásra az a személy, akinek esetében a havi rendszeres gyógyító ellátásnak az elismert térítési díja (rendszeres gyógyító ellátás költsége) a szociális vetítési alap 10%-át (2.850 Ft) meghaladja, feltéve, hogy a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem éri el a szociális vetítési alap 105%-át (29.925 Ft), egyedül élő esetén a 155%-át (44.175 Ft). 2015. március 1-jétől a közgyógyellátás méltányosságából történő megállapítására nincs lehetőség.

Az önkormányzatok a települési támogatás keretében biztosíthatnak támogatást a gyógyszerkiadások viseléséhez.

A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező személy térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítási támogatásba befogadott:

- egyes gyógyszerekre, gyógyszerkerete erejéig
- gyógyászati segédeszközökre, protetikai és fogszabályozó eszközökre (ideértve a javítás költségeit is), valamint
- az orvosi rehabilitáció céljából igénybe vehető gyógyászati ellátásokra.

5. Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság

Az egészségügyi szolgáltatás igénybevétele céljából annak a személynek állapítják meg az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságát,

- akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem a szociális vetítési alap 120%-át (34.200 Ft),
- aki egyedül élő és jövedelme az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-át (42.750 Ft)

nem haladja meg, és családjának vagyona nincs.

A szociális rászorultság igazolásáról hatósági bizonyítványt állítanak ki. A bizonyítvány 1 évig érvényes. A bizonyítvány birtokában járulékfizetés nélkül lehet igénybe venni az egészségügyi szolgáltatást.

6. Álláskeresési járadék

Álláskeresési járadék illeti meg azt, aki

- álláskereső,
- az álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap jogosultsági idővel rendelkezik,
- munkát akar vállalni, de önálló álláskeresése nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani.

Az álláskeresési járadék összegét a kérelem benyújtását megelőző, vagy – ha az álláskeresőként való nyilvántartásba vételre későbbi időpontban kerül sor – az álláskeresőnek az álláskeresővé válását megelőző négy naptári negyedévben az ezen időszakkal érintett jogviszonyokban elért, munkaerő-piaci járulék alapja havi átlagos összegének alapulvételével kell kiszámítani. A havi átlagos összeg kiszámítása során ezen időszak alatt elért járulékalap összegét osztani kell azoknak a hónapoknak a számával, amelyekben az álláskeresőnek volt járulékalapot képező jövedelme. Ha az álláskereső adott hónapban nem az egész hónapra vonatkozóan rendelkezik járulékalappal, akkor a hónapot a havi átlagos összeg kiszámítása során töredékhónapként kell figyelembe venni.

Ellátás összege: Munkaerő-piaci járulékalap 60%-a, legfeljebb a jogosultság kezdő napján hatályos minimálbér 100 %-a: 138.000 Ft/hó.

Álláskeresési járadékban azok a regisztrált álláskeresők részesülhetnek, akik több mint egy éves munkaviszony megszűnése után váltak munkanélkülivé, így a Munkaügyi Központ az elmúlt időszakban keresett bérük átlagához viszonyítva számolja ki, mennyi járadékra jogosult valaki. Tamásiban 2018-tól 3%-kal csökkent egészen 2021-ig, amikor közel 8%-kal megemelkedett az álláskeresési járadékra jogosultak aránya, miközben több mint felére csökkent a regisztrált munkanélküliek, nyilvántartott álláskeresők aránya. Ez a két adat arra enged következtetni, hogy a 2018-ban munkanélkülivé váltak között magas volt azon személyek aránya, aki több mint egy éves munkaviszony után vált munkanélkülivé.

7. Nyugdíj előtti álláskeresési segély

Álláskeresési járadék illeti meg azt, aki

- álláskereső,
- az álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap jogosultsági idővel rendelkezik,
- munkát akar vállalni, de önálló álláskeresése nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani.

Az álláskeresői járadék összegét a kérelem benyújtását megelőző, vagy – ha az álláskeresőként való nyilvántartásba vételre későbbi időpontban kerül sor – az álláskeresőnek az álláskeresővé válását megelőző négy naptári negyedévben az ezen időszakkal érintett jogviszonyokban elért, munkaerő-piaci járadék alapja havi átlagos összegének alapulvételével kell kiszámítani. A havi átlagos összeg kiszámítása során ezen időszak alatt elért járadékalap összegét osztani kell azoknak a hónapoknak a számával, amelyekben az álláskeresőnek volt járadékalapot képező jövedelme. Ha az álláskereső adott hónapban nem az egész hónapra vonatkozóan rendelkezik járadékalappal, akkor a hónapot a havi átlagos összeg kiszámítása során töredék hónapként kell figyelembe venni.

Ellátás összege: Munkaerő-piaci járadékalap 60%-a, legfeljebb a jogosultság kezdő napján hatályos minimálbér 100 %-a: 138.000 Ft/hó.

8. Keresetpótló juttatás

Támogatható az állami foglalkoztatási szerv által felajánlott, vagy elfogadott képzése annak a személynek,

- aki álláskereső,
- aki 25. életévét – felsőfokú végzettségű személy esetén a 30. életévét – nem töltötte be, és a tanulói, hallgatói jogviszonya megszűnését követően álláskeresői járadékra és álláskeresői segélyre nem szerzett jogosultságot,
- aki gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban, illetőleg terhességi gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban vagy ápolási díjban részesül,
- aki rehabilitációs ellátásban részesül,
- akinek munkaviszonya várhatóan egy éven belül megszűnik, és ezt a munkaadó a munkavállalóval és az állami foglalkoztatási szervvel előzetesen írásban közölte, vagy
- aki közfoglalkoztatásban vesz részt, és a képzésben való részvételt vállalja, továbbá
- aki munkaviszonyban áll és rendszeres foglalkoztatása képzés nélkül nem biztosítható.

A c) pontban meghatározott személyek képzése akkor támogatható, ha a képzés időtartama hetente nem haladja meg a harminc órát, és

- a gyermekgondozási segélyben, gyermekgondozási díjban részesülő személy képzése a gyermek egy éves - gyermekgondozási díj folyósítása esetén másfél éves - korának betöltését követően kezdődik meg, valamint
- a gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban részesülő személy kereső tevékenységet nem folytat.

Képzési támogatásként

- az a)-b) pontban valamint az e)-g) pontban meghatározott személy részére kereset-kiegészítés vagy keresetpótló juttatás, valamint a képzéssel kapcsolatos költségek megtérítése;
- a c)-d) pontban meghatározott személy, valamint a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult álláskereső részére az általános iskolai végzettség megszerzéséhez, vagy a szakképzés megkezdéséhez, a külön jogszabályban meghatározott bemeneti kompetenciák megszerzéséhez szükséges képzésben történő részvételhez a képzéssel kapcsolatos költségek megtérítése adható.

3.3.2 Települési támogatások

Tamási városában szociális rászorultság esetén adható pénzbeli és természetbeni ellátások fajtáit, a jogosultsági feltételeket a képviselő testület által a települési támogatásokról, egyes szociális és gyermekvédelmi ellátásokról szóló 26/2021. (IX. 2.) számú önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Ször.) szabályozza. A képviselő-testület által a polgármesterre átruházott szociális feladatok ellátásáról szóló beszámolót a képviselő-testület évente munkaterv szerint tárgyalja.

A jelenleg hatályos helyi rendeletünk, a Ször. az érintett szociális rászorultsága esetén az alábbi pénzbeli és természetbeni ellátásokat biztosítja:

- I.) Pénzbeli ellátásként települési támogatás, rendkívüli települési támogatás, valamint felsőoktatási hallgatói ösztöndíj (Bursa Hungarica) adható.

II.) Természetbeni ellátás a tanulók helyi közlekedésének támogatása, szociális tűzifa, szociális gyermekétkeztetés.

Települési támogatás keretében az alábbi célokra nyújtható támogatás:

- a) a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez,
- b) a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére,
- c) a gyógyszerkiadások viseléséhez,
- d) iskolakezdési támogatás

Támogatási típus megnevezése	Támogatás összege (Ft)			Támogatást igénybe vevők száma (fő)		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozó ápolásához adható települési támogatás	1 074 920	1 029 540	861 730	4	3	3
Lakhatáshoz kapcsolódó települési támogatás	524 000	508 100	415 300	33	32	23
Gyógyszerkiadások viseléséhez adható települési támogatás	125 800	1 029 540	861 730	4	3	3
Temetési költség viseléséhez adható települési támogatás	20 000	120 000	800 000	1	6	20
Rendkívüli települési támogatás	1 191 000	1 229 000	1 675 000	131	122	97
Szociális tűzifaként juttatott támogatás	n.a.	n.a.	n.a.	101	48	66
Kamatmentes kölcsön	156 000	70 000	200 900	4	1	3
Természetben nyújtott szociális ellátás - Tanulók helyi közlekedésének támogatása	67 410	60 960	73 105	n.a.	n.a.	n.a.
Összesen:	3 159 130	4 047 140	4 887 765	278	215	215

I.) PÉNZBELI ELLÁTÁSOK:

1.) Lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadásokhoz az életvitelszerűen lakott ingatlan vonatkozásában, abban az esetben adható támogatás, ha kérelmező,

- a) családjában az egy főre jutó jövedelem a szociális vetítési alap 200 %-át
- b) egyedülálló esetén a szociális vetítési alap 250 %-t nem haladja meg.

Lakhatáshoz kapcsolódó támogatás

- a) gázfogyasztás díjához,
- b) áramszolgáltatás díjához,
- c) szennyvíz-használat díjához,
- d) szemétszállítás díjához,
- e) tüzelőanyag költségeihez állapítható meg.

A lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadásokhoz nyújtható támogatás összege a tényleges lakásfenntartási költség 25 %-a, de alkalmanként legalább 2000,- Ft és legfeljebb 5.000,- Ft, évente legfeljebb 30.000,- Ft. A támogatás megállapítható meghatározott időszakra vonatkozóan havi rendszerességgel is, de évente legfeljebb 6 hónap időtartamra.

A tüzelőanyag költségeihez kapcsolódó támogatás összege 1 erdei m³ tűzifa vételára, maximum 30.000,- Ft. A tüzelőanyag költségeihez kapcsolódó támogatásra nem jogosult azon személy, aki a tárgyévben részesült szociális tűzifa támogatásban.

A települési támogatásként e jogcímen juttatott támogatás 2023. október 1-ig:

Támogatott személyek száma: 11 fő

Támogatás összege: 203.900,- Ft

A települési támogatásként e jogcímen juttatott támogatás 2022. október 1-ig az alábbiak szerint alakult:

Támogatott személyek száma: 23 fő

Támogatás összege: 415.300,- Ft

2.) **A 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére adható települési támogatás az otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére** amennyiben a

- a) családjában az egy főre jutó jövedelem a szociális vetítési alap 200 %-t,
- b) egyedülálló esetén a szociális vetítési alap 230 %-t nem haladja meg, feltéve, hogy
- c) kereső tevékenységet folytat és munkaideje – az otthon történő munkavégzés kivételével – a napi 4 órát nem haladja meg.

A támogatás összege nem haladhatja meg az ápolási díjnak a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott alapösszegét, ha az nem teljes hónapra jár, az ellátás havi összege harmincad részének és az ellátási napok számának a szorzata.

A települési támogatásként e jogcímen juttatott támogatás 2023. október 1-ig:

Támogatott személyek száma: 3 fő

Támogatás összege: 587.040,- Ft.

A települési támogatásként e jogcímen juttatott támogatás 2022. október 1-ig:

Támogatott személyek száma: 3 fő

Támogatás összege: 861.730,- Ft.

A 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére adható települési támogatás az otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére nyújtható rendszeres támogatás összege eltér az előző évhez képest. 2022. évben 2 db ilyen támogatás szűnt meg (elhalálkozás, illetve megszüntetés miatt). 2023. júniusában, illetve augusztusában két új igénylést sikerült feldolgozni. Ezen változásnak köszönhető, hogy a támogatott személyek létszáma nem, de a támogatás összege változott.

3.) **A gyógyszerkiadások viseléséhez** nyújtható települési támogatás azon rászorult személy részére, akinek egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához az szükséges, és akinek az igazolt gyógyszerkiadása meghaladja családjában az egy főre jutó jövedelem 10 %- t, egyedül élő esetében a jövedelme 15 %-át és vagyonnal nem rendelkezik. A támogatás mértéke a Rendelet 11.§ (2) bekezdés b) pontjában szereplő összeg legfeljebb 50 %-a, de az nem haladhatja meg a 7.000,- Ft/hónap összeget.

11.§ (2) A támogatás megállapítása iránti kérelemhez az egyéb okmányokon kívül – csatolni kell a

a) házi orvos, egyéb szakorvos igazolását az (1) bekezdésben foglalt orvosi rendelvénnyel kötött, az igénylő személy számára felírt gyógyszerekről, valamint

b) az a) pontban foglalt gyógyszerek – gyógyszerár által kiadott vásárlást igazoló blokkal – igazolt értékét tartalmazó dokumentumot.

A települési támogatásként e jogcímen juttatott támogatás 2023. október 1-ig:

*Támogatott személyek száma: 4 fő
Támogatás összege: 84.000,- Ft.*

A települési támogatásként e jogcímen juttatott támogatás 2022. október 1-ig az alábbiak szerint alakult:

*Támogatott személyek száma: 4 fő
Támogatás összege: 147.400,- Ft.*

A gyógyszerkiadások viseléséhez nyújtható települési támogatás összege az idei évben alacsonyabb, mint a megelőző években. Ennek oka, hogy ügyfeleink által benyújtott kérelmekhez csatolt gyógyszerköltség is alacsonyabb.

4.) **Iskolakezdési támogatás** nyújtható annak a szülőnek, nevelőszülőnek, gyámnak, akinek a gyermeke Tamásiban található általános iskola első évfolyamába beiratkozik és oda felvételt nyert és a családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap 200%-át. Az iskolakezdési támogatás összege gyermekenként 10.000,- Ft

A települési támogatásként e jogcímen juttatott támogatás 2023. október 1-ig:

*Támogatott személyek száma: 1 fő
Támogatás összege: 10.000,- Ft.*

A települési támogatásként e jogcímen juttatott támogatás 2022. október 1-ig az alábbiak szerint alakult:

*Támogatott személyek száma: 3 fő
Támogatás összege: 30.000,- Ft.*

5.) **Rendkívüli települési támogatásban** elsősorban azokat a személyeket indokolt részesíteni, akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások - így különösen betegséghez, halálesethez, elemi kár elhárításához, a válsághelyzetben lévő várandós anyának gyermekének megtartásához, iskoláztatáshoz, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartásához, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások - vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorulnak. A támogatásra való jogosultságok, támogatások mértékét- a feltételeknek megfelelő személy részére a hatáskör gyakorlója a kérelem függvényében jogosult eldönteni. A rendkívüli települési támogatás folyósítása pénzügyi tevékenységnek nem minősülő kamatmentes kölcsönként is megállapítható.

Kamatmentes kölcsön

- a) temetési költségek fedezetére,
- b) nyugellátás, árvaellátás megállapításáig, illetve első összege kézhezvételéig;
- c) rendkívüli és kivételes méltánylást érdemlő esetben (betegség, elemi kár stb.) állapítható meg.

A kamatmentes kölcsönt a felvételt követő hónaptól számított legkésőbb egy éven belül, havi egyenlő részletekben kell visszafizetni.

A rendkívüli települési támogatás 2023. október 1. napjáig:

*Támogatott személyek száma: 106 fő
Támogatási esetek száma: 285 eset
Támogatás összege: 2.026.150,- Ft.*

A rendkívüli települési támogatás 2022. október 1-ig az alábbiak szerint alakult:

*Támogatott személyek száma: 97 fő
Támogatási esetek száma: 257 eset
Támogatás összege: 1.695.000,- Ft.*

Települési támogatásként kamatmentes kölcsön jogcímen juttatott támogatás 2023. október 1. napjáig:

*Támogatott személyek száma: 2 fő
Támogatás összege: 170.000,- Ft.*

Települési támogatásként kamatmentes kölcsön jogcímen juttatott támogatás 2022. október 1. napjáig:

*Támogatott személyek száma: 3 fő
Támogatás összege: 200.900,- Ft.*

6.) **A temetési költségek viseléséhez** Tamási Város Önkormányzata települési támogatást nyújt annak, aki az elhunyt személy temetéséről gondoskodott annak ellenére, hogy arra nem volt köteles, vagy tartására köteles hozzátartozó volt ugyan, de a temetési költségek viselése a saját, illetve családja létfenntartását veszélyezteti. A temetési költségekhez való hozzájárulásként megállapított települési támogatás összege nem lehet kevesebb a helyben szokásos, legolcsóbb temetés költségének 10%-ánál, de elérheti annak teljes összegét, ha a temetési költségek viselése a kérelmezőnek vagy családjának a létfenntartását veszélyezteti. A helyben szokásos legolcsóbb temetés összege bruttó 300.000,- Ft.

A települési támogatásként e jogcímen juttatott támogatás 2023. október 1-ig:

*Támogatott személyek száma: 21 fő
Támogatás összege: 670.000,- Ft.*

A települési támogatásként e jogcímen juttatott támogatás 2022. október 1-ig az alábbiak szerint alakult:

*Támogatott személyek száma: 20 fő
Támogatás összege: 800.000,- Ft.*

A 2023. évi költségvetésben települési támogatás és rendkívüli települési támogatás juttatására betervezett előirányzat összege 5.600 ezer Ft, a Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszerhez (Bursa Hungarica) való csatlakozáshoz és a települési önkormányzati forrás biztosításához 2.000 ezer Ft került elkülönítésre.

II.) **TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK:**

1.) Az önkormányzat közigazgatási területén működő általános iskolába és középiskolába járó tanköteles korú tanulói szociális rászorultság alapján az oktatási intézmény helyi tömegközlekedési eszközzel való megközelítéséhez **közlekedési tanulóbrlet támogatást** (a továbbiakban: tanulóbrlet támogatás) igényelhetnek.

Tanulóbrlet támogatásra szociális rászorultság alapján az a tanuló jogosult, aki

- a) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben,
- b) külterületen, vagy az oktatási intézménytől közúton mérve egy kilométernél távolabb lakik és a családban az egy főre jutó jövedelem a mindenkori nyugdíjminimum összegét nem haladja meg.

- c) közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezik,
- d) fogyatékos gyermek, amennyiben az oktatási intézmény megközelítéséhez a tömegközlekedési eszköz rendszeres igénybevétele szükséges.

Közlekedési tanulóbérlet támogatás:

- 2023. október 1-ig: 61.880,- Ft

- 2022. október 1-ig: 73.105,- Ft

A 2023. évi költségvetésben fenti célra betervezett előirányzat összege 127 ezer Ft.

2.) Települési támogatásként **szociális célú tűzifa** is adható önkormányzati tulajdonú ingatlanról kitermelt, tűzifaként hasznosítható faállomány összmenyisége erejéig természetbeni ellátás formájában.

Szociális célú tűzifa támogatásra jogosult az a személy

- a) aki a lakásának fűtését fatüzelésre alkalmas tüzelőberendezéssel biztosítja,
- b) a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 200%-át, továbbá
- c) a háztartás tagjai egyikének sincs vagyona.

Különös méltánylást érdemlő esetben az a személy is részesíthető szociális célú tűzifa támogatásban, aki az előzőekben leírt feltételeknek nem felel meg, de a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 250%-át.

Különös méltánylást érdemlő eset az olyan esemény vagy élethelyzet, amelyre tekintettel a kérelem elutasítása az eset körülményeit mérlegelve rendkívül méltánytalan lenne, különösen a fogyatékoság, betegség, baleset, haláleset, munkanélküliség, tartós jövedelemromlás, elemi kár, egyéb rendkívüli élethelyzet vagy létfenntartást veszélyeztető körülmény megléte, bekövetkezése.

Szociális tűzifaként juttatott támogatás 2022. október 1-től 2023. október 1-ig:

Támogatott személyek száma: 42 fő

3.) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 18. §. (1) bekezdésének a) pontja alapján a települési önkormányzat vagy a fenntartó az e törvényben meghatározott módon, természetbeni ellátásként biztosítja a **gyermekétkeztetést**. Az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani a Gyvt. 21/B. §. (1) bekezdésében foglalt felsoroltak részére. Az intézményi gyermekétkeztetést az intézményi térítési díj 50%-os normatív kedvezménnyel kell biztosítani a Gyvt. 21/B. §. (2) bekezdésben felsorolt jogosultak részére. Az étkezés térítési támogatásra való jogosultságot a gyermek szülői felügyeleti jogot gyakorló szülőjének, gyámjának lakcíme keletkezteti.

Gyvt. 18. §. (1) A jogosult gyermek számára

- a) a gyámhatóság az e törvényben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot állapít meg.*

21/B. §. (1) Az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani

a) a bölcsődében, mini bölcsődében nyújtott bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha

aa) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,

ab) tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,

ac) olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,

ad) olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval és társadalombiztosítási járulékkal csökkentett összegének 130%-át vagy

ae) nevelésbe vették;

b) az 1–8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha

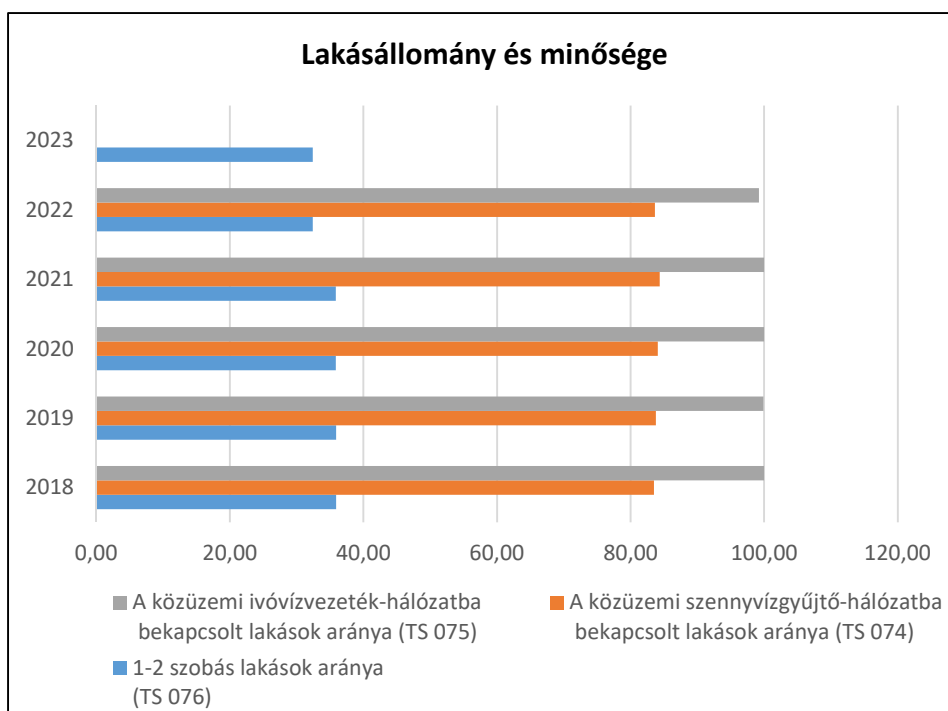
- ba) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy
bb) nevelésbe vették;
c) azon a) és b) pont szerinti életkorú, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében helyeztek el;
d) az 1–8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha
da) nevelésbe vették, vagy
db) utógondozói ellátásban részesül.
(2) Az intézményi gyermekétkeztetést az intézményi térítési díj 50%-os normatív kedvezményével kell biztosítani
a) az 1–8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;
b) az 1–8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, feltéve, hogy az (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján a tanuló nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben;
c) az (1) bekezdés a), b) és d) pontja szerinti életkorú, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek számára, feltéve, hogy az (1) bekezdés alapján a gyermek nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2018	3783	0	0,00	35,92	83,48	100,00
2019	3788	5	1,32	35,90	83,76	99,87
2020	3789	2	0,53	35,87	84,09	100,00
2021	3793	5	1,32	35,86	84,34	100,00
2022	3824	2	0,52	32,40	83,66	99,19
2023	3824	0	0,00	32,40	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

3.4.2. számú táblázat - Bérlakás és szociális lakás állomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2017	3 786	n.a.	44	n.a.	3	n.a.	n.a.
2018	3 783	n.a.	44	n.a.	3	n.a.	n.a.
2019	3 788	n.a.	44	n.a.	3	n.a.	n.a.
2020	3 789	n.a.	44	n.a.	3	n.a.	n.a.
2021	3 793	n.a.	44	n.a.	7	n.a.	n.a.
2022	3 824	n.a.	44	n.a.	7	n.a.	n.a.
2023	3 824	n.a.	44	n.a.	7	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Tamási Város Önkormányzata 44 db önkormányzati bérlakással rendelkezik. Az önkormányzat tulajdonában álló lakások és helyiségek bérletéről, valamint elidegenítésükről szóló 10/1994. (V. 5.) számú, többször módosított önkormányzati rendelet szabályozza az önkormányzati bérlakásokra vonatkozó rendelkezéseket.

Önkormányzati bérlakást az alábbi jogcímenek lehet bérbe adni:

- a) pályázat útján,
- b) szociális helyzet alapján,
- c) bérlőkiválasztási jog alapján,
- d) lakásgazdálkodási feladatok keretében,
- e) közérdekű feladatok megoldása érdekében,

- f) másik lakás juttatására vállalt kötelezettség alapján,
- g) törvényi kötelezettség alapján,
- h) ⁴ méltányossági okból,
- i) ⁵ fiatalok garzonházaként.

Önkormányzati rendelet előírása alapján a lakásbérleti szerződésnek tartalmaznia kell azt, hogy a lakásbérleti szerződés fennállása alatt a bérlő köteles életvitelszerűen a lakásban lakni. A két hónapot meghaladó távollétet a bérlőnek be kell jelentenie. A rendelet biztosítja, hogy bérlő jogát a lakásbérlet fenntartására, amennyiben azt bejelentette, különösen, ha az alább felsorolt indokok miatt van távol: egészségügyi ok, munkahely megváltozása, tanulmányok folytatása. Ezen esetekben a lakásbérleti szerződést távollétra hivatkozva nem lehet felmondani.

A bérlakások bérleti jogára pályázatot kell benyújtani, mely benyújtására minden Tamási városában lakóhellyel, tartózkodási hellyel vagy munkahellyel rendelkező személy jogosult. A bérlakásokat 5 év időtartamra lehet bérbe venni, amelynek meghosszabbítását legfeljebb 5 évre kérheti a bérlő.

Az önkormányzati rendelet lehetővé teszi, hogy méltányossági okból határozott idejű bérleti jogviszony kerüljön létesítésre, ha a bérlőnek a munkakörhöz kötött határozott idejű bérleti jogviszonya nem neki felróható okból szűnt meg.

Az önkormányzati tulajdonban lévő bérlakások a lakás fekvése, komfortfokozata és egyéb adottságai szerint 5 minőségi kategóriába kerültek besorolásra, ezek alapján pedig a havi lakbér összege is differenciált. A fiatalok garzonházában bérlakásként bérbeadott lakásokra külön lakbérkategória került megállapításra.

Az önkormányzati rendelet meghatározza a jogos lakásigény felső határát, mely két személyig egy – két lakószoba, három személy esetében másfél – két és fél lakószoba, négy személy esetében kettő – három lakószoba. Méltányossági alapon, pl. a bérlő vagy vele együtt költöző családtag olyan tartós betegségben szenved, akinek állandó ápolása, gondozása csak külön szobában biztosítható, a lakásigény mértékének felső határa egy lakószobával emelhető.

b) szociális lakhatás

Szociális helyzet alapján Tamásiban önkormányzati bérlakásra azok a büntetlen előéletű magyar állampolgárok, továbbá azok az állandó tartózkodásra jogosító személyi igazolvánnyal rendelkező bevándoroltak, valamint a magyar hatóságok által menekültként elismert személyek jogosultak, akik családjában – a velük költöző családtagokat alapul véve – az egy főre jutó havi nettó átlagjövedelem nem haladja meg a mindenkori legalacsonyabb összegű sajátjogú öregségi nyugdíjminimumot, egyedülálló személy esetén pedig annak más félszeresét.

Az önkormányzati rendelet kizárja a szociális bérlakás igénybevételéből azon személyeket:

- akinek tulajdonában lakás vagy lakás céljára hasznosítható más épület, építmény van, illetve ilyen hasznosításból jövedelemmel vagy egyéb jelentősebb forgalomképes vagyonnal rendelkezik;
- aki önkormányzati lakásbérletét az igénybejelentést megelőző 5 éven belül közös megegyezéssel szüntette meg, és ezért ellenszolgáltatásban részesült;
- akinek az önkormányzattal szemben köztartozása, illetve akinek az önkormányzat vagy a bérbeadó felé fennálló – az adós által elismert vagy jogerős bírósági határozaton alapuló - tartozása van.

A szociális helyzet alapján történő bérbevételre kérelmet kell benyújtani Tamási Város Önkormányzatához.

Az önkormányzat 7 db szociális alapon bérbeadott bérlakással rendelkezett 2018. április 1-ei adatok alapján. Az önkormányzati bérlakásokat kezelő Tamási Vagyongazdálkodó Kft. minden évben bérbeadási névjegyzék-tervezetet készít a szociális helyzetük alapján önkormányzati bérlakást igénylőkről. Ugyanezen időpontban a szociális helyzet alapján történő bérbeadási kérelmek alapján a lakásigénylési névjegyzékben 12 személy felvétele történt meg.

A polgármester a 10/1994. (V.5.) számú rendelet 10. §. (8) bekezdése szerint a Humánpolitikai Bizottsággal együttműködve környezettanulmányt végzett és nyilatkozott a bérbeadónak az egyes ajánlattevőknek a

---

⁴ Beiktatta a 6/1997.(IV.7.) önk. rend. 1.§-a

⁵ Beiktatta a 24/2001.(XII.30.) önk.rend 1.§-a.

lakásigénylési névjegyzékbe történő felvételét mennyiben tartja indokoltnak. A bérbeadó a megküldött vélemények figyelembevételével összeállítja a végleges lakásigénylési névjegyzék-tervezet, amelyet minden év május 31. napjáig a képviselő-testület elé terjeszt jóváhagyásra.

A 2015. évtől a támogatás iránti kérelmet az erre rendszeresített nyomtatványon az önkormányzati hivatalhoz kell benyújtani, január 1. és június 30., illetve július 1. és december 31.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Nem rendelkezünk információval arról, hogy Tamásiban nem lakáscélú ingatlant használnának egyéb lakáscélra.

d) lakhatást segítő támogatások

2015. március 1-től a lakásfenntartási támogatásra és az adósságkezelési szolgáltatásra (adósságcsökkentési támogatás) vonatkozó szabályok kikerültek a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény hatálya alól.

A 2015. január 1-jén lakásfenntartási támogatás megállapítása iránt folyamatban lévő, valamint a 2014. december 31-ét követően lakásfenntartási támogatás megállapítása iránt benyújtott kérelem alapján indult ügyekben a lakásfenntartási támogatást – 1993. évi III. törvény a 38. § (8) bekezdésben foglaltaktól eltérően – 2015. február 28-áig terjedő időtartamra lehetett megállapítani.

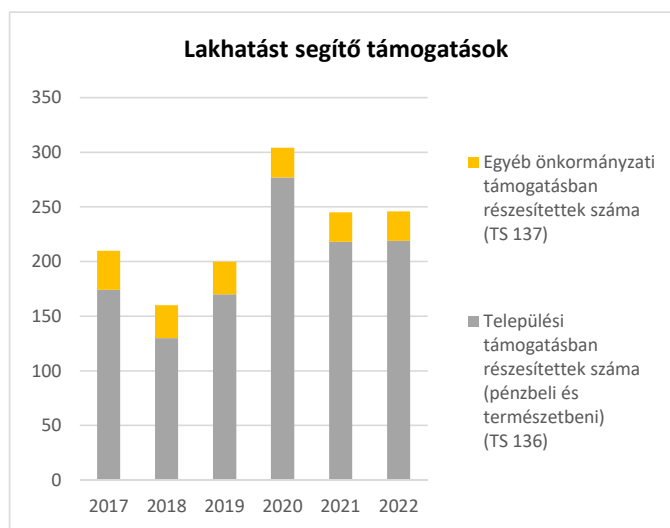
A 2015. március 1-jét megelőzően megállapított adósságkezelési szolgáltatást – annak megállapított időtartamára vagy annak megszüntetéséig – a 2015. február 28-án hatályos szabályok szerint kellett nyújtani. 2015. március 1. napjától az önkormányzatok települési támogatás keretében az 1993. évi III. törvény 45. § (1) bekezdés a) alapján a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez (helyi elnevezése: lakhatási támogatás), továbbá ugyanezen bekezdés d) pontja szerint a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó (helyi elnevezése: adósságcsökkentési támogatás) személyek részére támogatást nyújthat.

A települési támogatás keretében igényelhető támogatás szabályozását részletesen bemutattuk a 3.3.2 települési támogatások I. Pénzbeli támogatások 2. A lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez adható települési támogatás pontban.

A rendelkezésre álló adatok alapján összefüggésben azzal, hogy a lakhatást segítő támogatások táblázatát vizsgálva a települési támogatásban részesítettek számából tapasztalható, hogy 2020-ban volt a legmagasabb az igénylők száma, ami szintén összefüggésbe hozható a koronavírus járvánnyal. Amíg 2017-ben 174 fő részesült települési támogatásban, 2020-ra ez a szám 277-re emelkedett. 2021-ben és 2022-ben 2020-hoz képest csökkenés tapasztalható ugyan, de így is jóval meghaladja a 2020. évet megelőző időszakot.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2017	174	36
2018	130	30
2019	170	30
2020	277	27
2021	218	27
2022	219	27
2023	n.a.	22

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadásokhoz az életvitelszerűen lakott ingatlan vonatkozásában, abban az esetben adható támogatás, ha kérelmező,

- családjában az egy főre jutó jövedelem a szociális vetítési alap 200 %-át
- egyedülálló esetén a szociális vetítési alap 250 %-t nem haladja meg.

Lakhatáshoz kapcsolódó támogatás

- gázfogyasztás díjához,
- áramszolgáltatás díjához,
- szennyvíz-használat díjához,
- szemétszállítás díjához,
- tüzelőanyag költségeihez állapítható meg.

A lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadásokhoz nyújtható támogatás összege a tényleges lakásfenntartási költség 25 %-a, de alkalmanként legalább 2000,- Ft és legfeljebb 5.000,- Ft, évente legfeljebb 30.000,- Ft. A

támogatás megállapítható meghatározott időszakra vonatkozóan havi rendszerességgel is, de évente legfeljebb 6 hónap időtartamra.

A tüzelőanyag költségeihez kapcsolódó támogatás összege 1 erdei m³ tűzifa vételára, maximum 30.000,- Ft. A tüzelőanyag költségeihez kapcsolódó támogatásra nem jogosult azon személy, aki a tárgyévben részesült szociális tűzifa támogatásban.

A települési támogatásként e jogcímen juttatott támogatás 2023. október 1-ig:

Támogatott személyek száma: 11 fő

Támogatás összege: 203.900,- Ft

A települési támogatásként e jogcímen juttatott támogatás 2022. október 1-ig az alábbiak szerint alakult:

Támogatott személyek száma: 23 fő

Támogatás összege: 415.300,- Ft

A lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatás mellett Tamási Város Önkormányzata további, helyi támogatással segíti a lakáshoz jutást és lakásfelújítást. Tamási Város Képviselő-testületének 14/1992.(V. 21.) számú önkormányzati rendelete szabályozza lakáshoz jutás és lakásfelújítás helyi pénzbeli támogatásának rendszerét. Helyi támogatás - részletesen meghatározott rászorultsági feltételek megléte esetén - a következő célokra és összegekben nyújtható:

- 1.) lakás, lakóépület építésének befejezéséhez: 50.000 – 200.000 Ft,
- 2.) új vagy használt lakás, lakóépület vásárlásához vagy cseréjéhez: 50.000 – 200.000 Ft,
- 3.) lakás, lakóépület bővítéséhez, felújításához, javításához: 20.000 - 100.000 Ft.

e) eladósodottság

Tamásiban az önkormányzati tulajdonban lévő bérlakások kezelését Tamási Vagyongazdálkodó Kft. önkormányzati tulajdonú cég végzi. 2021 végén a bérlakásban élők 60 napon túli, éven belüli nyilvántartott lakbér tartozása 1.900.000 Ft volt. A bérlakásokat kezelő cég több intézkedést kezdeményezett a lakbértartozások behajtására: fizetési felszólításokat küldött ki, ezek egyes esetekben a bérleti szerződések felmondását is maga után vonhatja, továbbá a régebbi tartozások behajtására jogi lépéseket tettek.

Közüzemi díjtartozások, egyéb tartozások

Nagyon kevés információval rendelkezünk arról, hogy a szociális bérlakásban élők milyen egyéb tartozásokkal rendelkeznek. A közüzemi tartozásokról nincs információnk, a Szolgáltatókkal minden esetben a bérlő köt szerződést a bérleti időszak alatt. A tartozásokról a bérbeadó Önkormányzat nem kap értesítést a szolgáltatóktól. Ugyanakkor feltételezhető, hogy az alacsony jövedelemmel rendelkező, szegénységben, mélyszegénységben élők közül a közüzemi díjtartozással rendelkezők aránya legalább akkora, mint a lakbértartozással rendelkezők aránya.

f) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A várossá nyilvánítás óta eltelt időszak alatt jelentős változáson ment keresztül a város. Változott a városközpont arculata, új városrészek (laktanya-iparterület, északi iparterület, északi lakóövezet, üdülőövezet) alakultak ki.

Az utak döntő többsége szilárd burkolattal kiépített, bár a burkolatok minősége a folyamatos közműépítési munkák és a felújítás hiánya miatt rendkívül megromlott. Az új városrészekben új utak épültek. A város

járdaállománya még az utak kiépítettségénél és állapotánál is rosszabb, de az önkormányzat az utóbbi években a kommunális adóbevételek terhére igyekszik minél több utat, járdát felújítani.

A kommunális adóból származó előirányzott bevételekből **2022. évben** az alábbi járdaszakaszok, útszakaszok újultak meg:

Kommunális adó felhasználása – 2022. év			
<i>munkanem</i>	<i>Helyszín</i>	<i>munka megnevezése</i>	<i>ár Ft (bruttó)</i>
parkoló céljára ingatlanvétel	Zöldpont és Civilházhoz kapcsolódó parkoló céljára ingatlan adásvétele (Tamási, Deák F. u. 30., 104 hrsz-ú, "kivett beépítetlen terület" művelési ágú, 1657 m2 területű ingatlan)	cca30 férőhelyes parkoló létesítés céljára ingatlan vásárlása	5 000 000 Ft
Járdák, gyalogos közlekedők	Arany János utca	lépcsősor 1/3 részének rekonstrukciója	282 150 Ft
	Építők u.	cca 35 fm járdajavítás	881 619 Ft
	Vörösmarty 21-Kisfaludy kereszteződés között	cca 27 fm járdajavítás	664 680 Ft
	Zöldpont és Civilház előtti terület	23 fm térkövezett járda építése	1 734 054 Ft
	Eötvös u. megrokkant járda javítása, folyóka igazítás, padkarendezés	16 fm járdaszakasz	1 303 490 Ft
Utak	Arany J. utca I. ütem	burkolat felújítás, kétoldali zúzottköves padka kialakításával	17 999 586 Ft
bekerülési költség bruttó			27 865 580 Ft

A magánszemélyek kommunális adójának **2023. évi felhasználásával** az alábbi járdaszakaszok, útszakaszok újulhatnak meg, amelyre a 2023. évben bruttó 27 millió forint áll rendelkezésre:

- Arany János utca 130 és 91 fm szakaszának rekonstrukciója (Arany J. utca Kossuth téri csatlakozástól a Garay utcáig, valamint a Garay és a Bezerédj utcák közötti szakasz),
- Kecsege-pusztai közvilágítási hálózat bővítésének kivitelezése (buszmegálló környéke közvilágítás kiépítése).

A vízvezeték hálózat kiépítésre került több külterületi részen 2021-2022. évben, úgymint Adorjánújtelep, Kosba-Tuskós-Újvárhegy, Öreghenyé és Adorjánpuszta településrészen. A jövőben megoldódik Szemcsepuszta vízellátása is.

A városi szennyvízkezelés tekintetében pozitívként elmondható, hogy egy 2014-2015-ben uniós források felhasználásával megvalósított KEOP projektnek (13,8 km gerincvezeték kiépítése, 782 db bekötés kialakítása, köszönhetően a közcsatornában elvezetett szennyvíz mennyisége hat és félszeresére, a szennyvízhálózatba becsatornázott lakosok aránya pedig 56,7 százalékról – 82,6 százalékos hazai átlag fölé – 83,8 százalékra emelkedett. A helyi szennyvíztelep kapacitásának kiépítettsége 3.150 m3/d.

A Tamási-Pári-Nagykónyi szennyvízagglomeráció létrejött, a szennyvíztelep felújítása és a két település szennyvízhálózatának kiépítése, Tamásiba bekötése tervezése és megvalósítása folyamatban van.

A szennyvízhálózat kis mértékben Tamási városában is növekedni fog, főként külterületeket érinti a hálózat építése.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

- a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);

A KSH a 2022. évi népszámlálás adatai alapján elvégezte a Tamásiban található szegregátumok lehatárolását, a kapott adatok alapján, Tamásiban nincs szegregátum azonosítva.

A lehatárolás a 419/2021. (VII.15.) Kormányrendelet 14. mellékletében meghatározott szegregációs mutató alapján történt. A Kormányrendeletben foglaltak szerint azon területek tekinthetők szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 év) belül eléri, illetve meghaladja az adott településtípusokra vonatkozó határértéket, és a területen lakók száma eléri az 50 főt. A külterületeket önálló egységként kezelve vizsgáltuk a határértékek mentén.

- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;

Nem releváns, a KSH 2022. évi népszámlálás adatai alapján elvégzett lehatárolása alapján Tamási településen nincs szegregátum.

A szegregációval veszélyeztetett területekre vonatkozó adatokat a C pontban fejtjük ki.

- c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

A 2022-es népszámlálási adatok alapján Tamásiban 2 szegregációval veszélyeztetett terület található: egy belterületi (Csokonai Vitéz Mihály u. - Arany János u. - névtelen u.) és egy külterületi településrész: Kecsegepuszta.

Szegregációval veszélyeztetett területek

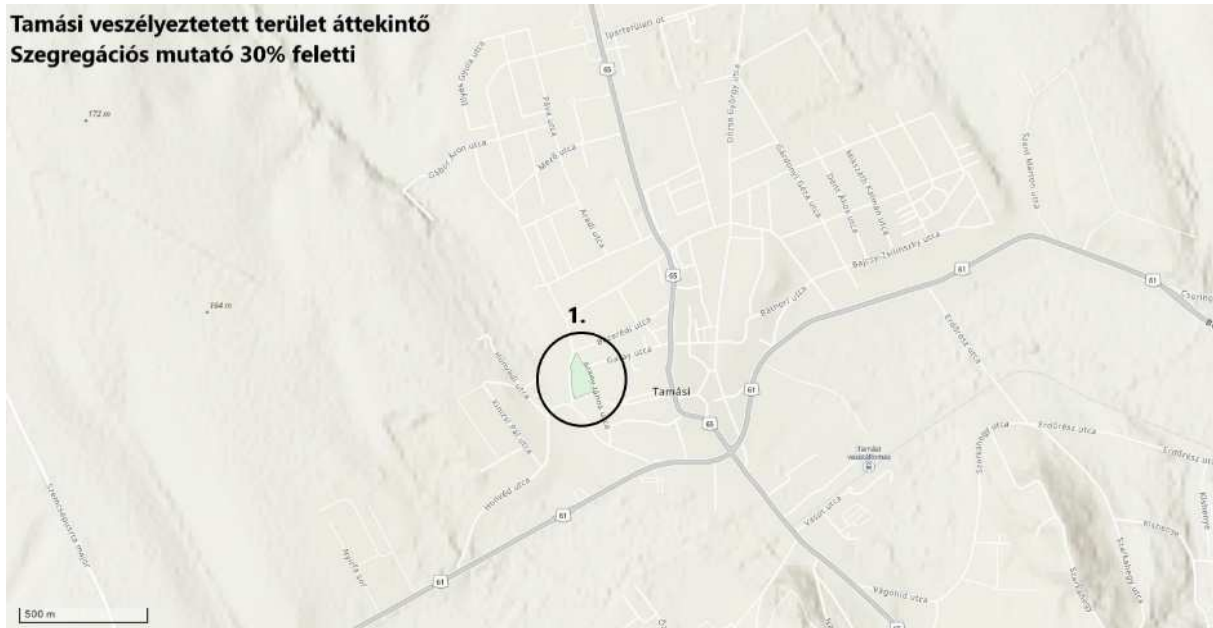
1. szegregációval veszélyeztetett terület (Csokonai Vitéz Mihály u. - Arany János u. - névtelen u.) a 61-es úttól északra, a 65-ös úttól nyugatra található. Az 1. sz. szegregációval veszélyeztetett területen a szegregációs mutató értéke 32,3%.

A területen roma nemzetiségű korábban szinte alig lakott. Az elköltöző családok helyére, az alacsony ingatlanárak, kedvező lehetőséget teremtettek az alacsonyabb végzettségű, alacsony jövedelmű családok számára is a letelepedéshez. Az Arany-Csokonai utcák közötti területen magántulajdonú épületekben élnek a lakosok. Az Arany-Csokonai rész a belváros része gyakorlatilag, ahonnan minden gyalogosan is elérhető. Ezen városrész összközműves, minden utca és járda kiépült, a közvilágítás rendezett, szemétszállítás heti rendszerességgel megoldott.

2022-ben 17 lakásban összesen 51-en éltek a területen. A valóságban ennyi lakó nem volt ismeretünk szerint a házakban, csak többen vannak egy-egy helyre bejelentkezve. A városrész lakókörnyezete jó adottságokkal rendelkezik. A terület magasabb státuszú lakók által lakott utcákkal körülvett terület.

A gazdaságilag nem aktívak aránya a lakónépességen belül 66,7%. Az aktív korúak 48,4%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel. A terület belterületen, a központban található. Az alacsony státuszú lakosság aránya nem szerepel a KSH táblázatában. A területen is kiépített ivóvíz hálózata, szennyvíz hálózat, csapadécsatorna hálózat, gázvezeték hálózat létesült korábban. Az utak szilárd aszfaltburkolattal rendelkeznek. A közvilágítás az utcákban megoldott. Az épületállomány heterogén: többségében megfelelő

állagú, rendezett, összközműves ingatlanok jellemzik, de található néhány felújításra szoruló, leromlott állapotú épület is. A közösségi színtér az alig 150 méterre lévő belvárosban 2 db köztérrel és művelődési házzal, könyvtárral megoldott.

2. szegregációval veszélyeztetett terület: Kecsegepuszta (külterület) lakossága 106 fő volt 2022-ben. A városközponttól 10 km-re helyezkedik el. A 2. sz. szegregációval veszélyeztetett területen a szegregációs mutató értéke 30,7%.

A területen 61 lakásban 106 fő lakott a 2022-es népszámlálási eredmények alapján. A gazdaságilag nem aktív népesség aránya 58,5%. Alacsony komfortfokozatú lakások aránya 14,8%, a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya 45,3%.

A város intézményhiányos területe Kecsege-puszta, amely kis népsűrűségű, korábban major funkciójú terület volt, ezen a részen közszolgáltatásokhoz és más alapszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása érdekében tanyagondnoki szolgálat biztosítható lehet.

Kecsegepusztán magántulajdonú épületekben élnek a lakosok. A lakások a belvárosi szövetben jó állapotúak, összközművesek kevés kivétellel, a kecszegei lakások pedig rosszabb műszaki állapotúak, régi építésű, komfortos-félkomfortos épületekben található. Kecsege-puszta tömegközlekedési eszközökkel történő megközelítése elfogadhatónak mondható, buszjárat közlekedik, bár az ott lakók nagyrészt saját gépjárművel közlekednek.

Számos szociális mutató tekintetében lényegesen rosszabb helyzetben van, mint az 1. szegregációval veszélyeztetett terület. Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya 14,8 százalék.

A területen az infrastruktúra hiányos: nincs mindenütt szilárd útburkolat, ez azért is van így, mert sok magánút található a területen, nincs mindenhol kiépített ivóvízhálózat (van egy régi hálózati rendszer, amely volt TSZ maradékon alapul, de a városi hálózattal nincs összekötve még, minősége nem túl jó), nincs kiépített gázhálózat, sok a leromlott állapotú épület. Kecsegepusztán a személyszállítás központi részekben rendezett, szennyvízgyűjtés egyedileg megoldott, a közvilágítás fejleszthető (bár a sok magánút miatt nem teljesen megoldható). Tamási és Fornád-puszta, valamint Kecsegepuszta között régi probléma a helyi közút fejlesztése, felújítása, amely hátráltatja a területek szerves együtt dolgozását.

A másik szegregációval veszélyeztetett területtel összehasonlítva sokkal rosszabbak a környezeti és infrastrukturális adottságok.

A 2. számú szegregációval veszélyeztetett területről nem készült térképi megjelenítés, ahogy az áttekintő térképen sem szerepel Kecsegepuszta

Forrás: Önkormányzati szerkesztés (Google Maps)

1. szegregációval veszélyeztetett területen élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya

2022-ben a területen összesen 51-en éltek. A lakónépességben belül 0-14 évesek aránya 21,6 %, a 15-64 évesek aránya 60,8 %, míg a 65 éven felüliek aránya 17,6 % volt. Tamási város összesített adatai alapján az egyes korcsoportok aránya a következő módon alakultak: a 0-14 évesek aránya 14,0%, a 15-64 évesek aránya 62,6%, a 65 évesen felüliek aránya 23,4% volt 2022-ben.

Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül 41,69 % volt az 1. szegregációval veszélyeztetett területen, míg a felsőfokú végzettséggel rendelkező személyt nem találtak a népszámlálás során a kérdezőbiztosok.

Tamásiban a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 13,0%, a felsőfokú végzettségűek aránya a 25 éves és idősebb népességben belül pedig 19,8% volt.

A városrészben a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül 48,4% volt, 2022-ben, a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben belül pedig 51,6%. A háztartások 29,4%-ában nem volt foglalkoztatott, a gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességben belül 66,7% volt.

Tamási város összesített adatai alapján a város lakosságának 27,6%-a nem rendelkezett rendszeres munkajövedelemmel az aktív korúakon belül, a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben belül 72,4% volt. A foglalkoztatottak 11,1%-a alacsony presztízsű munkakörben dolgozott, a lakónépesség 50,1% gazdaságilag inaktív kategóriába tartozott. A városi munkanélküliségi ráta 4,2% volt, a munkanélküliek 1,5%-a tartozott a tartós munkanélküliek közé.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül, vagyis a szegregációs mutató Tamási városában 6,4%, az 1. szegregációval veszélyeztetett területen 32,3% volt 2022-ben.

2. szegregációval veszélyeztetett területen, Kecsegepusztán élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya

2022-ben a népszámlálás során a lakossága 106 fő volt. A lakónépességen belül 0-14 évesek aránya 13,2%, a 15-64 évesek aránya 70,8 %, míg a 65 éven felüliek aránya 16,0% volt. Tamási város összesített adatai alapján az egyes korcsoportok aránya a következő módon alakultak: a 0-14 évesek aránya 14,0%, a 15-64 évesek aránya 62,6%, a 65 évesen felüliek aránya 23,4% volt 2022-ben.

Kecsegepusztán a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül 48,0 % volt, míg a felsőfokú végzettségű lakos nem találtak a népszámlálás során, a területen.

A munkaerőpiaci főbb jellemzők az alábbiak voltak Kecsegepusztán: a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül 45,3%, a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül 54,7 % volt 2022-ben. A foglalkoztatottak 24,4%-a alacsony presztízsű munkakörben volt foglalkoztatva. A háztartások 47,8%-ában nem volt foglalkoztatott, a gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül 58,5% volt. A területen mért munkanélküliségi ráta 4 % volt.

Tamási város összesített adatai alapján a város lakosságának 27,6%-a nem rendelkezett rendszeres munkajövedelemmel az aktív korúakon belül, a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül 72,4% volt. A foglalkoztatottak 11,1%-a alacsony presztízsű munkakörben dolgozott, a lakónépesség 50,1% gazdaságilag inaktív kategóriába tartozott. A városi munkanélküliségi ráta 4,2% volt, a munkanélküliek 1,5%-a tartozott a tartós munkanélküliek közé.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül, vagyis a szegregációs mutató Tamási városában 6,4%, Kecsegepusztán 30,7% volt 2022-ben.

A lakosság területi átrendeződésének folyamatai

Az 1990-es években zajló rendszerváltás utáni években Tamásiban is addig ismeretlen folyamatok zajlottak, bezártak a jól prosperáló TSZ-ek az állattartó telepeikkel együtt, amely ezen külterületen élők napi megélhetését biztosították, ezek helyét magánvállalkozások vették át, valamint a későbbiek során a technológiai is lecserélődött.

A lakosság helyzetében bekövetkezett változások kihatottak Kecsege térszerkezetének alakulására is, a városon belüli területi-társadalmi egyenlőtlenségek növekedésére is. A 2000-es évek elejétől a lakosság minőségi romlása jelentkezett a legerőteljesebben, amelyekben korábban a mezőgazdaság jelenléte határozta meg a településrész szerkezetét, a népesség összetételét és a lakókörnyezet minőségét.

Következtetések, megállapítások

A veszélyeztetett területek esetében – a fizikai környezet javításán túl – arra kell törekedni, hogy az infrastruktúra fejlesztése révén a városban meglévő szolgáltatások és a szociális, egészségügyi, közösségi, foglalkoztatási/képzési és a közoktatási lehetőségek mindjobban elérhetőek legyenek, ezáltal a leszakadó peremterület bekapcsolódjon a település vérkeringésébe. A belvárosi részen lévő Arany-Csokonai utcák közötti területen ezek rendelkezésre állnak, az ott lévő iskolázatlan csoportok iskolai képzettségén, társadalmi érzékenyítésén lehetne javítani.

Valójában a szociális válsághelyzetek fokozott, telepszerű és tömeges jelenléte nem igazolt a városban. A külterületek felszámolása nem lehetséges, az ingatlanok szinte kizárólag magántulajdonban vannak, sokan

nem szeretnék elköltözni, elérhető szociális bérlakások nincsenek, az ott élők nem rendelkeznek megfelelő anyagi forrásokkal a város központibb részébe történő beköltözéséhez.

A települési önkormányzat felismerte külterületek fejlesztésének szükségességét és minden olyan pályázati lehetőséget megragad, mely akár a vonalas infrastruktúra és ezen keresztül a szolgáltatások elérhetőségének fejlesztését célozza, a külterületek város szövetéhez történő integrációja érdekében.

A szegregáció felszámolása érdekében: A jelenlegi adatok alapján szegregációs terület nincs a településen, a szegregációval veszélyeztetett területek felszámolása érdekében az önkormányzat szorosan együttműködik a helyi roma nemzetiségi önkormányzattal. A település rendelkezik antiszegregációs tervvel, melyben részletesen kifejtésre kerültek a szegregáció felszámolása érdekében tervezett intézkedések.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Tamási Város Önkormányzata a 1997. évi CLIV. törvény előírásainak megfelelően az egészségügyi alapellátás körében egészségügyi szolgáltatásokat biztosítja:

- a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás,
- a fogorvosi alapellátás,
- az iskola-egészségügyi ellátás.

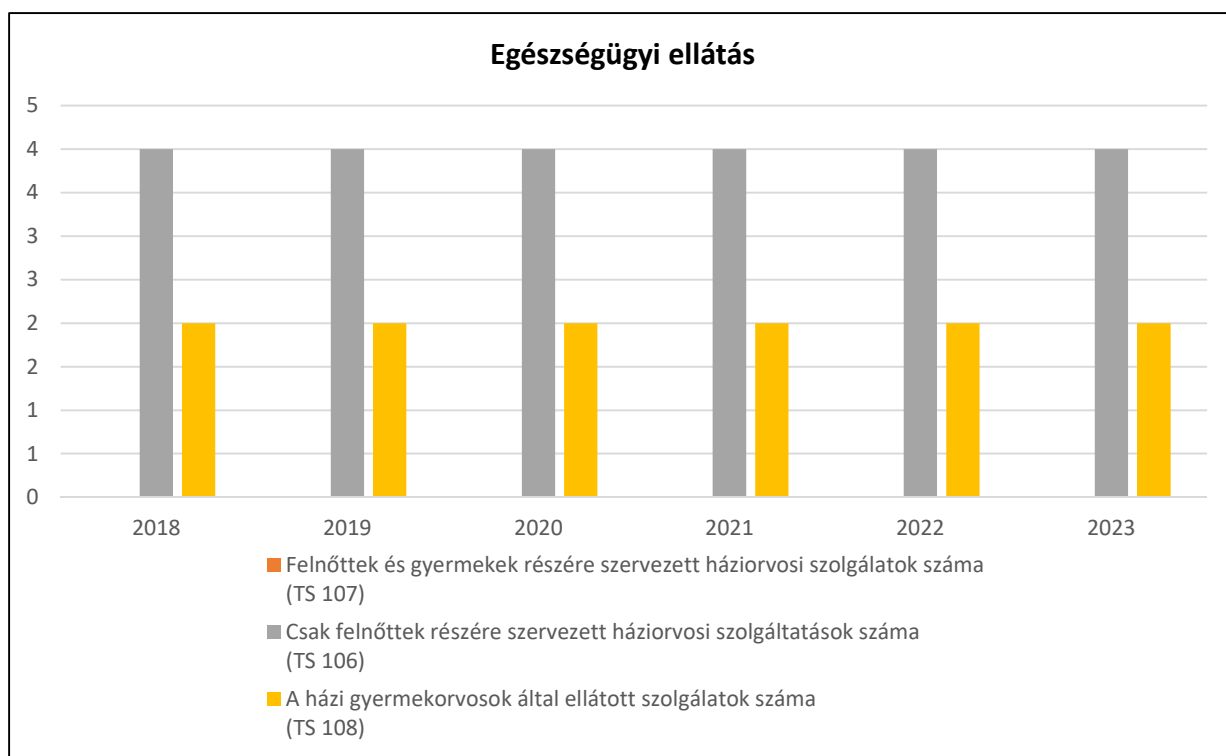
a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás

Tamásiban a háziorvosi szolgáltatás a Dr. Várady János Rendelőintézetben érhető el a lakosság számára. A rendelő a város központjában, a Dózsa György utca és a Szabadság utca közötti területen helyezkedik el. A városban 4 háziorvosi és két gyermek háziorvosi körzet működik. A 4 háziorvosi körzet közül 2 jelenleg betöltetlen, itt helyettesítéssel történik az ellátás. Az önkormányzat folyamatosan hirdeti a praxist, és mindent megtesz annak érdekében, hogy betöltésre kerüljenek az üres praxisok. Az egészségügyi alapellátás körzeteiről szóló 20/2009. (IX. 1.) számú önkormányzati rendelet szabályozza az egészségügyi alapellátásra vonatkozó rendelkezéseket.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2018	0	4	2	3	271	49,84
2019	0	4	2	3	264	37,97
2020	0	4	2	3	256	36,07
2021	0	4	2	3	275	37,15
2022	0	4	2	3	258	32,42
2023	0	4	2	3	278	25,32

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Fogorvosi alapellátás

Tamási város ellátási területén kettő fogorvosi körzet működik, melyből egy fogorvos az iskolafogászati feladatokat is ellátja.

Alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás

Az ügyeleti alapellátást 2023. október 1-től Tolna vármegyében, így Tamási városában is az Országos Mentőszolgálat látja el az egységes, két elemből álló, betegközpontú rendszert (háziorvosi ügyeleti ellátás, sürgősségi ügyelet)

A háziorvosi ügyelet a sürgős – a következő rendelési időig nem halasztható – orvosi tevékenységek elvégzése céljából szervezett ellátás, amely hétköznap 16:00-22:00 között, hétfőn, ünnepnapon 08:00-14:00 között vehető igénybe.

Az ügyeleti időben hirtelen jelentkező, illetve súlyos egészségügyi problémák esetén hétköznap 22:00-08:00 között, hétfőn, ünnepnapon 14:00-08:00 között áll rendelkezésre az ügyeleti ellátás

Az ügyelet a 1830-as központi telefonszámon, a Dr. Várady János Rendelőintézetben érhető el a lakosok számára.

Védőnői ellátás

2023. július 1. napjától a védőnői feladatok ellátása átkerült az önkormányzattól az állam által kijelölt intézményhez, Tolna vármegyében a Tolna Vármegyei Balassa János Kórházhoz, csupán az iskolavédőnői feladat maradt az önkormányzat feladatkörében.

A védőnői szolgáltatást 3 területi és 1 iskolavédőnő látja el.

A védőnők száma az elmúlt tíz évben arányosan csökkent a születendő gyermeklétszám lassú csökkenése mellett. A családtervezés aktív segítése a működő rendszer fejlesztésével, szakmai továbbképzéssel a nővédelem és családgondozás területén a segítségnyújtás hatékony eszköze lehet.

Iskola-egészségügyi ellátás

Az iskola-egészségügyi ellátást a háziorvosok és a területi-, iskolavédőnő végzik. Az iskolaorvos és az iskola-fogorvos az önkormányzattal kötött megállapodás szerint vesz részt az iskola-egészségügyi ellátásban.

Szakrendelések

Tamásiban a háziorvosi szolgáltatást és a járó szakellátást a Dr. Várady János Rendelőintézet biztosítja a lakosság számára. A rendelő a város központjában, a Dózsa György utca és a Szabadság utca közötti területen helyezkedik el. Egészségvédelmi központként működik, körzeti orvosi rendelőknek, gondozóintézményeknek ad helyet. A rendelőintézet az önkormányzat tulajdonában van, 2011-ben felújításra került, mely során a rendelő intézet teljes épülete akadálymentessé vált, korszerűsítésre kerültek az orvosi, diagnosztikai eszközök, teljesen megújult az informatikai rendszer, mely a leletek továbbítását és tárolását is megkönnyítette. A rendelőintézetet a Dombóvári Szent Lukács Kórház működteti és biztosítja a szakorvosokat.

18 féle szakrendelés érhető el Tamásiban a betegek részére: Belgyógyászat, Bőrgyógyászat, EKG, Fizioterápia, Kardiológia, Neurológia, Onkológia, Orr-fül-gége, Ortopédia, Pszichiátria, Röntgen-ultrahang, Sebészet-Traumatológia, Szemészet, Tüdőgyógyászat, Urológia, továbbá Sportorvosi és Gyógytornász szolgáltatás is elérhető.

A szakrendelések többségét beutalóval és előjegyzés alapján vehetik igényben a lakosok.

A Tamási rendelőintézetben a járóbeteg szakellátások működtetését az egyre nagyobb problémává váló orvoshiány miatt továbbra is igen nehéz biztosítani. **Az orvosok bármely okból történő kiesése ellátási szünetekhez vezet, pótlások szakember hiányában nem megoldhatók.** Dombóváron is hasonló a helyzet. A rendelkezésre álló szakorvosokkal, lehetőségeink szerint igyekeztünk az ellátásokat fenntartani. A rendelési időket azonban fentiek miatt maradéktalanul nem tudtuk biztosítani, de emiatt zavar, tartós ellátatlanság nem alakult ki. A tárgyi feltételek a szakmai minimum követelményeknek megfelelően biztosítottak.

Korhási ellátást és a felsoroltakon kívüli szakrendeléseket a körzetileg illetékes Dombóvári Szent Lukács Kórházban érhetik el a betegek.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzájárás

Az OEP finanszírozott rehabilitációs fekvőbeteg kapacitások Dombóváron működnek regionális jelentőségű, legmagasabb progresszivitási szintű centrumban. Mozgásszervi rehabilitáció 175 ágy, kardiológiai rehabilitáció 23 ágy, szakrendelés heti 15 szakorvosi óra. Tamási Rendelőintézetben jelenleg heti 30 szakorvosi óra reumatológia és heti 30 óra nem szakorvosi óra fizioterápia működik.

Az önkormányzat fontos célkitűzése, hogy a 2011 egyben átadott fürdőkomplexumban beindulhassanak a gyógyászati kezelések. A Tamási Fürdőt üzemeltető Tamási Vagyongazdálkodó Kft. partner ebben a kérdésben. A gyógyvízzé minősítés megtörtént.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzájárás

Az OEP finanszírozott rehabilitációs fekvőbeteg kapacitások Dombóváron működnek regionális jelentőségű, legmagasabb progresszivitási szintű centrumban. Mozgásszervi rehabilitáció 175 ágy, kardiológiai rehabilitáció 23 ágy, szakrendelés heti 15 szakorvosi óra. Tamási Rendelőintézetben jelenleg heti 30 szakorvosi óra reumatológia és heti 30 óra nem szakorvosi óra fizioterápia működik.

Az önkormányzat fontos célkitűzése, hogy a 2011-ben átadott fürdőkomplexumban beindulhassanak a gyógyászati kezelések. A Tamási Fürdőt üzemeltető Tamási Vagyongazdálkodó Kft. partner ebben a kérdésben. A gyógyvízzé minősítés megtörtént, de az általános orvoshiány miatt késlekedik a gyógyászati kezelések elindulása.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény alapján 2013. január 1-jétől a gyermekek, tanulók számára a közétkeztetés biztosítása Tamási Város Önkormányzatának a feladata a következő intézményekben:

- Tamási Aranyerdő Óvoda és Bölcsőde
- Würtz Ádám Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
- Béri Balogh Ádám Katolikus Gimnázium és Kollégium
- Szekszárdi Szakképzési Centrum Vályi Szakképző Iskolája és Kollégiuma

2013. július 1. napjától a 100 %-os önkormányzati tulajdonban lévő Tamási Közétkeztetési Nkft. látja el a közétkeztetési feladatot. Az elsősorban nem profitorientált, önkormányzati tulajdonban lévő üzleti vállalkozás a megállapított nyersanyag normatívát teljes egészében nyersanyagbeszerzésre tudja fordítani, mely a kiszolgált ételek minőségében jelentős javulást okoz.

2014-ben az Emberi Erőforrások Minisztériuma által kiadott 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet sok szempontból szigorította a gyermek- és diákétkeztetésben érvényben levő előírásokat, azért hogy gyermekeinknek az eddigieknél egészségesebb, jobb minőségű étkezési lehetőséget biztosítson a mindennapok során.

A Tamási Közétkeztetési Nkft. 2014. évben olyan közétkeztetési elektronikus rendszert vezetett be, mely az előírásoknak megfelelő receptúrákkal fel van töltve, a nyersanyagkiszabotot e receptúrák alapján készíti és a szükséges adatszolgáltatási funkciókkal rendelkezik. Miután minőségben eddig is törekedtek a magas színvonalú szolgáltatásra, így a vonatkozó nyersanyagigényekben ez Tamásiban nem hozott jelentős változást.

Az előírásokon felül, mivel az Nkft. kiemelten elkötelezett az egészséges étkeztetés mellett, 2014-ben a drasztikusan csökkentette a főzésben a hidrogénezett növényi olajok felhasználását, melyek magas transz-zsír tartalmuk miatt a modern táplálkozástudományi eredmények szerint a szív- és érrendszeri megbetegedések legfőbb okozói (régében a telített, főként állati eredetű zsírokat tették felelőssé, de ez az elmélet megdőlni látszik). Jelenleg a Tamási Közétkeztetési Nonprofit Kft.-nél a kémiai úton előállított növényi zsiradékok helyett 80%-ban hidegen sajtolt napraforgóolajat használnak, mely egyáltalán nem tartalmaz transz-zsírokat, ezzel is hozzájárulva a gyermekeink egészségesebb jövőjéhez.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az önkormányzat kiemelten támogatja a városi sporttevékenységeket. A költségvetéséből éves szinten bizonyos keretet biztosít a sportegyesületek támogatására ezzel is hangsúlyozva, hogy a sportot kiemelten kezeli. Az utóbbi időben lehetőség nyílt arra, hogy társasági adóbevételből a látványsportágak támogatást kapjanak.

Az önkormányzat Sportok Házának kialakításáról döntött azzal a céllal, hogy a jelenleg helyhiánnyal küzdő sportegyesületek is állandó helyet kaphassanak. A Sportok Háza épülete 2020 márciusában átadásra került, azóta nagyon népszerű a sportolni vágyók körében.

Az önkormányzat a hatékonyabb feladatellátás érdekében együttműködési megállapodást kötött a Tamási Szabadidő és Sport Egyesülettel (TSZSE) a sport-és ifjúságügyi feladatok 2023. április 1. napjától történő ellátására.

A sport és ifjúsági referens az alábbi feladatokat látja el:

- együttműködik az önkormányzat közigazgatási területén működő testneveléssel, sporttal és szabadidősport tevékenységgel foglalkozó állami, önkormányzati szervekkel, társadalmi és egyéb szervezetekkel, beleértve a nevelési-oktatási intézményeket is (továbbiakban együtt: helyi sporttal foglalkozó szervezetek);
- az önkormányzati sportrendelet alapján benyújtott támogatási kérelmek elosztásáról egyeztet a helyi sporttal foglalkozó szervezetekkel, felméri az igények jogosságát, szükségességét, javaslatot

tesz a támogatás mértékére, ellenőrzi a támogatás felhasználását, az elszámolás határidejének betartását, amelyeket írásban küld meg Megbízó részére;

- gondoskodik az önkormányzat sportkoncepciójának ötvenkénti, illetve szükség szerinti felülvizsgálatáról; (<https://www.tamasi.hu/onkormanyzat/dokumentumtar/mozdulj-tamasi-tamasi-varos-sportkonceptioja-2022-2027~d2780?q=sportkoncepti%C3%B3>)
- megvalósítja a sport hosszú távú fejlesztési céljainak megfelelő helyi sportkoncepciót;
- kapcsolatot tart a helyi sporttal foglalkozó szervezetekkel, célkitűzéseivel összhangban segíti azok munkáját, így különösen tájékoztatja az őket érintő jogszabályváltozásokról, pályázatfigyeléssel, pályázatírásban történő közreműködéssel, pályázatokkal kapcsolatos koordinálással segíti a szervezeteket a társasági adóból és más pályázati rendszerekből történő támogatások megszerzésében;
- szervezi, koordinálja a városi szintű sportrendezvényeket, különös tekintettel a hagyományosan évente megrendezésre kerülő Sportágválasztó-t, mely a Vályi Péter Szakképző, a Würtz Ádám Általános Iskola és a Béri Balogh Ádám Katolikus Gimnázium diákjait ösztönzi a sportolásra. Részt vesz a lakosság testnevelési és szabadidős programjainak, valamint a diáksport rendezvények megvalósításában, közreműködik a lebonyolításukban, igény szerint sporttábort szervez;
- ellenőrzi az önkormányzat tulajdonában lévő sportlétesítmények üzemeltetését, jelentést tesz a feltárt hiányosságokról, javaslatot készít a hibák kijavítására;
- javaslatot tesz az önkormányzati ingatlanok sport célú felhasználására, figyeli a kapcsolódó pályázati lehetőségeket.
- Lefolytatja valamennyi, önkormányzattal összefüggő közneveléssel és sporttal kapcsolatos egyeztetést az érintett szereplőkkel, elsősorban a Tankerülettel, a városban működő köznevelési intézmények fenntartóival, igazgatóival, helyi sporttal foglalkozó szervezetek vezetőivel, képviselőivel készítse elő a kapcsolódó levelezéseket, előterjesztéseket, esetleges koncepciókat.
- Részt vesz Tamási Város Önkormányzati Képviselő-testületének és Humánpolitikai Bizottságának azon ülésein, amelyen fenti pontokhoz kapcsolódó napirend kerül tárgyalásra, az üléseken tanácskozási jog illeti meg.
- Koordinálja és segíti a településen működő diákönkormányzat működését, a diákpolgármester munkáját, vegyen részt üléseiken és rendezvényeiken.
- A Zöld Pont Civil Ház épületben koordinálja és segíti a diákönkormányzat működését, szakmai és szabadidős programjaik szervezését az intézményben és azon kívül.
- Az önkormányzati elismerő címekről szóló rendeletben foglalt közneveléssel és sporttal összefüggő elismerő címekre (így különösen a Tamási Ifjú Tehetsége, Tamási Város Sportjáért, Tamási Város Közösségéért, Tamási Város Érdemes Pedagógusa) vonatkozóan koordinál a javaslatot tevők között,
- Képviseli a polgármestert és alpolgármestert az általuk megjelölt közneveléssel és sporttal összefüggő, köznevelésben és a városi sportéletben részt vevők által szervezett rendezvényeken, így például, de nem kizárólagosan évnyitó és évzáró rendezvényeken, bálokon, műsorokon, előadásokon, egyéb rendezvényeken, sportrendezvényeken, sporteseményeken, díjátadókon.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatást Tamási városban a DÁM Önkormányzati Társulás fenntartásában levő Tamási és a Városkörnyéki Önkormányzatok Szociális Integrációs Központja biztosítja. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 57.§ (1) bekezdésének c), d), e), j) pontjaiban foglalt szociális alapszolgáltatások, valamint az 57.§ (2) bekezdésének a) pontjában foglalt szakosított ellátás, és a Gyvt. 15.§ (2) bekezdésének a) pontjában foglalt szolgáltatások biztosítása kötelező Tamásiban.

Az intézmény székhelye a Tamási, Rákóczi F. u. 1. sz. alatt található, telephelye Tamási, Kossuth tér 17.

Szociális alapellátás keretében biztosítja:

- házi segítségnyújtás,
- szociális étkeztetés,
- idősek nappali ellátása,
- család- és gyermekjóléti szolgálat,
- család- és gyermekjóléti központ,
- helyettes szülőnél elhelyezettek ellátása,
- demens személyek nappali ellátása.

Szociális étkeztetés

Étkeztetésben részesülhetnek mindazon személyek, akik

- koruk vagy egészségi állapotuk miatt nem képesek önmaguk vagy eltartottjuk számára meleg ételt biztosítani,
- továbbá a településen élő fogyatékos, szenvedély- és pszichiátriai beteg,
- illetve hajléktalan személyek.

Szociális étkeztetésben a Tamási Város Önkormányzatának Képviselő Testületének rendelete alapján szociális rászorultnak minősített személyek részesülhetnek. 2022 szeptemberében 75 fő részesült ebben szociális étkeztetésben.

A házi segítségnyújtás

A házi segítségnyújtás olyan gondozási forma, amely az igénybe vevő önálló életvitelének fenntartását – szükségleteinek megfelelően - lakásán, lakóköznyezetében biztosítja. Az igénybe vevő a szolgáltatásért a személyi térítési díjat, melyet az intézményvezető állapít meg, az Szt. 116.§ (3) b) pontja szerint fizeti.

Az ellátás iránti kérelmet az intézmény vezetőjéhez kell benyújtani. A jogosultságról az intézmény vezetője dönt, jogosultság esetén megállapodást köt az elláttal. Az ellátás igénybevétele előtt az intézmény vezetője vagy az általa megbízott szakképzett személy gondoskodik a gondozási szükséglet vizsgálat elvégzéséről.

Házi segítségnyújtást 74 fő vette igénybe 2022 szeptemberében a helyi adatok alapján. Az igénybe vevők életkori megoszlása az alábbi volt: 5 fő 60 év alatti, 23 fő 61-70 év közötti, 24 fő 71-80 év közötti, 29 fő 80 év feletti személy volt.

Idősek nappali ellátása

Az intézményekben elláthatók köre a Tamási közigazgatási területén, bejelentett lakcímmel rendelkező, saját otthonukban élő, tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy elsősorban idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek. Az intézmény ellátja a lakcímmel nem rendelkező, de a településen életvitelszerűen tartózkodó hajléktalan személyeket is.

Az ellátás iránti kérelmet az intézmény vezetőjéhez kell benyújtani. A jogosultságról az intézmény vezetője dönt, jogosultság esetén megállapodást köt az elláttal. A nappali ellátás intézményi térítési díját a Tamási Város Önkormányzatának Képviselő testülete rendeletben állapítja meg. Az igénybe vevő a szolgáltatásért a személyi térítési díjat, melyet az intézményvezető állapít meg, az Szt. 117 § (2) bekezdés a) pontja szerint fizeti. A személyi térítési díjat az idősek nappali ellátást nyújtó intézményének vezetője szedi be.

Idősek nappali ellátásban 2022 szeptemberében Tamásiban 30 fő részesült, 16 nő és 14 férfi.

Demens ellátás

Speciális csoportként : 1/2000.(I.7.) SZCSM rendelet 84/A (2) bekezdés szerint a demens személyek nappali ellátása megszervezhető önálló intézményi formában, illetve – más nappali ellátás részeként. A nappali ellátás részeként: a saját otthonukban élő, szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes időkorúak közül vizsgálat alapján – Mini-Mentál Teszt – és a Pszichiátriai Szakmai Kollégium

demencia centrumának szakvéleménye alapján enyhe, illetve középsúlyos demenciában szenvedők vehetnek részt az ellátásban.

g) drogprevenációs szolgáltatások;

Tamási Város Önkormányzati Képviselő-testülete a Nemzeti Drogellenes Stratégiáról 2013-2020. sz. 80/2013. (X.16.) OGY határozatban foglaltak végrehajtása érdekében 2019 februárjában döntött a Tamási Kábítószer Egyeztető Fórum (a továbbiakban: KEF) létrehozásáról. A KEF jogi személyiséggel nem rendelkező szakmai munkacsoport, amely tevékenységével igyekszik összhangot teremteni a drogprobléma visszaszorításában alapvető fontosságú négy terület (közösség és együttműködés, megelőzés, gyógyítás és rehabilitáció, kínálatcsökkentés) szervezeteinek és intézményeinek munkájában. Tevékenységét a helyi drogstratégia alapján végzi tanácsadó és egyeztető fórumként. 2021-ben az önkormányzat megalkotta a városi egészségfejlesztési- és drogstratégiáját.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A Helyi Esélyegyenlőségi Program készítésekor folytatott adatgyűjtés során nem merült fel a szolgáltatások igénybevételekor észlelt hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

A külterületen élők számára nincsenek megfelelő hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások a szociális és egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

A rendszeres szűrővizsgálatokon alacsony részvétel jellemző. A jövedelmekhez képest magas a gyógyszerköltség, a közgyógyellátási keret nem fedezi a szükséges gyógyszereket, vagy az ügyfél a közgyógyellátásból kiszorul. A szociális otthoni férőhely nincs Tamási városában, sem kedvezményes, alacsony jövedelemhez szabott ápolási osztályi férőhely, mivel ezek az ellátások a település egészéről hiányoznak. Forráshiány jellemzi a szociális és az egészségügyi ellátórendszert is.

A helyzet megoldása érdekében kitűzött célok, fejlesztési irányok között kell szerepelnie a szűrővizsgálatokon, rendszeres orvosi ellátásban való nagyobb részvétel elősegítésére tett intézkedéseknek is. A szociális étkeztetés bővítése és igénylésének egyszerűbbé tétele is hasznos lenne. Egészségügyi intézmények elérésének biztosítására van szükség Prevenációs programok támogatása javasolt.

Célok megvalósításához jogszabályi háttér megalkotása és annak az ellátórendszeri igényekhez való alakítása szükséges.

Prevenációs célú és szabadidő hasznos eltöltésére szolgáló programok szervezése:

- Nyári Napközi Erzsébet tábor: a Családsegítő Központ sikeres pályázatának köszönhetően 3 turnusban mintegy 50 tamási gyermek táborozhatott a nyári szünetben. A színes programok és a napi 4-szeri étkezés a táboroztatási program által valósultak meg, a helyszínt a Würtz Ádám Általános iskola biztosította. A szervezést és a lebonyolítást évről évre az iskolai szociális segítők, az esetmenedzserek és a Szolgálat családsegítői segítségével közösen végzik.
- Nyári Erzsébet Élménytábor: A Szolgálat három ottalvós turnusra elnyert pályázatán a tamási gyermekek 2022. július 24-29-ig és augusztus 07-12-ig, két turnusban, összesen 20 fővel vettek részt. A táborban a színes programok és a teljes ellátás (szállás, napi ötszöri étkezés és pótétkezések) mellett naponta mintegy 60 különböző, szervezett program állt a táborozók rendelkezésére. Az átlagosan 28-32 fős gyermek-csapatok kísérői a Szolgálat családsegítői, illetve a Családsegítő Központ munkatársai voltak. Az ingyenes utaztatásban nagy szerepet vállalt Tamási és a környező települések - Pári, Hőgyész, Ozora, Nagykónyi - önkormányzata.

Adományok gyűjtése, kiközvetítése:

- Az orosz-ukrán háború következményei miatti humanitárius veszélyhelyzetben Szolgálat a Tamási Város polgármestere által előírt eljárásrendet követve, a menekülteket érintő feladatokkal összefüggésben folyamatosan tartotta a kapcsolatot a társszervekkel, intézményekkel. A tamási családsegítő kolléga napi szinten tartotta a kapcsolatot a menekült egyénekekkel, családokkal. Segítette a Katolikus Gimnázium kollégiumában tartózkodó négy menekült családot információnyújtásban, ügyintézésben, természetbeni juttatásban (ruha, étel, élelmiszer, tisztálkodási szerek, gyógyszerek) A TMSZC Vályi Péter Szakképző Iskola kollégiumában egy nagyobb ukrán menekült csoportot láttak el. A menekültek ruha és élelmiszer adományokat kaptak szolgálatunktól az összegyűjtött adományból. A családsegítőt a helyi Vöröskereszt és a Tamási Caritas Egyesület támogatta.
- Tamási Város Önkormányzata felkérésére az ukrainai Tiszapéterfalva megsegítésére március 8-25-ig a Zöld Almaházban a Szolgálat munkatársai délelőtti és délutáni megosztásban fogadták az adományokat. A beérkezett adományokról napi leltár-jelentést készítettek. Szállítás előtt a szigorú vámszabályoknak megfelelően bedobozolták, lemérték, felcímkézték, beárazták.
- A ruhaadományokat egész évben fogadták. A többségében magánemberektől érkező adományokat a Kossuth téri telephelyen lévő raktárhelyiségünkben tudták elhelyezni. Két alkalommal – április 7-én és október 28-án – szerveztek ruhaosztást a Családsegítő Központtal közösen a tamási művelődési házban, illetve a piactéren. Bútoradomány felajánlás is érkezik a Szolgálathoz, de ezek raktározására, illetve elszállítására nincs lehetőségük, így ebben csak közvetítői szerepet tudnak vállalni.
- A Tamási Hús Kft rendszeres adományozóik, felajánlásaiból évente több alkalommal húskészítményeket tudtak kiosztani a rászoruló ügyfeleknek.
- Augusztus 29-én a Magyar Református Szeretetszolgálat jóvoltából jelentős mennyiségű, az iskolakezdéshez szükséges tanszercsomagot, iskolatáskát tudtak kiosztani.
- A Magyar Élelmiszerbank Egyesület szervezésében 2022. november 18-19-20-án lakossági élelmiszer adomány gyűjtésen családsegítő kolléga vett részt.
- Rendszeres napi élelmiszer adományozásra van lehetőségük szintén a Magyar Élelmiszerbank Egyesülettel való kétéves megállapodással. A helyi Penny Market áruház a rövid minőségmegőrzési idejük, vagy csomagoláshiba miatt már kereskedelmi forgalomba nem hozható, de emberi fogyasztásra még teljes mértékben alkalmas termékeit a Családsegítő Szolgálat és Központ koordinálásával, valamint a családgyógyászok segítségével október hónaptól folyamatosan juttatja el a lakosok részére.
- A karácsonyi ünnepek közeledtével számos „cipősdoboz” - ajándék felajánlás érkezett, aminek egy részét a családsegítő munkatársa eljuttatta a területen gondozott gyermekek, családok részére.
- A Kormány a Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program (RSZTOP) kiemelt európai uniós projekt keretében Tolna megye két járásának - Tamási és Dombóvár- érintett településein élelmiszersegélyt biztosít. Havonta csomagban részesülnek a 0-3 éves korú RGYVK-ra jogosult szülők, az aktív korúak ellátására jogosulttal élő várandós anyák. Az iskolai szünet alatt a 7-14 éves korú RGYVK-ra jogosult gyermekekre is kiterjed a jogosultság. A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatósággal kötött együttműködési megállapodás alapján a Szolgálat kiértéskíti a klienseket, gondoskodik az át nem vett segély csomagok későbbi eljuttatásáról, valamint a mindezekhez tartozó adminisztrációs tevékenységet is elvégzi.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.
2021	n.a.
2022	n.a.
2023	n.a.

Forrás: Önkormányzati adat

Tamási városában nem működik Népkonyha.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai;

A mélyszegénységben élők társadalmi kirekesztésének egyik leglényegesebb eleme a közösségi részvétel lehetőségeinek hiánya, a közösségi szolgáltatások elérésének nehézségei. Már jó ideje felismert tény, és a társadalmi felzárkóztatást célzó programok egyik alapeleme is, hogy a társadalmi tőke különböző formáinak fejlesztéséhez, a kapcsolati erőforrások alakításához és használatához elengedhetetlen olyan közösségi tér, mely alkalmas az emberi kapcsolatok gyakorlására és befogadó a helyi környezet lakóival szemben.

Tamási Város Önkormányzata az oktatási, sport és közművelődési intézményein keresztül, továbbá az ezekkel foglalkozó civil szerveződések helyi támogatási rendszere révén biztosítja a közösségi életben való részvétel jogát a lakói számára. A Városi Művelődési Központ több civil szervezet számára is helyet biztosít a rendezvényeik megtartásához, klubfoglalkozásaikhoz. A 2022 tavaszán átadott Zöld Pont és Civilház egyre kedveltebb a civil szervezetek körében is, szívesen választják helyszínül a rendezvényeik lebonyolításaihoz, klubfoglalkozások tartásához. A Könyvü László Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény rendszeresen szervez előadásokat. A színvonalas előadásai minden célcsoportot megszólítanak. A könyvtárban internet szolgáltatás is elérhető. 2014 őszén elkészült a Túrmezei Erzsébet tér a Városi Művelődési Központ előtt, amely a városi rendezvények helyszínéül szolgál.

Tamási külterületeire jellemző, hogy ilyen közösségi színterekben hiányt szenvednek, Rácvölgyet és a Budai városrészt kivéve. Rácvölgyben a TÁMOP projekt keretében került kialakításra Csillag Pont közösségi tér és szolgáltató pont. Ennek működtetése azonban önkormányzati támogatás nélkül nem lehetséges.

A TOP-5.2.1-15 projekt keretében a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület nyitott Jelenlét Háza a Budai városrészben, mely a Jelenlét típusú szociális munka és a közösségfejlesztési programok bázisa. A Jelenlét Ház, az Aranya János utca 1. szám alatt, önkormányzati ingatlanban került kialakításra. Itt rendszeres klubfoglalkozások is elérhetők úgy, mint gyerek és ifjúság klub, ezermester és háztartási praktikák klub, retro klub, asszonyklub. az itt dolgozó közösségfejlesztő kollégák nagyobb közösségi eseményeket, családi programokat is szerveznek.

A 2017 márciusában indult Tamási – Dombóvár Paktum projekt Tamási szolgáltatási helyszíne is a Jelenlét Ház, mely mind a városközpontból, mind a Budai városrészből akár gyalogosan is könnyen megközelíthető.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2021)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
n.a.	igen	16 361	5

Forrás: TelR, KSH Tstar

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

Tamási városban nem jellemzőek az etnikai konfliktusok. Az egyén és a közösség, illetve a közösség tagjai szükségszerűen kapcsolatban (viszonyban) állnak egymással, függetlenül attól, hogy családi, vagy lakóhelyi közösségről beszélünk. A közösségek általában közös célok, feladatok érdekében jönnek létre. A közös célok eléréseért a közösség tagjai – jó esetben – közös döntéseket hoznak, közös lépéseket tesznek.

A közösség „közösségtudattal” rendelkezik, amely egyfelől összekapcsolja, másfelől erősíti a viszonyokat. („az egyén fontos a közösség számára, a közösség fontos az egyén számára”).

A mélyszegénységben élők és romák tekintetében a közösségi együttélés, az összetartozás a szűkös életfeltételek és a kulturális, családi sajátosságok miatt is különös jelentőséggel bír. Jelentős részének életében nagyon fontos szerepet játszik a tradicionális és erős a hagyományokhoz való kötöttsége, de akár társadalmi, akár kulturális jellemzőiket nézzük, megfigyelhető, hogy az egyén szintjén erősödik annak az igénye, hogy ha kilép a szűkebben vett környezetéből, a tágabb környezete, vagy akár a társadalom, amiben él elfogadja, befogadja és elismerje, ne a különbségeket keresse, hanem az azonosságokat erősítse. Ezt mindenképpen egy integrációs folyamatra való igényként kell értelmeznünk. Ahhoz azonban, hogy ez a folyamat fejlődést mutasson, kitörési pontokra, valamint a társadalmi befogadást erősítő gyakorlatokra van szükség.

A korábbi és jelenleg is futó komplex telep/városrehabilitációs projektek a lakhatási és társadalmi integrációt célozzák, területi alapon megvalósuló tevékenységek eredményeként a hátrányos helyzetű, szegregációban élő emberek életlehetőségei javulnak, elérhetővé válnak a foglalkoztatást, társadalmi integrációt, közösségfejlesztést, oktatást, iskolai felzárkózást, családsegítést, gyermekjóléti szolgáltatást, életvezetési tanácsadást, egyéni fejlesztést és szociális munkát biztosító programok.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

Tamási városában a helyi közösségben régi hagyományokra tekint vissza az önszolgálat és mások segítése terén.

A Tamási Caritas Egyesület minden évben ruhával, cipővel és tartós élelmiszerekkel támogatja az arra rászorulókat. A helyi egyházakkal együttműködve karácsonyi csomag gyűjtést szervez évente, mely csomagokat karácsony előtt juttatják el a rászorulókhöz, ezzel is szebbé téve az ünnepeket azok számára, akiknek szükségük van a segítségre. A Caritas emellett kéthetente ruhaosztást is tart.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület is rendszeres időközönként oszt adományt, szervez közösségi turkálót a Jelenlét Ház bázisán.

Az önkormányzat által alapított Rászoruló Gyermekekért Alapítvány a Tamásiban élő, önhibáján kívül hátrányos helyzetben lévő jó tanuló gyermekeket támogatja. A közalapítvány által 2022. évben két alkalommal 96 gyermek részesülhetett egy kis segítségben, összesen 1.204.000,- Ft került kiosztásra.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező közfeladata többek közt a képviselt közösség érdekképviseletével, esélyegyenlőségének megteremtésével kapcsolatos feladatok ellátása, különösen tekintettel a helyi önkormányzatnak a nemzetiségek jogainak érvényesítésével kapcsolatos feladataira.

A helyi nemzetiségi önkormányzat önként vállalt feladatot láthat el különösen a nemzetiségi oktatási és kulturális öngazgatással összefüggő ügyekben, a társadalmi felzárkózás, a szociális, ifjúsági, kulturális igazgatás és a közfoglalkoztatás területén, valamint településüzemeltetési és településrendezési feladatok körében.

A nemzetiségi önkormányzat együttműködését az állami és a helyi önkormányzati szervekkel a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 79-86. §-ai rögzítik.

A helyi önkormányzat a helyi nemzetiségi önkormányzat részére - annak székhelyén - biztosítja az önkormányzati működés személyi és tárgyi feltételeit, továbbá gondoskodik a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról.

A települési önkormányzat minden tekintetben segíti a nemzetiségi önkormányzatok tevékenységét. Tamásiban Roma és Német Nemzetiségi Önkormányzat működik.

A Roma Nemzetiségi Önkormányzat minden évben megszervezi a Tolerancia Napot, ahol tartalmas programok várják az érdeklődőket, és itt lehetőséget biztosítanak arra, hogy a helyi és a környékbeli roma tánccsoportok bemutatkozassanak, és megismertethessék a kultúrájukat. Kirándulásokat is szerveznek, így azoknak a családoknak is lehetőségük nyílik eljutni egy-egy helyre, akiknek egyébként nem lenne lehetőségük rá. Minden évben megrendezésre kerül a Mikulás Nap a Rácvölgyi Közösségi Házban, ahol a gyermekeket megajándékozzák. Rendszeresen szerveznek záróbeszédet, együttműködnek a települési önkormányzattal a közmunka programokban és

e) helyi lakossági önszerveződések.

A Tamási Polgárőr Egyesület 1990-ben alakult, és tagja az Országos Polgárőr Szövetségnek. Taglétszámunk évről-évre változik, jelenleg 21 fővel működik az Egyesület lakossági önszerveződés alapján, az alapszabálynak megfelelően.

Az Egyesület célja lakossági önszerveződés alapján a szilárdabb közrend és közbiztonság érdekében társadalmi bűn- és baleset-megelőzési, gyermek- és ifjúságvédelmi, valamint környezetvédelmi tevékenység ellátása. Tamási város lakóinak és területének védelme, a közrendre, a közbiztonságra, a környezetvédelemre, a közbiztonságra veszélyes cselekmények elleni fellépés és a bűnmegelőzés. A tamásiak, a rendőrséggel szervezett közös akciók, valamint önkormányzati és sport rendezvények során találkozhatnak az egyesület tagjaival.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező közfeladata többek közt a képviselt közösség érdekképviseletével, esélyegyenlőségének megteremtésével kapcsolatos feladatok ellátása, különösen tekintettel a helyi önkormányzatnak a nemzetiségek jogainak érvényesítésével kapcsolatos feladataira.

A helyi nemzetiségi önkormányzat önként vállalt feladatot láthat el különösen a nemzetiségi oktatási és kulturális öngazgatással összefüggő ügyekben, a társadalmi felzárkózás, a szociális, ifjúsági, kulturális igazgatás és a közfoglalkoztatás területén, valamint településüzemeltetési és településrendezési feladatok körében.

A nemzetiségi önkormányzat együttműködését az állami és a helyi önkormányzati szervekkel a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 79-86. §-ai rögzítik.

A helyi önkormányzat a helyi nemzetiségi önkormányzat részére - annak székhelyén - biztosítja az önkormányzati működés személyi és tárgyi feltételeit, továbbá gondoskodik a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról.

A települési önkormányzat minden tekintetben segíti a nemzetiségi önkormányzatok tevékenységét. Tamásiban Roma és Német Nemzetiségi Önkormányzat működik.

A Roma Nemzetiségi Önkormányzat minden évben megszervezi a Tolerancia Napot, ahol tartalmas programok várják az érdeklődőket, és itt lehetőséget biztosítanak arra, hogy a helyi és a környékbeli roma táncsoportok bemutatkozhassanak, és megismertethessék a kultúrájukat. Kirándulásokat is szerveznek, így azoknak a családoknak is lehetőségük nyílik eljutni egy-egy helyre, akiknek egyébként nem lenne lehetőségük rá. Minden évben megrendezésre kerül a Mikulás Nap a Rácvölgyi Községi Házban, ahol a gyermekeket megajándékozzák. Rendszeresen szerveznek záróbeszédet, együttműködnek a települési önkormányzattal a közmunka programokban és

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek szociális hátrányainak fokozódása	A munka világába történő visszakörülést segítő ismeretek és készségek szinten tartása, fejlesztése, mentális állapot óvása
Pályakezdő munkanélküliként eltöltött időszak kockázatainak csökkentése	Munka világával kapcsolatos szocializáció korrekciója
Kompetencia hiányok a roma népesség körében, foglalkoztatás akadályoztatottságának fő oka.	Kompetencia fejlesztést célzó programok, tevékenységek
Fiatalkorú foglalkoztatása és az oktatásból a munkaerő piacra való átmenet megkönnyítése	Oktatási intézmények és potenciális munkáltatók szolgáltatásainak és igényeinek összehangolása, pályáorientációs tanácsadás a munkáltatók bevonásával
Szociális bérlakások számának alacsony száma	Szociális bérlakás építési program esetleges pályázati forrás igénybevétele
Több külterület esetében hiányzik a vonalas infrastruktúra és egyéb közszolgáltatás	Vonalas infrastruktúra fejlesztése

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Az 1997. évi XXXI. törvény A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról rendelkezik, ennek 1. § (1) bekezdése a jogszabály céljaként fogalmazza meg: „hogyan megállapítsa azokat az alapvető szabályokat, amelyek szerint az állam, a helyi önkormányzatok és a gyermekek védelmét ellátó természetes és jogi személyek, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetek meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel segítséget nyújtsanak a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői kötelezettségek teljesítéséhez, illetve gondoskodjanak a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről.”

A települési gyermekvédelmi ellátórendszer hatékonysága abban az esetben a legideálisabb, amennyiben a gyermekekkel foglalkozó ágazatok közötti együttműködés megvalósul, a szolgáltatások egymásra épülnek, a partnerség a helyi köznevelési, egészségügyi, szociális, közművelődési és sport intézményhálózaton

keresztül, továbbá a civil szervezetek bevonásával valósul meg. A prevenciós tevékenység és a szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés elve és gyakorlata a gyermekekkel foglalkozó intézmények szakmai programjának alapkövét jelenti.

A gyermekek helyzetét elsődlegesen befolyásoló tényező szülei, családjuk társadalmi státusza. A gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása szempontjából fontos a családjuk életviszonyainak ismerete, szükségleteik felmérése, a hiányosságok feltárása. A szükségletek ismeretében van lehetőség arra, hogy a családok, gyermekek a szükségletek kielégítése tekintetében egyenlő esélyekkel rendelkezzenek. A szükségletek kielégítése és egymásra épülése tekintetében alapot képez Maslow elmélete. Az elmélet szerint az embereket szükségleteik kielégítése késztet bizonyos cselekvésre és ezek a szükségletek hierarchikus rendbe állíthatók. Az emberi vágyak: a fiziológiai, a biztonság iránti, a szociális igények kielégítése, a megbecsültség és az önmegvalósítás. Ezek egymásra épülnek, hierarchiát alkotnak.

Maslow elmélete szerint az emberi szükségletek öt szükségletszintre oszthatók:

1. **Fiziológiai szükségletek:** A fiziológiai szükségletek kielégítése alapvető feltétele az ember fennmaradásának, fizikai fejlődésének, valamint minden más magasabb rendű szükséglet alapját képezi. Ezek többek között: levegő, víz, étel, alvás, biztonság, szex.
2. **Biztonsági szükségletek:** A biztonsági szükségletek akkor jelennek meg, ha a fiziológiai szükségletek jelentős része kielégített. Azt a törekvést fejezik ki, hogy az egyén fiziológiai szükségleteit a jövőben is tartósan is kielégíthesse és körülményei viszonylag kiszámíthatók és jól előrejelezhetőek legyenek. Ezek: biztonság, rend, állandóság, kiszámíthatóság.
3. **Szeretet és összetartozás:** A közösséghez tartozás szükséglete az egyének szeretet iránti vágyát és mások által való elfogadásának a szükségletét jelenti. Szükségünk van arra, hogy másokkal kapcsolatba kerülhessünk, és az emberek valamilyen csoportja elfogadjon bennünket. Ezek: szeretet, hovatartozás, ragaszkodás, csatlakozás, identifikáció, perszonális kapcsolatok.
4. **Önbecsülés:** Az elismerés iránti szükséglet azt az óhajunkat tartalmazza, hogy mások elismeréséből pozitív énképünk alakulhasson ki. Az emberek szeretik magukat minél kedvezőbb színben feltüntetni mások szemében, hogy jobb vélemény alakuljon ki róluk. Önbizalmunkat alapvetően befolyásolja az, hogy mennyi pozitív visszacsatolást kapunk tevékenységeinkről. Ezek híján kisebbségi érzések, szorongások halmozódhatnak fel az emberekben. Ezek: státusz, hatalom, siker, önbizalom, presztízs, bizalom, tisztelet, kompetencia.
5. **Önmegvalósítás:** Az önmegvalósítási szükséglet az egyének azon vágyait testesíti meg, hogy azzá váljanak, amire képesnek érzik magukat. Ez a vágy, hogy az egyén egyre többre vigye, hogy azzá válhasson, amire képesnek érzi magát. Ezek: vitalitás, kreativitás, önfenntartás, hitelesség, játékosság, céltudatosság.

A piramis legalsó szintjén az alapvető élettani szükségletek, mint például az éhség, szomjúság stb. helyezkednek el, majd a piramis csúcsa felé haladva egyre magasabb rendű motívumokkal találkozunk. Maslow szerint a piramis különböző szintjein található szükségletek csak akkor lépnek fel, ha az alattuk lévő szükségletek részben kielégítettek. Például a piramis második szintjén található biztonság iránti szükséglet csak akkor lép fel, ha az alsó szinten lévő fiziológiai szükséglet részben kielégített. A piramis csak az emberre jellemző szükségleteket is tartalmaz, ilyen a megbecsülés, a kognitív, az esztétikai és az önmegvalósítás szükséglete.

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

Tamási város lakossága 2023. évben 7944 fő volt, ebből a kiskorúak (0-17 évesek) száma összesen 1.537 fő volt, a teljes lakosság 19,35%-a. Gyermekek között legmagasabb arányban az óvodás (3-5 évesek) és általános iskolai korúak (6-14 évesek) vannak, ők az összes kiskorú 84,9%-át adják ki, 1305 fő. A középiskolai korúak aránya 15,0 % volt.

4.1. számú táblázat - Gyermekek korú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	3 797	4 147	7944	47,80%	52,20%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			209	2,63%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	583	513	1096	7,34%	6,46%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	124	108	232	1,56%	1,36%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

A gyermekvédelmi ellátás célja: a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, veszélyeztetettségének megelőzése, a kialakult veszélyeztettség megszüntetése, valamint a szülői gondoskodásból kikerülő gyermek családba történő visszagondozása, továbbá a szülői veszélyeztető magatartás okán, családból kikerült gyermek gondozása, nevelése.

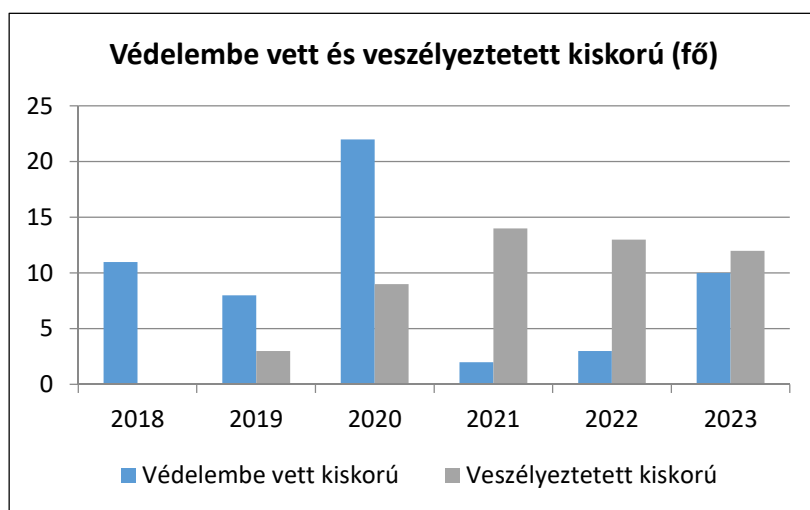
A gyermekvédelem eszközszerét pénzübeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások és hatósági intézkedések alkotják.

A védelembe vétel: Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevitelével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket védelembe veszi. (Gyvt. 68. § (1) bekezdés).

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont).

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2018	11	n.a.
2019	8	3
2020	22	9
2021	2	14
2022	3	13
2023	10	12

Forrás: TelR, KSH Tstar

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők valamint

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 18. § (1)-(2) bekezdése rendelkezik arról, hogy a jogosult gyermek számára a gyámhatóság/jegyző, az e törvényben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot állapít meg.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény a gyermek napközbeni ellátását biztosító intézményben – a jogszabályban meghatározott – ingyenes vagy kedvezményes gyermekétkeztetés, hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzet fennállása esetén szünidei gyermekétkeztetés és külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezmények, valamint évi két alkalommal természetbeni támogatás igénybevételére jogosít.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény célja, hogy az anyagi okok miatt veszélyeztetett gyermeket a családja képes legyen a saját otthonában nevelni, gondozni.

A gyermekek főként a 14 év alatti korosztályból és elsősorban a két- és többgyermekes családokból kerülnek ki. Ezekben a családokban többnyire a szülő egyedül neveli a gyermekeket.

A családban általában valamelyik szülő gyermekgondozási segélyben, vagy gyermeknevelési támogatásban – gyermekgondozást segítő ellátásban – részesül, álláskeresői támogatásból, ezt követően az aktív korúak

ellátásából, vagy rokkantsági és rehabilitációs ellátásból él, illetve egyre nagyobb számban közfoglalkoztatásban vesznek részt.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2018	188
2019	157
2020	150
2021	153
2022	141
2023	124

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben az elmúlt évben 124 fő részesült. A kedvezményre jogosultak közül 0-5 éves 32 fő, 6-13 év közötti 65 fő, 14-17 éves 31 fő, 18 év feletti 3 fő. A jövedelmi viszonyok tekintetében 20 gyermek családjában az egy főre jutó jövedelem a nyugdíjminimum felét (14.250.-Ft-ot) sem éri el, 52 gyermek 14.251 Ft-tól a nyugdíjminimumig (28.500.-Ft-ig) terjedő jövedelemből él havonta. 28501-51300.-Ft közötti egy főre jutó jövedelem 59 gyermek családjában volt. A kedvezményre tekintettel a bölcsődei, az óvodai ellátásban részesülők, az általános iskola 1-8. évfolyamán tanulók az étkeztetés térítési díjának 100 %-os, a középiskolában tanulók 50 %-os csökkentésére jogosultak, továbbá mindenki ingyenes tankönyv ellátásban részesül. Évente két alkalommal augusztusban és novemberben 6000.- Ft, amennyiben a hátrányos, illetve a halmozottan hátrányos helyzet megállapításra került, akkor 6500.- Ft pénzbeli ellátásra jogosultak gyermekeként. A pénzbeli támogatásra, melyet a központi költségvetés 100 %-ban megtérít, összesen 987.500.-Ft-ot augusztus hónapban, míg november hónapban 753.000.-Ft-ot adott az

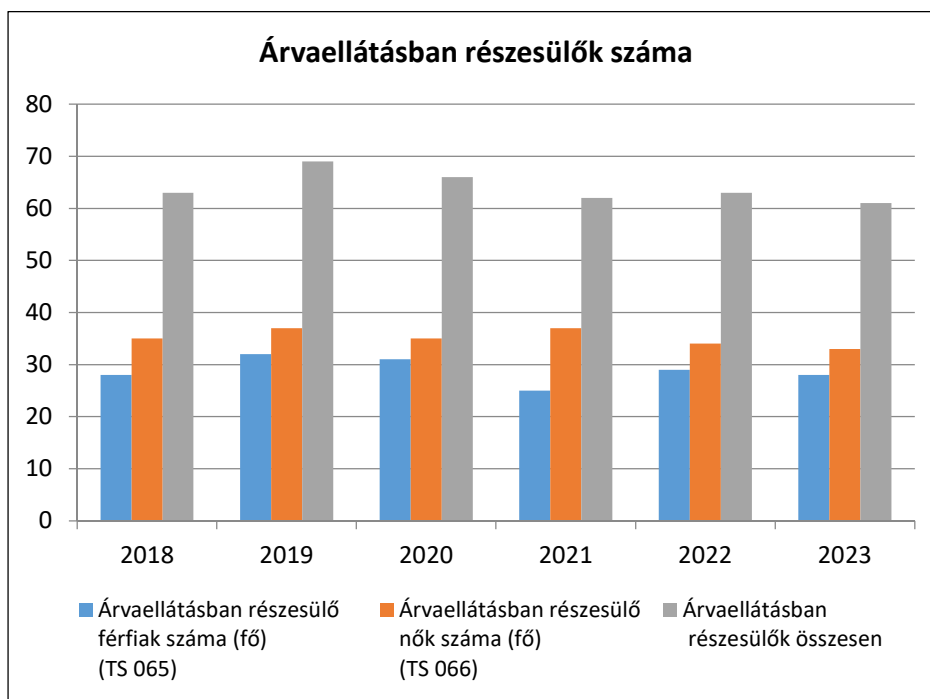
Önkormányzat. Az összes ellátás összege 1.740.500.- Ft volt. A 2022. évben egyetlen kérelem sem került elutasításra.

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra az a gyermek tartására gyámul kirendelt személy jogosult, aki nyugellátásban, vagy baleseti nyugellátásban, vagy nyugdíjszerű rendszeres pénzellátásban, vagy időskorúak járadékában részesül. Ezzel kapcsolatos kérelmet 2022-ben nem nyújtottak be.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2018	28	35	63
2019	32	37	69
2020	31	35	66
2021	25	37	62
2022	29	34	63
2023	28	33	61

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az árvaellátásban részesülők arányát szemlélteti az ábra, melyből látható, hogy mindegyik évben magasabb a nők aránya az ellátásban részesülők körében. Az összesített adatokat elemezve látható, hogy 2017 és 2021 között hasonló az ellátást igénybe vevők száma, a 2018. és a 2021. évben tapasztalható csökkenés.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 45. § (3-4) bekezdésében foglaltak szerint a képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani.

Rendkívüli települési támogatásban elsősorban azokat a személyeket indokolt részesíteni, akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások - így különösen betegséghez, halálesethez, elemi kár elhárításához, a válsághelyzetben lévő várandós anyának gyermekének megtartásához, iskoláztatáshoz, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartásához, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások - vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorulnak.

A rendkívüli települési támogatás elsősorban természetbeni ellátás formájában (pl. szociális célra fordítható élelmiszer, gyógyszer, ruha, közüzemi díjak kifizetése, étkeztetés, szállás stb.), amennyiben azonban a rendkívüli élethelyzet azt indokolja, pénzbeli ellátás formájában is adható.

2021-ban ilyen jogcímen összesen 122 fő, 2022-ben pedig 97 fő részesült.

Tamási városában települési támogatás keretében az önkormányzat közigazgatási területén működő általános tagiskolákba és középiskolákba járó tanköteles korú tanulói szociális rászorultság alapján az oktatási intézmény helyi tömegközlekedési eszközzel való megközelítéséhez közlekedési tanulóbérlet támogatást (a továbbiakban: tanulóbérlet támogatás) igényelhetnek. 2021-ban 60.960 Ft, 2022-ben pedig 73.105 Ft értékben támogatta a települési önkormányzat általános és középiskolai tanulókat.

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény alapján 2013. január 1-jétől a gyermekek, tanulók számára a közétkeztetés biztosítása Tamási Város Önkormányzata az alábbi intézményekben biztosítja:

- Tamási Aranyerdő Óvoda és Bölcsőde
- Würtz Ádám Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
- Béri Balogh Ádám Katolikus Gimnázium és Kollégium
- Szekszárdi Szakképzési Centrum Vályi Szakképző Iskolája és Kollégiuma

2013. július 1. napjától a 100 %-os önkormányzati tulajdonban lévő Tamási Közétkeztetési Nkft. látja el a közétkeztetési feladatot.

A gyermekétkeztetést, az önkormányzati adatok alapján 767 fő vette igénybe 2022. december 31-i állapot szerint (a gimnázium adatait nélkül), a gimnázium nélkül az étkezési lehetőséget. A bölcsődében 42 fő részesült napi négyszeri étkezésben, az óvodában 208 fő napi háromszori étkezésben. Az általános iskolában 514 fő vette igénybe az étkezési lehetőséget, ebből napi egyszeri étkezésben 204 fő, napi háromszori étkezésben 310 fő részesült. A Vályi SZKI 8 fő igényelt étkezést, napi egyszeri étkezésben 6 fő, kollégiumi ellátásban 33 fő részesült.

A gyermekétkeztetési támogatásban 2022-ben összesen 512 gyermek részesül, 158 fő 50%-os és 354 fő 100%-os támogatást kapott, ami az összes étkező 66,75 %-a volt.

- A gyermekétkeztetés: 2022. december 31-i állapot szerint:

	BÖLCSŐDE	ÓVODA	VÁLYI	WÜRTZ	ÖSSZESEN
Napi 4x étkező	42	-	-	-	42
Napi 3x étkező	-	208	-	310	518
Napi 1x étkező	-	-	6	204	210
Kollégiumi ellátás	-		33	-	33
ÖSSZES ÉTKEZŐ	42	208	39	514	767
100 %-os támog.	34	192	1	127	354
50 %-os támog.	0	0	35	123	158
ÖSSZ. TÁMOGATOTT	34	192	36	250	512

2022. december 31-i állapot szerint a Béri Balogh Ádám Katolikus Gimnázium és Kollégiumban, Általános Iskolában és Óvodában 361 fő vette igénybe az étkeztetést, az alábbi megoszlásban:

- óvoda 85 fő (ebből 85 fő napi háromszori étkezésben részesül)
- általános iskola 107 fő (napi egyszeri étkezésben 32 fő, napi háromszori étkezésben 75 fő részesül)
- BBÁK Gimnázium 169 fő (ebből napi egyszeri étkezésben 139 fő, napi háromszori étkezésben 17 fő, kollégiumi ellátásban 13 fő részesül)

A Tamási Béri Balogh Ádám Katolikus Gimnázium és Kollégiumban, Általános Iskolában és Óvodában támogatásban összesen 172 gyermek részesül. 92 fő 50%-os és 80 fő 100%-os támogatást kap.

	Gimnázium	Katolikus Ált. Iskola	Katolikus Óvoda
Napi 4x étkező	-	-	-
Napi 3x étkező	17	75	85
Napi 1x étkező	139	32	0
Kollégiumi ellátás	13	0	0
ÖSSZES ÉTKEZŐ	169	107	85
100 %-os támog.	4	1	75
50 %-os támog.	57	35	0
ÖSSZ. TÁMOGATOTT	61	36	75

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Erre vonatkozóan adattal csak a 2011. évi népszámlálás adataiból tudjuk, hogy ezen évben összesen 32 fő nem magyar állampolgársággal rendelkező személyt írtak össze, ebből 5 fő orosz, 27 fő egyéb állampolgár volt. Az életkori megoszlásukra és tartózkodási státuszukra vonatkozóan nem rendelkezünk adatokkal.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

A hátrányos helyzetű családok egyike sem külföldről tért vissza.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A szegregált területekre jellemző a gyermekek és fiatalok városi átlaghoz viszonyított magasabb aránya: a nagycsaládosok száma magas, a város egyéb területeihez viszonyítva a kisgyermeket nevelő családok száma magas.

A szegregációval veszélyeztetett területeken élők hátrányos helyzete négy fő problémacsoport alapján határozható meg:

1. Iskolázottság: A felnőtt lakosság körében az alacsony iskolázottság a jellemző: a lakosok többségének iskolai végzettsége maximum 8. általános iskolai osztály. A gyermekek esetében jellemző az iskolai hiányzások magas száma. A gyermekek a kötelező tankötelezettségi korhatárt elérve tanulmányait abbahagyják, továbbtanulásban nem motiváltak. A 16 éves korosztály a munkaerőpiacon elhelyezkedni nem képes.
2. Foglalkoztatottság: Az alacsony iskolai végzettség okán a felnőtt lakosság elhelyezkedési lehetőségei korlátozottak, a munkanélküliek aránya magas. A háztartások bevételeit a szociális ellátások és a családban nevelkedő gyermekek jogán járó pénzbeli ellátások képezik.
3. Lakhatási körülmények: A szegregált területeken az önkormányzati lakásban élő lakosság száma magas. A lakhatási körülményekre jellemzőek az alacsony komfortfokozatú, közmű szolgáltatásokkal rosszul ellátott lakások. A szegénységben élő családok tartósan küzdenek megélhetési problémákkal, mely miatt az alapvető fizikai szükségletek kielégítése nehézségbe ütközik.
4. Életmód és életvitel: A szegregált területen élő lakosság esetében jellemző az egészségtelen táplálkozás, ami elsősorban a minőségi táplálkozásra vonatkozik, mozgáshiány és az addikció. A szenvedélybetegségek tekintetében a legtöbb gyermeket érintő addikció a dohányzás és az alkohollal történő visszaélés.

A gyermekek szociális, lakhatási, egészségügyi helyzete, a szolgáltatásokhoz való hozzáférési lehetőségeik elmaradnak az átlagos városi gyermekek lehetőségeitől. A szegregációval veszélyeztetett területeken arányaiban magas a veszélyeztetett gyermekek száma.

A szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek szolgáltatáshoz való hozzáférését alapvetően a település szerkezet és mérete határozza meg, vagyis a szolgáltatások a város központibb területein érhetőek el minden lakos számára.

Egészségügyi alapellátó szolgáltatás (háziorvosi, védőnői ellátás) a külterületeken élők esetében is a város központibb területein érhető el, azonban vannak olyan, a külterületek, ahonnan az ellátás igénybevételéhez nehezebben jutnak hozzá (hosszú az utazási idő, közlekedés díjának kifizetése nehézséget okoz). A védőnői ellátás részét képezi a családoknál folytatott gondozási tevékenység, mely során a szolgáltatást a szakember a terepre viszi ki, ezáltal könnyíti meg az ellátás igénybevételét. Akut esetben a háziorvosi ellátás is igénybe vehető ilyen módon, amennyiben a külterületre vezető út állapota ezt lehetővé teszi.

Gyermekjóléti alapellátás: bölcsődei ellátás igénybevétele a hátrányos helyzetű gyermekek számára biztosított, azonban a területi megközelíthetőség ebben az esetben is területtől függően nehézségekbe ütközik.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat szolgáltatásának igénybevétele biztosított, tekintettel arra, hogy a város központi részében működik a telephelye, továbbá a családok otthonában is megvalósul a családsegítő által a szociális segítő tevékenység nyújtása.

Jelenlét típusú szociális munka biztosított a Budai városrészben, amit a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület biztosít a TOP-5.2.1-15 konstrukció keretében. A projektben dolgozó szociális munkás kollégák

együttműködnek a családsegítő és gyerekjóléti szolgálat, valamint a családsegítő és gyerekjóléti központ munkatársaival.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A statisztikai hivatalnak küldött létszámjelentésben szerepel a népegészségügyi osztály 0,5 vezető védőnői és 0,5 CSVSZ védőnői statussal is. Ez az 1 állás azonban a népegészségügyi osztályhoz tartozik, járási ellátást biztosít, tehát nem Tamási város gondozottjaival foglalkozik, bár helyileg valóban Tamási városban érhető el. A valós védőnői létszámadat Tamási város vonatkozásában a 3 területi védőnői körzet és az 1 iskolavédőnői körzet. Jelenleg mind a négy állás betöltött.

A rendelkezésre álló helyi adatok alapján megállapíthatjuk, hogy Tamási városában 2014-től folyamatosan a járási átlag felett van az egy védőnőre jutó gondozott családok és gyermeke száma, a 2. védőnői körzet esetében kétszeres vagy azt is meghaladó a gondozott családok száma a járási átlaghoz viszonyítva.

A védőnői szolgálat a célcsoport számára a védőnői centrumokban elérhető, a tanácsadás is ott valósul meg. A rendelési időn túl a védőnők a gyermekes családokat otthonukban keresik fel és ott nyújtanak védőnői szolgáltatást. A védőnői szolgálatnál megfelelően képzett szakemberek állnak rendelkezésre. Az iskolai védőnők az iskolákban egészségnevelő előadásokat, prevenció programokat tartanak, továbbá részt vesznek az iskolában tevékenykedő mentálhigiénés teamek munkájában.

A védőnői szolgálat hatékony tevékenységét nehezíti a külterületen élő hátrányos helyzetben élő családok utazási nehézsége.

Az alábbi tábla a gondozottak létszámát mutatja be:

Körzetek	Gondozott családok száma	Gondozottak létszáma						Élveszületések száma
		Várandós	Csecsemő (0-11 hónapos)	Kisded (12-35 hónapos)	Kisgyermek (3-6 éves)	Oktatási intézménybe nem járó otthon gondozott (7-16 éves)	Gondozott gyermekek száma összesen	
2019.								
Tamási 1.	142	27	29	51	80	3	163	24
Tamási 2.	185	59	34	57	114	4	209	34
Tamási 3	128	28	21	39	85	0	145	19
Tamási összesen	455	114	84	147	279	7	517	77
Járási átlag / összesen	93		15	30	59	2	106	310
2020.								
Tamási 1.	116	40	23	44	77	3	147	24
Tamási 2.	180	71	41	58	123	4	226	49
Tamási 3	114	37	20	39	79	2	140	19
Tamási összesen	410	148	84	141	279	9	513	92

Körzetek	Gondozott családok száma	Gondozottak létszáma						Élveszületések száma
		Várandós	Csecsemő (0-11 hónapos)	Kisdéd (12-35 hónapos)	Kisgyermek (3-6 éves)	Oktatási intézménybe nem járó otthon gondozott (7-16 éves)	Gondozott gyermekek száma összesen	
Járási átlag / összesen	91	26	16	30	55	1	102	343
2021.								
Tamási 1.	117	36	25	38	63	2	128	21
Tamási 2.	176	47	39	72	110	0	221	34
Tamási 3	126	33	26	38	67	3	134	25
Tamási összesen	419	116	90	148	240	5	483	80
Járási átlag / összesen	89	24	16	32	55	1	104	320
2022.								
Tamási 1.	123	31	21	42	78	2	143	21
Tamási 2.	183	45	29	76	97	0	202	23
Tamási 3.	108	25	19	47	60	0	126	17
Tamási összesen	414	101	69	165	235	2	471	61
Járási átlag / összesen	85	23	14	32	54	1	101	306

*Védőnői szolgáltatás keretében gondozottak létszámadatai körzetenként,
Forrás: önkormányzati adatgyűjtés, védőnői szolgálat*

Új módszertan bevezetése történt 2017.09.01-től, mely érinti a várandós, csecsemő, kisdéd és kisgyermek korosztály egyaránt. A jogszabályban rögzített életkori szűrővizsgálatok kiegészültek rizikó kérdőívek felvételével. A várandósok esetében a gondozásba vételt követő egy hónapon belül, csecsemőknél a hazaadást követő 1 hónapon belül, a gyermekágyas időszak végén, míg kisgyermek esetében az életkörülményekben történő (egészségi, környezeti) változás esetén szükséges kitölteni, amikor a védőnő a gyermek életében negatív irányba történő változást észlel, mely felkelti a gyanút arra vonatkozóan, hogy a gyermek rizikója (veszélyeztetettsége) emelkedik vagy kialakul. Negatív változásnak tekintik azokat a körülményeket, amelyek negatívan befolyásolták vagy hathatnak a gyermek személyiségfejlődésére, egészségi állapotára vonatkozóan: másik lakásba/házba való költözés (rosszabb környezeti tényezők), szülők külön költözése, válás, haláleset a családban, anyagi helyzetben való negatív irányú változás, azaz a jövedelem kiesése, megváltozása, egészséget veszélyeztető betegség fellépése, diagnosztizálása, családi harmonia, békesség megbomlása stb.) Ezen kívül a védőnő körzetébe érkező új gyermek (pl. odaköltözés) esetén is kitöltendő. *A várandós és újszülött rizikó kérdőívre adott válaszok értékelését követően, ill. gyanújelek felmerülése esetén javasolt Edinburgh posztnatalis depresszió skála (EPDS) használata, majd eredményeinek elemzése is. Az új módszertan megköveteli a szülői kérdőívek használatát is, mely szerint a szülői megfigyelések (6 éves korig 12 alkalommal + szükség esetén kiegészítő életkorokban) eredményeiről is konzultál a védőnő a szülővel a gyermek megfelelő fejlődése érdekében.*

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma		
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő
2017	4	-
2018	4	173,20
2019	4	171,00
2020	4	161,00
2021	4	157,00
2022	4	151,00
2023	n.a.	n.a.

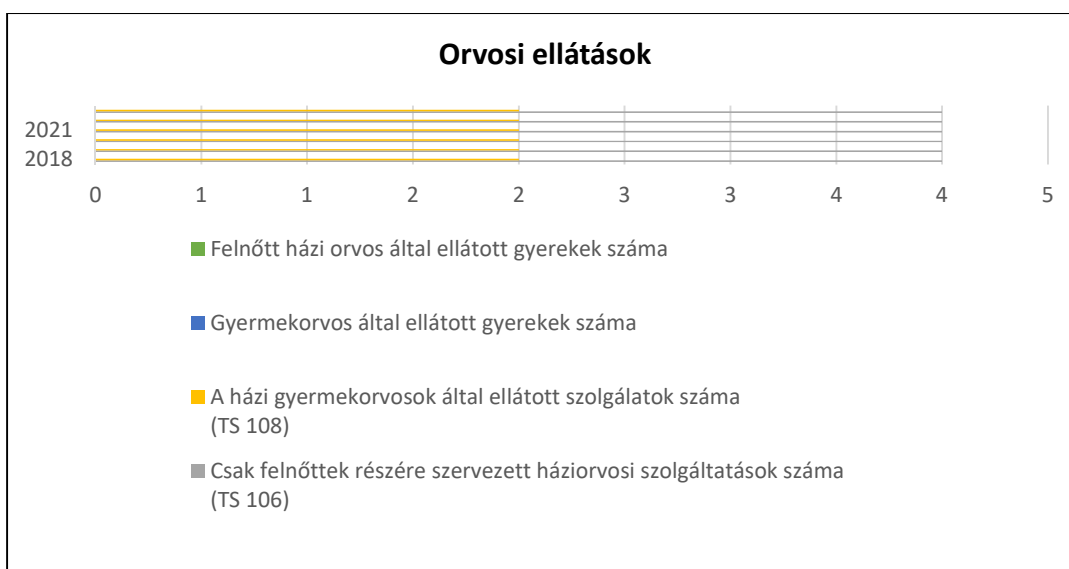
Forrás: Önkormányzati adatok

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Tamási város területén kettő házi gyermekorvosi körzet működik. A körzetek beosztását az egészségügyi alapellátás körzeteiről szóló 20/2009. (VIII. 23.) számú önkormányzati rendelet 2. számú melléklete tartalmazza. Az ellátás a Dr. Várady János rendelőintézetben történik.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2018	0	4	2	n.a.	n.a.
2019	0	4	2	n.a.	n.a.
2020	0	4	2	n.a.	n.a.
2021	0	4	2	n.a.	n.a.
2022	0	4	2	n.a.	n.a.
2023	0	4	2	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

2015-ben az egyik gyermekorvos nyugdíjba ment, az üres praxist 2016-ban sikerült betölteni, így nincs üres házi gyermekorvos praxis.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A Tamási Aranyerdő Óvoda és Bölcsőde bölcsődei része – az elmúlt évekhez hasonlóan – maximálisan kihasznált. A gyermekek napközbeni ellátása bölcsődében, alapellátásban óvodában és iskolai napközis foglalkozás keretében történik.

A bölcsődei ellátás alapfeladata azon 0-3 éves gyermekek szakszerű nevelése, gondozása, felügyeletének biztosítása, akik számára a szülei a gyermekük napközbeni felügyeletét nem tudják másként megoldani. Ennek oka lehet, hogy dolgoznak, tanulnak, vagy pedig a család szociális helyzete, vagy diszfunkciós működése teszi indokolttá.

A bölcsődei ellátás feladatából fakadóan a gyermekek, a családok állnak a tevékenység középpontjában.

A bölcsődei előkészítés már a beiratkozások után, májusban elindult, elkészültek a csoportbeosztások, majd a szülői értekezleten tájékoztatást kaptak a szülők a beszoktatás, a családlátogatás jelentőségéről, a bölcsődei étellel kapcsolatos tudnivalókról, a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtését, fejlődésének támogatását segítő pedagógiai tevékenységről, az adaptációs időszak várható nehézségeiről. A szülők jelzéseit figyelembe véve, az ütemtervek elkészítése tette kiszámíthatóvá a szeptembertől elindult beszoktatásokat.

A Tamási Aranyerdő Óvoda és Bölcsődében megvalósuló „Bölcsőde építése hozzáépítéssel – a meglévő városi óvoda-bölcsőde épület bővítése 2 csoportszoba bölcsődei épületrésszel” című, TOP-1.4.1-19-TL1-2019-00002 kódszámú önkormányzati projekt kivitelezése 2021 őszére 100%-ban elkészült. 2021. szeptember 1. napjától az addig működő 3 bölcsődei csoport mellett további 2 bölcsődei csoport kezdte meg működését az új épületrészben.

A bölcsőde 2022-ben 5 csoporttal működött.

- 1. sz. Mókus csoport férőhelyszáma 8 fő
- 2. sz. Nyuszi csoport férőhelyszáma 11 fő
- 3. sz. Katica csoport férőhelyszáma 8 fő
- 4. sz. Napocska csoport férőhelyszáma 12 fő, ha minden gyermek 2 év feletti, akkor 14 fő
- 5. sz. Felhőcske csoport férőhelyszáma 12 fő, ha minden gyermek 2 év feletti, akkor 14 fő

2021/2022-es nevelési-gondozási évből 40 kisgyermek óvodába iratkozott, 12 kisgyermek maradt bölcsődés.

Szeptembertől valamennyi csoportba folyamatosan érkeztek az újonnan beszkó kisgyermek, 2022. december 31. napján az aktuális létszám 40 fő volt.

Életkori eloszlás (2022. december 31.):

- 0-11 hó között 0 fő
- 12-23 hó között 6 fő
- 24-35 hó között: 32 fő
- 36 hó felett: 2 fő

5 gyermeket egyedülálló szülő nevel.

2022-ben gyermekjóléti szolgálat felé jelzésre bölcsődés gyermek elhanyagolásával, bántalmazásával kapcsolatban nem volt szükség.

Az alkalmazotti létszám 2022. december 31. állapot szerint:

- 1 fő bölcsődevezető
- 12 fő kisgyermeknevelő
- 4 fő dajka

Az **óvodában** a csoportok száma 2022 szeptemberétől: 9.

Engedélyezett férőhelyszám: 229 fő

A gyereklétszám a 2022. október 1-jei statisztika alapján: 210 gyermek.

Az alkalmazotti létszám az alábbiak szerint oszlik meg (2022. december 31-i állapot szerint):

- 1 fő intézményvezető
- 15 fő óvodapedagógus, ebből 5 fő nyugdíjasként visszafoglalkoztatva közalkalmazotti jogviszonyban határozott idejű szerződéssel heti 40 órában
- 3 fő pedagógiai asszisztens (8 órában) + 1 fő pedagógiai asszisztens (8 órában – óvodapedagógust helyettesít határozott idejű közalkalmazotti jogviszonyban)
- 9 fő pedagógiai munkát segítő alkalmazott (dajka), ebből 1 fő megbízási szerződéssel napi 8 órában
- 1 fő óvodatitkár (8 órában, közalkalmazotti jogviszonyban)
- 1 fő karbantartó (8 órában, közalkalmazotti jogviszonyban)
- 2 fő köz-foglalkoztatott, ebből 1 fő takarítási feladatokat lát el, 1 fő gyermekkísérő

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

Család- és Gyermekjóléti Szolgálat

A család- és gyermekjóléti szolgálat ellátja a Gyvt. 39. § (2), (3) és (4) bekezdése, 40. §-a, valamint az Szt. 64. §-a szerinti feladatokat.

A család- és gyermekjóléti szolgálat tájékoztatási feladatai körében szociális és egyéb információs adatokat gyűjt, és tájékoztatja

- a) a szülőt, illetve – ha azt a gyermek védelme szükségessé teszi önállóan, a törvényes képviselő tudomása nélkül is, fejlettségétől függően – az ítélőképessége birtokában levő gyermeket mindazon jogokról, támogatásokról és ellátásokról, amelyek összefüggésben állnak a gyermek testi, lelki

egészségének biztosításával, családban történő nevelkedésének, vagy a gyermek számára szükséges védelem biztosításának elősegítésével,

- b) a válsághelyzetben levő várandós anyát az őt, illetve a magzatot megillető jogokról, támogatásokról és ellátásokról,
- c) a születendő gyermeke felnevelését nem vállaló, válsághelyzetben lévő várandós anyát a nyílt és a titkos örökbefogadás lehetőségéről, joghatásairól, valamint a nyílt örökbefogadást elősegítő közhasznú szervezetek, illetve a nyílt örökbefogadást elősegítő és a titkos örökbefogadást előkészítő területi gyermekvédelmi szakszolgálatok tevékenységéről és elérhetőségéről,
- d) az örökbefogadó szülőt az örökbefogadás utánkövetése körében igénybe vehető szolgáltatásról, és segíti az utánkövetést végző szervezet felkeresését.

A család- és gyermekjóléti szolgálat a szociális segítőmunka keretében

- a) segíti az igénybe vevőket a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozásában, a családban élő gyermek gondozásában, ellátásának megszervezésében,
- b) az igénybe vevő szükségleteinek kielégítése, problémájának megoldása, céljai elérése érdekében számba veszi és mozgósítja az igénybe vevő saját és környezetében jelentkező erőforrásait, továbbá azokat a szolgáltatásokat, amelyek bevonhatók a célok elérésébe, újabb problémák megelőzésébe,
- c) koordinálja az esetkezelésben közreműködő szakemberek, valamint a közvetített ellátásban, szolgáltatásban dolgozók együttműködését,
- d) az eset szerinti aktuális probléma megoldásában érintett összes szakember bevonásával, a közös problémadefiniálás, a vállalt feladatok tisztázása, a segítő folyamat együttes megtervezése érdekében esetmegbeszélést, illetve – az előbbiek mellett – a család problémában, illetve a megoldásában érintett tagjainak, a lehetséges támaszt jelentő személyeknek, továbbá korától, érettségétől függően az érintett gyermeknek a részvételével esetkonferenciát szervez,
- e) a szolgáltatást igénybe vevő személy, család, illetve gyermek és szülő (törvényes képviselő) közreműködésével szükség szerint, de legalább hathavonta értékeli az esetkezelés eredményességét,
- f) közreműködik a válsághelyzetben levő várandós anya problémáinak rendezésében. A tervezetben foglaltak nem tükrözik a miniszter végleges álláspontját.

A család- és gyermekjóléti szolgálat az ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz való hozzájutás érdekében

- a) folyamatosan figyelemmel kíséri az érintett személyt, illetve családot veszélyeztető körülményeket és a veszélyeztetett személy, illetve család szolgáltatások és ellátások iránti szükségleteit,
- b) a más személy, illetve szervezet által nyújtott szolgáltatások, ellátások közvetítése érdekében együttműködik a területén található szolgáltatókkal, segítséget nyújt a szolgáltatások, ellátások igénylésében,
- c) a válsághelyzetben levő várandós anyát segíti a támogatásokhoz, ellátásokhoz, szükség esetén a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz való hozzájutásban,
- d) segíti a gyermeket, illetve a családját az átmeneti gondozáshoz való hozzájutásban, az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszüntetésében, illetve elősegíti a gyermek mielőbbi haza kerülését.

A család- és gyermekjóléti szolgálat a családban jelentkező nevelési problémák és hiányosságok káros hatásainak enyhítése céljából

- a) olyan szabadidős és közösségi programokat szervez, amelyek megszervezése, vagy az azokon való részvétel a rossz szociális helyzetben lévő szülőknek aránytalan nehézséget okozna,

- b) kezdeményezi a köznevelési intézményeknél, az ifjúsággal foglalkozó szociális és kulturális intézményeknél, valamint az egyházi és a civil szervezeteknél az a) pont szerinti programok megszervezését.

A hivatalos ügyek intézésében való közreműködés körében a család- és gyermekjóléti szolgálat

- a) segítséget nyújt a szolgáltatást igénybe vevők ügyeinek hatékony intézéséhez,
- b) tájékoztatást nyújt az igénybe vehető jogi képviselő lehetőségéről,
- c) a gyámhivatal, valamint a család- és gyermekjóléti központ felkérésére a gyermekvédelmi nyilvántartás megfelelő adatlapját kitöltve környezettanulmányt készít,
- d) a gyámhivatal felkérésére a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.) 47/A. § (6) bekezdése alapján tájékoztatást nyújt az örökbefogadott gyermek fejlődéséről, körülményeiről és a családba való beilleszkedéséről.

Ha a család- és gyermekjóléti szolgálat a család- és gyermekjóléti központ szakmai támogatását igényli, vagy a család- és gyermekjóléti központ feladatkörébe tartozó szolgáltatás, intézkedés szükségessége merül fel, esetmegbeszélést kezdeményez. A gyermeket fenyegető közvetlen és súlyos veszély esetén a család- és gyermekjóléti központ értesítése mellett közvetlenül tesz javaslatot a hatóság intézkedésére.

Kapcsolattartási ügyelet

A kapcsolattartási ügyelet biztosítja

- a) a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult szülő vagy más kapcsolattartásra jogosult személy számára a találkozásra, együttlétre alkalmas semleges helyszínt,
- b) a felügyelet kapcsolattartást elrendelő szervvel történő előzetes egyeztetést követően a felügyeletet ellátó szakembert, vagy lehetővé teszi más felügyeletet ellátó szakember jelenlétét.
- c) az érintettek kérésére, valamint a gyámhivatal kezdeményezésére gyermekvédelmi közvetítői eljárást (meditáció), melynek célja a felek közötti konfliktusok feloldásának segítése, közöttük megállapodás létrehozása, és annak mindkét fél részéről történő betartása, és
- d) a konfliktuskezelő szolgáltatás vagy az önálló szakmai módszertani programmal rendelkező kapcsolatügyeleti szolgáltatást.

Óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás

Az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a szociális segítő munka eszközeivel támogatást nyújt a köznevelési intézménybe járó gyermeknek, a gyermek családjának és a köznevelési intézmény pedagógusainak.

Az óvodai és iskolai szociális segítő egyéni, csoportos és közösségi szociális munkát végez, valamint gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat lát el. Ennek keretében segíti

- a) a gyermeket a korának megfelelő nevelésbe és oktatásba való beilleszkedéséhez, valamint tanulmányi kötelezettségei teljesítéséhez szükséges kompetenciái fejlesztésében,
- b) a gyermeket a tanulmányi előmeneteléhez, későbbi munkavállalásához kapcsolódó lehetőségei kibontakozásában,
- c) a gyermek tanulmányi kötelezettségeinek teljesítését akadályozó tényezők észlelését és feltárását,
- d) a gyermek családját a gyermek óvodai és iskolai életét érintő kérdésekben, valamint nevelési problémák esetén a gyermeket és a családot a közöttük lévő konfliktus feloldásában,

- e) prevenció eszközök alkalmazásával a gyermek veszélyeztetettségének kiszűrését és
- f) a jelzőrendszer működését.

Készenléti szolgálat

A készenléti szolgálat célja a család- és gyermekjóléti központ nyitvatartási idején kívül felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali segítség, tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtása.

A gyermekjóléti szolgáltatást és a gyermekek átmeneti gondozását a Tamási és a Városkörnyéki Önkormányzatok Szociális Integrációs Központja (a továbbiakban: Integrációs Központ) látja el, melynek fenntartója a Dám Önkormányzati Társulás. A 2016-os évtől a családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás integráltan működik, s szervezetileg is átalakult akként, hogy a járasszékhely településen egy központ jött létre, míg közös önkormányzati hivatalonként szolgálatok működnek. 2017. évben a jogszabályi változásoknak megfelelően a Szolgálat Család-és Gyermekjóléti Szolgálat néven végzi tevékenységét.

A központ Tamásiban van, 1 fő egységvezető és 8 fő családgondozó létszámmal. Tamási város területén 1,5 fő családsegítő és szakmai vezető végzi a feladatokat.

Igénybevétel módja	Igénybe vevők száma 2021.	Igénybe vevők száma 2022.
Együttműködési megállapodás alapján igénybe vett	42	30
Tanácsadottként megjelent	28	49
Egyszeri alkalommal megjelent	33	33
Összesen	103	112

45. számú táblázat: Családsegítő Szolgálat szolgáltatásait igénybe vevők megoszlása igénybevétel módja szerint Forrás: önkormányzati adatok

Együttműködési megállapodás alapján igénybe vevők: azok a szolgáltatást igénybe vevők, akiknél a szakmai tevékenység az első interjú kapcsán tett intézkedéssel nem zárható le.

Tanácsadottak, azok az igénybe vevők, akik esetében többszöri segítségnyújtást kaptak, de együttműködési megállapodást nem kötöttek velük.

Egyszeri alkalommal megjelent igénybe vevők, akik esetében a szakmai tevékenység az első interjú kapcsán tett intézkedéssel lezárható volt.

A szülők körében előforduló pszichés és szomatikus zavarok befolyásolják nevelési tevékenységüket, mely problémák miatt gyermekeik érzelmi szükségletei hiányt szenvednek, esetenként elhanyagoló, bántalmazó szülői attitűd tapasztalható.

A családok diszfunkcionális működése az iskolában teljesítményzavarok, beilleszkedési problémák, interperszonális kapcsolati problémák és magatartási problémák kialakulását eredményezik. A gondozott gyermekek családjában gyakran fordul elő az alacsony iskolázottság, ami a munkaerőpiaci elhelyezkedést jelentős mértékben megnehezíti. A szülők problémáinak transzgenerációs volta beavatkozás nélkül diszfunkcionális családi minták generációról-generációra történő átörökítését, a minták rögzülését eredményezi, mely tendencia hatása a segítő tevékenység folytatása során már jelenleg is tapasztalható.

A fent jelzett okok miatt a gyermekek fizikai, egészségügyi, értelmi, érzelmi és szocializációs fejlődéséhez szükséges feltételeket a szülők nem képesek biztosítani, melynek következményeként a gyermekek hátrányai behozhatatlanná válnak. Egyre több a magatartási-beilleszkedési-tanulási zavar már óvodáskortól, a

kamaszok körében egyre gyakrabban jelenik meg az alkohol- és szerfogyasztás, a kortárs csoport negatív hatása.

A Család-és Gyermekjóléti Szolgálat a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése céljából folyamatosan működteti az észlelő és jelzőrendszert. Az észlelő- és jelzőrendszer a gyermekjóléti szolgálat legfontosabb alappillére, feltáró, informatív és segítő szociális kapcsolatrendszer, amelyet a gyermekjóléti szolgálat működtet. Az észlelő- és jelzőrendszer a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését gátló, vagy akadályozó magatartás, mulasztás vagy körülmény miatt kialakult állapot /veszélyeztetettség/ megelőzése érdekében végzi munkáját.

A jogszabályi előírásoknak megfelelően a jelzőrendszer kibővült a települési jelzőrendszeri felelőssel, akinek feladata a veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszer koordinálása. Az elmúlt évben összesen 39 jelzés érkezett. Az oktatási intézményektől: 19, járási gyámhivaltaltól: 3, rendőrségtől: 9, védőnőktől: 6, magánszemélytől 2 esetben érkezett jelzés.

Probléma megnevezése	2021. év	2022. év
Anyagi, megélhetési, lakással összefüggő	-	1
Gyermeknevelési probléma	11	16
Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	2	1
Magatartászavar, teljesítményzavar	4	-
Családi konfliktus megoldásában segítség	-	-
Életviteli probléma	12	12
Bántalmazás	-	-
Lelki, mentális betegség	-	3
Szenvedélybetegség	-	1

46. számú táblázat: A Gyermekjóléti Szolgálat szolgáltató tevékenysége a kezelt probléma típusa szerint (halmozott adat), Forrás: önkormányzati adatok

A Család-és Gyermekjóléti Szolgálathoz a legtöbb jelzés az anyagi, megélhetési és lakhatással, valamint életviteli problémával kapcsolatban érkezett. Szenvedélybetegséggel kapcsolatosan nem érkezett jelzés 2021-ban, 2022-ben 1 jelzés érkezett. Bántalmazással kapcsolatosan 2021-ben és 2022-ben sem érkezett ilyen irányú jelzés a Család-és Gyermekjóléti Szolgálathoz,

A család- és gyermekjóléti szolgálat a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése céljából folyamatosan működteti az észlelő- és jelzőrendszert. Az észlelő- és jelzőrendszer a gyermekjóléti szolgálat legfontosabb alappillére, feltáró, informatív és segítő szociális kapcsolatrendszer.

Az észlelő- és jelzőrendszer a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését gátló, vagy akadályozó magatartás, mulasztás vagy körülmény miatt kialakult állapot /veszélyeztetettség/ megelőzése érdekében végzi munkáját. A jogszabályi előírásoknak megfelelően a jelzőrendszer kibővült a települési jelzőrendszeri felelőssel, akinek feladata a veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszer koordinálása.

Az elmúlt évben a szolgálathoz összesen 27 jelzés érkezett, a jelzésekben érintettek száma 19 fő, 0-17 éves. Rendőrségtől: 1, védőnőktől: 1, orvostól: 1, köznevelési intézménytől: 19, állampolgártól: 4, személyes gondoskodást nyújtótól: 1 esetben érkezett jelzés.

Szakmaközi megbeszélések/jelzőrendszeri találkozók: Az év során számos esetben történt egyéni konzultáció, esetmegbeszélés az elért eredmények értékelése és a további feladatok meghatározása okán.

Prevenációs feladatuknak eleget téve nyári szünetben játszóházat szervezett a Tamási Rendőrkapitánysággal közösen. Lehetőséget biztosított a szolgálat a nyár folyamán korrepetáláson való részvételre is. Várandós anya váltságshelyzetéről jelzés nem érkezett a 2021-es évben.

A Család-és Gyermekjóléti Szolgálat 2021. évben az alábbi szolgáltatásokat nyújtotta

- információnyújtás: 66 esetben,
- segítő beszélgetés gyermekekkel és a szülőikkel: 96 esetben,
- tanácsadás: 84 esetben
- családlátogatás: 168 esetben
- segítségnyújtás ügyfélnek hivatalos ügyekben történ eljárásokban: 19 esetben.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

A Tamási Aranyerdő Óvoda és Bölcsőde bölcsődei része – az elmúlt évekhez hasonlóan – maximálisan kihasználta. A gyermekek napközbeni ellátása bölcsődében, alapellátásban óvodában és iskolai napközis foglalkozás keretében történik.

A bölcsődei ellátás alapfeladata azon 0-3 éves gyermekek szakszerű nevelése, gondozása, felügyeletének biztosítása, akik számára a szülei a gyermekük napközbeni felügyeletét nem tudják másként megoldani. Ennek oka lehet, hogy dolgoznak, tanulnak, vagy pedig a család szociális helyzete, vagy diszfunkciós működése teszi indokolttá.

A Tamási Aranyerdő Óvoda és Bölcsődében megvalósuló „Bölcsőde építése hozzáépítéssel – a meglévő városi óvoda-bölcsőde épület bővítése 2 csoportszoba bölcsődei épületrésszel” című, TOP-1.4.1-19-TL1-2019-00002 kódszámú önkormányzati projekt kivitelezése 2021 őszére 100%-ban elkészült. 2021. szeptember 1. napjától az addig működő 3 bölcsődei csoport mellett további 2 bölcsődei csoport kezdte meg működését az új épületrészben.

A bölcsőde 2022-ben 5 csoporttal működött, ez is indokolja az alábbi táblázatban szereplő bölcsődei férőhelyek számának 2021. évről 2022. évre történő nagyobb emelkedését.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2018	24	n.a.
2019	24	n.a.
2020	36	n.a.
2021	36	n.a.
2022	55	n.a.
2023	n.a.	n.a.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

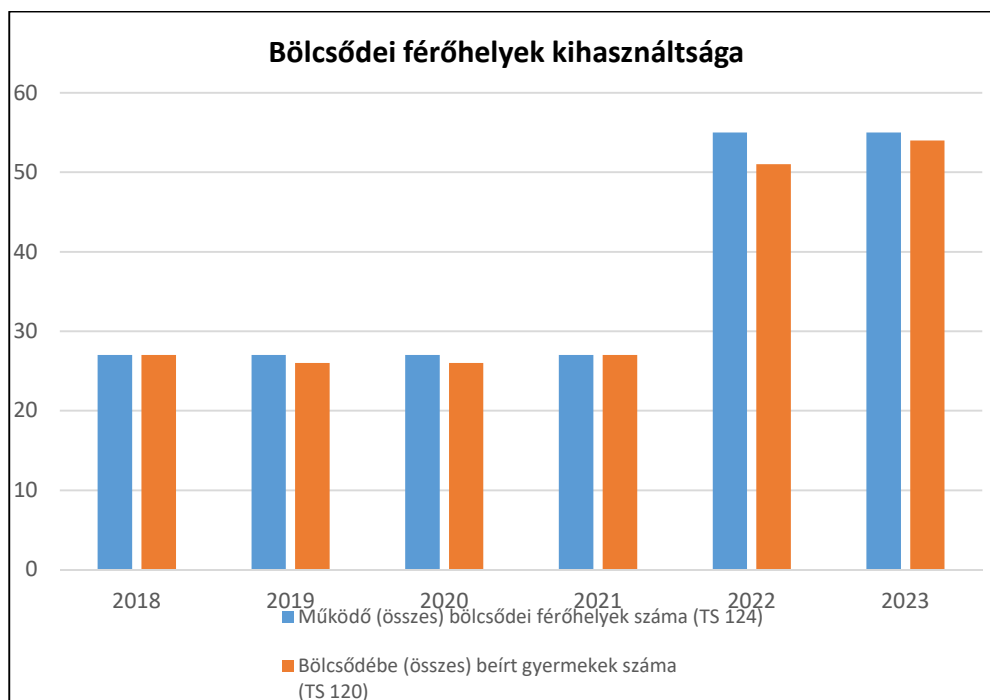
4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyerekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2018	0	0	0	0	0	0	27	27
2019	16	9	0	0	0	0	27	26
2020	16	9	0	0	0	0	27	26
2021	16	9	0	0	0	0	27	27
2022	16	14	0	0	0	0	55	51
2023	16	11	0	0	0	0	55	54

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A táblázat tartalmazza a munkahelyi bölcsődébe beírt gyermekek számát. Ez abból adódik, hogy Tamási városában működő egyik legnagyobb foglalkoztatotti számmal rendelkező cég, a Tamási Hús Kft. 2020-ban létrehozta a régió első munkahelyi bölcsődéjét.

2020-tól 3-8 éves gyermekek számára szerveztek nyári tábort és elindult az iskolafelkészítő tábor is. Mindemellett a cég munkaügyi szakemberei arra is gondoltak, hogy a rövidebb iskolai szünetek alatt is megoldott legyen a gyermekek felügyelete, külön erre a célra kialakított modern, gyermekbarát terekben.

Az ábra is jól szemlélteti, hogy a bölcsődei férőhelyek maximálisan kihasználtak.

f) gyermekvédelem;

A Család- és Gyermekjóléti Központ a jogszabályi előírásoknak megfelelően az alábbi feladatokat látja el:

A család- és gyermekjóléti központ javaslatot tesz a gyámhivatal részére a gyermek

- a) védelembe vételére,
- b) megelőző pártfogására,
- c) ideiglenes hatályú elhelyezésére,
- d) nevelésbe vételére,
- e) családba fogadására,
- f) harmadik személynél történő elhelyezésének kezdeményezésére,
- g) családba fogadó gyám kirendelésére,
- h) tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására,
- i) leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására,
- j) után járó családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására.

A javaslattevél során a gyermek bántalmazástól, elhanyagolástól való védelemhez való jogát, a saját családjában történő nevelkedéshez és családi kapcsolatainak megtartásához, ápolásához való jogát, valamint a gyermek véleményét kell elsősorban figyelembe venni.

A javaslat a gyermekvédelmi nyilvántartás megfelelő adatlapjain ismerteti a gyermek helyzetét, különösen

- a) a veszélyeztető körülményeket, azoknak a gyermekre gyakorolt hatását,
- b) a szülő vagy a gyermeket nevelő más személy nevelési tevékenységét,
- c) a gyermeket nevelő család élethelyzetére vonatkozó adatokat,
- d) a javaslattevél elkészítéséig biztosított alapellátásokat, valamint az ügy szempontjából fontos más ellátásokat,
- e) a gyermeknek és a szülőnek (törvényes képviselőnek) a javaslattevél elkészítéséig tanúsított együttműködési készségét, illetve annak hiányát,
- f) azt, ha a gyermeket gondozó szülő együtt él a szülői felügyeleti jogától megfosztott másik szülővel, és emiatt a gyermek nem áll szülői felügyelet alatt,
- g) g) megelőző pártfogás alatt álló gyermek esetén a megelőző pártfogás elrendelését, mellőzését, fenntartását vagy megszüntetését alátámasztó körülményeket.

A család- és gyermekjóléti központ a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásának időtartama alatt együttműködik a család- és gyermekjóléti szolgálattal és a kirendelt eseti gyámmal. Az együttműködés keretében tájékoztatják egymást a gyermek elhanyagolásból származó veszélyeztetettség alakulásáról, a megszüntetése érdekében tett intézkedésekről és a természetbeni formában nyújtott családi pótlék felhasználásának tapasztalatairól.

A család- és gyermekjóléti központ figyelemmel kíséri a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásáról szóló határozatban foglalt rendelkezések megvalósulását és szükség esetén kezdeményezi a gyámhivatalnál a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásának felülvizsgálatát

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés alatt álló gyermek esetében a család- és gyermekjóléti központ szolgáltatásait a gyámhivatal, illetve a bíróság határozata alapján kell biztosítani.

A családból kiemelt gyermek visszahelyezését, és – amennyiben a családjába történő visszahelyezés nem lehetséges – családba fogadását (a továbbiakban együtt: visszahelyezés) a gyámhivatal által elfogadott egyéni elhelyezési terv alapján kell elősegíteni.

Az észlelő és jelzőrendszer működtetése

A 2017. január 1-étől hatályos szabályozás új elemeket vezetett be a hatékonyabb jelzőrendszeri munka érdekében. Az észlelő- és jelzőrendszeri működés 4 szinten valósul meg.

- Az első szint: Család- és Gyermekjóléti Szolgálatok helyi szintje
- A második szint: Család- és Gyermekjóléti Központ járási szintje
- A harmadik szint: fővárosi és megyei kormányhivatal szintje

- A negyedik szint: az országos szint

Az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység esélyegyenlőségi tevékenysége 2018. szeptember 1-től induló szolgáltatás.

A szolgáltatás mindenki számára elérhető valamennyi köznevelési intézményben (óvodákban, iskolákban, kollégiumokban). A jogszabálynak megfelelően törekedni kell arra, hogy a szolgáltatást fenntartótól függetlenül valamennyi óvodában és iskolában bevezetésre kerüljön. Azokra az intézményekre nagyobb hangsúlyt fektet az intézmény (pl.: több időt töltött ott a szociális segítő), ahol nagyobb arányban nevelkednek hátrányos helyzetű gyermekek, vagy a problémák súlyos formában, vagy halmozottan fordulnak elő.

Abban a köznevelési intézményben, ahol még nincs jelen az óvodai és iskolai szociális segítő, ott a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat kapcsolattartója intenzívebb kapcsolatot tart a köznevelési intézménnyel.

A szolgáltatást célcsoportja a gyermekek, a családjaik és a pedagógusok. A szociális segítő tevékenységét a köznevelési intézmény területén végzi, hogy a szolgáltatást igénybe vevők könnyebben el tudják érni. A szociális segítő a személyes találkozásokon kívül telefonon és emailben is elérhető mindenki számára.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

A kapcsolati erőszak büntető törvénykönyvbe emelése jogalapot teremt a krízishelyzet hatékony rendőri kezelésére, tekintettel arra, hogy a kapcsolati erőszak megvalósulása esetén az intézkedő rendőr kezdeményezheti az elkövető vonatkozásában a távollátás elrendelését. A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat 2022. évben nem érkezett jelzés bántalmazásról.

Gyermekek Átmeneti Otthona

A gyermekek átmeneti gondozását biztosító, az 1997. évi XXXI. törvény (a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról) valamint a 15/1998 /IV.30/ Nm rendelet rendelkezései szerinti Gyermekek Átmeneti Otthonában az a családban élő gyermek helyezhető el, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül maradt, vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akiknek szülei meghatározott okok miatt, ideiglenesen nem képesek gyermekük ellátását otthonukban biztosítani.

Ilyen szolgáltatás nem működik Tamási városában.

Családok Átmeneti Otthona

A gyermekvédelmi törvény 51. § jogszabályának értelmében az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, ha elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől, családjától. A családok átmeneti otthona a felnőtt és a gyermek együttes ellátása során befogadja az életvezetési problémák vagy más szociális és családi krízis miatt otthontalanná vált, továbbá védelmet kereső szülőt és gyermekét, befogadja a válsághelyzetben lévő bántalmazott vagy várandós anyát, illetve a szülészetéről kikerülő anyát és gyermekét, valamint a várandós anya kérelmére az anya élettársát vagy férjét.

Ilyen szolgáltatás nem működik Tamási városában.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

A járásban valamennyi intézményében működik iskolai sportkör. Ezek túlnyomórészt a tömegsport szerepét vállalják fel. Iskolai sportkör keretében leginkább a kézilabda és a labdarúgás sportág a népszerű. Kézilabdával foglalkoznak Tamásiban, Simontornyán és Hógyészen. A tamási általános iskola testnevelés emelt szintű osztályaiból kikerülő gyerekek évről-évre országos döntőben szerepelnek az ADIDAS kupán és a diákolimpián. A tamási általános iskolában magas szinten művelik az amerikai kötélugrást. Tamásiban a diákoknak lehetőségük van több városi sportegyesület tevékenységébe is bekapcsolódni. (atlétika-, súlyemelés-, kézilabda-, labdarúgás-, kerékpár szakosztály).

Az Aranyszarvas Közhasznú Egyesület 2010-ben alapított sportegyesület, mely arra hivatott, hogy összefogja a Tamási és környékén gyakorló aikidósokat és brazil jiu jitsusokat, teljes jogú tagja szakmailag az Aiki Hikari

Ryu Harcművészeti Iskolának. Az egyesület céljának tekinti a gyermekek, fiatalok, felnőttek, valamint kiemelt figyelemmel a hátrányos helyzetű csoportok, testi és szellemi nevelését, oktatását, a sportolás lehetőségének minél szélesebb körben történő megteremtése. Az egyesület tevékenységei közé tartozik a továbbtanulást előmozdító tevékenységek, tanfolyamok és egyéb szakmai képzések szervezése, oktatása gyermekek, fiatalok és felnőttek részére. Kiemelt céljuk ezen tevékenységek segítségével a hátrányos helyzetű csoportok tagjainak esélyegyenlőségének növelése, illetve munkaerő piaci esélyeinek növelése.

A 2020 márciusában átadott Tamási Sportok Háza épület számtalan lehetőséget kínál a sportolni vágyó fiataloknak. Az épületen belül működő játszóház pedig a kisgyermekek körében közkedvelt.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény alapján 2013. január 1-jétől a gyermekek, tanulók számára a közétkeztetés biztosítása Tamási Város Önkormányzata az alábbi intézményekben biztosítja:

- Aranyerdő Óvoda és Bölcsőde
- Würtz Ádám Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
- Béri Balogh Ádám Katolikus Gimnázium és Kollégium
- Szekszárdi Szakképzési Centrum Vályi Szakképző Iskolája és Kollégiuma

2013. július 1. napjától a 100 %-os önkormányzati tulajdonban lévő Tamási Közétkeztetési Nkft. látja el a közétkeztetési feladatot.

A gyermekétkeztetést, az önkormányzati adatok alapján 767 fő vette igénybe 2022. december 31-i állapot szerint (a gimnázium adatait nélkül), a gimnázium nélkül az étkezési lehetőséget. A bölcsődében 42 fő részesült napi négyszeri étkezésben, az óvodában 208 fő napi háromszori étkezésben. Az általános iskolában 514 fő vette igénybe az étkezési lehetőséget, ebből napi egyszeri étkezésben 204 fő, napi háromszori étkezésben 310 fő részesült. A Vályi SZKI 8 fő igényelt étkezést, napi egyszeri étkezésben 6 fő, kollégiumi ellátásban 33 fő részesült.

A gyermekétkeztetési támogatásban 2022-ban összesen 512 gyermek részesül, 158 fő 50%-os és 354 fő 100%-os támogatást kapott, ami az összes étkező 66,75 %-a volt.

2022. december 31-i állapot szerint a Béri Balogh Ádám Katolikus Gimnázium és Kollégiumban, Általános Iskolában és Óvodában 361 fő vette igénybe az étkezést, az alábbi megoszlásban:

- óvoda 85 fő (ebből 85 fő napi háromszori étkezésben részesül)
- általános iskola 107 fő (napi egyszeri étkezésben 32 fő, napi háromszori étkezésben 75 fő részesül)
- BBÁK Gimnázium 169 fő (ebből napi egyszeri étkezésben 139 fő, napi háromszori étkezésben 17 fő, kollégiumi ellátásban 13 fő részesül)

A Tamási Béri Balogh Ádám Katolikus Gimnázium és Kollégiumban, Általános Iskolában és Óvodában támogatásban összesen 172 gyermek részesül. 92 fő 50%-os és 80 fő 100%-os támogatást kap.

Szünidei gyermekétkeztetés

A Gyvt. 21/C. § (1) bekezdése alapján a települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést

- a) a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja, és
- b) az a) pontban foglalt gyermekeken kívül további gyermekek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosíthatja.

Ugyanezen paragrafus (2) bekezdése kimondja, hogy a települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést az (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben

- a) a bölcsődében, mini bölcsődében bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon,
- b) az a) pont alá nem tartozó gyermekek számára
  - ba) a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon,
  - bb) az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon

köteles megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet 13/A. § (1) és (3) bekezdése értelmében a szünidei gyermekétkeztetés keretében a gyermek lakóhelye, vagy ha a gyermek életvitelszerűen a bejelentett tartózkodási helyén lakik, a tartózkodási helye szerinti települési önkormányzat déli meleg főétkezés helyben történő elfogyasztásának megszervezéséről gondoskodik. Ha a helyben történő elfogyasztásra nincs lehetőség, így különösen erre alkalmas helyiség hiánya esetén, a szünidei gyermekétkeztetés az étel elvitelével, vagy a gyermek számára történő kiszállításával is biztosítható.

A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést

- a) a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott őszi, téli és tavaszi tanítási szünet, valamint az ezen időtartamra eső, a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatti munkanapokon (a továbbiakban együtt: évközi szünet), és
- b) a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott nyári tanítási szünet időtartama alatt legalább 43 munkanapon, valamint az ezen időtartamra eső, a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatti munkanapokon (a továbbiakban együtt: nyári szünet) szervezi meg.

Ingyenes tankönyvellátás: 2013-tól felmenő rendszerben kezdték el bevezetni a mindenki számára ingyenes tankönyvellátást az általános iskolákban. 2017-ben a kilencedik osztályra való kiterjesztést azzal indokolták, hogy ez a legdrágább évfolyam, hiszen ilyenkor több olyan könyvet is be kell szerezni, amit aztán évekig használnak a diákok.

2017 szeptemberétől az elsőtől a kilencedik évfolyamig minden diák, ezt nem kell külön igényelni.

Az elmúlt években megrendezésre került az önkormányzat szervezésében az ún. nyári gyermekfelügyelet a kisiskolások részére a Würtz Ádám Általános Iskola épületében. Ez a hosszú nyári szünetben nagy segítség a szülőknek, s az igény is évről évre folyamatos.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Településünkön gyakorlatilag minden gyermekeknek szóló program lehetővé teszi az eltérő kultúrájú vagy családi háttérű gyermekek közti kapcsolatok kialakulását, az intézményi, települési rendezvények abban a szemléletben kerülnek megszervezésre, hogy minden gyermek számára igényes szabadidős programot biztosítson származástól, anyagi helyzetétől, családi körülményektől függetlenül.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Városi szintű statisztikai adatok nem állnak rendelkezésünkre diszkriminációt elszenvedett gyermekekre, vagy családjaikra vonatkozóan. Az állami és civil érdekképviseleti szervek tapasztalatai azt mutatják, hogy még mindig rendkívül alacsony a jogérvényesítési lehetőségeket igénybe vevők száma a diszkriminációt elszenvedettek körében. Rendkívül kevés a panasztétel, ugyanakkor valószínűsíthetően magas a látencia. A sérelmet elszenvedettek többsége vagy nem ismeri a jogérvényesítési lehetőségeket, vagy tart az eljárást

követő megtorlástól, vagy anyagi kárpótlás hiányában, nem tartja fontosnak a jogi úton való jóvátétel kikényszerítését.

Azonban kiemelendő, hogy valamennyi szolgáltatást nyújtó intézmény esetében az SZMSZ vagy a Házirend tartalmazza a panasztétel menetét vagy formuláját. Ezek a dokumentumok a szolgáltatást igénybe vevők számára elérhetőek, nyilvánosak.

I) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

Az elmúlt években megrendezésre került az önkormányzat szervezésében az ún. nyári gyermekfelügyelet a kisiskolások részére a Würtz Ádám Általános Iskola épületében. Ez a hosszú nyári szünetben nagy segítség a szülőknek, s az igény is évről évre folyamatos.

A felsőoktatásban részt vevő hallgatók juttatásairól és az általuk fizetendő egyes térítésekről szóló 51/2007. (III. 26.) Korm. rendelet szabályozza a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer csatlakozás feltételeit. A rendelet értelmében a csatlakozást az önkormányzatnak a kiírást követően kell évente megújítani, majd a rendeletben meghatározott feltételek, és határidők szerint kell kiírni a pályázatot az „A” típusú /felsőoktatásban már résztvevők/, valamint a „B” típusú /felsőoktatásba jelentkezők/ ösztöndíjára.

Tamási Város Önkormányzata a Bursa Hungarica pályázati rendszerhez először a 101/2001. (VIII. 30.), számú határozatával csatlakozott, és azóta is minden évben részt vesz a rendszerben.

A Bursa Hungarica ösztöndíj pályázattal az önkormányzat a rászoruló felsőoktatásban tanuló fiatalokat támogatja. Erre a célra a 2022. évben is 2.000.000,-Ft állt rendelkezésre, melyből 21 ("A" típusú) pályázót 7.300,-Ft-os és 8 ("B" típusú) pályázót 5.000,-Ft-os havi összeggel támogat az Önkormányzat 10 hónapon keresztül. Az Önkormányzat által megállapított összeget az Innovációs és Technológiai Minisztérium az Emberi Erőforrás Támogatáskezelőn keresztül további 5.000,-Ft-al egészíti ki.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 74. §-ában foglaltak szerint 2013. január 1- jétől az állam gondoskodik – az óvoda kivételével – a köznevelési alapfeladatok ellátásáról.

A Kormány az állami köznevelési feladat ellátására a fenntartói jogok és kötelezettségek gyakorlására Tankerületi Központot hozott létre és jelölt ki. A Tankerületi Központ területi szervei a tankerületek, illetve a megyeközponti tankerületek. A vármegye székhelyén működő megyeközponti tankerület a szakképző iskolák, kollégiumok, a pedagógiai szakszolgálatok, szakmai szolgáltatások tekintetében a megye egész területére kiterjedő illetékességgel gyakorolja a fenntartói jogokat és kötelezettségeket. Az általános iskolák, alapfokú művészeti iskolák, gimnáziumok tekintetében illetékességi területe a járás területére terjed ki.

A köznevelési intézmények működtetését a 3000 főt meghaladó lakosságszámú településeken – a szakképző iskolák kivételével – az önkormányzatnak saját forrásai terhére kell biztosítania. A működtetés keretében az önkormányzat feladata a feladatellátást szolgáló ingatlanok üzemeltetése, karbantartása, állagának megóvása, a feladat ellátásához szükséges tárgyi feltételek, eszközök, szolgáltatások beszerzése, valamint az üzemeltetéshez, tárgyi feltételekhez kapcsolódó személyi feltételek biztosítása. A szakképző iskolák esetében a működtetést az állami fenntartó biztosítja.

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt)
-------	--	--	---------------------------	--

	fő	fő	fő	fő	%
2015/2016	326	381	707	422	59,7%
2016/2017	317	336	653	398	60,9%
2017/2018	340	320	660	432	65,5%
2018/2019	350	317	667	505	75,7%
2019/2020	343	288	631	449	71,2%
2020/2021	323	287	610	422	69,2%

47. számú táblázat: Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma,
Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az általános iskolai tanulók száma 1-8 évfolyamon 610 fő a 2020/2021 tanévben. Az utolsó 6 évben folyamatosan csökken az általános iskolai tanulók száma Tamásiban. A táblázat adatai alapján megállapítható, hogy a tanulók több mint a fele igénybe veszi a napközit, legmagasabb arányban a 2018/2019 tanévben. A napközis általános iskolai tanulók száma tartalmazza az iskolaotthonos tanulók számát.

Az óvodák a helyi szükségletekre épülő, önállóan készített, vagy adaptált pedagógiai program alapján dolgoznak, amelyekben megjelennek a nemzetiségi óvodai nevelésnek és a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvei. Az óvodai nevelésben érvényesülnek különböző innovatív pedagógiai törekvések, mint az óvodai IPR (a hátrányos helyzetű gyermekek integrációs nevelése, az integrációt támogató új tanulás-szervezési eljárások és módszerek alkalmazása), valamint a Kompetencia alapú óvodai program, vagy a Biztos Kezdet óvodai program (a hátrányos helyzetű családok pedagógiai támogatásának kiemelt szerepe, a kapcsolattartás aspektusa a segítő tanácsadás).

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását - a jogszabályban meghatározottak alapján- az alábbiak szerint biztosíthatja a fenntartó:

- integrált: együttnevelő- formában,
- szegregált: külön nevelő formában.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számának növekedésével az óvodák feladatává vált az intézményen belüli szegregációmentesség megteremtése, a szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés lehetőségének biztosítása, a családok segítése a szociális munka és a szociálpedagógia eszközeivel. Az óvodai gyermekvédelem a gyermekekre kiterjedő gondoskodás, a pedagógiai, pszichológiai, szociális, egészségügyi és jogi tennivalók összessége. A gyermekvédelmi munkát a humánus, a segítőkészség, a megértés és a támaszkodás jelenti. Kiemelt szerepe van a prevenciónak, amellyel megakadályozható a veszélyeztetett státusz kialakulása. ezt a tevékenységet az óvodák egy-egy óvodapedagógus kijelölésével igyekezett megvalósítani, több-kevesebb sikerrel.

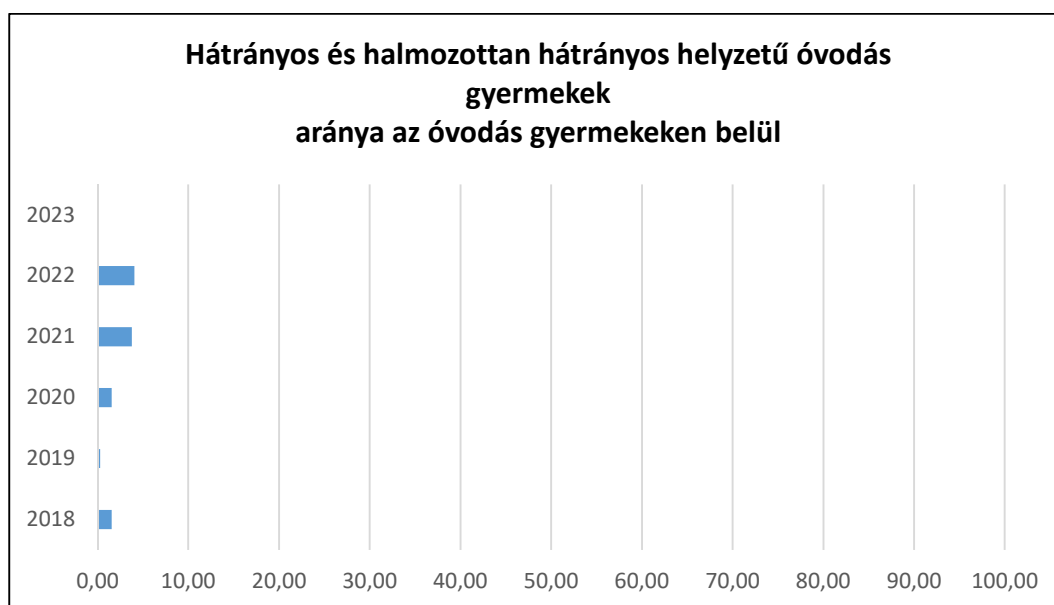
A fenti tevékenységekhez az óvodapedagógusoknak kevés az eszközük, ezért óvodák partnerközpontú együttműködése alapvetővé vált elsődlegesen a családdal, az iskolákkal, a fejlesztést segítő speciális szakszolgáltatásokkal és az egészségügyi és szociális szolgáltatókkal.

Szegregált nevelést-oktatást végző köznevelési intézmény nem működik Tamásiban, az itt lakó speciális nevelést- oktatást igénylő tanulásban akadályozott (enyhe értelmi fogyatékos), értelmileg akadályozott (középsúlyos értelmi fogyatékos), autista (pervazív fejlődési zavarban szenvedő), mozgássérült tanköteles korú tanulók más településeken érhetik el ezeket köznevelési intézményeket.

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2018	325	5	1,54
2019	343	1	0,29
2020	320	5	1,56
2021	317	12	3,79
2022	321	13	4,05
2023	n.a.	n.a.	n.a.

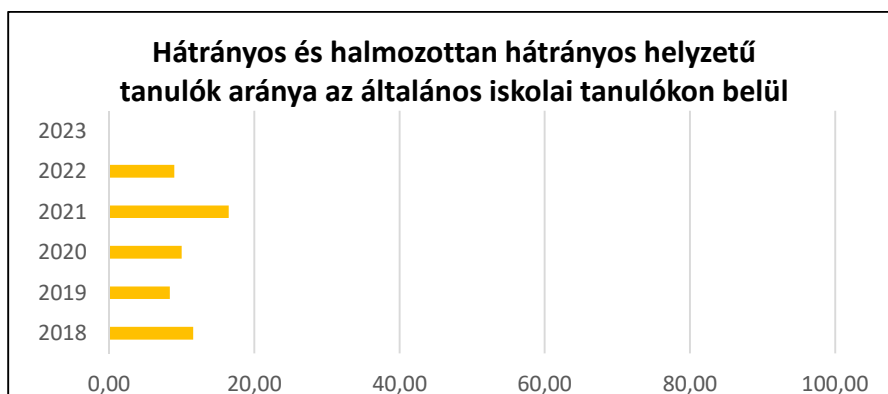
Forrás: TeIR, KSH Tstar

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számában a 2021. évben jelentős emelkedés tapasztalható, mert ebben az évben 12 gyermek tartozott ebbe a csoportba, ami az óvodába beírt gyermekek 3,79 %-át jelenti. Az azt megelőző években ez a szám jóval 10 fő alatt volt. Külön említést érdemlő a 2019-es év, amikor csupán 1 gyermek tartozott a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetűek körébe.

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2018	n.a.	76	11,57
2019	n.a.	58	8,35
2020	n.a.	74	9,96
2021	n.a.	132	16,48
2022	n.a.	73	8,95
2023	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A táblázatot vizsgálva itt is megállapítható, hogy a 2021. év mutat kiemelkedően magas számot a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók körében, ugyanis ebben az évben 132 gyermek tartozott ebbe a körbe, ami az összes tanulói létszám 16,48 %-át jelenti.

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban						
Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulóik számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2018	14	4	79	30	11	25
2019	9	3	22	9	3	6
2020	4	1	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	4	1	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2022	3	1	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2023	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A középiskolai korú gyermekeket vizsgálva jól látászik a táblázatból, hogy a szakközépiskolai tanulók körében jóval több a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanuló, mint a gimnáziumban. A 2018. évben utóbbi intézményben 14 diák tartozott ebbe a körbe, míg a szakközépiskolában 79 fő.

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2018	28	15
2019	26	28
2020	70	0
2021	85	2
2022	76	5
2023	67	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Összehasonlítva a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek számát, a táblázat jól mutatja, hogy jóval magasabb a hátrányos helyzetűek száma, mint a halmozottan hátrányos helyzetűeké. Ez alól csak a 2017. és a 2019. év kivétel, itt ugyanis minimális különbséggel ugyan, de megfordul ez az arány.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Év	3-6 éves korú gyermek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermek száma az integráltan oktatott SNI gyermek száma nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2018	n.a.	13	373	3	325	0	0	25
2019	n.a.	14	398	3	343	0	0	25
2020	n.a.	14	398	3	320	0	0	23
2021	n.a.	14	398	3	317	0	0	23
2022	n.a.	14	357	3	321	0	0	23
2023	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

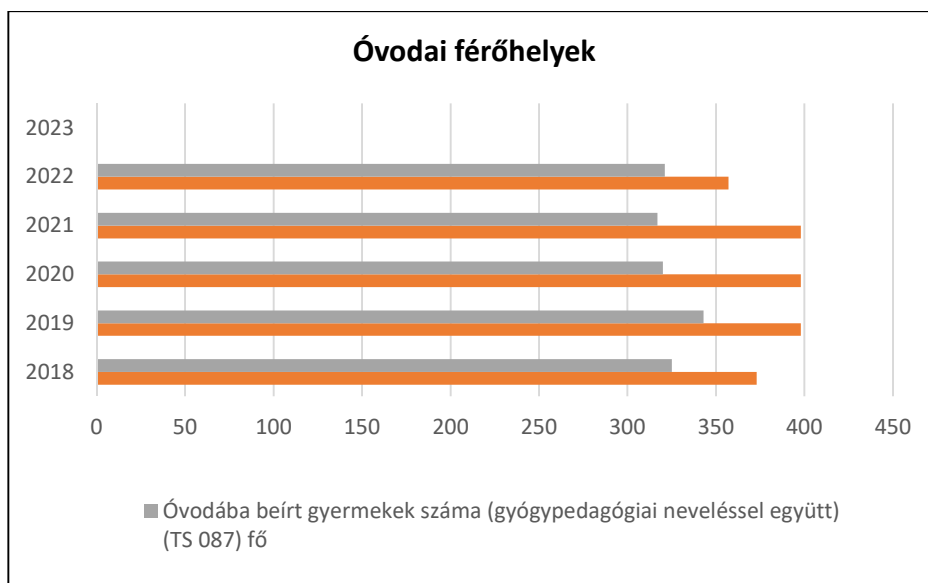
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

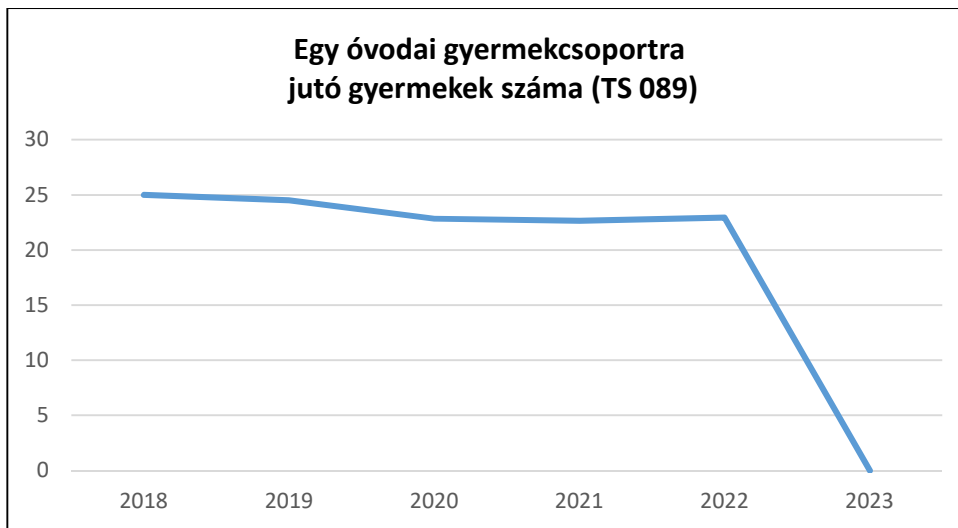
Az óvoda -és iskolapszichológusok több intézményt látnak el, hálózatban működnek. Szakmai koordinációjukat a Tolna Megyei Pedagógiai Szakszolgálat látja el. Az óvoda és iskola pszichológusok a problémák elsődleges szűrői. A gyors és szakszerű segítségnyújtás fontos lenne a probléma azonnali észlelésekor, ezzel megakadályozva a további problémák kialakulását. Szükség lenne e feladatellátás kapcsán az óvodák és iskolák teljes lefedettségére.

Óvodai és iskolai védőnői hálózat valamennyi óvodában és iskolában elérhető. Fő tevékenységi körük a szűrés, illetve az egészségvédelem, egészségfejlesztés. Munkájuk rendkívül fontos az egészségmegőrzés és a higiéniai elvárások betartásában, a gyermek egészséges fejlődése érdekében. Munkájukat sok esetben (főleg az óvodák tekintetében) a területi munkájuk mellett látják el, mely nagyfokú adminisztratív és fizikai leterheltséget jelent számukra.

Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység új szolgáltatásként jelenik meg a köznevelési intézményekben 2018. szeptember 1-től. 1.000 beíratott gyermek/1 fő szociális segítő került valamennyi óvodába és iskolában a köznevelési intézmény fenntartójától függetlenül. A rendszerben kevés a jól képzett gyakorlattal rendelkező szociális szakember.

Az új szolgáltatás bevezetése és kiépítése időt vesz igénybe, így annak gyakorlati tapasztalatairól, vonatkozásairól még nem lehet beszámolni.

A Tamási Aranyerdő Óvodában és Bölcsődében 2022 szeptemberétől 9 óvodai csoport működik. Az engedélyezett férőhelyszám: 229 fő. A gyereklétszám a 2022. október 1-jei statisztika alapján: 210 gyermek.

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2018	0	32	3	20,53	26,03
2019	0	35	3	19,86	29,21
2020	0	37	3	20,08	30,42
2021	0	39	3	20,54	33,58
2022	0	41	3	19,90	35,78
2023	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A Würtz Ádám Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola székhely intézményének (7090 Tamási, Szabadság utca 38-40.) adatszolgáltatása a 2022. évi októberi statisztika alapján:

- 1-4. osztályosok létszáma: 341 fő (egész napos iskolai oktatásban részesülnek)
- 5-8. osztályosok létszáma: 287 fő
Összesen: 628 fő (a létszám tartalmaz 1 fő magántanulót)
- A Művészeti Iskolában tanulók létszáma: 378 fő (437-nek felel meg, mivel 378 főből 57 fő két szakon, 1 fő három szakon is tanul).

A 2021. októberi statisztika szerint ezek az adatok az alábbiak szerint alakultak:

- 1-4. osztályosok létszáma: 323 fő
- 5-8. osztályosok létszáma: 321 fő
Összesen: 644 fő
- A Művészeti Iskolában tanulók létszáma: 393 fő (447-nek felel meg, mivel 393 főből 54-en két szakon is tanulnak).

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

A 2016-os évtől valamennyi általános iskolás tanuló részére a tankönyvek ingyen átvehető, tartós tankönyv formájában. A tankönyvek a nemzeti tanterv részként centralizáltan lettek meghatározva, így valamennyi iskolában ugyanabból a tankönyvből történik a tanítás. Központi kompetenciafelméréseket végeznek a 4., 6. és 8. és 10. évfolyamokban, mely által elemzik a gyermekek felkészültségét, illetve a családi háttér és a tanulási esélyek összefüggéseit is vizsgálják a kompetencia felmérések során.

Az eredmények alapján ki lehet dolgozni azokat a szakmai iránymutatásokat, mely csökkenti az oktatás terén a hátrányos megkülönböztetést, a területi és társadalmi különbségeket.

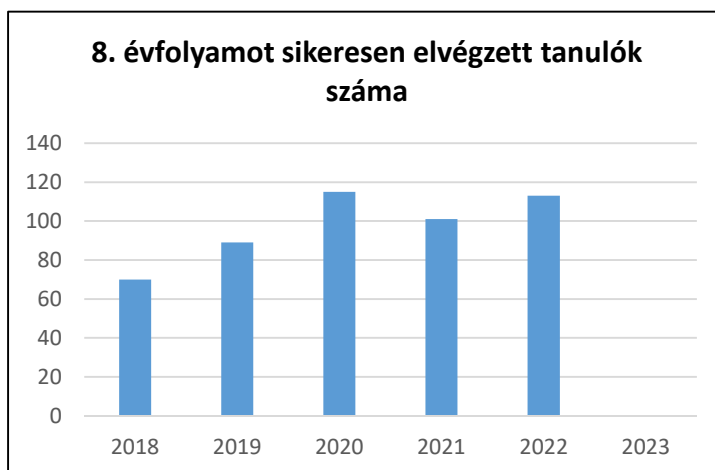
A tankerületek külön esélyegyenlőségi programmal rendelkeznek az egyenlőtlenségek leküzdésére.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

A tanulók iskolai eredményességére vonatkozóan adatokkal nem rendelkezik az önkormányzat. A kompetencia mérések eredményei alapján válik mérhetővé az eredményesség.

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	FŐ
2018	70
2019	89
2020	115
2021	101
2022	113
2023	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

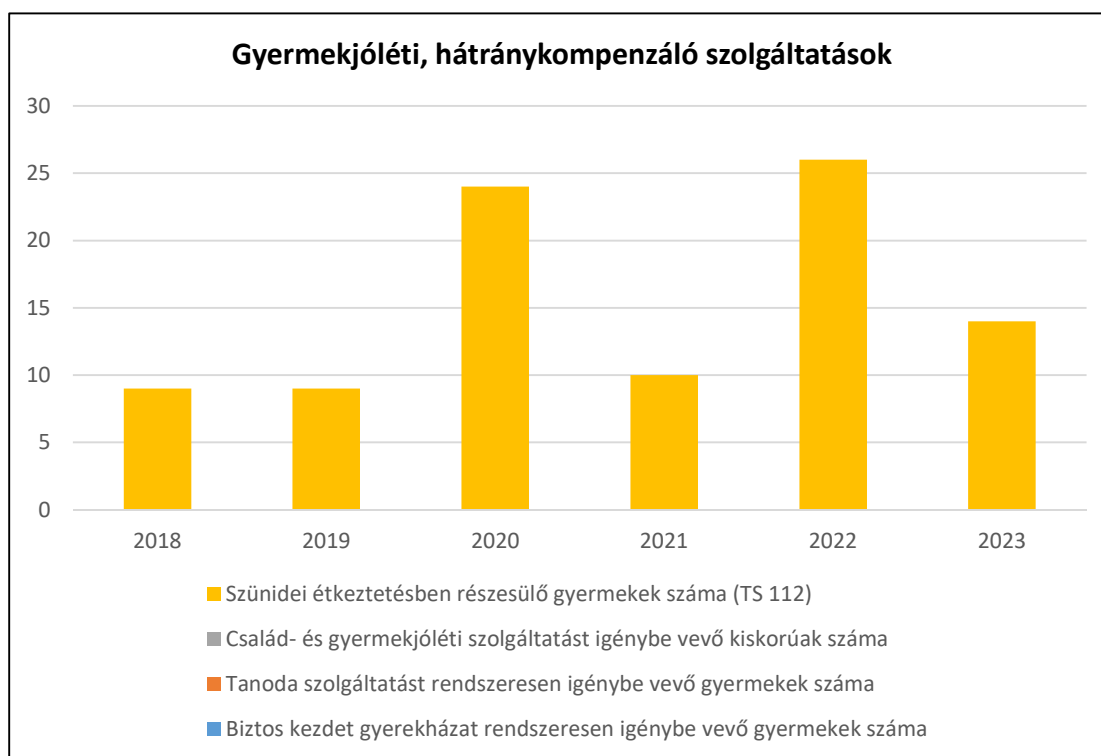
A statisztikai adatok azt mutatják, hogy a 2018/2019-os tanévet követő drasztikus csökkenését követően megindult a 8. évfolyamot eredményesen befejezők számának lassú növekedése, ami biztató tendencia, ha összevetjük az érintett korosztályba tartozók létszámának folyamatos csökkenésével.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások

Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2018	n.a.	n.a.	n.a.	9
2019	n.a.	n.a.	n.a.	9
2020	n.a.	n.a.	n.a.	24
2021	n.a.	n.a.	n.a.	10
2022	n.a.	n.a.	n.a.	26
2023	n.a.	n.a.	n.a.	14

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

Szünidei gyermekétkeztetés

A Gyvt. 21/C. § (1) bekezdése alapján a települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkeztést

- a) a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja, és
- b) az a) pontban foglalt gyermekeken kívül további gyermekek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosíthatja.

Ugyanezen paragrafus (2) bekezdése kimondja, hogy a települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést az (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben

- a) a bölcsődében, mini bölcsődében bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára a bölcsődei ellátást nyújtó intézmény és az óvoda zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon,
- b) az a) pont alá nem tartozó gyermekek számára
  - ba) a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, legfeljebb a nyári szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon,
  - bb) az őszi, téli és tavaszi szünetben a tanév rendjéhez igazodóan szünetenként az adott tanítási szünet időtartamára eső valamennyi munkanapon

köteles megszervezni, és ennek keretén belül a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban az adott gyermek részére biztosítani.

A táblázat jól szemlélteti, hogy évről-évre növekszik a szünidei gyermekétkeztetésben részesülők száma. Míg 2017ben mindössze 3 gyermek vette igénybe a szünidei gyermekétkeztetést 2022-ben már 26 gyermek részesület ebben az ellátási formában.

A felsőoktatásban részt vevő hallgatók juttatásairól és az általuk fizetendő egyes térítésekről szóló 51/2007. (III. 26.) Korm. rendelet szabályozza a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer csatlakozás feltételeit. A rendelet értelmében a csatlakozást az önkormányzatnak a kiírást követően kell évente megújítani, majd a rendeletben meghatározott feltételek, és határidők szerint kell kiírni a pályázatot

az „A” típusú /felsőoktatásban már résztvevők/, valamint a „B” típusú /felsőoktatásba jelentkezők/ ösztöndíjára.

Tamási Város Önkormányzata a Bursa Hungarica pályázati rendszerhez először a 101/2001. (VIII. 30.), számú határozatával csatlakozott, és azóta is minden évben részt vesz a rendszerben.

A Bursa Hungarica ösztöndíj pályázattal az önkormányzat a rászoruló felsőoktatásban tanuló fiatalokat támogatja. Erre a célra a 2022. évben is 2.000.000,-Ft állt rendelkezésre, melyből 21 („A” típusú) pályázót 7.300,-Ft-os és 8 („B” típusú) pályázót 5.000,-Ft-os havi összeggel támogat az Önkormányzat 10 hónapon keresztül. Az Önkormányzat által megállapított összeget az Innovációs és Technológiai Minisztérium az Emberi Erőforrás Támogatáskezelőn keresztül további 5.000,-Ft-al egészíti ki.

Az önkormányzat kiemelten támogatja a Tamási Gimnáziumért Közalapítványt és a Tamási Szakképzéséért Alapítványt, amelyeken keresztül a Tamási lakóhelyű tanulók szakmai képzését támogatják a TMSZC Vályi Péter Szakképző Iskolája és Kollégiumában, valamint a gimnazista diákok tanulmányi és iskoláztatási támogatásához járulnak hozzá. A 2023. évben 1.800.000 Ft összegű támogatásban részesült mindkettő alapítvány.

Tamási Város Diák Képviselő-testülete

2018. október 25-én megalakult a Tamási Város területén működő általános- és gimnáziumi, valamint szakképző iskolai tanulók által működő Tamási Város Diák Képviselő-testület. A diák képviselő-testület tagjait az egyes iskolák igazgatói által delegált, arra érdemesnek tartott diákok közül, az egyes iskoláknál tanulói jogviszonyban álló diákok választják meg. A Tamási Városi Diák képviselő-testület tagjai a tisztséget tanulói jogviszonyuk fennállásának végéig tölthetik be. A választás során a diákképviselő-testület tagja lesz a Würtz Ádám Általános Iskola és AMI-ből a 2, a Béri Balogh Ádám Katolikus Gimnázium és Kollégiumból a 4, a Vályi Péter Szakképző Iskola és Kollégiumból a 4 legtöbb szavazatot kapó képviselőjelölt.

A diák képviselő-testület tagjai maguk közül választják meg a diák polgármestert és a diák polgármester javaslatára pedig a diák alpolgármestert.

A Tamási Városi Diákképviselő-testület céljai, feladatai:

- A városban működő általános-, gimnáziumi-, valamint szakképző iskolák közötti információáramlás elősegítése, biztosítása, a városi diák képviselő-testületet segítő pedagógusokkal való kapcsolattartás kialakítása.
- A diákok városi szintű érdekképviselete, a diákjogi problémák kezelése, diákjogok és kötelezettségek érvényre juttatása.
- Programok, előadások, esetlegesen képzések, versenyek szervezése, melyek elősegítik a közéletre, a demokráciára való nevelést, állampolgári készségek fejlesztését.
- A Tamási Városi Diák képviselő-testületet létrehozó intézményekben működő diákönkormányzatok közötti kapcsolattartás koordinálása, szakmai munkájuk elősegítése.
- Kapcsolattartás Tamási Város Önkormányzatával, a képviselő-testület bizottságaival a diákokat érintő várospolitikai döntések előkészítésében, végrehajtásában. Véleményezési, javaslattevési jog az Önkormányzattal kötött együttműködési megállapodásban foglaltak alapján.
- A diákképviselők iskolánként Tamási Város Önkormányzati képviselői közül egy-egy mentort választhatnak, munkájuk segítése érdekében.
- A Tamási Városi Diák képviselő-testület együttműködik a város oktatási, egészségügyi, sport és kulturális intézményeivel, civil szervezeteivel.
- Városi szintű szabadidős- és kulturális programok, táborok tervezése, szervezése, megvalósításában közreműködés.
- Testvérvárosi és egyéb nemzetközi kapcsolatok, tapasztalatcserék, diákcsere programok kezdeményezése, kiterjesztése, koordinálása saját kezdeményezésben és másokhoz való csatlakozás formájában is.
- A célok érvényesülését elősegítő nyilvánosság biztosítása.
- Tamási Városi Diák képviselő-testület gazdasági ügyeinek intézése.
- Diákok városi közösségi életének koordinálása, városi szintű közösségi hely, diákklub működtetése.

- Kapcsolatok teremtése, kiterjesztése, koordinálása más városi diákönkormányzatokkal/ diák képviselő-testületekkel.
- Az intézményi házirendek, illetve szervezeti és működési szabályzatok éves felülvizsgálata, javaslattétel az esetleges változtatásokra.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nem áll rendelkezésre megfelelő adat a mélyszegénységben élő gyermekek számáról	Felmérés elvégzése a mélyszegénységben élő gyermekek számáról. A helyzetfeltárásból adódóan lehetőség nyílik a szociális hátrányok enyhítésére, a változások követésére a potenciális partnerek bevonásával
Nincs olyan program, amely a munkaerő megtartását a helyi oktatási-nevelési intézmények bevonásával és a helyi vállalkozások bevonásával ösztönözné.	Pályaorientációs program kidolgozása a helyi köznevelési intézményekben tanulók számára, munkáltatók bevonásával.
A külterületen vagy szegregált területeken lakó gyermekek számára hátrányt jelent a távolság és közlekedés megoldatlansága, nehezen éri el őket utazó gyógypedagógus, nehezen jutnak be az óvodába, iskolába.	Gyermekek számára biztosított szolgáltatások hozzáférhetőségének biztosítása

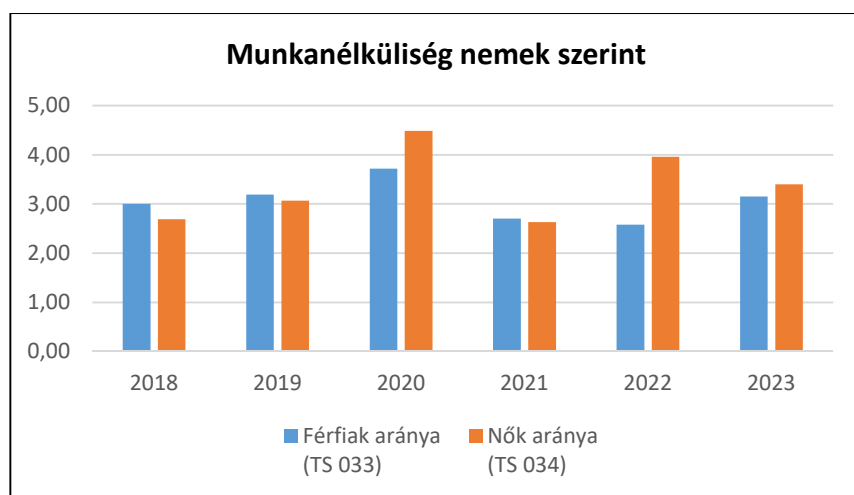
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2018	3	2,69	2,85%
2019	3,19	3,07	3,13%
2020	3,72	4,49	4,11%
2021	2,7	2,63	2,67%
2022	2,58	3,96	3,27%
2023	3,15	3,4	3,28%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

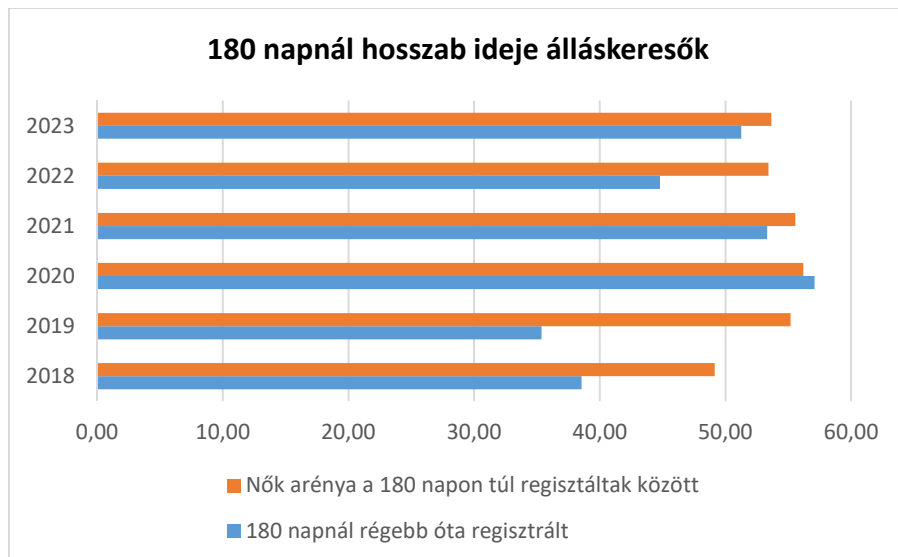

A nyilvántartott álláskeresők arányát vizsgálva megállapítható, hogy 2020-ban és 2022-ben jelentősen magasabb volt a nők aránya, mint a férfiaké. 2020-ban Az állandó népesség közül 4,49 % volt nő a nyilvántartott álláskeresők közül, míg a férfiak aránya ebben az évben 3,72 %-ot tett ki. Ennél is jelentősebb mértékű eltérés mutatható ki 2022-ben, amikor a nők aránya 3,96 % volt, amely 1,98 %-kal volt magasabb a férfiakétól.

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2018	38,56	49,15
2019	35,37	55,17
2020	57,08	56,2
2021	53,33	55,56
2022	44,79	53,42
2023	51,25	53,66

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

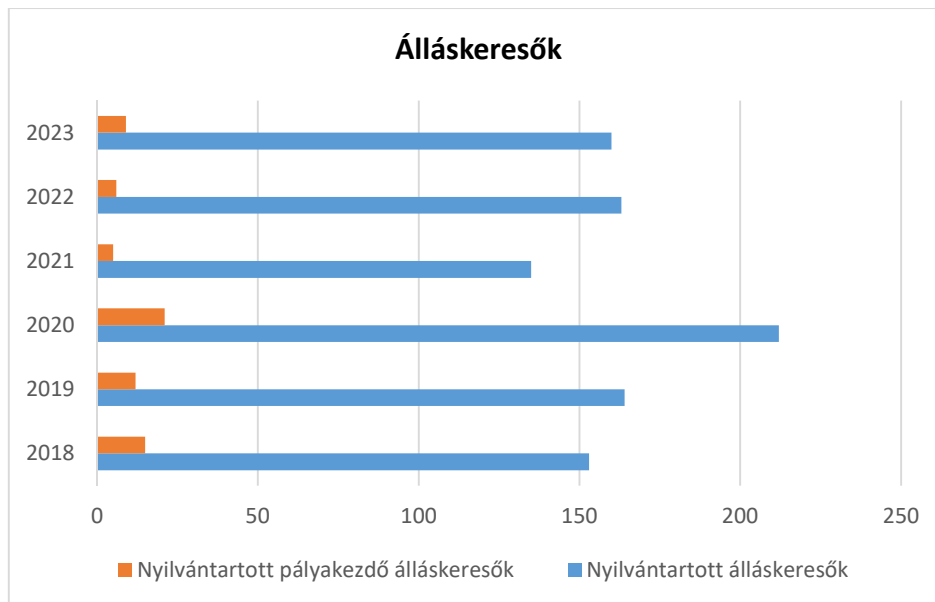

A 180 napnál hosszabb ideje álláskeresők közül több mint 50 %-ot tesz ki a nők aránya a 2018 -2023 közötti vizsgált időszakban. E közül a 2018-as év a kivétel, ahol 0,85 %-kal alul maradt ez az arány. A 2020. év a legkiemelkedőbb ebben a tekintetben, mert ebben az időszakban 56,2 % volt a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma. Ez a kimagasló adat a koronavírus járvánnyal is összefüggésbe hozható.

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma
(a 3.2.6. táblával azonos)

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2018	153	15
2019	164	12
2020	212	21
2021	135	5
2022	163	6
2023	160	9

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A pályakezdő álláskeresők arányát vizsgálva szintén kitűnik, hogy 2020-ban jelentős mértékű emelkedést mutatott a pályakezdő álláskeresők száma, amely ebben az évben 21 fő volt. Ez a nyilvántartott álláskeresők 9,9 %-át teszi ki. Ez is összefüggésbe hozható a covid helyzettel. 2021-ben és 2022-ben jelentős mértékű csökkenés tapasztalható a pályakezdő álláskeresők számában. Összehasonlítva a nyilvántartott álláskeresők számával ez az arány 2023-ben 5,63 %-ot jelent.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Az önkormányzat sajnos nem rendelkezik adattal erre vonatkozóan.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A népszámlálási adatokból jól látszik, hogy 2001-hez képest 2011-re jelentősen csökkent az általános iskolát el nem végzettek száma. 2001-ben 955 nő nem rendelkezett általános iskolai végzettséggel a 4600 főből, míg 2011-re ez a szám 259-re csökkent. Igaz a nők száma is 3839 főre csökkent 2011-re a 2001-es állapothoz képest. A legalább általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma 3645 fő volt 2001-ben, míg 2011-re ez a szám 3580 főre csökkent. Ez a csökkenés a népességcsökkenésből is következhet.

Megállapítható, hogy 8 általánossal nem rendelkezők aránya szerencsére igen alacsony 1-2% között mozog. Az álláskeresők egyharmada viszont csak 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezik. Az ő helyzetükön szakmát adó képzésekkel lehet a továbbiakban is segíteni.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Az önkormányzat nem szerzett tudomást arról, hogy ilyen eset előfordult volna.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A gyermekek napközbeni ellátása önként vállalt ellátásként bölcsődében, alapellátásban, óvodában és iskolai napközis foglalkozás keretében történik.

A bölcsődei ellátás napos bölcsődében történik, ahol a gyermekek ellátása hétfőtől péntekig reggel fél héttől délután öt óráig biztosított. Az engedélyezett gyermeklétszám 2022-ben 55 fő volt, amely annak köszönhető, hogy a fenntartó 2021 szeptemberétől kettő új csoport engedélyezésével a férőhelyek számát 55 főre bővítette. Az önkormányzati adatok alapján ténylegesen 39 férőhely került kihasználásra 2022-ben a bölcsődében.

A gyermekek korcsoportos megoszlás korcsoportok szerint: 12 hó alatt nincsen gyermek, 12-23 hó között 6 fő, 24-35 hó között 32 fő, 36 hó felett 2 gyermek.

Egy csoport maximális létszáma 14 fő lehet.

Alkalmazotti létszám: 1 fő bölcsődevezető, 11 fő gyermeknevelő közalkalmazotti jogviszonyban, 4 fő dajka.

Az óvodai ellátás 2013. június 30. napjáig társulási formában működött Tamási Városkörnyéki Önkormányzatok Óvodai Társulása fenntartásában, majd szakmai, és finanszírozási okok miatt 2013. július 1. napjától az önkormányzat ismét önállóan látja el ezen feladatot az önállóan működő, de nem önállóan gazdálkodó Tamási Aranyerdő Óvoda és Bölcsőde intézményben.

Az **óvodai ellátás** 9 csoportban 210 gyermek veszi igénybe Tamásiban az Aranyerdő Óvodában. Az óvoda személyi ellátottsága megfelelő, jelenleg 1 vezető, 15 óvodapedagógus, 9 dajka, 1 óvoda titkár, 3 pedagógiai asszisztens, egy 8 órás karbantartó dolgozik. Az óvodában 2 fő dolgozik közfoglalkoztatásban, ebből 1 fő takarítási feladatokat lát el, 1 fő gyermekkísérő.

Az óvoda és a bölcsőde 6:30 h-tól 17:30 h-ig tart nyitva, így a szülők számára a munkába járás is megoldható, mert a munkaidő alatt biztosított a gyermekfelügyelet.

A **napközi otthonos ellátást** az alábbiak szerint veszik igénybe a gyermekek:

A Würtz Ádám Általános Iskola és AMI, a Gimnázium, és Kollégium székhely intézményében:

- iskolaotthonos tanuló (1-4. évfolyamon): 341 fő *(alsó tagozaton nincs napközis tanuló)*
- 5-8. évfolyamon napközis tanuló: 287 fő

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2017	27	26
2018	27	26
2019	27	27
2020	27	27
2021	55	52
2022	55	54

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A táblázat jól szemlélteti, hogy a bölcsőde maximális férőhely kihasználtság mellett működik.

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2018	0	0	0	0	0	0	27	27
2019	16	9	0	0	0	0	27	26
2020	16	9	0	0	0	0	27	26
2021	16	9	0	0	0	0	27	27
2022	16	14	0	0	0	0	55	51
2023	16	11	0	0	0	0	55	54

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Mindkét táblázatból jól látható, hogy mekkora igény mutatkozik a bölcsődei ellátásra. A bölcsőde a 2021-es bővítést követően plusz két csoporttal bővült, és ezek a férőhelyek is hamar beteltek.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2017	4	284	47
2018	4	262	44
2019	4	274	55
2020	4	296	59
2021	4	323	65
2022	4	n.a.	n.a.
2023	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A vizsgált időszakban 4 védőnő látta el a védőnői feladatokat, melyből 3 területi és 1 iskolavédőnő. Az egy védőnőre jutó gyermekek száma átlagosan 56 gyermek volt a vizsgált időszakban. 2017-ben 284 fő volt a 0-3 év közötti gyermekek száma, 20120-tól folyamatos növekedés tapasztalható. Indokoltá vált a bölcsőde bővítése, melyre 2021-ben sor került, ezáltal plusz két csoporttal bővült a bölcsődei csoportok száma, amely azóta maximális kihasználtság mellett működik.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A Gyermekjóléti Szolgálathoz közvetlenül a rendőrségtől 1 esetben, szabálysértésről (lopás) 1 esetben érkezett jelzés a bűnelkövető fiatalról. Családon belüli erőszak miatt nem volt jelzés, 7 fiatakorú került védelembevételre, 1 fiatakorú pedig alapellátásba került. Várandós anya váltság helyzetéről 1 esetben kellett intézkedni.

Tamási területén 1,5 fő családgondozó és a vezető végzi a feladatokat.

Igénybevétel módja	Igénybe vevők száma 2021.	Igénybe vevők száma 2022.
Együttműködési megállapodás alapján igénybe vett	24	24
Egyszeri alkalommal megjelent	50	17
Összesen	74	41

52. számú táblázat: Családsegítő Szolgálat szolgáltatásait igénybe vevők megoszlása igénybevétel módja szerint,
Forrás: önkormányzati adatok

Együttműködési megállapodás alapján igénybe vevők: azok a szolgáltatást igénybe vevők, akiknél a szakmai tevékenység az első interjú kapcsán tett intézkedéssel nem zárható le.

Tanácsadottak, azok az igénybe vevők, akik esetében többszöri segítségnyújtást kaptak, de együttműködési megállapodást nem kötöttek velük.

Egyszeri alkalommal megjelent igénybe vevők, akik esetében a szakmai tevékenység az első interjú kapcsán tett intézkedéssel lezárható volt.

Probléma megnevezése	2021. év	2022. év
Anyagi, megélhetési, lakással összefüggő	0	1
Gyermeknevelési probléma	11	16
Gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség	2	1
Magatartászavar, teljesítményzavar	4	0
Családi konfliktus megoldásában segítség	0	0
Életviteli probléma	12	12
Bántalmazás	0	0
Szenvedélybetegség	0	1
Összesen:	29	31

53. számú táblázat: A Gyermekjóléti Szolgálat szolgáltató tevékenysége a kezelt probléma típusa szerint (halmozott adat), Forrás: önkormányzati adatok

A Család-és Gyermekjóléti Szolgálathoz a legtöbb jelzés az anyagi, megélhetési és lakhatással, valamint életviteli problémával kapcsolatban érkezett. Szenvedélybetegséggel kapcsolatosan nem érkezett jelzés 2021-ben, míg 2022-ben 1 jelzés érkezett. Bántalmazással kapcsolatosan nem érkezett jelzés a Család-és Gyermekjóléti Szolgálathoz, 2021-ben és 2022-ben nem volt ilyen eset.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

Sajnos a városban nincs olyan hely, ahol a krízishelyzetbe szorult emberek elhelyezhetőek lennének.

Családok átmeneti otthonába 1 család költözött. Gyermek átmeneti gondozásának biztosítása önálló helyettes szülő hálózat működtetésével valósulhat meg városunkban. Ezt a szolgáltatást 2022. évben nem vette igénybe senki.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Tamásiban a nők közéleti tevékenysége demokratikus keretek között biztosított. Tamási Város Önkormányzati Képviselő-testülete 9 tagból áll, melyből kettő nő, azonban Tamási Város Jegyzője és Aljegyzője is nő, így elmondható, hogy a nők jelentős szerepet töltenek be a helyi közéletben.

A civil szervezetek életében is jelentős szerepet töltenek be a női nem képviselői, elöljáróként, tagokként.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Tamási városban nem ismert olyan probléma, mely helyi szinten fokozottan érintené a nőket.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
hiányzó szolgáltatások a krízishelyzetbe került családok számára	törekvés a krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások biztosítására, családok átmeneti otthona kialakítása
az elveszületések számának növekedése szükséges a település népességének megtartása érdekében	gyermekvállalást ösztönző intézkedések
A népességen belül magas a nők aránya	A jelenlegi meglévő civil szervezetek tevékenységének bővítése a nő képviseletével, vagy esetlegesen női civil szervezet létrehozása
hiányzó szolgáltatások a krízishelyzetbe került családok számára	törekvés a krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások biztosítására, családok átmeneti otthona kialakítása

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

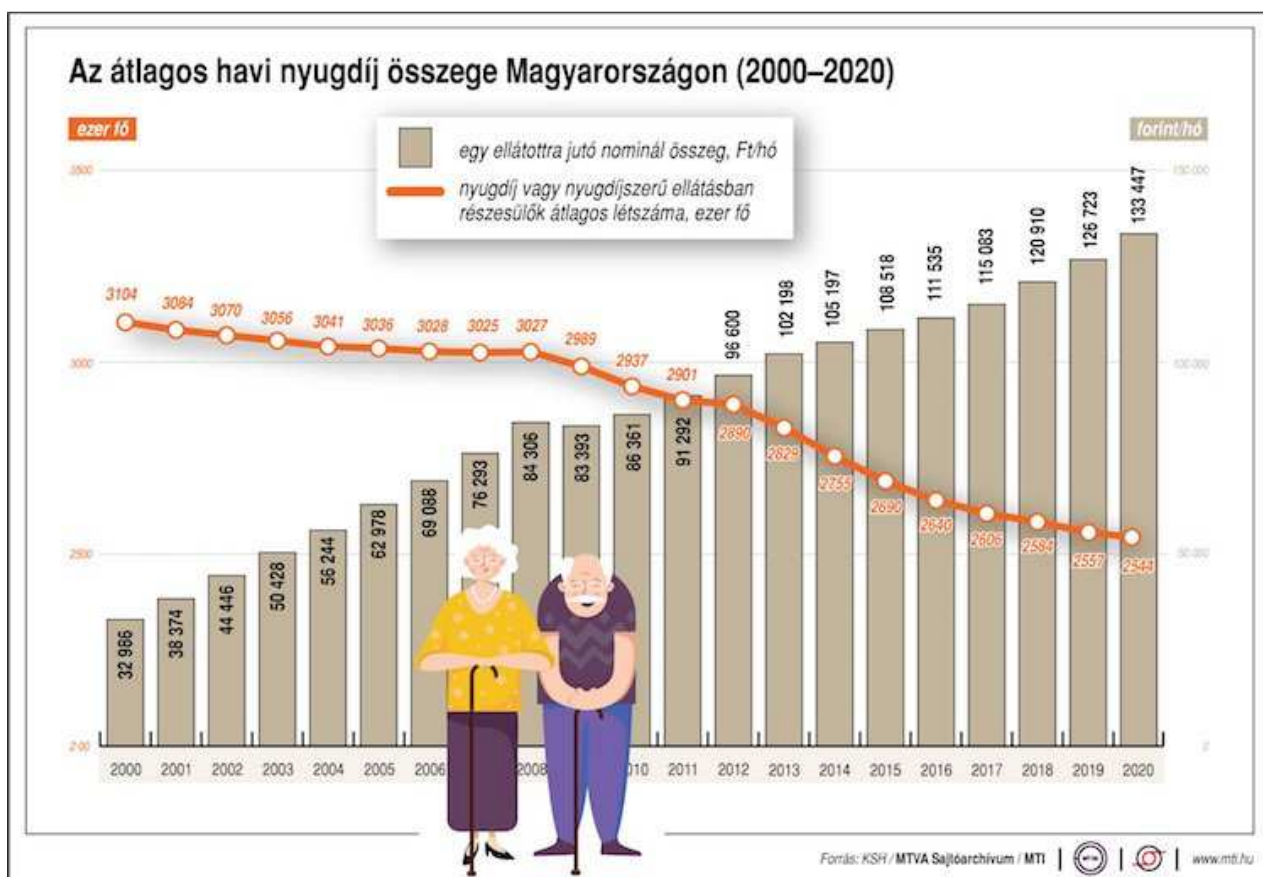
Magyarországon 1990-ben a 65 éves és idősebb népesség aránya 13,2 százalékot tett ki, és ez 2011-re 16,7 százalékra növekedett. 2011-ben a 65 éveseknek a 14 éves és fiatalabb gyermekekre jutó – 100 főre számított – száma 115 volt. A népesség-előreszámítások szerint 2050-re 29,4 százalék, 2060-ra 31,9 százalék lesz az idősebb korosztályok aránya, ami hasonló az európai uniós átlaghoz.

Miközben az idősök népéségeen belüli aránya folyamatosan nő, az aktív korú lakosság életszéméletéből sajnos továbbra is hiányzik az időskorra való tervezés, az időskori öngondoskodásra való felkészülés. A közvélemény az időskort a betegségekkel, alacsonyjövedelemmel, egyhangúsággal, ugyanakkor megbecsülés hiányával jellemzi. Még mindig kevés hangsúlyt kap az időskori életminőség, az aktív időskor fogalmának beépülése a fiatal korosztály gondolkodásába.

A szemléletváltásban helyi szinten, kiemelt szerepe van az intézményhálózatnak, civil szervezeteknek és önkénteseknek.

Minden korosztály és szakma területén szükséges intézkedéseket tenni, a szemléletváltás megvalósításához.

A szemléletváltás célja, hogy az élettartam növekedésével, javuljon az egészségben és aktívan eltöltött évek aránya, tudatosabbá válják az időskori anyagi biztonság megteremtése, tovább erősödjen az élethosszigan tanulás szerepe, elérhetősége, a technikai, informatikai tájékozottság a mindennapok részeként is erősödjön, ill. életminőséget javító fejlesztésekre is sor kerüljön.

Átlagos havi nyugdíj összege Magyarországon 2000-2020, Forrás: KSH

Minden generáció érdeke, hogy intézkedések történjenek az alábbi célok elérése érdekében:

- a születéskor várható élettartam növekedésének elősegítése,
- az egészségben eltöltött évek számának növelése,
- az aktív élet fenntartása,

az időskori jövedelembiztonság megteremtése,
a társadalmi integráció erősítése, a különböző szolgáltatások (egészségügyi, szociális, oktatási, kulturális stb.) összehangolása az idősödők és idősek szükségleteinek és érdekeinek figyelembevételével,
az idősek digitális írástudatlanságának csökkentése és élethosszig tartó tanulásának támogatása a digitális tananyagok hozzáférhetőségének biztosításával,
az aktív idősödés feltételeinek erősítése, amely nem csupán a fizikai aktivitást, a munkaerőpiacon maradást jelenti, hanem a társadalmi, kulturális, civil életben való aktív részvételt is,
az idősödési folyamat „menedzsmentjének” elterjesztése már fiatal korban,
a társadalmi szemléletváltás az idősödésnek mind a gazdasági, mind a társadalmi megítélését és megélését illetően

Az aktív időskor lehetőséget ad a jobb életminőségre, gazdasági aktivitásra, társadalmi szerepvállalásra, egészségesebb idős kor megélésére, melyek eredménye hosszútávon jelentős hatással van a nemzetgazdaságra is.

A nyugdíjrendszer profiltisztítása, valamint a fokozatos, jelenleg is érvényben lévő korhatáremelés érezteti hatását a magyar nyugdíjrendszer fő számain: csökken az ellátottak száma. A KSH friss adatai szerint 2017-ben 2,606 millióan részesültek nyugdíj- illetve egyéb ellátásban. Ez a teljes népesség 26,6 százaléka. Ez az arányszám sorozatban a kilencedik éve mutat csökkenést.

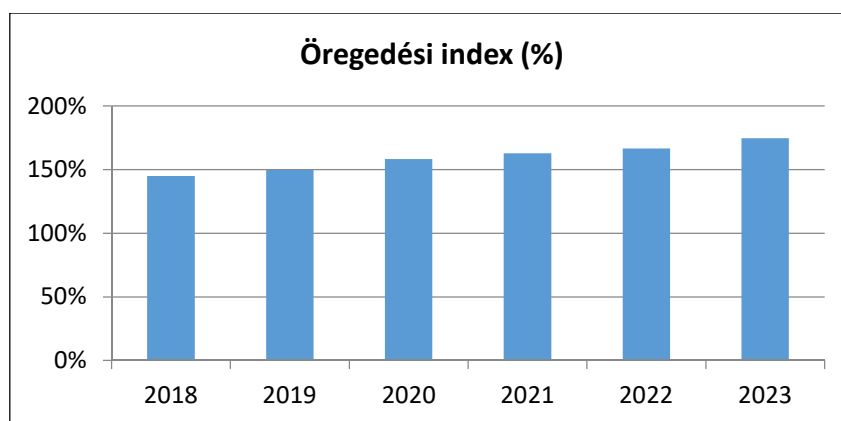
Tamásiban a 65 év feletti népesség száma 2018-ban 1618 fő volt, a 0-14 év közötti állandó lakosság száma 1117 fő volt ebben az évben, az öregedési index 144,85 %-os volt. A 2023-es évet vizsgálva látható, hogy a 65 év felettek száma 1825 fő volt, míg a 0-14 év közötti állandó lakosság 1045 főre csökkent. Az öregedési index pedig 174,64 %-ot mutatott 2023-ban. Összehasonlítva a 2017. és a 2022. évet megállapítható, hogy a 65 feletti népesség száma jelentős emelkedést mutat, míg a 0-14 év közötti állandó lakosság száma csökkent. Ebből következik, hogy kevesebb a születések száma, továbbá az elvándorlások következtében is kialakulhat ez az adat.

A 65 év feletti korosztálynál a férfiak és nők arányát vizsgálva megállapítható, hogy a nők vannak többségben, a vizsgált időszakban a nők száma 2023-ban 1166 fő volt, míg férfiaké 669 fő. A kapott adatokból következtethető, hogy ebben a korcsoportban több a megözvegyült, egyedülálló nő, így az elmagányosodás veszélye is fennáll ennél a korosztálynál.

Az öregedési indexet vizsgálva (3. számú táblázat) megállapítható, hogy 2018-as évhez képest 2023-ra 29,79 %-al nőtt a mutató, aminek oka a 65 év felettek számának folyamatos növekedése a városban.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2018	1 618	1 117	144,85%
2019	1 675	1 119	149,69%
2020	1 737	1 098	158,20%
2021	1 785	1 096	162,86%
2022	1 807	1 085	166,54%
2023	1 825	1 045	174,64%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

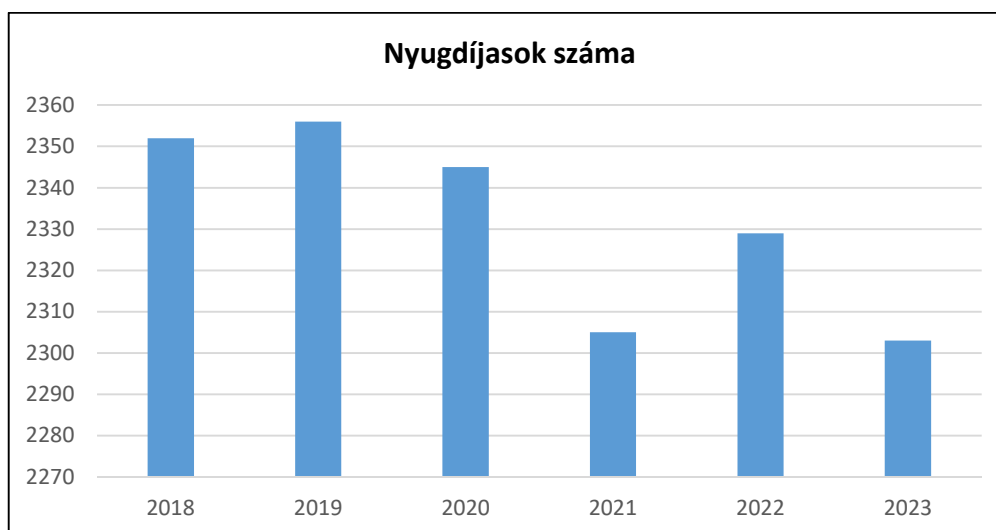

A 6.1.1. számú táblázat a nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban, járadékban részesülők számát mutatja nemek szerinti bontásban. A táblázatot vizsgálva látható, hogy 2018-ban 2352 fő részesült ebben az ellátásban, míg 2023-re 2303-re csökkent számuk. 2018-ban 1456 nő és 896 férfi részesült nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban, míg 2022-ban 1425 nő és 878 férfi. A 2018-es és a 2023-es adatokat összevetve megállapítható, hogy összességében 49 fővel csökkent a nyugdíjasok száma.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

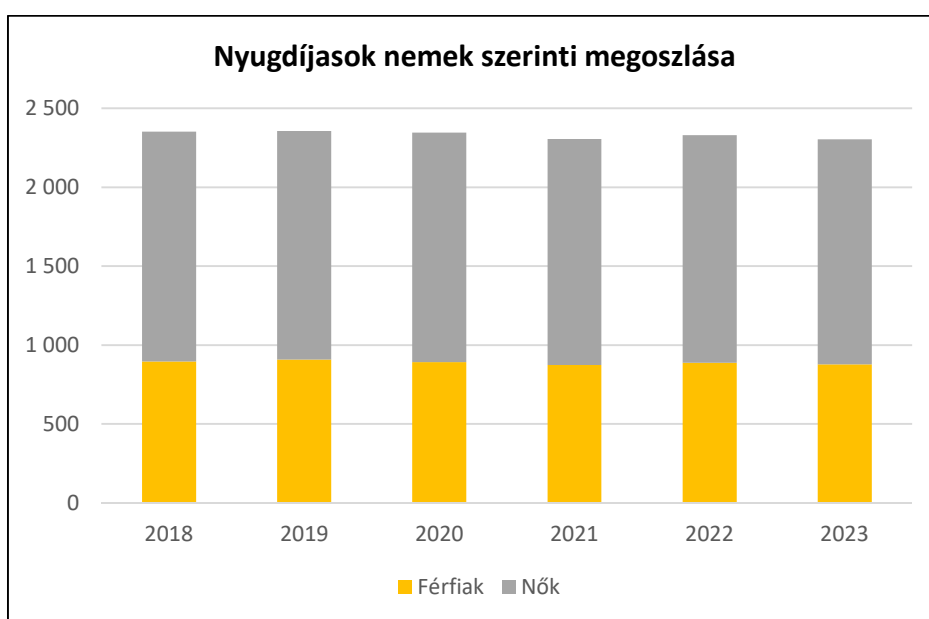
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2018	896	1 456	2352
2019	908	1 448	2356
2020	893	1 452	2345
2021	873	1 432	2305
2022	889	1 440	2329
2023	878	1 425	2303

Forrás: TeIR, KSH Tstar

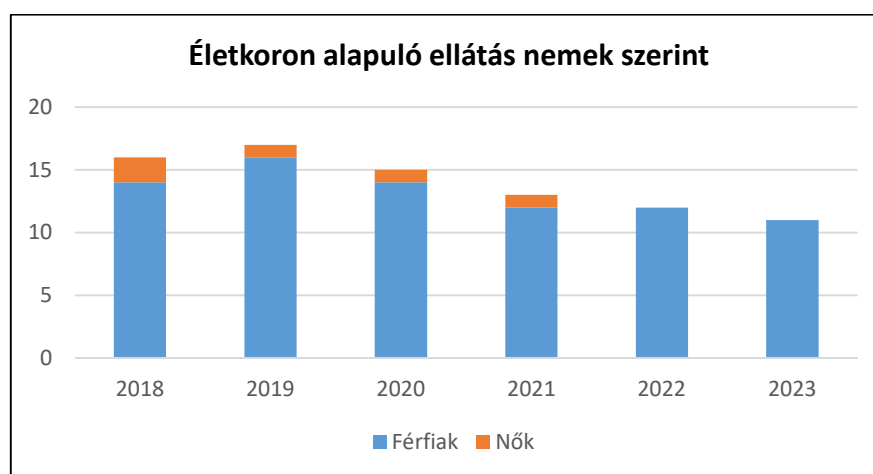

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2018	14	2	640	1 122	5	65	1
2019	16	1	658	1 140	4	56	0
2020	14	1	659	1 159	3	53	0
2021	12	1	654	1 146	5	48	1
2022	12	0	673	1 162	5	41	1
2023	11	0	669	1 166	2	30	1

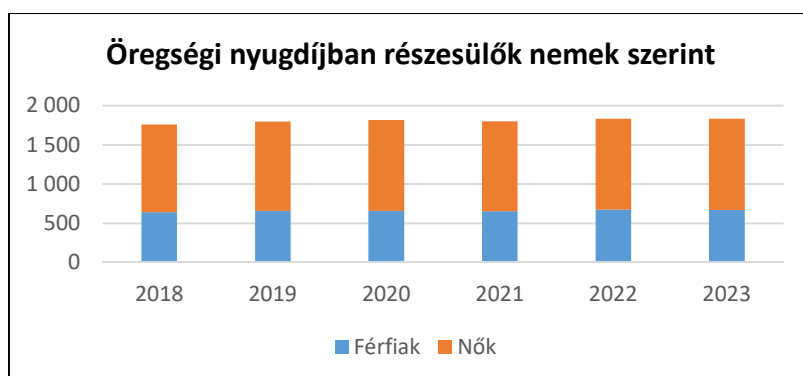
Forrás: TeIR, KSH Tstar

A nyugdíjasok nemek szerinti megoszlását vizsgálva az ábra is jószemlélteti, hogy jóval magasabb nyugdíjas korú nők aránya, mint a férfiaké.

Az életkoron alapuló ellátásokra kitekintve tapasztalható, hogy sokkal nagyobb a férfiak aránya, mint a nőké. A 2017. és a 2018. évhez képest 2020. és 2021. évre felére csökkent a nők aránya ezen az ellátási területen.

Az öregségi nyugdíjban részesülők tekintetében ismételtelen a nők képviselik a nagyobb arányt a férfiakhoz képest. Összesítve 2018-ben 1762-en részesültek öregségi nyugdíjban, míg 2023-ra ez a szám 1835-ra emelkedett.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

Nem áll rendelkezésünkre adat erre vonatkozóan.

b) tevékeny idős kor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

Konkrét adat nem áll rendelkezésünkre erre vonatkozóan. A Tamásiban működő Tamási Nyugdíjas Egyesület mindent megtesz azért, hogy az idős lakosság igényeit szolgálja. Több alkalommal szerveztek az időseknek számítógépes ismereteket nyújtó képzéseket, így a nyugdíjasok is elsajátíthatták a számítógép és internet használatához szükséges minimális ismereteket.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

Nincs tudomásunk arról, hogy ilyen az idős korosztályt diszkrimináló foglalkoztatási gyakorlat előfordult volna.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Fő összesen	153	164	212	135	163	160
41-45 év (TS 042)	Fő	17	16	25	14	18	16
	%	11,11%	9,76%	11,79%	10,37%	11,04%	10,00%
46-50 év (TS 043)	Fő	16	26	30	18	18	19
	%	10,46%	15,85%	14,15%	13,33%	11,04%	11,88%
51-55 év (TS 044)	Fő	13	15	21	12	17	16
	%	8,50%	9,15%	9,91%	8,89%	10,43%	10,00%
56-60 év (TS 045)	Fő	12	16	12	15	14	12
	%	7,84%	9,76%	5,66%	11,11%	8,59%	7,50%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	30	26	30	29	27	29
	%	19,61%	15,85%	14,15%	21,48%	16,56%	18,13%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A foglalkoztatás terén jelentkező hátrányos megkülönböztetésre vonatkozó 6.2. számú táblázatot vizsgálva megállapítható, hogy 46-50 év közöttiek körében tapasztalható a legnagyobb mértékű emelkedés a nyilvántartott álláskeresők számában. 2018-ban 16 fő volt, míg 2020-re ez a szám 30 főre emelkedett. Összességében a 61 éves, és annál idősebb korúak körében a legmagasabb az álláskeresők száma. A 2020-as év itt is kimagasló, ugyanis ebben az évben a nyilvántartott álláskeresők száma 212 főt mutat, míg 2023-ben ez 160-ra csökkent.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

Az egészségügyi ellátásokhoz való hozzáférés korból eredő nehézségét a szociális intézményrendszer segít kiegyenlíteni. Inkább az egészségügyi ellátások szűk köre, a szakorvosok kapacitás hiánya és az orvostechnikai eszközökkel való felszereltség problémái okozzák, hogy az idősek, mint a többi korosztály is, nehezen kapja meg a szükséges ellátásokat

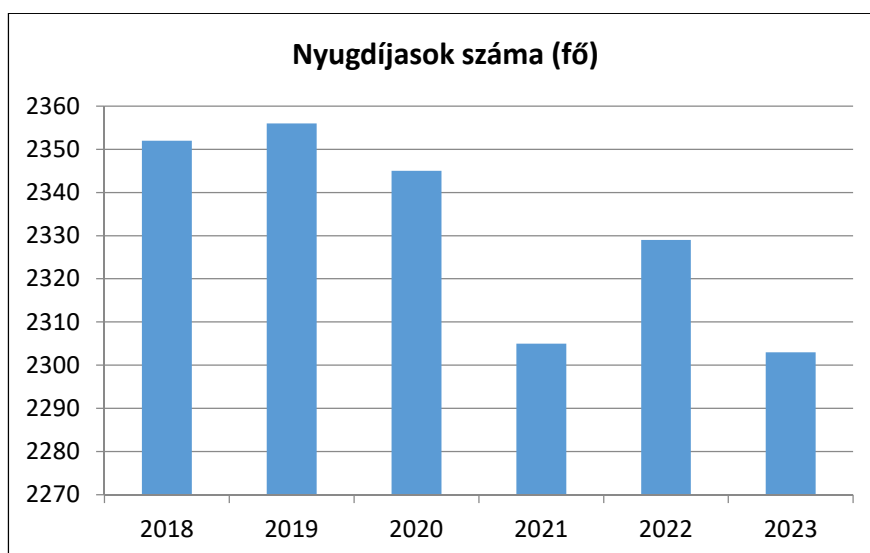
A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokat önkéntesen vehetik igénybe a rászoruló, illetve helyi természetes vagy intézményi segítők jelzése (rokon, szomszéd, családsegítő szolgálat, polgármesteri hivatal stb.) alapján a szociális intézmény is felkeresheti az ellátásra szoruló, esetleg veszélyeztetett személyt.

Az egészségügyi alapellátás keretein belül a szociális intézmény az orvos előírása alapján az ellátást igénybe vevők egészségi állapotát folyamatosan figyelemmel kíséri, szükség esetén az orvos előírása szerinti ápolási-gondozási feladatokat ellátja. Segíti a szakellátáshoz és kórházi kezeléshez való hozzájutást, illetve szükség szerint segítséget nyújt vagy felügyeli a gyógyszerek adagolását. Az ellátást igénybevevők egészségének megtartása érdekében prevenciók előadásokat szervez, illetve megszervezi a szűréseken való részvételt.

6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma
(Megegyezik a 6.1.1-es táblázattal)

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2018	896	1456	2352
2019	908	1448	2356
2020	893	1452	2345
2021	873	1432	2305
2022	889	1440	2329
2023	878	1425	2303

Forrás: TeIR, KSH Tstar

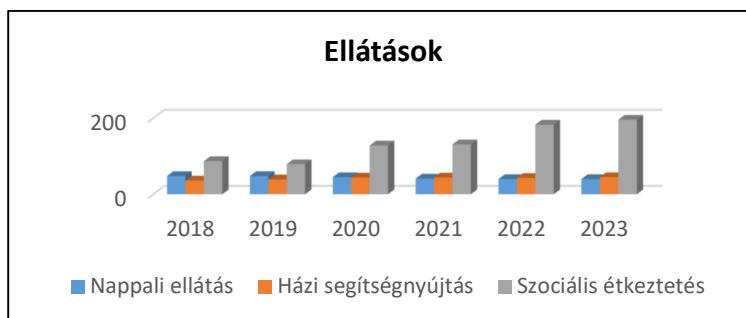
6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2018	1 618	48	36	87
2019	1 675	48	39	79
2020	1 737	45	44	128
2021	1 785	41	44	131
2022	1 807	40	43	183
2023	1 825	40	45	196

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A Tamásiban élő 65 év feletti lakosok mindössze 3%-a vett igénybe nappali ellátást, mely azt jelenti, hogy az igénybe vevők létszáma nem éri el az 50 főt sem. Ez az arány 2022-re 2,2 %-ra csökkent, ugyanis ebben az évben a 65 év feletti lakosság számának emelkedése mellett a nappaliellátásban részesülő időskorúak számának csökkenése tapasztalható.

Az igénybe vehető ellátásokat vizsgálva az ábra jól szemlélteti, hogy a szociális étkeztetést veszi igénybe a legtöbb időskorú városunkban. Ennek száma jelentős emelkedést mutat a 2022. évben. Míg 2018-ban 87 fő vette igénybe ezt az ellátási formát, addig 2023-ban 196-ra emelkedett ez a szám. Ebben az adatban az első kiugrás 2020-ban tapasztalható, ami a koronavírus járványhoz köthető, hiszen abban az időszakban az idős embereknek nagy segítséget jelentett az ez irányú ellátás.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

A szociális intézmény biztosítja a szabadidő napi hasznos eltöltéséhez szükséges eszközöket és lehetőséget. Az intézmény gondozói naponta csoportfoglalkozásokat vagy csoportos beszélgetéseket szerveznek meghatározott, az idős korosztályt érintő és érdeklő témakörökben. A rendszeres programok keretein belül lehetőséget biztosítanak zenehallgatásra, televízió nézésre, rádióhallgatásra, társas játékok használatára, könyvolvasásra.

Az egyedi jelleggel megszervezett szabadidős programok keretein belül az intézményben dolgozók éves terv alapján kirándulásokat, színházlátogatásokat, kulturális programokon való részvételt, illetve az intézményben megrendezésre kerülő felvilágosító és ismeretterjesztő előadásokat szerveznek.

Az intézmény biztosítja azokat az eszközöket, amelyekkel kreatív foglalkoztatás végezhető. Így az intézményben kötni, horgolni, hímezni lehet.

Ezen felül a Tamási Nyugdíjas Egyesület, az Esthajnal Nyugdíjas Klub, a Látássérültek Esélyegyenlőségéért Egyesület, valamint A Város Idős Lakosságáért Alapítvány is rendszeresen szervez programokat a város idős lakosságának. Kirándulásokat szerveznek, színházi előadásokon vesznek részt, ellátogatnak a fürdőbe, továbbá zenés, táncos délutánok tartásával teszik szebbé az idős emberek életét. A Tamási Nyugdíjas Egyesület minden kedden délután összejövetelt tart.

Összességében elmondható, hogy a nyugdíjas emberek számára biztosítottak a szabadidős tevékenységeket.

Továbbá a város minden évben népszerű programot szervez október 1-jén az Idősek Világnapja alkalmából az időskorúak számára, mely nagy sikert arat ezen korosztály körében.

c) idősek informatikai jártassága;

Az idős lakosság számára több alkalommal szerveztek az időseknek számítógépes ismereteket nyújtó képzéseket. A képzéseknek a Könnyű László Városi Könyvtár és Helytörténeti Gyűjtemény biztosít helyet.

d) a generációk közötti programok.

Fontos a generációk közötti együttműködés, illetve az idősek társadalmi részvételének erősítése, és az hogy fiatal, idősödő és idős korosztály egymás életébe és készségeibe nyerjen bepillantást, azokat támogassa, segítse. Minden célcsoport, valamint családjaik értékrendjét kiemelten kell kezelni. További cél az, hogy a

célcsoportok érdeklődési köre, képességei egymásra felhajtó erőként hassanak. Programjainkon megismerhetővé válnak a különböző generációk erősségei és értékei. Tamásiban számos olyan rendezvény van, ahol a különböző generáció együtt vesz részt. Az idősek napi rendezvények rendszeres fellépői az óvodások és az iskoláskorúak. E mellett a város egyik legnagyobb rendezvényén, a Tamási Bográcsmestere főzőversenyen minden évben indul a Tamási Nyugdíjas Egyesület, az Esthajnal Nyugdíjas Klub, valamint a Látássérültek Esélyegyenlőségéért Egyesület, és tagjaik mindig szép számmal vesznek részt az azt követő vacsorán. A Tamási Kulturális Központ számos olyan programot szervez, amely az idősebb korosztály körében is népszerű, mint például operett est, bálók, színházi előadások.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Tamásiban a Városi Művelődési Központ ad otthont évről-évre az Idősek Világnapja alkalmából szervezett rendezvénynek. A Tamási Fürdő is bizonyos időközönként „Nyugdíjas Napot” tart, amikor a város nyugdíjas korú lakossága kedvezményesen látogathatja a fürdőt. Emellett a Tamási Nyugdíjas Egyesület, az Esthajnal Nyugdíjas Klub és A Város Idős Lakosságáért Alapítvány is színes programokat szervez az idős emberek számára, mellyel szebbé teszi az idős emberek életét. Évente több alkalommal szerveznek kirándulásokat, színházba, fürdőbe látogatnak el.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

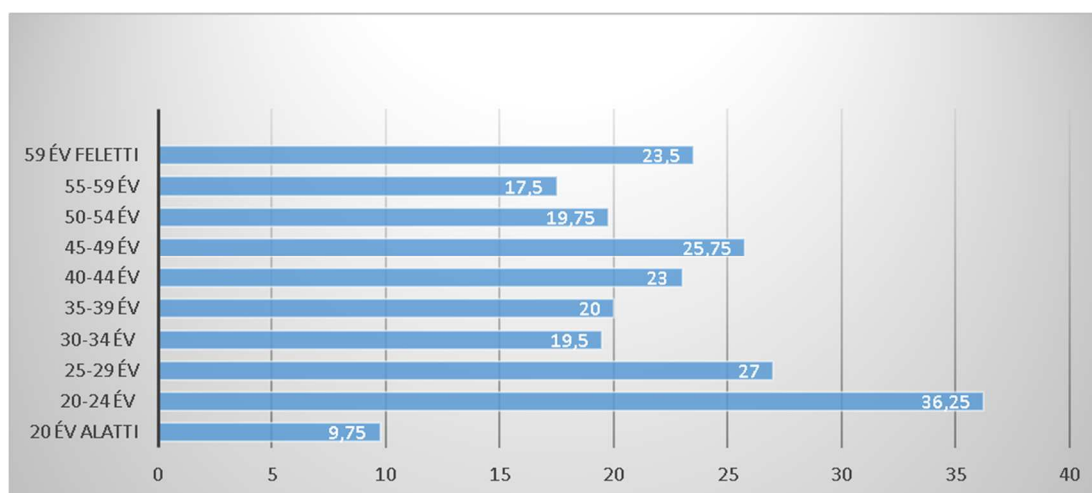
Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
a nők magas száma a 65 év felettek körében elmagányosodást okozhat	bentlakásos intézmény fejlesztése, bővített szociális alapszolgáltatások, nappali ellátások
egészségügyi kockázatok kezelése	egészségügyi ellátórendszer fejlesztése, javítása
az idősek száma a következő években tovább növekedhet, ami ellátási szükségleteket hoz magával	idősek ellátására kialakított intézményi, házi ellátások civil szervezetek bevonásával,
egyedül élő idősek ellátásának problémája	bentlakásos szociális intézmény kialakítása, fejlesztése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A fogyatékossgal élők Tamásiban tapasztalható problémáinak feltárása előtt szükséges a célcsoport fogalmának tisztázása. A fogyatékossgal élő és a megváltozott munkaképességű ember fogalmát gyakran mossa össze a köznyelv, azonban egymást csak részben fedő kategóriákról beszélhetünk. A fogyatékossgal élők fogalma a társadalom működésében való részvétel szerint mozgásszervi, érzékszervi vagy értelmi képességek csökkenése miatt hátránnyal induló emberek csoportját jelenti általában, és a részvétel érdekében jelentkező speciális szükségletek és környezeti feltételek feltárására és formálására irányítja a figyelmet. A megváltozott munkaképesség fogalma csupán a munkaerőpiachoz való kapcsolódás viszonyában, a foglalkoztathatóság és formái szerint kategorizál, és legtöbb esetben nem fogyatékossgal áll a háttérben, hanem más esetek, például egészségkárosodás. A helyi esélyegyenlőségi program következetesen használja a fogyatékossgal élők fogalmát. Az integrációnak ugyanis csupán egyik - habár legfontosabb - eszközeként tekint a munkamegosztásra, a foglalkoztatásra. Az esélyek egyenlőtlen eloszlása viszont nem csupán a foglalkoztatást, hanem a közösségi részvétel legtöbb színterét érinti. Megjegyzendő, hogy a fogyatékossgal definícióinak számos változata létezik akár az Európai Unió, akár a WHO, akár az ENSZ ajánlásait figyelembe véve, melyek részletes kifejtésére jelen esélyegyenlőségi program nem vállalkozik.

A fogyatékossgal élő emberek integrációját akadályozó problémákat áttekintve alapvető és egyöntetű jellemzőjük a hozzáférés hiánya. A problémák a következő nagyobb tematikus területeken jelentkeznek: Foglalkoztatás/foglalkoztathatóság; információszerezés/információ a célcsoportról; lakhatás és önálló életvitel lehetősége; akadálymentesítés/közlekedés. Hozzáférés a foglalkoztatáshoz, hozzáférés a munkaeszközökhöz, hozzáférés az információhoz, a közlekedéshez, az intézményekhez, szolgáltatásokhoz,

kultúrához, akadálymentes lakhatáshoz. Az elérést gátló tényezők részletes feltárásával alakítható ki olyan fejlesztési program, mely célzott intézkedéseivel változást eredményezhet helyi integrációjukban.

A regisztrált álláskereső életkori megoszlása Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Ezen tényezőkön kívül a megváltozott munkaképességűek ellátórendszere korábban nem ösztönözte őket a munkavállalásra, így hosszú évekig távol maradtak a munka világától. Ez a folyamat többek között a kompetenciák leépülésével, motivációs nehézségekkel és a releváns munkatapasztalat hiányával jár. Munkaerő-piaci hátrányaikat tovább erősíti a munkáltatói oldalon megjelenő diszkrimináció, amely az előítéleteken, téves sztereotípiákon és információhiányon alapszik.

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A megváltozott munkaképességű személyekről elmondható a statisztikai adatok alapján, hogy többszörös hátrányban vannak a munkaerő-piacon. Négyötödük 45 évnél idősebb, többségük községekben lakik, mobilitási nehézségekkel küzd, továbbá alacsony iskolai végzettséggel, valamint elavult szakképzettséggel rendelkezik. Az alacsony iskolai végzettség okán jellemzően fizikai munkát végeznek vagy végeztek, ami az egészségi állapotuk változásával tovább már nem folytatható.

A megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatási rátája mindegyik iskolai végzettség tekintetében alacsonyabb a nem megváltozott munkaképességű emberekénél, azonban náluk is érvényesül az a tendencia, hogy a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők foglalkoztatási rátája magasabb. A munkanélküliségi mutató a végzettség növekedésével csökken, de sokkal kisebb mértékben, mint a többségi társadalom mutatója. Az oktatásban és a munkaerőpiacon való alacsonyabb részvétel jövedelmi különbségeket eredményez, amely szegénységhez, társadalmi kirekesztettséghez és elszigeteltséghez vezet.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2018	173	190	363
2019	161	173	334
2020	150	164	314
2021	143	163	306
2022	135	161	296
2023	131	155	286

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Tamásiban a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma 2017-től folyamatosan csökken, 2021-re már közel 100 fővel kevesebb részesülnek ebben az ellátásban. A nemenkénti megoszlást tekintve a nők az ellátottak 53,26%-át teszik ki 2021-ben.

A diagramm jól szemlélteti, hogy Tamásiban a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők számát tekintve magasabb a nők aránya, mint a férfiaké.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0
2023	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

A megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásának alapvetően két formája létezik: a védett foglalkoztatás és a nyílt munkaerő-piacon való megjelenés, azonban nem elhanyagolható a közfoglalkoztatási program keretében történő munkavégzés. Az elmúlt időszak jogszabályi változásai alapvetően befolyásolják a megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatásának lehetőségeit.

Tamásiban nincs akkreditált, védett munkaerő-piacon foglalkoztató cég és/vagy civil szervezet, kivéve Kézmű Kht., mely közel 50 fő megváltozott munkaképességű emberek számára biztosít munkát.

A jogszabályok lehetőséget adnak új szereplők megjelenésére a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatása terén, melyre további igény lenne Tamásiban, akár a látássérültek, akár a mozgáskorlátozottak esetében.

Azonban mind szakmai, mind pénzügyi fenntarthatósági szempontból nagyon szigorúan szabályozzák az akkreditált foglalkoztatás kialakításának lehetőségeit, ezért az új belépő munkáltatók száma jelenleg elenyésző.

Az utóbbi évek tendenciái azt mutatják, hogy a kevés létszámú foglalkoztatottal rendelkező munkáltatók nem kívánnak élni az akkreditációval és azon keresztül a költségvetési bértámogatással, mert ennek költségei egy-egy megváltozott munkaképességű munkavállaló alkalmazása esetén túl magasak, az adminisztráció a munkáltatók számára nehézkes.

Ugyanakkor a foglalkoztatók sem készültek fel megfelelően a sérült emberek foglalkoztatására. Részükről is szükség van nyitottságra a célcsoport adottságai, szükségletei felé, akár saját belső képzések, érzékenyítő tréningek szervezésével. Az elsődleges munkaerőpiacon résztvevő cégeket jelenleg távol tartja a foglalkoztatástól az információhiány, az előítéletek és a szigorú adminisztráció.

A megváltozott munkaképességű emberek számára nyújtott specializált munkaerőpiaci szolgáltatás nem működik Tamási városában, de a Tamási-Dombóvár Paktum projekt kiemelt célcsoportja között vannak a megváltozott munkaképességű személyek, álláskereső is. A szolgáltatásban dolgozók segítséget nyújtanak a képességeik szerint felmért munkakörökben történő elhelyezkedésre.

A megváltozott munkaképességű személyek munkaerő-piaci helyzetének kedvezőbb irányú változását elősegítik a rehabilitációs hatóság tevékenységei, az akkreditált foglalkoztatóknak nyújtható költségvetési támogatások rendszerének átalakítása, a rehabilitációs hozzájárulás mértékének megnövelése, a rehabilitációs kártya bevezetése és alkalmazásának szélesebb körre történő kiterjesztése. Továbbá egyre inkább érezhetők a különböző, ügyfélkör fejlesztését és foglalkoztatását elősegítő kiemelt projektek hatásai.

A megváltozott munkaképességű személyek magasabb foglalkoztatottsági arányainak érdekében nem csak az ügyfeleknek, hanem az őket foglalkoztatni kívánó munkáltatók számára is léteznek már ösztönző elemek, támogatások, amelyek hozzájárulnak a foglalkozási rehabilitáció megvalósulásához.

A rehabilitációs hozzájárulás 1996-ban hatályba lépő, jelenleg az Mmtv-ben meghatározott szabályozó eszköz. Rehabilitációs hozzájárulás fizetésére a munkaadó akkor köteles, ha az általa foglalkoztatottak létszáma a 25 főt meghaladja, és az általa foglalkoztatott megváltozott munkaképességű személyek száma nem éri el a létszám 5 százalékát.

A rehabilitációs hozzájárulás összege 2017-től kezdve a mindenkori minimálbér összegének kilencszerese / létszámból hiányzó megváltozott munkaképességű (fő) / év: 2018-ban 1.242.000 Ft / hiányzó fő / év az összege.

2004. évi CXXIII. törvény (a továbbiakban: Pftv.) 16/A. § hatályos módosítása alapján 2017. január 1. napjától rehabilitációs kártyára a komplex minősítésre vonatkozó részletes szabályokról szóló 7/2012 (II.14.) NEFMI rendelet alapján elvégzett komplex minősítés szerint B1, illetve C1 minősítési kategóriába tartozó megváltozott munkaképességű személyek, valamint a 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban vagy rendszeres szociális járadékban részesült személyek mellett a B2, C2 minősítési kategóriába tartozó megváltozott munkaképességű személyek is jogosultak, a Pftv. 16/B. § alapján a munkaadó az érvényes rehabilitációs kártyával rendelkező megváltozott munkaképességű személlyel

fennálló adófizetési kötelezettségét eredményező munkaviszonyra tekintettel adókedvezmény vehető igénybe. Azok a megváltozott munkaképességű személyek, akik rendelkeznek Rehabilitációs kártyával, nagyobb eséllyel helyezkedhetnek el a munkaerőpiacon, mivel a foglalkoztatók az alkalmazásnál előnyben részesíthetik a Rehabilitációs kártya tulajdonosait. A munkaadó a Rehabilitációs kártyával rendelkező megváltozott munkaképességű személy foglalkoztatásával 3 adókedvezményt vehet igénybe, amely nagymértékben elősegíti a megváltozott munkaképességű személyek elhelyezkedését. A kedvezmény mértéke 2018. évben az adó alapjának megállapításánál figyelembe vett, a munkavállalót terhelő közterhekkel és más levonásokkal nem csökkentett (bruttó) munkabér, de legfeljebb a minimálbér kétszeresének 19,5 százaléka (bruttó 53.820 Ft). A kedvezményre egy megváltozott munkaképességű személy után egyszerre csak egy munkaadó jogosult, és csak arra az időszakra, amelyben a Rehabilitációs kártyát letétben tartotta.

Adókedvezmények

A legalább 50 százalékban megváltozott munkaképességű munkavállaló foglalkoztatása esetén a társasági adó alanya az adózás előtti eredményét csökkentheti havonta, a megváltozott munkaképességű munkavállalónak kifizetett munkabérrel, de legfeljebb az adóév első napján érvényes minimálbérrel, feltéve, hogy az általa foglalkoztatottak átlagos állományi létszáma az adóévben nem haladja meg a 20 főt.

A tételes költségelszámolást alkalmazó mezőgazdasági őstermelő, egyéni vállalkozó az e tevékenységéből származó bevételét csökkentheti személyenként havonta az alkalmazottnak fizetett bérrel. A megváltozott munkaképességű vállalkozó adókedvezményt vehet igénybe egyéni vállalkozóként a saját maga után fizetendő adóból.

Ezen kedvezményeken túl a megváltozott munkaképességű személyek munkaerő-piaci érvényesüléséhez foglalkoztatás bővítést elősegítő támogatások állnak rendelkezésre, mint például a 327/2012-es Korm. rendelet alapján akkreditált foglalkoztatóknak nyújtható költségvetési támogatások (pályázati rendszerben), valamint az EFOP-1.1.1-15 országos kiemelt projekt támogatásai.

Mivel a megváltozott munkaképességű emberek számára nyújtott szociális, oktatási foglalkoztatási és egészségügyi szolgáltatások nem alkotnak rendszert, a különböző ágazatokban különböző megoldási formák alkalmazására van lehetőség. Egységes, rendszerszintű, a személy komplex jellemzőit egységben kezelő rendszer nem alakult ki. Szintén nem alakult ki egy az egész élethosszra lefedő, a csecsemőkortól az aggkorig tartó egységes szolgáltatási szerkezet, csupán az adott életkorban jelentkező problémák szegmentált kezelésére van lehetőség. Többek között ezért is jelentkezik fokozottan a megváltozott munkaképességű embereknél a strukturális munkanélküliség problémája, hiszen nemcsak képzettségben, végzettségben, hanem szociális és mentális értelemben sem készültek fel a munka világra. Sokszor az alapkompenciák is hiányoznak, illetve elvesztek.

A közfoglalkoztatás rendszerében lehetőséget kaptak a megváltozott munkaképességűek is, de a részvétel számukra elsősorban alkalmassági kérdés.

b) munkavállalást segítő lehetőségek;

A fogyatékkal élőket tömörítő társas civil szervezetek részéről mind a védett vagy akkreditált foglalkoztatásban való részvétel, mind az integrált, elsődleges munkaerőpiacon történő elhelyezés, asszisztencia és az adott munkahelyen dolgozó ép emberek érzékenyítése révén történő elhelyezés megfogalmazott igény.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A foglalkoztatás területén elsősorban a megváltozott munkaképességűek által betölthető üres álláshelyek alacsony száma jelenti a legnagyobb problémát, de általánosságban elmondható, hogy a munkáltatók részéről még mindig megfigyelhető egy negatív attitűd. Ez leginkább információhiányból, elsősorban a folyamatosan változó jogszabályi környezet és a sérült emberek ismeretének hiányából adódik.

Kedvezőtlen továbbá a rehabilitációs hozzájárulás mértékének növelése, az akadálymentesítéssel kapcsolatos, a munkáltató számára sokszor nehezen értelmezhető követelmények teljesítése.

A megváltozott munkaképességű embereknek a munka világából való tartós távolléte szintén nehezíti a bekapcsolódást, de problémát okoznak a munkáltatói elvárásoknak való megfelelés nehézségei is. Előfordul, hogy ha szemmel nem látható probléma nehezíti a munkavégzést, a munkavállaló inkább letagadja nehézségeit. A munkáltató azonos teljesítmény-elvárás mellett értékeli a foglalkoztatott munkáját, miközben a munkavállaló erején felül próbál teljesíteni. Az egyéb lehetőségek, a védett munkahelyen, illetve közfoglalkoztatásban való munkavégzés pedig stigmatizál, illetve a munkakör sokszor nem illeszkedik a foglalkoztatott képzettségéhez, végzettségéhez, érdeklődési köréhez.

A pszichiátriai betegséggel élő emberek kirekesztődésének és munkavállalásának enyhítése a pszichoszociális rehabilitáció eszköztárával segíthető elő. A rehabilitáció célja, hogy ne izolálja a társadalomból, a hospitalizációt csökkentse (a gyógyszeres terápia továbbra is része az ápolásnak). Fontos, hogy a rehabilitáció egyénre szabottan, lakóhelyéhez közel és közösségben történjen. A krónikus pszichiátriai betegséggel élők rehabilitációja szempontjából fontos a munkaerő-piaci aktivitás elősegítése. A munka és az ahhoz kapcsolódó készségek felmérése és fejlesztése esetében azonban a pszichiátriai betegség középpontban kell, hogy álljon. A fejlesztés tervezése során egyszerre kell a munkavégzés és az ahhoz kapcsolódó szociális környezetét- és elvárásrendszerét, illetve a pszichiátriai betegség kapcsán megjelenő jellemzőket, alacsony stressztűrő képességet és gátaakat alapul venni. A pszichiátriai betegek egy része nem rehabilitálható, egészségi állapotuk nem teszi lehetővé, hogy akár a nyílt, akár a védett munkaerőpiac aktív tagjai legyenek. Azonban a rehabilitálható betegek egy része sem jelenik meg a munkaerőpiacon, illetve, ha megjelenik, a legtöbb esetben a védett munkahelyek egyikén, a betegség diagnosztizálása után gyakran tartósan munkanélkülivé válnak.

Sajnos a pszichiátriai betegséggel élők gyógyítása még napjainkban is túlnyomórészt gyógyszeres jellegű, nem kap kellő hangsúlyt az alternatív gyógyászat, a fórumok, a csoportterápiák, a rehabilitációt előtérbe helyező megoldások. A munkáltatók nem rendelkeznek megfelelő ismerettel, tudással, információik hiányosak a pszichiátriai betegségekről, a hosszantartó mentális betegséggel élők képességeiről, előítélettel állnak a foglalkoztatás felé, ezáltal nehezen foglalkoztatnak pszichiátriai betegséggel élő egyént.

A pszichoszociális fogyatékosággal élő emberek közül sokan és szívesen dolgoznának pl. részmunkaidőben, nem feltétlenül csak védett vagy rehabilitációs munkahelyeken.

Jellemző a végzettség hiánya, elavultsága vagy a betegséggel nem összeegyeztethető volta akár magasabban kvalifikált személy esetén is. Fontos lenne szélesebb körű oktatási lehetőségek elérhetősége, használható szakmák elsajátításának lehetősége kifejezetten a pszichiátriai betegséggel élők számára.

A pszichoszociális fogyatékosággal élő emberek sokszor élnek egyedül vagy családban, de magányosan, izoláltan. Jellemző a szociális- és társas kapcsolatok hiánya és szolgáltatásokhoz, azokkal kapcsolatos információkhoz való hozzáférés akadályozottság. Az önállóság, önálló lakhatási feltételek nagy terhet rónak a családokra, kis mértékben tud csak megvalósulni. Ha az önálló lakhatás meg is valósul fizikálisan, fontos ennek támogatása a hétköznapi életben, olyan készségfejlesztéssel, ami segít a mindennapokban felmerülő problémák kezelésében, megoldásában, stresszhelyzetekkel való megküzdésben.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

Egy sérült gyermek születése, nevelése vagy felnőtt gondozása rendkívül nagy felelősséget és terhet jelent az egész család számára. E családok könnyen elszigetelődnek, bezárkóznak, nehezen kérnek segítséget, pedig a mindennapi rutinfeladatok ellátása is nehézségekbe ütközik.

Tamásiban a szociális alapszolgáltatási rendszer, illetve a fogyatékos gyermekek számára elérhetőek kizárólag SNI gyermekeket ellátó, és integrált környezetben oktató-nevelő munkát elvégző iskola nem működik, ezeket más településeken tudják az érintettek igénybe venni. Hiányzik az egész életen átívelő, összehangolt támogatási rendszer, a megfelelő intézményi és szolgáltatási hálózat.

Általános jellemző, hogy az alapszolgáltatások, mind az oktatás, de a terápiás és egészségügyi szolgáltatások területével kapcsolatban is nagyfokú információhiány tapasztalható a célcsoporttal kapcsolatban.

Az információhiány csökkenthető azzal is, ha az egészségügyi rendszer, valamint a fogyatékosokkal élő és az őket otthon ápolók összefognak és a médián keresztül rendszeres tájékoztatást nyújtanak arról, hol, milyen ellátás, terápia, rehabilitáció található. Nem fenntartható a mai megfordult helyzet, miszerint gyakran a fogyatékosokkal élő ember tájékoztatja orvosát a lehetőségekről.

Lényeges, hogy különbséget tegyünk az önálló életvitelt részben segítő, a mostani nagy intézményeknél kisebb "lakóotthonok" kialakítása és a valódi értelemben vett önálló életvitelt jelentő, saját lakásban történő élet között. Tamási városában törekvés van arra, hogy amíg lehet, addig saját otthonába maradjon a fogyatékosokkal élő személy. A helyi lakásrendelet is lehetővé teszi, hogy a fogyatékos személyt vagy tartós beteget gondozó bérlakás igénylő a jogosnak elismert lakásméreten felül 1 szobával nagyobb igényeljen.

Ugyanakkor szükséges lenne egy teljes körű, egyénekre lebontott felmérés, mely az önálló életviteliránti igényeket megjeleníti. A felmérésnek ki kell térnie arra, hogy a segítő egyén, illetve családja/rokonsága milyen anyagi erőforrásokkal tud hozzájárulni az önálló élet megteremtéséhez. Nem feltétlenül igaz az, hogy a fogyatékosokkal élő személyek mind elszegényedett családok tagjai, mint ahogy az sem, hogy kissé jobb módban élő családok társadalmi segítség nélkül meg tudják oldani segítségére szoruló családtagjuk önálló életvitelének biztosítását.

Az önálló életvitelt elősegítő programok szervezett módon nem zajlanak Tamásiban, de a helyi civil szervezetek, pl. a Látásérültek Esélyegyenlőségért Egyesület minden olyan segítséget igyekszik megadni tajainak, amely elősegíti a látássérültek önálló életvitelét.

A település nagyságából fakadóan fogyatékosok nappali intézménye nem működik a településen. A fogyatékos személyek számára Tamásiban nincs szakosított nappali vagy bentlakásos ellátás sem.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Az elmúlt években, 2008-tól kezdődően átalakult az intézményi, minősítési, ellátási és támogatási rendszer. A jogszabályi változások a fogyatékosokkal élő és megváltozott munkaképességű emberek pénzbeli és természetbeni ellátásaira is kihatottak. A rokkantnyugdíj és a nyugdíjszerű kedvezmények megszűntek, az új rendszer a munka világába való visszatérést, a foglalkozási rehabilitációt szorgalmazza. Az átállás sok embert sodort nehéz helyzetbe. A kezdeti anomáliák után az ellátási rendszer kezd letisztulni, egységesülni. Megjelent egy szemléletváltás: a fogyatékos és a megváltozott munkaképességű emberek számára olyan új minősítési rendszer érvényesül, amely az egészségi állapotot helyezi előtérbe, és a megmaradt képességekre, készségekre, a munkaerő-piaci esélyekre, rehabilitálhatóságra koncentrálnak.

A komplex minősítés rendszerében két új ellátás került bevezetésre, a rokkantsági, illetve rehabilitációs ellátás. Ezen ellátásoknak alapja és feltétele a biztosításban töltött meghatározott idő. A támogatási rendszer és a jogosultsági szabályok megváltozását az emberek nagy része veszteségként élte meg, a rendszer számukra még mindig nehezen követhető, az időszakos felülvizsgálatok, a tranzitfoglalkoztatás bizonytalanságot és félelmet kelt bennük. A gyermekkoruk óta fogyatékosokkal élő emberek és családjuk számára az átállás az új rendszerre még mindig kérdéses vagy éppen nehézkes lehet, a változások követéséhez a megfelelő információforrás hiányzik a számukra.

A családtagok ellátását érintő kérdésben 2018 októberében az országos civil összefogás hatalmas eredményt ért el: a Lépünk, hogy Léphessenek Közhasznú Egyesület, a Csak Együtt van Esély (CSEVE) Csoport és az „aHang-platform” közös kampánya nyomán támadt társadalmi összefogás hatására 2019-ben minden kategóriában nő az ápolási díj összege.

Az ápolásra szoruló gyermekek után járó díj összege egységesen havi 100 ezer forintra nő 2019. január 1-jével. Az emelés folytatódik a következő években is, a cél az, hogy 2022-re, három lépésben ezen ápolási díj mértéke elérje az akkori minimálbér összegét. Új kategóriaként tervezi bevezetni a kormány az önellátásra képtelen gyermeket nevelőknek járó gyermekápolási díjat. Azon családokban is emelkedik az ápolási díj, amelyekben nem a gyermekek jogán kapják ezt a jogosultságot.

A krónikus pszichiai betegséggel élő emberek számára igénybe vehető pénzbeli, természetbeni juttatások, kedvezmények jellemzően alacsonyak. Az anyagi nehézségek, a finanszírozási elégedetlenségi problémák

következtében a pszichoszociális rehabilitációs jellegű programokhoz való hozzájutás, rendszeres pszichiátriai gondozáson való részvétel nehézséget okozhat. Alacsony jövedelmek jellemzőek, ehhez képest tömegközlekedés költségei magasak (legtöbbször kedvezményre jelenleg nem jogosultak). Hasznos lenne a szolgáltatások igénybe vételéhez köthető utazási kedvezmény a városi tömegközlekedési eszközökre.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

2012. január elsejével a rokkantsági nyugdíj, baleseti rokkantsági nyugdíj, a rendszeres szociális járadék, az átmeneti járadék, mint ellátástípusok megszűntek. Helyettük új, egységes ellátások kerültek bevezetésre:

- a rehabilitációs ellátás: foglalkoztatásra, rehabilitációra javasolt személyek jövedelempótló ellátása,
- a rokkantsági ellátás: a foglalkoztatásra, rehabilitációra nem javasolt személyek jövedelempótló ellátása.

Rehabilitációs ellátásra jogosult az a megváltozott munkaképességű személy, aki rehabilitálható, ezen belül

- akinek foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, és egészségi állapota 51-60% közötti (B1 kategória),
- aki tartós foglalkozási rehabilitációt igényel és egészségi állapota 31-50% közötti (C1 kategória)

Rokkantsági ellátásra az a megváltozott munkaképességű személy jogosult,

- akinek foglalkozási rehabilitációja nem javasolt és akinek az egészségi állapota 51–60% között van és a rehabilitálhatóság foglalkoztatási szempontú, vagy a rehabilitálhatóság szociális szempontú vizsgálata alapján a rehabilitációja nem javasolt (B2 kategória), valamint akinek a foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható és a kérelem benyújtásának, vagy a felülvizsgálat időpontjában az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig hátralevő időtartam az 5 évet nem haladja meg,
- akinek foglalkozási rehabilitációja nem javasolt, és egészségi állapota 31-50 % közötti (C2 kategória), valamint aki tartós foglalkozási rehabilitációt igényel és a kérelem benyújtásának időpontjában az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig hátralevő időtartam az 5 évet nem haladja meg,
- aki kizárólag folyamatos támogatással foglalkoztatható és egészségi állapota 1-30 % közötti (D kategória),
- akinek egészségkárosodása jelentős és önellátásra nem vagy csak segítséggel képes, és egészségi állapota 1-30 % közötti (E kategória)

A rehabilitációs hatóság biztosítja a rehabilitációs szolgáltatásokhoz, a közfoglalkoztatási lehetőségekhez való hozzáférést, ennek érdekében szükség szerint megállapodást köt a szolgáltatókkal.

Tamásiban elsődlegesen a Kézmű Nonprofit Kft. foglalkoztat megváltozott munkaképességű személyeket, de e mellett számos munkáltató él a megváltozott munkaképességű dolgozók foglalkoztatásának lehetőségével, ezzel esélyt biztosítva arra, hogy a megváltozott munkaképességű személyek is a munka világában maradhassanak. A Tamási Polgármesteri Hivatal is rendszeresen foglalkoztat megváltozott munkaképességű személyeket.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

Az önkormányzat tulajdonában lévő intézmények többségénél megtörtént az akadálymentesítés.

Tamási Város Önkormányzata a Tamási rendelőintézet felújítására az ÚMFT DDOP-3.1.3/B pályázatán 400 millió Ft-ot nyert, mely keretből valósult meg az épület akadálymentesítése.

Az önkormányzat épülete, a kormányablak, az oktatási intézmények, a könyvtár így a fogyatékkal élő emberek számára is megközelíthetőek ezek az épületek.

A művelődési központ részben akadálymentesített, az emeleti szintet nem tudják a mozgásukban korlátozott személyek megközelíteni, ezért az intézmény felső szintjének akadálymentesítése szükséges lift építésével. A Sportok háza, Dám pont, Bölcsőde épületek is mindenki számára igénybe vehetők.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

A közintézmények akadálymentesítettségével a szolgáltatók, lakóközösségek is igyekeztek akadálymentessé tenni épületeiket, irodáikat, üzleteiket, annak érdekében, hogy a fogyatékkal élő emberek számára elérhetőek legyenek a kulturális és sportprogramok, továbbá a közszolgáltatásokhoz és egyéb szolgáltatásokhoz való hozzáférés is biztosított legyen számukra.

A közterületek akadálymentes kialakítása mellett célul kell kitűzni akadálymentes parkok, játszóterek, turistautak, sportpályák kialakítását is. A települési önkormányzat ezen elv mellett törekszik a fejlesztéseket megtervezni és megvalósítani. Az Aktív park is ennek tükrében készült.

Tamási Város Önkormányzata az Ability Fürdőfejlesztés Tamásiban címmel benyújtott pályázata is ezen célt szolgálta. A benyújtott fejlesztési terv az Új Magyarország Fejlesztési Terv pályázatán 696.997.352 Ft támogatást nyert. A csaknem másfél milliárd forintból, 701 millió forint európai uniós támogatással megvalósult, négyezer négyzetméter alapterületű, összesen 800 négyzetméternyi vízfelülettel rendelkező fürdő szolgáltatásait mozgáskorlátozottak, fogyatékkal élők, illetve vakok és gyengén látók is teljes körűen igénybe tudják venni. A nyolc - zárt és szabad téri - medencéjéhez rámpa vezet, s egy egyszerű szerkezet emeli be a mozgásukban korlátozott embereket a vízbe. A fürdőben só-barlang, szaunákat és fény- és aromaterápiás kabin is helyet kapott.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Számos pályázat íródott, íródik ki a munkahelyek akadálymentesítésével kapcsolatban, ez egyelőre jellemzően a védett foglalkoztatóknál jelentett kialakítást, de itt sem komplex módon. Többnyire jellemző, hogy a munkáltatók az akadálymentesítés költségeit nem finanszírozzák önerőből, csak támogatással. A munkahelyek akadálymentesítésére közvetve pozitív hatást gyakorolhatna a fogyatékkal élők foglalkoztatásával kapcsolatos sztereotípiák eloszlása, szemléletformálás, az egyes munkavállaló képességeiről és igényeiről szerzett pontos információ. A gazdasági folyamatok, a folyamatosan növekvő munkaerőhiány a foglalkoztatókat is új helyzet elé állítja.

A megváltozott munkaképességű emberek által betölthető munkakörök esetében a munkahely megközelíthetősége, az akadálymentes mellékhelyiség, ebédlő, munkaeszköz azonban legtöbbször nem elegendő. Egy kerekesszékkal közlekedő embernek szüksége lehet adott helyzetben segítő személyre. Megfelelő tájékoztatással, érzékenyítéssel ezeket a feladatokat egy munkatárs is el tudná látni. Ha a munkáltató a társadalmi szerepvállalás iránt elkötelezett, a munkatársak közös felkészítésében a helyi civil szervezetek nagyon hatékonyan tudnak közreműködni.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

2014 őszén került felújításra a Városi Művelődési Központ előtti Túrmezei Erzsébet tér, amely a város közösségi életének színteréül szolgál.

Probléma azonban továbbra is a buszmegálló akadálymentesítettségének hiánya. Fontos, hogy a hallássérültek, a vakok és gyengénlátók számára is akadálymentesítés szükséges ahhoz, hogy a közlekedési információkhoz hozzáférjenek. Jelenleg a buszok egy részén hangos tájékoztatás zajlik és piktogramokkal segítik a fogyatékkal élő emberek utazását.

A fogyatékkal élők tájékoztatása mobiltelefonon működő applikációk kidolgozásával és a megállóban kiépített hangos utastájékoztató rendszerével eredményesebb lehetne.

Az önkormányzat fontosnak tartja a járdák, parkok felújítását is, de ennek költségeit az önkormányzat saját költségvetéséből nem tudja finanszírozni, kizárólag hazai vagy Európai Unió pályázati támogatásból. Pályázati forrásból készült el 2019-ben több járda rekonstrukciója (Vasút utcától az északi iparterületig).

f) fogyatékkal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékkal élő személyek nappali intézménye, stb.);

A városban nem működik fogyatékosok nappali intézménye, sem bentlakásos intézménye és a speciális közlekedésre sincs megoldás. Nincs gyógypedagógiai oktatást végző alapfokú intézmény sem Tamásiban. Ezek a szolgáltatások Tamásitól 20-50 km-es távolságban vehetők csak igénybe.

2020-ban a koronavírus járvány idején bevezetésre került a „Forró Drót” vonal, ahol a Tamási és Környéke Szociális Központ dolgozói segítséget nyújtottak az idős, beteg személyeknek a bevásárlásban, ügyintézésben. Ezen szolgáltatás jelentős része a mai napig elérhető.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

A fenti pontokban felsorolt intézkedések, intézmények, szolgáltatók hivatottak a városban a fogyatékból eredő hátrányok kompenzálására.

7.4. Fogyatékból élő sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Tamásiban 2002-ben alakult a Látássérültek Esélyegyenlőségéért Egyesület, azóta számtalan programmal, kirándulással és programok szervezésével járul hozzá a látássérült személyek életminőségének javításához. Az egyesület taglétszáma folyamatosan növekszik, mára már meghaladta a 200 főt. Feladata közfeladata, és közhasznú tevékenysége:

- A hátrányos helyzetben élő látássérültek közvetlen tájékoztatása az Őket érintő szociális és rehabilitációs lehetőségekről, jogaikról,
- Fórumok szervezése, ismeretterjesztés,
- Rendszeres sportolási lehetőség megteremtése,
- Kulturális rendezvények, kirándulások szervezése,
- Önkéntesek foglalkoztatása a szervezet közhasznú és a működésével összefüggő tevékenysége körében.

Külön kiemelendő, hogy az idei évben „VANfesztivál35” címmel a Magyar Speciális Művészeti Műhely Egyesület és a Tamási Művelődési Központ szervezésében Tamásiban került megrendezésre az Országos Speciális Művészeti Fesztivál. Az egyesület a fogyatékból élő emberek művészeti tevékenységének bemutatását, ezáltal társadalmi el- és befogadását tűzte zászlajára. Sérült embertársaink megmutatkozását célozta a minden évben megszervezett összművészeti fesztivál is, melyre az idén július 3-7. között került sor Tamásiban. A művészeti bemutatóknak, köztük sok-sok színvonalas tánc, ének, zene, színművészet produkcióknak a Művelődési Központ adott otthont. A fesztiválon együtt ünnepelt a sérült és nem sérült ember egyaránt. Ez nagyban hozzájárult a sérült emberek életébe történő betekintéshez, és az elfogadásukhoz való törekvés erősítéséhez.

Azaz, hogy ennek a fesztiválnak Tamási adott otthont, erősíti azt, hogy a város törekszik arra, hogy a fogyatékból élő emberek sajátos igényeinek kielégítését növelje.

7.5 A fogyatékossgal élők helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Tamási Város Önkormányzata törekszik arra, hogy a fogyatékossgal élők életminőségének javítása érdekében mindent megtegyen.

Az oktatási intézményekből kikerülő SNI, értelmileg sérült, autista vagy súlyosan sérültek, illetőleg az idősebb, a negyvenes, ötvenes korcsoportba tartozó fogyatékkal élők fejlesztő foglalkoztatására nagyobb igény van. Megoldás lehetne a fogyatékossg súlyossága és a hozzá kapcsolódó problémák súlyossága alapján az ellátás differenciálása.

A fogyatékos személyeket ellátó hozzátartozók számára nagy problémát jelet az értelmileg akadályozott, autista, vagy súlyosan akadályozott gyermek, felnőtt helyzete akkor, ha ellátásukat – életkoruk, egészségi állapotuk révén – egyre nehezebben tudják megoldani, ezen feladatoknak megfelelni. A fogyatékkal élő emberek számára is fontos, hogy a lehető legtovább saját otthonukban maradhassanak, ők és hozzátartozóik segítséget kapjanak ehhez, ennek érdekében a házi segítségnyújtás lehetőségeinek, kereteinek bővítése. Kiemelt figyelmet kell fordítani azokra a családokra, ahol a fogyatékos személyt ellátó családtag maga is segítségre szorul.

Az elsődleges munkaerőpiacra való bekerülés ritkán, vagy egyáltalán nem valósul meg, ennek következtében megfelelő jövedelem hiányában jellemző körükben az alacsony életszínvonal. Fontos lenne a védett munkahelyek bővítése, az elsődleges munkaerőpiac munkáltatóinak szemléletváltozása.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A nyílt munkaerőpiaci szereplők, különösen a nagyobb foglalkoztatók nem tudnak az elérhető kedvezményekről, előítéletekkel viseltetnek a fogyatékkal élők és az egészségkárosodottakkal szemben.	Munkáltatók szemléletformálása rendezvényekkel, kommunikációs kampányokkal
A fogyatékossgal élők foglalkoztatottsági szintje alacsony.	Hosszabb távon számukat növelni érdemes, mivel az egyéb adókedvezmények mellett rehabilitációs hozzájárulási adó befizetése alól mentesülve az önkormányzat egyre takarékosabb gazdálkodása válik lehetővé. Az intézmények befogadó attitűdjén javítani szükséges, akár jó példa mutatásával is.
Az akadálymentesítés terén további fejlesztések szükségesek	közterületek, középületek akadálymentesítése pályázati forrás bevonásával
egészségügyi ellátás hozzáférése korlátozott	szakrendelések körének bővítése, szakorvosok számának növelése, eszközpark fejlesztése

<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások</i>	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az úthálózat, járdák a város több pontján rossz állapotúak, indokolt a javításuk	Útfelújítás a külterületi részekén és a belterületi közutak fejlesztése
Programok több esetben csak egy réteget céloznak meg	Több célcsoportot megcélzó programok szervezése

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

A település önkormányzata feladatainak ellátása során folyamatosan együttműködik a település civil szervezeteivel.

Tamásiban a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak, rendezvényeiken, programjaikon a lakosság szívesen vesz részt. Segítséget nyújtanak az önkormányzat által szervezett rendezvények lebonyolításában is.

A település civil szervezetei:

Civil szervezet neve	A szervezet tevékenysége
Tamási Kerékpáros Alapítvány	Kerékpárversenyek megrendezése
Óvodásainkért Alapítvány	Óvodaudvarra játszóeszközök beszerzése, óvodások támogatása
Tamási Városért Közalapítvány	Temetőkerítés létesítése, Trianon-emlékmű felállítása, a várost érintő tevékenység
Magyar Vöröskereszt Tamási Városi Területi Szerveze	Véradások szervezése, véradók elismerésére
Keresztény Értelmiségiek Szövetsége	Fórum jellegű előadások, programok szervezése
Tamási Fúvós Egylet	Tamási Koncert Fúvószenekar működtetésének támogatásához (utazás, hangszerek, kellékek, irodaszer, karmester, könyvelő, kotta, hirdetési, nevezési díjak, stb.)
Hagyományápolással Tamási Kultúrájáért Alapítvány	Pántlika néptánc együttes működtetése
A „Város Idős Lakosságáért” Alapítvány	Az idős lakosság támogatása, programok szervezése számukra
Látássérültek Esélyegyenlőségéért Egyesület	Látássérült diákok tanulmányainak támogatása
Tamási Helytörténeti Alapítvány	Helytörténeti gyűjtemény gyarapítása, ápolása
Tamási Pro Cultura Humana Vegyeskórusért Alapítvány	A város jó hírvének öregbítése érdekében színvonalas hangversenyek tartása, vidéki fellépéseken való részvétel

Civil szervezet neve	A szervezet tevékenysége
Ifjú Muzsikusokért Alapítvány	Zeneiskola működési feltételeinek javítása (zongora hangolás, kísértékű hangszerek beszerzése, hangszerjavítás)
Tamási Caritas Egyesület	Rászoruló gyermekek részére téli ruhanemű vásárlása, rászorulókat támogatása
Tamási Nyugdíjasok Egyesülete	Az idős emberek életminőségén való változtatás, a szabadidő hasznos eltöltése érdekében értékes programok szervezése (színházbérlet, kirándulás, sportnap, Idősek világnapja, karácsony)
Tamási Polgárőr Egyesület	A város közbiztonságának megőrzése, javítása, szükséges eszközbeszerzés, formaruházat, irodaszerek beszerzése
Rászoruló Gyermekekért Alapítvány	Az alapítvány céljainak segítéséhez, azaz rászoruló, önhibájukon kívül hátrányos helyzetű tanulók támogatása
„Tamási Gimnáziumért” Közalapítvány	Tamási lakóhelyű gimnazista diákok tanulmányi és iskoláztatási támogatása
Tamási Önkéntes Tűzoltó Egyesület	Önkéntes munkában való részvétel biztosítása
Iskola a Fenyves Alján Alapítvány	Iskolás gyermekek támogatása
Tamási Szakképzéséért Alapítvány	Tamási lakóhelyű tanulók szakmai képzésének támogatása a TMSZC Vályi Péter Szakképző Iskolája és Kollégiumában
Tamásiért Egyesület	Hulladékszedési akciók szervezése, park kialakítása, programok szervezése
Tehetségért és Képességfejlesztésért Alapítvány	Képességfejlesztő programok, foglalkozások szervezése, szükséges eszközbeszerzések
Waldorf Pedagógiai Alapítvány	Programok szervezése, lebonyolítása
Tamási Város Közbiztonságáért Alapítvány	Bűnmegelőzési előadások és szóróanyagok biztosítása, eszközbeszerzések
Tamási Nyugdíjas Rendőr Egyesület	Tamási közrend-közbiztonságának erősítése (térfigyelő kamerarendszer figyelő szolgálatának biztosítása, bűnmegelőzési előadások, rendőrség történeti kiállításához tároló eszközök)
Civilek a Kultúráért és a Felzárkóztatásért Egyesület (volt Tamási Romákért CE)	Tolerancia Nap szervezése (fellépők díja, eszközvásárlás, szolgáltatások, hangosítás, világítás díja, színpadbérlés, tanulói ösztöndíjak)
"Szeretem Tamásit" Egyesület	Tamás város előremozdítása, fejlesztése
Tamási és Környéke Mentőalapítvány	Eszközbeszerzések, a mentőszolgálat támogatása
Tamási Állatvédő Egyesület	Egyesület telephelyének felújítása, helyiségek korszerűsítése, kerítés építés

Támogatást kérő megnevezése	Felhasználási cél rövid leírása
Rászoruló Gyermekekért Alapítvány	Önhibáján kívül hátrányos helyzetű tanulók támogatása (iskolai felszerelés, ruházat, tanulmányi kirándulás stb.)
Tamási Polgárőr Egyesület	Technikai eszköz fejlesztésre, üzemeltetési és fenntartási költségekre, eszközvásárláshoz, ruházat, kiegészítő felszerelés költségeire
Keresztény Értelmiségiek Szövetsége Tamási Csoport	Programok, előadások szervezése
Civilek a Kultúráért és a Felzárkóztatásért Egyesület (volt Tamási Romákért CE)	Tolerancia Nap szervezése (fellépők díja, eszközvásárlás, szolgáltatások, hangosítás, világítás díja, színpadbérlés, tanulói ösztöndíjak)
Tamási Art Alapítvány	RÍM-KÉP játék a rímekkel, versekkel
Ifjú Muzsikusokért Alapítvány	Művészeti iskola hangszeres szólistái és zenei csoportjai működési feltételeinek javítása (zongora hangolás, kis értékű hangszerek beszerzése, hangszerjavítás)
Látássérültek Esélyegyenlőségéért Egyesület	Látássérültek esélyegyenlőségét segítő kulturális és szabadidős programok szervezése
Hagyományápolással Tamási Kultúrájáért Alapítvány	A Pántlika Néptáncegyüttes programsorozatának támogatása, viseletek beszerzése
Tamási Városért Közalapítvány	Az alapítvány cél szerinti tevékenysége biztosításához szükséges működési költségekhez hozzájárulás
"Iskola a Fenyves Alján" Alapítvány	Koffermuseum foglalkozásai iskolánkban
Tamási Fúvószenekarért Alapítvány	A Tamási Koncert-Fúvószenekar nyári felkészítő balatoni táborozása, közösségépítés, hangszerbeszerzés
Óvodásainkért Alapítvány	Gyermekek a természet ölelésében- ökoturisztikai nevelés (Dám pontba és Vadasparkba belépők)
Tamási Helytörténeti Alapítvány	Tamási helytörténeti kiadványok készítése, megjelentetése
Tehetségért és Képességfejlesztésért Alapítvány	Látványos és élményszerű tudásszerzés - versenyek nevezési díja, aktív hangfal vásárlásához hozzájárulás
Tamási Waldorf Pedagógiai Alapítvány	A szabadidő hasznos eltöltése a Waldorf pedagógia nyári rendezvényeinek mentén

Támogatást kérő megnevezése	Felhasználási cél rövid leírása
Tamási Állatvédő Egyesület	Egyesület telephelyének felújítása, helyiségek korszerűsítése, kerítés építés
Tamási Szakképzéséért Alapítvány	Tamási lakóhelyű tanulók szakmai képzésének támogatása a TMSZC Vályi Péter Szakképző Iskolája és Kollégiumában
Tamási Gimnáziumért Közalapítvány	Tamási lakóhelyű gimnazista diákok tanulmányi és iskoláztatási támogatása
Tamási Önkéntes Tűzoltó Egyesület	Tűzoltó felszerelések beszerzése
Tamási Nyugdíjasok Egyesülete	Idős emberek életminőségén való változtatás szabadidő hasznos eltöltésére programok szervezése
Tamási Caritas Egyesület	Rászoruló gyermekek részére téli ruházat vásárlása; Esthajnal Nyugdíjasklub jubileumi rendezvénye; Senior örömtánc találkozó ktg-eihez
Tamási Kerékpáros Alapítvány	Tamási Kupa - gyermek tehetségkutató kerékpárverseny megrendezése
Közel A Segítség Alapítvány	Idősek fizikai erőnlétének megőrzése - eszközök beszerzése
Tamási Kutyasport Egyesület	Működési költségekhez hozzájárulás

b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

Tamásiban Roma és Német nemzetiségi önkormányzatok működnek. A nemzetiségi önkormányzatokkal az önkormányzat együttműködési megállapodást kötött. A helyi önkormányzat a nemzetiségi önkormányzat részére az önkormányzat székhelyén biztosítja az önkormányzati együttműködés személyi és tárgyi feltételeit, továbbá gondoskodik a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról és igény szerint, a lehetőségekhez képest mindenfajta segítséget és támogatást biztosít.

A településen működő Tamási Aranyerdő Óvoda és Bölcsőde fenntartója Tamási Város Önkormányzata.

A településen működő Tamási Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola fenntartója Tamási Város Önkormányzata. 2015. szeptember 1. napjától a Béri Balogh Ádám Katolikus Gimnázium és Kollégium a Pécsi Egyházmegye fenntartásába került.

A helyi civil szervezetek képviselői folyamatosan részt vesznek a képviselő-testület bizottságainak munkájában. Az üléseken javaslatokat, véleményeket fogalmaznak meg a lakosságot közvetlenül érintő témákban. Az önkormányzat a 2014. évben 3.790.000.-Ft támogatást adott a civil szervezetek sport, kulturális, zenei, szabadidős céljaik megvalósításához, melyből hangszereket, felszereléseket vásároltak, illetve működési kiadásaira fordítottak. Ez az összeg fél millió forinttal több a 2013. évhez viszonyítva.

A civil szervezetek jótékonyági bálakat is rendeznek, a bevételből támogatják a rászorulókat is. Az önkormányzat az un civil keretből történő támogatáson túl, további nem pénzbeli támogatásban is részesíti a civil szervezeteket, rendelkezésükre bocsátja a Művelődési Központ helyiségeit, sportegyesületeket támogat, fizeti a sportpálya fenntartási, üzemeltetési költségeit, támogatja a polgárőrök munkáját.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Az elmúlt években kerültünk kapcsolatba több országos civil szervezettel a Magyar Élelmiszerbank Egyesülettel a Minden Gyerek Lakjon Jól Alapítvánnyal, a Magyar Máltai Szeretetszolgálattal.

A Magyar Élelmiszerbank Egyesülettel való együttműködésünk keretében a 2013. évben 1 alkalommal adtunk tartós élelmiszert (liszt, száraztészta, keksz, vitaminkészítmény) 900 főnek, összesen 6,6 tonna mennyiségben. A támogatásból a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő családok és az alacsony nyugdíjjal rendelkezők kaptak.

A Minden Gyerek Lakjon Jól Alapítványon keresztül 85 rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő családnak biztosítottunk 2013. évben vetőmagokat és 43 több gyermekes családnak 10 db napos csibét.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálattal 2015 óta folyamatos az együttműködés. Közreműködésükkel a TOP 5.2.1-15 konstrukció keretében pályázatot is nyert önkormányzatunk a településen jelen lévő szegregátumok helyzetének kezelésére (a KSH új lehatárolása alapján ezek ma már nem szegregátumok). A Máltai Szeretetszolgálat közösségi házat működtetett a Budai városrészben.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A Roma Nemzetiségi Önkormányzat minden évben megrendezi a Mikulás ünnepséget, ahol ajándécsomagot oszt a gyermekeknek.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

A helyi civil szervezetek képviselői folyamatosan részt vesznek a képviselő-testület bizottságainak munkájában. Az üléseken javaslatokat, véleményeket fogalmaznak meg a lakosságot közvetlenül érintő témákban. Az önkormányzat az elmúlt évben 8.473.000,- Ft támogatást ítélt oda a civil szervezetek sport, kulturális, zenei, szabadidős céljainak megvalósításához, melyből felszereléseket vásároltak, illetve működési kiadásaikra fordítottak. A civil szervezetek jótékonyági bálakat is rendeznek, a bevételből támogatják a rászorulókat is. Az önkormányzat az un. civil keretből történő támogatáson túl, további nem pénzbeli támogatásban is részesíti a civil szervezeteket, rendelkezésükre bocsátja a Művelődési Központ helyiségeit, sportegyesületeket támogat, fizeti a sportpálya fenntartási, üzemeltetési költségeit, támogatja a polgárőrök munkáját.

Az önkormányzat által alapított Rászoruló Gyermekekért Alapítvány a Tamásiban élő, önhibáján kívül hátrányos helyzetben lévő jó tanuló gyermekeket támogatja. A közalapítvány által 2022. évben két alkalommal 96 gyermek részesülhetett egy kis segítségben, összesen 1.204.000,- Ft került kiosztásra.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Az önkormányzatnak a for-profit szereplők részvételéről nincs tudomása.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;**

Az meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett partnerek, a helyi esélyegyenlőségi programba elsőként az adatgyűjtés során kerültek bevonásra. Az adatszolgáltatás mellett megtették javaslataikat, észrevételeiket, melyeket a program készítése során beépítettünk az intézkedések közé.

Az esélyegyenlőségi programot nyilvánossá tesszük, így a megfogalmazott intézkedések megvalósulását mind a célcsoportok, mind általában a lakosság nyomon tudja követni. Az önkormányzat esélyegyenlőségi munkatársa felelős, hogy nyomon kövesse a megvalósulást és tartsa a kapcsolatot a célcsoportok képviselőivel. Fogadja észrevételeiket, esetleges újonnan felmerült javaslataikat.

- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.**

A HEP elfogadására, illetve felülvizsgálatára a HEP Fórum tagjai véleményének kikérésével kerül sor. A helyzetelemzés elkészítése és az intézkedési terv megalkotása során - az adatgyűjtésekhez és a problémák feltárásához - személyes konzultáció, illetve írásos anyag eszközeivel több civil szervezet, hivatal, intézmény és nemzetiségi önkormányzat nyújtott segítséget számunkra.

- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települési önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.**

Tamási Város Önkormányzatának Helyi Esélyegyenlőségi Programja a lakosság, valamint az esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzat, illetve egyéb állami vagy önkormányzati intézmények, civil szervezetek, egyházak számára elérhető a Tamási város honlapján (www.tamasi.hu).

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A HEP IT négy részből áll:

1. Tartalmazza mindazokat a részleteket, amelyek a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve végrehajtásához elengedhetetlen információknak tekintendők.
2. Része a 2/2012 EMMI rendeletben megadott táblázat, mint a részletes tartalmakat összefoglaló projekttáblázat. Az első két rész elválaszthatatlan és csak együtt értelmezhető.
3. A megvalósítást segítő részletek szerves részét képezik a HEP IT-nek. Az egyes alfejezetekben rögzítettek biztosítják, hogy strukturálisan és széleskörűen beágyazottak legyenek az esélyegyenlőség érdekében tervezett tevékenységek.
4. A zárófejezet megadja, hogy milyen legitimáció szükséges az elkészült dokumentumhoz.

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	Problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	Fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és / vagy mélyszegénységben élők	180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek szociális hátrányainak fokozódása	A munka világába történő visszakерülést segítő ismeretek és készségek szinten tartása, fejlesztése, mentális állapot óvása
	Pályakezdő munkanélküliként eltöltött időszak kockázatainak csökkentése	Munka világával kapcsolatos szocializáció korrekciója
	Kompetencia hiányok a roma népesség körében, foglalkoztatás akadályoztatottságának fő oka.	Kompetencia fejlesztést célzó programok, tevékenységek az éritett célcsoport részére
	Nincs olyan program, amely az oktatásból kikerülő fiatalok munkaerőpiacra történő átlépését segíti.	Pályakezdők, fiatal munkanélküliek foglalkoztatási lehetőségeinek kidolgozása, pályaeorientációs tanácsadás a munkáltatók bevonásával
	Fiatalok foglalkoztatása és az oktatásból a munkaerő piacra való átmenet megkönnyítése	Oktatási intézmények és potenciális munkáltatók szolgáltatásainak és igényeinek összehangolása
	Szociális bérlakások számának alacsony száma	Szociális bérlakás építési program esetleges pályázati forrás igénybevételel
Gyermekek	Nem áll rendelkezésre megfelelő adat a mélyszegénységben élő gyermekek számáról	Felmérés elvégzése a mélyszegénységben élő gyermekek számáról. A helyzetfeltárásból adódóan lehetőség nyílik a szociális hátrányok enyhítésére, a változások követésére a potenciális partnerek bevonásával
	A külterületen, szegregált lakóterületeken élő gyerekek számára hátrányt jelent a távolság és a közlekedés megoldatlansága, nehezen éri e őket utazó gyógypedagógus, nehezen jutnak be az óvodába, iskolába	A külterületeken és szegregációval veszélyeztetett területeken élő gyerekek szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javítása

	A jelenlegi gyereklétszám ugyan lefedett védőnői kapacitással, de a növekvő gyereklétszámmal való tekintettel bővítése indokolt.	Védőnők számának növelése
	Nincs olyan program, amely a munkaerő megtartását a helyi oktatási-nevelési intézmények bevonásával és a helyi vállalkozások bevonásával ösztönöznék.	Pályaorientációs program kidolgozása a helyi köznevelési intézményekben tanulók számára, helyi munkáltatók bevonásával.
Idősek	Elmagányosodás megelőzése, visszafordítása	Az elmagányosodás megelőzése érdekében aktivitást megőrző programok szervezése
	Idős, beteg emberek ápolása, gondozása	Az idős, segítségre, ápolásra szoruló emberek részére bentlakásos szociális intézmény kialakítása pályázati forrásból
Nők	Nem áll rendelkezésre krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatás a városban	Törekvés a krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások biztosítására, anyaoththon kialakítása, pályázati forrásból erre szolgáló épület építése
	A népességen belül magas a nők aránya	A jelenleg meglévő civil szervezetek tevékenységének bővítése a nők képviselőivel, vagy esetlegesen női civil szervezet létrehozása
Fogyatékkal élők	A járdák, parkok nagy részén nem megoldott az akadálymentesítés	Akadálymentesítésre fordítható pályázati források feltérképezése, utak, járdák, közparkok felújítása, építése
	Fogyatékosokkal szembeni előítélet ismerethiány miatt	Fogyatékosokkal szembeni előítélet enyhítése
	Az egészségügyi ellátás javításra szorul a városban	Egészségügyi ellátás színvonalának javítása (sürgősségi ellátás biztosítása, kórház építése pályázati forrásból)
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	Az úthálózat, járdák a város több pontján rossz állapotúak, indokolt a javításuk	Útfelújítás a külterületi részekén és a belterületi közutak fejlesztése
	Programok több esetben csak egy réteget céloznak meg	Több célcsoportot megcélzó programok szervezése

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák életminősége a támogató intézkedések, valamint önálló tevékenységük hatására javul, esélyegyenlőségi helyzetük folyamatosan javuló. Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők életkörülményei folyamatosan javuljanak.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek értelmi, érzelmi, testi fejlődéséhez a megfelelő körülmények megteremtését. Folyamatosan odafigyelünk az idősek jó testi és mentális állapotának fenntartásához szükséges, tevékeny, életkoruknak megfelelő aktivitást adó lehetőségek biztosítását.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a családban és a munkahelyen betöltendő szerepet támogató intézkedések megszervezését.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők esélyegyenlőségének biztosítására: akadálymentes élettér kialakítására, a társadalom egyenrangú szereplőjeként való életre.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi problémák megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedések esetében az együttműködés bemutatása

O. Település szintű probléma

1	Települési infrastruktúra fejlesztése, gyógyfürdő helyreállítása	Az úthálózat, járdák a város több pontján rossz állapotúak, indokolt a javításuk. A városban lévő gyógyfürdő felújítása, hozzá kapcsolódó szálloda építésével.	Az úthálózat, járdák felújítása. A városban lévő ability fürdő felújítása, hozzá kapcsolódó szálloda építése	Fenntartható Városfejlesztési Stratégia; TOP Plusz Városfejlesztési Programterv	Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió ; Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)	A TOP Plusz és egyéb pályázati források kihasználásával az úthálózat, járdák fejlesztése. A gyógyfürdő felújítása, ahol a gyógyászati szolgáltatások elérhetőek. Szálloda építésével a fogyatékkal élők számára is könnyebben elérhetővé váló gyógyfürdő. Gyógyfürdőfejlesztés és Tamásiban (TO2_ beruházás) projekthez pályázati forrás keresése, Tamási-Fornád-pusztá-Kecsege településrészek közötti útrekonstrukcióra pályázati forrás keresése Az ebr42	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Felújított úthálózat, járdaszakaszok, gyógyfürdőben elérhető gyógyászati szolgáltatások, szálloda használata a fogyatékkal élő vendégek számára is	Pályázati lehetőség, támogatás igénybe vétele,	Gyógykezelések a gyógyfürdőben, akadálymentesített úthálózat	Szükség esetén együttműködés más önkormányzatokkal
---	--	--	--	---	---	--	--------------	-----------------------	--	--	--	--

						549 776 kódszámú Belterületi utak 2022 (Gárdonyi utca felújítása) című projekt megvalósításával						
--	--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--	--

I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége

1	A munka világába történő visszakövetkeztetést segítő ismeretek és készségek szinten tartása, fejlesztése, mentális állapot óvása	A 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek szociális hátrányainak fokozódása problémaként jelenik meg. Ennek csökkentése érdekében a készségfejlesztés tematikájának kidolgozása, megvalósítása.	Tartós munkanélküliek számának csökkentése	Gazdasági Program	Új Roma Stratégia(2019-2030) Nemzeti Ifjúsági Stratégia (200	Készségfejlesztés tematikájának kidolgozása, megvalósítása	Polgármester, Roma Nemzetiségi Önkormányzat Elnöke	2029. 12. 31. (hétfő)	180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek száma	Humán és pénzügyi források biztosítása	Hosszútávú	Szükség esetén együttműködés más településekkel.
2	Kompetencia fejlesztés	A mélyszegénységben élők, főként a roma nemzetiség tagjai körében nagy a kudarc mértéke az álláskeresésben. Az alkalmasság javítása szükséges esetükben, és az alapkompentenciák fejlesztése.	Javuló mutatók a roma népesség foglalkoztatottság körében	Gazdasági program 2014-2019	Új Roma Stratégia(2019-2030); Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Álláskereséshez kapcsolódó készségek fejlesztése, alap gyakorlati készségek fejlesztése, alapkompentenciák megismerése, kialakítása, tanulása.	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Magasabb foglalkoztatottság a roma nemzetiség tagjainak körében.	humán, kompetenciafejlesztés és gyakorlati készségek elsajátításához szükséges non formális oktatási alkalmak.	hosszútávú	Szükség esetén együttműködés környező településekkel
3	Oktatási intézmények és potenciális munkáltatók szolgáltatásainak és igényeinek összehangolása	Fiatalok foglalkoztatása és az oktatásból a munkaerő piacra való átmenet megkönnyítése érdekében az	Munkaerőpiacon keresett szakmák elsajátítása, a könnyebb elhelyezkedés érdekében	Gazdasági Program	Új Roma Stratégia(2019-2030)	Intézményi szolgáltatások és munkáltatói elvárások összehangolása	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Pályakezdő munkanélküliek száma	pénzügyi, humán erőforrások	hosszútávú	Szükség esetén együttműködés települések önkormányzataival

		oktatási intézmények és potenciális munkáltatók szolgáltatásainak és igényeinek összehangolása.										
--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

II. A gyermekek esélyegyenlősége

1	Felmérés elvégzése a mélyszegénységben élő gyermekek számáról. A helyzetfeltárásból adódóan lehetőség nyílik a szociális hátrányok enyhítésére, a változások követésére a potenciális partnerek bevonásával	Nem áll rendelkezésre megfelelő adat a mélyszegénységben élő gyermekek számáról, ezért felmérést kell készíteni.	Felmérés készítése	Helyi Esélyegyenlőségi Program	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Felmérés elkészítése, továbbá segítő tevékenység elvégzése a szükséges partnerek bevonásával	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Az elkészült, rendelkezésre álló felmérés, adatbázis.	Személyi és tárgyi feltételek biztosítása	Az intézkedés eredményes, amennyiben elkészül a felmérés és a hátrányok csökkentésre kerülnek a segítő tevékenység által	Szükség esetén együttműködés más önkormányzatokkal
2	Gyermekek számára biztosított szolgáltatások hozzáférhetőségének javítása	A külterületeken és a szegregált területeken lakó gyerekek számára hátrányt jelen a távolság és a közlekedés megoldatlansága, nehezen éri el őket utazó gyogyepedagógus, nehezen jutnak be az óvodába és az iskolába, a digitális oktatás feltételeinek megteremtése problémát jelent.	A külterületeken és szegregátumokban élő gyerekek szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javítása	Integrált Területfejlesztési Stratégia	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Iskolabusz Tanyagondnoki szolgálat bővítése Szakemberek biztosítása a célterületek számára, digitális oktatás feltételeinek megteremtése, biztosítása	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Javuló mutatók az óvodai és iskolai mérések esetében, illetve a családsegítő és a gyermekjóléti központ statisztikáiban. Csökkenő SNI és HHS besorolású gyerekek.	pénzügyi, eszközfejlesztés, humán, szakember biztosítása	hosszútávú	Szükség esetén együttműködés más önkormányzatokkal

III. A nők esélyegyenlősége

1	Törekvés a krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások biztosítására, anyaotthon kialakítása, pályázati	Nem áll rendelkezésre krízishelyzetben igénybe vehető	A krízishelyzetbe került emberek számára biztosítani lehessen olyan helyet, ahol	Városfejlesztési Program	„A nők szerepének erősítése a családban és a	Megfelelő hely keresése és arra alkalmas épület kialakítása a krízishelyzetbe került emberek	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Megfelelő helyiség kialakítása, pályázati forrásból ere	pénzügyi, pályázati forrás, személyi és tárgyi feltételek	hosszútávú	Szükség esetén együttműködés más önkormányzatokkal
---	--	---	--	--------------------------	--	--	--------------	-----------------------	---	---	------------	--

	forrásból erre szolgáló épület építése	szolgáltatás a városban	elhelyezésre kerülhetnek		társadalomban” (2021–2030)	számára, ahova biztosítani lehet az elhelyezésüket			alkalmas épület építése			
2	A jelenleg meglévő civil szervezetek tevékenységének bővítése a nők képviselőivel, vagy esetlegesen női civil szervezet létrehozása	A népességen belül magas a nők aránya, a jelenleg meglévő civil szervezetek tevékenységének bővítése a nők képviselőivel, vagy esetlegesen női civil szervezet létrehozása szükséges.	A nők véleményének megjelenítése, érvényesítése, programok szervezése, minden nőt érintő társadalmi probléma megjelenése	Tamási Város Civil Konceptiója	„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)	Feltárni, hogy hogyan bővíthető a meglévő civil szervezetek tevékenysége a nők érdekképviseletével kapcsolatban, esetleg kifejezetten női érdekvégyesítő szervezet létrehozása	Polgármester és a civil szervezetek vezetői	2029. 12. 31. (hétfő)	Új civil szervezetbe belépők száma, aránya, létrehozott civil szervezetek száma	személyi, tárgyi és pénzügyi feltételek biztosítása	Az intézkedés fenntartható, amennyiben a felmérés megvalósul a közreműködő partnerek bevonásával.	Szükség esetén együttműködés más önkormányzatokkal
3	Gyermekvállalást ösztönző intézkedések	A település természetes fogyást mutat. A gyermekvállalás ösztönzésével a kedvezőtlen tendencia megállítása szükséges.	Növekvő gyermeklétszám	Gazdasági program	„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)	Kedvezményes szolgáltatások (munkaidő, bérén kívüli juttatás, kedvezményes szórakozási, kulturális szolgáltatások, wellness, tömegközlekedés, stb.) kisgyermekes családok számára.	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Növekvő gyermekvállalási kedv	pénzügyi, technikai, humán	hosszútávú	Szükség esetén együttműködés más önkormányzatokkal

IV. Az idősek esélyegyenlősége

1	Az elmagányosodás megelőzése érdekében aktivitást megőrző programok szervezése	Elmagányosodás megelőzése, visszafordítása, az elmagányosodás lehetőségének megszüntetése, csökkentése. A tevékenység megvalósításába szükséges partnerek bevonása. Programok szervezése a	Az elmagányosodás lehetőségének megszüntetése, csökkentése. A tevékenység megvalósításába szükséges partnerek bevonása. Programok szervezése a szabadidő	Tamási Város Civil Konceptiója	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	Az elmagányosodás veszélyével érintett idős emberek feltérképezése a megfelelő partnerek bevonásával. A feltérképezést követően partnerek bevonásával	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Elmagányosodás veszélyével érintett idős emberek száma. A feltérképezésükbe bevont partnerek száma. A programok szervezésébe bevont partnerek száma, valamint a	Pályázati lehetőségek, személyi, tárgyi eszközök	Elmagányosodás elleni intézkedések	Szükség esetén együttműködés más önkormányzatokkal
---	--	--	--	--------------------------------	---	---	--------------	-----------------------	---	--	------------------------------------	--

		szabadidő tevékeny eltöltése céljából.	tevékeny eltöltése céljából.			programok szervezése.			programok száma.			
2	Idős, beteg emberek ápolására, gondozásra bentlakásos intézmény kialakítása	Idős, beteg, ápolásra szoruló emberek számára helyben nem biztosított a bentlakásos szociális intézmény	A beteg, idős embereknek a településen belül lévő bentlakásos szociális intézményben legyen biztosított az ápolásuk.	A beteg, idős embereknek a településen belül lévő bentlakásos szociális intézményben legyen biztosított az ápolásuk.	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024); Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió	Az idős, beteg emberek számára biztosított legyen a bentlakásos intézmény, ahol ápolásuk megoldott Bentlakásos otthon kialakítása Tamásiban projekt megvalósításához pályázati lehetőség és forrás keresése	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	A szolgáltatást igénybe venni kívánó emberek számának feltérképezése	Pályázati forrás	hosszútávú	Szükség esetén együttműködés más önkormányzatokkal

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége

1	Akadálymentesítésre fordítható pályázati források feltérképezése	A járdák, parkok nagy részén már megoldott az akadálymentesítés, de további területek akadálymentesítése szükséges.	A településen lévő járdák, parkok, közintézmények teljes körű akadálymentesítése, felújítása	TOP Plusz - Városfejlesztési Program 2021-2027; Fenntartható Városfejlesztési Stratégia 2022-2027	Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió; Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	A jelenlegi akadálymentesítési helyzet felmérése, szükséges pótlások megállapítása, kivitelezése.	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Elkészült felmérések, akadálymentesített járdák, parkok	Anyagi, elsősorban pályázati forrás, tárgyi és személyi feltételek biztosítása	hosszútávú	Szükség esetén együttműködés más önkormányzatokkal
2	Fogyatékosokkal szembeni előítélet enyhítése	Fogyatékosokkal szembeni előítélet ismerethiány miatt, ezért a fogyatékosokkal szembeni előítéletek csökkentése szemléletformáló programok által	A fogyatékosokkal szembeni előítéletek csökkentése szemléletformáló programok által.	Civil Konceptió	Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	A fogyatékosokkal szembeni előítélet csökkentésére vonatkozóan programok, előadások szervezése a megfelelő partnerek bevonásával.	Polgármester és a civil szervezetek vezetői	2029. 12. 31. (hétfő)	Szemléletformáló programok, előadások és azokban résztvevők száma. A programok szervezésében közreműködő partnerek száma.	Személyi, tárgyi feltételek, továbbá pályázati lehetőségek.	Erre irányuló programok megtartása	Szükség esetén együttműködés más önkormányzatokkal
3	Egészségügyi ellátás színvonalának javítása (sürgősségi ellátás biztosítása, kórház építése)	Az egészségügyi ellátás javításra szorul, kevés az orvos és a	Pályázati forrásból javítani az egészségügyi ellátás	Fenntartható Városfejlesztési Stratégia	Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és	Az egészségügyi ellátás	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Fejlesztett intézmények, eszközök, rendelések	Pályázati forrás	Hosszútávú	Szükség esetén együttműködés más

	pályázati forrásból, szakorvosi ellátás színvonalának javítása)	rendelés.Pályázati forrásból javítani az egészségügyi ellátás színvonalát, sürgősségi ellátás biztosítása, kórház építése, röntgengép beszerzése	színvonalát, sürgősségi ellátás biztosítása, kórház építése, röntgengép beszerzése. A fürdő fejlesztésével gyógyászati részleg további kialakítása, igénybe vehető ellátások bővítése.		Területfejlesztési Konceptió ; Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)	színvonalának emelése			száma. Az ellátást igénybe vevők száma. Szolgáltatások elérhetősége			önkormányzatokkal
4	Megváltozott munkaképességűek foglalkoztatása	A fogyatékkal élők számára nem biztosítottak a foglalkoztatás feltételei.	Javuló foglalkoztatottság a megváltozott munkaképességűek körében	Gazdasági Program	Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025); Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió	Akkreditált munkahelyek kialakítása, munkakörelemzések, akadálymentesített munkahelyek, foglalkoztatható munkaképesség csökkent személyek felkeresése, tájékoztatása, bevonása, alkalmazása	Polgármester	2029. 12. 31. (hétfő)	Alkalmazott megváltozott munkaképességűek számának növekedése	humán, munkakörelemzés, pénzügyi, akadálymentesítés	hosszútávú	Együttműködés más önkormányzatokkal

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, a HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább két évente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
  - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
  - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítsék képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

- I. A Tamási város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitátást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.
- II. Ezt követően Tamási város képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a 11/2025.(I. 29.) számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Tamási, 2025. január 29.

TAMÁSI VÁROS ÖNKORMÁNYZATI
KÉPVISELŐ-TESTÜLETE
TAMÁSI, Szabadság u. 46—48.
Tel.: 570-800

Ikt. sz.: TAM/1-2/2025.

Jegyzőkönyvi kivonat

Tamási Város Önkormányzati Képviselő-testülete 2025. január 29-én megtartott ülésének jegyzőkönyvéből.

Tamási Város Önkormányzati Képviselő-testületének 11/2025. (I. 29.) számú határozata:

Tamási Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának elfogadása (2024-2029)

Tamási Város Önkormányzati Képviselő-testülete

1. az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. § (1) bekezdése alapján a Tamási Város Önkormányzata 2024-2029. időszakra szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programját (HEP) a melléklet szerinti tartalommal elfogadja,
2. a 2023-2028. időszakra szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programját (HEP) hatályon kívül helyezi,
3. felhatalmazza a polgármestert, hogy az aláírást követően, az elfogadott HEP-nek és a képviselő-testületi döntésnek a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság kijelölt esélyegyenlőségi referense részére a HEP nyilvánosságra hozatalára szolgáló szoftverbe történő feltöltés céljából történő megküldése iránt intézkedjen.

Határidő: értelemszerűen

Felelős: a polgármester

Erről értesül:

1. Tamási Polgármesteri Hivatal Pénzügyi Iroda
7090 Tamási, Szabadság u. 46—48.
2. Tamási Polgármesteri Hivatal Titkársági Iroda
7090 Tamási, Szabadság u. 46—48.

Tamási, 2025. január 30.

Porga Ferenc s.k.
polgármester

Gulyásné dr. Könye Katalin s.k.
jegyző

A kivonat hitelélül: